

Kunst & Cultuur

**Faculteit der Geesteswetenschappen
Universiteit van Amsterdam**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q320

© 2013 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de bacheloropleidingen Muziekwetenschap, Theaterwetenschap, Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis, de masteropleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC), Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC), Erfgoedstudies (90 EC) en Erfgoedstudies (120 EC) en de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap & masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) van de Universiteit van Amsterdam.....	5
Administratieve gegevens van de opleidingen	5
Administratieve gegevens van de instelling.....	7
Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	8
Samenstelling van de commissie.....	8
Werkwijze van de commissie.....	9
Bijzonderheden aan het bezoek aan Universiteit van Amsterdam	10
I: Bacheloropleiding Muziekwetenschap	13
Samenvattend oordeel van de commissie.....	15
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	18
II: Bacheloropleiding Theaterwetenschap	35
Samenvattend oordeel van de commissie.....	37
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	40
III: Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen.....	55
Samenvattend oordeel van de commissie.....	57
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	60
IV: Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis	77
Samenvattend oordeel van de commissie.....	79
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	82
V: Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC).....	99
Samenvattend oordeel van de commissie.....	101
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	105
VI: Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)	121
Samenvattend oordeel van de commissie.....	123
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	126
VII: Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)	139
Samenvattend oordeel van de commissie.....	141

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	145
VIII: Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)	165
Samenvattend oordeel van de commissie.....	167
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	170
IX: Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap & Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC).....	187
Samenvattend oordeel van de commissie.....	189
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	195
Bijlagen.....	217
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie.....	219
Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader.....	223
Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties	231
Bijlage 4: Overzicht van de programma's.....	245
Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen	255
Bijlage 6: Bezoekprogramma	285
Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten.....	289
Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen.....	295

Dit rapport is vastgesteld op 12 augustus 2013.

Rapport over de bacheloropleidingen Muziekwetenschap, Theaterwetenschap, Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis, de masteropleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC), Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC), Erfgoedstudies (90 EC) en Erfgoedstudies (120 EC) en de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap & masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) van de Universiteit van Amsterdam

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleidingen

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

Naam van de opleiding:	Muziekwetenschap
CROHO-nummer:	56700
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Amsterdam
Varianten:	voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Naam van de opleiding:	Theaterwetenschap
CROHO-nummer:	56702
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Amsterdam
Varianten:	voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie:	31-12-2014

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Algemene Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	56823
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locaties:	Amsterdam

Variant: voltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Naam van de opleiding: Kunstgeschiedenis
CROHO-nummer: 56824
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie: Amsterdam
Varianten: voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Naam van de opleiding: Culturele informatiewetenschap
CROHO-nummer: 50010
Niveau van de opleiding: bachelor
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 180 EC
Afstudeerrichtingen: n.v.t.
Locatie: Amsterdam
Varianten: voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

Naam van de opleiding: Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)
CROHO-nummer: 60087
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: Algemene cultuurwetenschappen; Boekwetenschap en handschriftenkunde; Comparative Cultural Analysis; Dutch Art; Kunstgeschiedenis; Muziekwetenschap; Theaterwetenschap/MAIPR
Locatie(s): Amsterdam
Variant(en): voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

Naam van de opleiding: Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)
CROHO-nummer: 60828
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 90 EC
Afstudeerrichtingen: Dramaturgie
Locatie: Amsterdam

Variant: duaal
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Naam van de opleiding: Erfgoedstudies (60 EC)
CROHO-nummer: 60808
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 60 EC
Afstudeerrichtingen: Culturele informatiewetenschap
Locatie: Amsterdam
Varianten: voltijd, deeltijd
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Naam van de opleiding: Erfgoedstudies (90 EC)
CROHO-nummer: 60835
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 90 EC
Afstudeerrichtingen: Archiefwetenschap; Erfgoedstudies; Museumstudies;
Preservation and Presentation of the Moving Image
Locatie: Amsterdam
Variant: duaal
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

Naam van de opleiding: Erfgoedstudies (120 EC)
CROHO-nummer: 60836
Niveau van de opleiding: master
Oriëntatie van de opleiding: wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten: 120 EC
Afstudeerrichtingen: Museumconservator
Locatie: Amsterdam
Variant: duaal
Vervaldatum accreditatie: 31-12-2014

Het bezoek van de visitatiecommissie Kunst & Cultuur aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de Universiteit van Amsterdam vond plaats op 19, 20 en 21 maart 2013.

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling: Universiteit van Amsterdam
Status van de instelling: bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets: aangevraagd

Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

De vereiste kwantitatieve gegevens over de opleidingen zijn opgenomen in bijlage 5.

Samenstelling van de commissie

De beoordeling van de bacheloropleidingen Muziekwetenschap, Theaterwetenschap, Algemene Cultuurwetenschappen en Kunstgeschiedenis en de masteropleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC), Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC), Erfgoedstudies (90 EC) en Erfgoedstudies (120 EC) en de bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap & de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) in het domein Kunst en Cultuur van de Universiteit van Amsterdam valt binnen de clusterbeoordeling Kunst en Cultuur, waarvoor in 2012 en 2013 in totaal 36 opleidingen, verspreid over tien instellingen, worden beoordeeld. De commissie voor de clusterbeoordeling Kunst en Cultuur is samengesteld uit totaal veertien commissieleden:

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), hoogleraar, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Prof. dr. Hans van Maanen, hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen; voorzitter Kunstraad Groningen;
- Prof. dr. Geert Lernout, hoogleraar vergelijkende literatuurstudie en directeur van het James Joyce Center, Universiteit Antwerpen, België;
- Prof. dr. Mariët Westermann, Vice President of the Andrew W. Mellon Foundation, New York, NY USA;
- Prof. dr. Maximiliaan Martens, hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Susan Legêne, hoogleraar Politieke Geschiedenis, VU Amsterdam;
- Dr. Boudien de Vries, universitair hoofddocent Sociale Geschiedenis, Universiteit van Amsterdam;
- Dr. Andreas Fickers, Associate Professor for Comparative Media History at the Faculty of Arts & Social Sciences, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Remieg Aerts, hoogleraar Politieke Geschiedenis, Radboud Universiteit Nijmegen;
- Prof. dr. Jan Willem van Henten, hoogleraar Uitlegging van het Nieuwe Testament, vroeg-christelijke letterkunde en Hellenistisch-Joodse literatuur, Universiteit van Amsterdam;
- Prof. dr. Mark Delaere, hoogleraar Musicologie, KU Leuven, België;
- Nadeche Seugling, BA (student-lid), bachelor Algemene Cultuurwetenschappen, Erasmus Universiteit Rotterdam;
- Sylvia Alting van Geusau, MA (student-lid), master Kunstwetenschappen, Universiteit van Amsterdam; independent researcher gespecialiseerd in amusementscultuur en visual culture studies.

Voor ieder bezoek werd op basis van eventuele belangenconflicten, expertise en beschikbaarheid een (sub)commissie samengesteld. Om de consistentie binnen het cluster te waarborgen hebben prof. dr. Bart Verschaffel, prof. dr. Michael Astroh (vice-voorzitter), en prof. dr. Geert Lernout alle bezoeken bijgewoond. Em. prof. dr. Hans van Maanen, was aanwezig bij negen van de tien bezoeken.

Coördinator van de clustervisitatie Kunst en Cultuur was drs. Linda te Marvelde, medewerker van QANU. Projectleider drs. Marieke Textor was aanwezig bij de bezoeken aan de Rijksuniversiteit Groningen, de Vrije Universiteit Amsterdam, de Universiteit Utrecht, de Universiteit van Amsterdam, de Open Universiteit en de Universiteit Leiden. Projectleider drs. Renate Prenen was aanwezig bij de bezoeken aan de Radboud Universiteit Nijmegen, de Universiteit Utrecht, de Erasmus Universiteit Rotterdam, de Universiteit Maastricht en de Universiteit van Tilburg. Projectleider drs. Erik van der Spek was aanwezig bij het bezoek aan de Vrije Universiteit Amsterdam. Projectleider dr. Marianne van der Weiden was aanwezig bij het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam. Er heeft regelmatig overleg plaatsgevonden tussen de projectleiders en de coördinator om de beoordelingen op elkaar af te stemmen. De betrokken projectleiders hebben alle rapporten gelezen.

De commissie werd ondersteund door drs. Marieke Textor en dr. Marianne van der Weiden, die optraden als secretaris.

De curricula vitae van de leden van de commissie zijn opgenomen in bijlage 1.

Werkwijze van de commissie

Voorbereiding

De commissie hield haar formele startvergadering op 6 september 2012. Tijdens de startvergadering werd de commissie geïnstrueerd, werd de taakstelling en werkwijze van de commissie vastgesteld en werd het domeinspecifieke referentiekader besproken (bijlage 2).

Bij ontvangst van de kritische reflecties van de opleidingen controleerde de coördinator deze op kwaliteit en compleetheid van informatie. Nadat de kritische reflecties in orde waren bevonden, zijn deze doorgestuurd aan de commissieleden die deelnamen aan het betreffende bezoek. De commissieleden lazen de kritische reflecties en formuleerden vragen en thema's om te bespreken tijdens het bezoek. Eventuele additionele vragen van de commissieleden werden aan de opleidingen toegestuurd met het verzoek om een reactie. Naast de kritische reflecties lazen de commissieleden gezamenlijk een representatieve set scripties of andere eindwerken per opleiding.

Visitatiebezoeken

Een overzicht van het bezoekprogramma is opgenomen in bijlage 6. De commissie heeft zich voorafgaand aan ieder bezoek middels een voorbereidende vergadering inhoudelijk voorbereid op de visitatie. Tijdens het bezoek zelf is gesproken met een representatieve vertegenwoordiging van het faculteitsbestuur, het opleidingsbestuur, studenten, docenten, alumni, de opleidingscommissie en de examencommissie.

Op verzoek van de commissie heeft de opleiding gesprekspartners geselecteerd binnen de door de commissie aangegeven kaders. De commissie heeft met studenten uit alle studiejaar gesproken en met docenten en begeleiders van de opleiding. Voorafgaand aan het bezoek heeft de commissie een overzicht ontvangen van de gesprekspartners en ingestemd met de door de opleiding gemaakte selectie.

Tijdens ieder bezoek bestudeerde de commissie het ter inzage gevraagde materiaal en gaf zij gelegenheid tot een spreekuur ten behoeve van studenten en docenten die zich voorafgaand aan het bezoek hadden aangemeld.

De commissie heeft een deel van het bezoek gebruikt voor de voorbereiding op de mondelinge rapportage en een discussie over de beoordeling van de opleidingen. Aan het einde van elk bezoek heeft de voorzitter in een mondelinge rapportage de eerste bevindingen van de commissie gepresenteerd. Daarbij ging het steeds om een aantal algemene waarnemingen en een aantal eerste indrukken per opleiding.

Beslisregels

De visitatie is uitgevoerd conform de beoordelingskaders accreditatiestelsel hoger onderwijs van de NVAO (versie van november 2011). In dit accreditatiestelsel is zowel voor de beoordeling op standaardniveau als voor de algemene conclusie over de opleiding als geheel een vierpuntsschaal voorgeschreven (onvoldoende, voldoende, goed, excellent).

De commissie heeft de beoordelingsschalen van de NVAO gevolgd. Deze zijn:

- De beoordeling ‘onvoldoende’ wijst erop dat een standaard, of de opleiding, niet aan de gangbare basiskwaliteit voldoet en op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen vertoont;
- De beoordeling ‘voldoende’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en over de volle breedte een acceptabel niveau vertoont;
- De beoordeling ‘goed’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uitstijgt boven de gangbare basiskwaliteit;
- De beoordeling ‘excellent’ houdt in dat de standaard, of de opleiding, systematisch en over de volle breedte uit stijgt boven de gangbare basiskwaliteit en als een (inter)nationaal voorbeeld geldt.

Uitgangspunt van de beoordeling is ‘voldoende’, waarbij de standaard, of de opleiding, voldoet aan de gestelde criteria. In de ogen van de commissie kan zij het oordeel ‘voldoende’ toekennen, ook wanneer zij kritische opmerkingen heeft gemaakt. Het is dan wel noodzakelijk dat tegenover de kritische opmerkingen positieve observaties staan. Aangetekend moet worden dat als de standaard op een aantal punten goed of excellent krijgt het eindoordeel toch met een ‘voldoende’ beoordeeld wordt.

Rapportage

De projectleider heeft op basis van de bevindingen van de commissie, per instelling, een conceptrapport opgesteld. Het conceptrapport is voorgelegd aan de commissieleden die bij het bezoek aanwezig waren. Na vaststelling van het conceptrapport is deze aan de betrokken faculteit voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het commentaar van de opleidingen is met de voorzitter en, indien nodig, met de overige commissieleden besproken. Vervolgens is het rapport definitief vastgesteld.

Bijzonderheden aan het bezoek aan Universiteit van Amsterdam

Het bezoek aan Universiteit van Amsterdam vond plaats op 19, 20 en 21 maart 2013. Het programma van het bezoek is te vinden in bijlage 6 van dit rapport. In dit programma staat tevens weergegeven wie van de commissie aanwezig waren bij de verschillende gesprekken. Van het spreekuur is geen gebruik gemaakt.

De commissie die de opleidingen Kunst en Cultuur van Universiteit van Amsterdam beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar, Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Hans van Maanen, hoogleraar Kunst en Maatschappij & Theaterwetenschappen, Rijksuniversiteit Groningen; voorzitter Kunstraad Groningen;
- Prof. dr. Geert Lernout, hoogleraar vergelijkende literatuurstudie en directeur van het James Joyce Center, Universiteit Antwerpen, België;
- Prof. dr. Michael Astroh, hoogleraar, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Prof. dr. Mariët Westermann, Vice President of the Andrew W. Mellon Foundation, New York, NY USA;
- Dr. Andreas Fickers, Associate Professor for Comparative Media History at the Faculty of Arts & Social Sciences, Universiteit Maastricht;
- Prof. dr. Remieg Aerts, hoogleraar Politieke Geschiedenis, Radboud Universiteit Nijmegen;
- Nadeche Seugling (student-lid), masterstudent Human Resource Management, Erasmus Universiteit Rotterdam. Bachelor Algemene Cultuurwetenschappen, afgerond 2012, Erasmus Universiteit Rotterdam.

Referent

- Prof. dr. Mark Delaere, hoogleraar/musicoloog, KU Leuven, België.

Voor de beoordeling van het gerealiseerde eindniveau van de opleidingen heeft de commissie voorafgaand en tijdens de visitatie meerdere producten beoordeeld. Om het gerealiseerde eindniveau van opleidingen te bepalen hebben de coördinator en voorzitter van de visitatiecommissie per opleiding scripties geselecteerd. De scripties werden aselekt gekozen uit een lijst van afgestudeerden van de laatste twee voltooide studiejaar. Hierbij is rekening gehouden met een spreiding in cijfers en varianten (bijlage 7).

I: Bacheloropleiding Muziekwetenschap

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de bacheloropleiding Muziekwetenschap van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding Muziekwetenschap als **goed**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De bacheloropleiding Muziekwetenschap heeft als doel studenten op te leiden die een brede kennis hebben van de historische, culturele en cognitieve muziekwetenschap. Kenmerkend voor de opleiding aan de UvA zijn de grote breedte en de nieuwe interdisciplinaire terreinen die worden bestreken. De historische muziekwetenschap betreft alle perioden vanaf de oudheid tot en met de eenentwintigste eeuw. Bij culturele muziekwetenschap staan wereldmuziek en antropologische benaderingen centraal en bij cognitieve muziekwetenschap wordt aansluiting gezocht bij cognitiewetenschappen en *computational humanities*. De commissie waardeert de combinatie van gedegen traditie en actualisering die de opleiding met dit profiel gekozen heeft.

Afgestudeerden hebben kennis en inzicht opgedaan op de verschillende deelgebieden van het vakgebied en kunnen die toepassen bij het analyseren van musicologische problemen. Aan het eind van de opleiding zijn ze in staat een beperkt onderzoek uit te voeren en daarover te rapporteren. Afgestudeerden zijn voorbereid om een aansluitende masteropleiding te volgen of een positie op bachelorniveau op de arbeidsmarkt te vervullen. De commissie stelt vast dat de doelstellingen voldoen aan het vereiste academische bachelorniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding Muziekwetenschap als **voldoende**.

De commissie constateert dat het programma van de bacheloropleiding Muziekwetenschap coherent is opgebouwd en studenten zowel een goede basis in het vakgebied biedt als mogelijkheden om eigen keuzes te maken die aansluiten bij hun toekomstperspectieven.

In het eerste jaar maken studenten kennis met de historische, culturele en cognitieve muziekwetenschap in twee grote cursussen van 18 EC die in het eerste en tweede semester

worden gegeven. In die cursussen is het onderwijs in de muzikale, onderzoeks- en schrijfvaardigheden geïntegreerd. In het tweede jaar krijgen de studenten een uitgebreide cursus in de methoden en technieken. In dat jaar kiezen ze ook voor een van de twee varianten: historische muziekwetenschap of culturele en cognitieve muziekwetenschap. Daarnaast is er ruimte voor het vak wetenschapsfilosofie en voor keuzevakken. De bacheloropleiding wordt afgesloten met een scriptie.

Het aandeel voor cognitieve musicologie in het programma is beperkter dan voor de andere twee stromingen, maar kan door studenten worden aangevuld door de juiste keuzecursussen te kiezen. De tutores en docenten begeleiden de studenten hierbij op een juiste manier.

De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen. De structuur van het programma is erop gericht dat studenten zich goed kunnen concentreren doordat maximaal twee vakken tegelijkertijd worden gegeven. In de loop van de studie verschuift het accent van hoorcolleges naar werkcolleges.

De muzikale vaardigheden die van studenten verwacht worden, zoals solfège en harmonieeler blijken in de praktijk een behoorlijke drempel voor degenen die daar nog niet bekend mee zijn. De uitval in het eerste jaar is dan ook redelijk hoog. De commissie vindt het terecht dat musicologische voorkennis in de loop van het eerste jaar de studenten selecteert die de juiste capaciteiten hebben om de studie met succes af te ronden. Het is belangrijk dat studenten hier vooraf door voorlichting van op de hoogte zijn. De commissie adviseert de opleiding de mogelijkheden van studievoorlichting en intakegesprekken op dit punt te (blijven) benutten.

De studie trekt jaarlijks ongeveer zestig studenten die een grote belangstelling hebben voor muziek en muziekwetenschap en vrijwel allemaal zelf actief zijn in de muziek. De meeste studenten besteden minder tijd aan hun opleiding dan geprogrammeerd is. Het bachelorrendement is laag en wordt met behoorlijke vertraging gerealiseerd. De commissie beveelt de opleiding aan de eisen hoger te stellen en van de studenten meer inspanning te vergen.

Er is voldoende personeel om het onderwijsprogramma te verzorgen. De staf is het afgelopen jaar door een aantal nieuwe benoemingen verjongd. De docenten zijn goed toegerust voor hun taken en studenten waarderen de begeleiding die ze van hen krijgen. Er is een goed systeem van tutoraat en studiebegeleiding.

De opleidingscommissie is naar het oordeel van de commissie goed toegerust voor haar taken en bewaakt de kwaliteit van de cursussen en van het curriculum als geheel.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding Muziekwetenschap als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen.

De examencommissie heeft een aantal stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing

adequaat geborgd zal worden, maar adviseert dringend een aantal zaken voor alle opleidingen gezamenlijk af te spreken. De commissie acht twee beoordelaars voor de scriptie noodzakelijk, evenals standaard controle op plagiaat door Ephorus en opleidingsoverstijgende beoordelingscriteria.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn op één uitzondering na van voldoende tot goed niveau. Op basis van aanvullend onderzoek stelt de commissie vast dat het hier een incident betrof en dat in het algemeen de afgestudeerden laten zien dat ze zich de beoogde eindtermen hebben eigen gemaakt. De scripties beantwoorden aan de criteria die van een academische bachelor verwacht mogen worden.

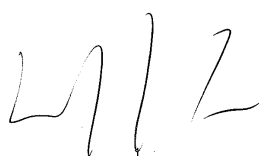
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Muziekwetenschap:

Standaard 1: Beoogde eindtermen	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

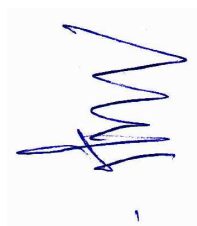
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Marianne van der Weiden

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen zodat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De kritische reflectie vermeldt dat de opleiding Muziekwetenschap zich richt op muziek in de volle breedte: mondiaal, inclusief pop, wereldmuziek en jazz, en zowel genoteerde als niet-genoteerde. De opleiding is interdisciplinair van karakter en benadert muziek vanuit verschillende perspectieven: van muziek als kunstwerk tot muziek als cultureel, sociaal en

akoestisch verschijnsel. De interdisciplinaire aanpak van de opleiding is een weerspiegeling van het brede onderzoeksterrein dat door de stafleden wordt bestreken.

Studenten maken volgens de kritische reflectie kennis met een veelheid aan muzikale repertoires en leren bij te dragen aan het actuele academische en maatschappelijke debat over kunst en cultuur. Zij doen ook kennis op van recente methoden en technieken uit de *digital humanities* die ze na hun opleiding ook op andere gebieden kunnen toepassen.

Voorheen omvatte de opleiding Muziekwetenschap historische muziekwetenschap, systematische muziekwetenschap en etnomusicologie. De laatste twee hebben de afgelopen tien jaar meer aandacht gekregen en in de westerse 'klassieke' muziek is het accent meer op de hedendaagse muziek komen te liggen. De brede doelstellingen zijn nu vertaald in drie aandachtsgebieden: historische, culturele en cognitieve muziekwetenschap. Deze worden zoveel mogelijk geïntegreerd aangeboden.

Bij historische muziekwetenschap worden bronnen uit de westerse muziekgeschiedenis geïnterpreteerd in hun historische context. Daarbij gaat het niet alleen om de historische maar ook om de culturele invalshoek: welke rol composities uit het verleden in de huidige tijd spelen. Culturele muziekwetenschap is een combinatie van de vroegere etnomusicologie, wereldmuziekstudies en de zogenaamde nieuwe musicologie. De aandacht is gericht op het duiden van muziek als cultuur en op een culturele analyse van muziek. In de cognitieve muziekwetenschap staat onderzoek naar de uitvoerder en luisteraar centraal, gericht op theorieën over muzikaal denken, handelen en waarnemen. Daarbij worden methoden en technieken uit de cognitiewetenschappen en *computational humanities* toegepast.

De opleiding is goed ingebed in de Amsterdamse context, zowel door de interdisciplinaire aansluiting bij de onderzoekszwaartepunten van de faculteit als door de interactie met de lokale multiculturele muziekcultuur. Uit het gesprek met de studenten vernam de commissie dat het brede profiel met aandacht voor wereldmuziek voor veel van hen de reden was om voor de opleiding aan de UvA te kiezen.

De commissie is van oordeel dat de doelstellingen van de opleiding een zeer interessante combinatie bieden van een breed scala aan invalshoeken waarmee het hele veld van de muziekwetenschap wordt bestreken. Daarbij baseert de opleiding zich op de traditionele terreinen van de historische en systematische muziekwetenschap en weet ze deze tegelijkertijd te actualiseren. Daarmee doet ze recht aan culturele en maatschappelijke ontwikkelingen als globalisering en digitalisering en bouwt ze voort op recente wetenschappelijke inzichten in de cultuurwetenschappen en de cognitiewetenschappen.

Volgens de kritische reflectie is de bacheloropleiding Muziekwetenschap een academische studie die niet rechtstreeks opleidt voor een beroep. Wel zijn de aangeleerde kennis en vaardigheden relevant voor de beroepsuitoefening en kunnen studenten een stage lopen om een brug te slaan tussen studie en beroep. Mogelijkheden op de arbeidsmarkt zijn er bij radio en televisie, muziekjournalistiek, orkesten, podia en festivals, overheids- en commerciële instellingen en het onderwijs. De meeste studenten gaan echter door met een masteropleiding waarvoor de bacheloropleiding hen - volgens informatie van de opleiding - goed voorbereidt.

De commissie erkent dat de meeste bachelorafgestudeerden opteren voor een vervolgopleiding op masterniveau en vindt de aandacht voor het academische niveau daarmee in overeenstemming. De academische gerichtheid van de opleiding blijkt uit de doelstellingen, opzet en uitwerking van het programma. Men wil op de eerste plaats musicologen vormen

met een brede kennis van de muziekcultuur in al haar facetten, met een kritische instelling en met de noodzakelijke methodologische onderzoeksvaardigheden. Deze kennis en vaardigheden zijn breed inzetbaar, wat een academische opleiding onderscheidt van een specifieke beroeps- of praktijkopleiding. Door de ruime aandacht voor de ontwikkeling van schrijfvaardigheden, mondelinge communicatietechnieken en kennis van het muziekveld is er voldoende aansluiting met het beroepsleven. De commissie vindt dat daarnaast de geschetste beroepsperspectieven en de mogelijke voorbereiding door een stage studenten in staat stellen een beredeneerde keuze te maken voor hun vervolgtraject.

1.3 Beoogde eindtermen

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht opdoen op het gebied van muziekwetenschap dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau en in staat is een beroep uit te oefenen waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn. Afgestudeerden worden geacht in staat te zijn onder begeleiding een onderzoek uit te voeren op het terrein van de muziekwetenschap, debatten op dit gebied weer te geven en te analyseren en zich daarover een kritisch oordeel te vormen.

De opleiding heeft algemene eindtermen en opleidingsspecifieke eindtermen voor de opleiding Muziekwetenschap. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen.

Op basis van de opleidingsspecifieke eindtermen heeft de student na afronding van de bachelor kennis van en inzicht in:

- de grondbeginselen van de culturele, cognitieve en historische studies van de muziekwetenschap;
- de geschiedenis en ontwikkeling van de muziekwetenschap;
- de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek op het terrein van de muziekwetenschap;
- de belangrijkste begrippen en methoden en technieken van muziekwetenschap;
- de beroepsvelden die openstaan voor afgestudeerden van de opleiding.

Het wetenschappelijke karakter van de bacheloropleiding komt tot uitdrukking in de beoogde kennis van en inzicht in wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek. Ook het vereiste inzicht in de belangrijke thema's die in het wetenschappelijke debat aan de orde zijn en in het begrippenapparaat en de onderzoeksmethoden in de muziekwetenschap passen bij een academisch niveau. Tot slot dient de student aan het eind van de opleiding in staat te zijn de opgedane kennis en inzichten toe te passen in een onderzoek en de resultaten daarvan vast te leggen in een verslag dat aan academische eisen voldoet.

Bij de formulering van de eindtermen heeft de opleiding aansluiting gezocht bij de internationaal overeengekomen Dublin-descriptoren voor een opleiding op bachelorniveau. Daarnaast passen de specifiek musicologische doelstellingen en eindtermen naar het oordeel van de commissie goed aan bij het domeinspecifieke referentiekader.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleiding beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

Inhoudelijk gezien kenmerkt de opleiding zich door een breed profiel. De opleiding bestrijkt de traditionele aandachtsgebieden van de historische en systematische muziekwetenschap, maar verbreedt die in een aantal opzichten. In de historische muziekwetenschap worden alle perioden tot en met de hedendaagse muziek bestreken. Daarbij is ook aandacht voor het interdisciplinaire aspect door te laten zien welke rol de muziek historisch heeft gespeeld in de samenleving, wat raakvlakken heeft met wijsbegeerte, religiestudies, kunstgeschiedenis, theaterwetenschap en taalstudies. Uit de systematische muziekwetenschap zijn de culturele en de cognitieve muziekwetenschap voortgekomen wat naar het oordeel van de commissie een geslaagde poging is het vakgebied te actualiseren.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische bacheloropleiding. De commissie vindt dat dat op een juiste manier is vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen, communicatie en leervaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze goed geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding in binnen- en buitenland maar ook een bijdrage kunnen leveren op relevante sectoren van de arbeidsmarkt.

Samenvattend is de commissie van oordeel dat de opleiding zich op grond van de ambitieuze en goed uitgewerkte doelstellingen positief onderscheidt van verwante opleidingen.

Conclusie

Bacheloropleiding Muziekwetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 1 als ‘goed’.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de bacheloropleiding Muziekwetenschap inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de bacheloropleiding Muziekwetenschap geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Muziekwetenschap goed zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

De voltijd- en deeltijdopleiding Muziekwetenschap hebben dezelfde omvang, doelstellingen en eindtermen. Ook het programma is identiek, zij het met een langere studieduur (vijf jaar).

Voor deeltijdstudenten wordt geen apart aanbod geprogrammeerd. Alle opmerkingen van de commissie gelden voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant, tenzij expliciet anders vermeld.

2.1.1. Curriculum Muziekwetenschap

Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is altijd het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Docenten zijn, volgens eigen zeggen, nog op zoek naar de beste invulling hiervan. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

De propedeuse Muziekwetenschap is opgebouwd uit twee vakkenclusters van in totaal 12 EC (in blok 1-2 en 4-5) en twee van 18 EC (gespreid over blok 1-2-3 en 4-5-6), waarin de student kennismaakt met alle facetten van het vakgebied. Een vakkencluster bestaat uit meerdere vakken die met elkaar samenhangen. In de vakkenclusters is onderwijs in onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven geïntegreerd. In het tweede jaar volgen studenten basisvakken met een totaal van 18 EC per semester, die voortbouwen op de propedeuse. Daarnaast volgen ze de cursus *Wetenschapsfilosofie* (12 EC) die bestaat uit een algemeen hoorcollege en opleidings specifieke werkcolleges. In het derde jaar kiezen studenten een opleidingsgebonden keuzevak (12 EC). In jaar 3 wordt de bacheloropleiding afgerond met een afstudeertraject van 18 EC waarin wordt toegewerkt naar de scriptie. De overige 42 EC (12+12+18) is de profileringsruimte. Daarin kunnen studenten keuzevakken of een minor volgen, een stage lopen of studeren in het buitenland.

In de profileringsruimte moeten studenten ten minste 24 EC buiten de eigen opleiding volgen. Op die manier wordt gewaarborgd dat studenten zich breder oriënteren dan alleen het eigen vakgebied. Maximaal 12 EC daarvan mag op propedeuseniveau zijn. Studenten kunnen keuzevakken van een andere opleiding kiezen, mits ze aan de ingangseisen voldoen. Stages en buitenlandverblijf worden gerekend tot onderwijs buiten de eigen opleiding. De faculteit biedt een aantal minoren aan. Deze hebben een specialistisch, interdisciplinair, kwalificerend of beroepsgericht karakter. De minoren kunnen de studenten helpen zich voor te bereiden op een bepaalde masteropleiding of een positie op de arbeidsmarkt. Specialistische minoren bieden een verdieping binnen het eigen vakgebied en sluiten aan bij het onderzoek dat daarbinnen plaatsvindt. Studenten die een dergelijke specialistische minor volgen, hoeven daarnaast geen 24 maar 12 EC buiten het eigen vakgebied te kiezen.

In de propedeuse krijgen de studenten een brede basis in het vakgebied en maken ze kennis met een groot scala aan repertoires, waarbij Europese en wereldmuziek uit alle historische perioden worden behandeld. Daarnaast worden ze met praktische oefeningen getraind in muzikale vaardigheden, onderzoeks- en schrijfvaardigheden. Na de propedeuse kiezen studenten voor de variant Historische musicologie of de variant Culturele en cognitieve musicologie. In beide varianten wordt kennis verdiept en maken studenten kennis met recente en relevante methoden en technieken. Door de keuzevakken kunnen studenten kiezen voor verbreding of voor een (interdisciplinair) thema waarover als afsluiting van de opleiding de bachelorscriptie wordt geschreven. Voor een schematisch overzicht van het programma zie bijlage 4.

De cursus *Historische musicologie I* geeft de studenten een overzicht van de Europese muziekgeschiedenis vanaf de oudheid tot ongeveer 1900 aan de hand van teksten, partituren

en geluidsopnamen. Daarnaast krijgen studenten les in muzikale vaardigheden (solfège en harmonieleer). In het derde blok van dit vak wordt onderwijs in onderzoeksvaardigheden geïntegreerd en leren studenten een onderzoeksvraag te formuleren, relevant materiaal te selecteren en te werken met de bibliotheek en databases. Parallel aan dit vak maken studenten in het vakkencluster *Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie* kennis met de Europese muziektheorie in blok 1 en met de belangrijkste ontwikkelingen in de muziekwetenschap in blok 2.

In het tweede semester van het eerste jaar krijgen studenten in de cursus *Culturele en cognitieve musicologie I* inzicht in de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van jazz, wereldmuziek en popmuziek. Het onderwijs in muzikale vaardigheden wordt voortgezet. Daarnaast oefenen de studenten zich in academisch schrijven en nemen ze kennis van de eisen die gesteld worden aan inhoud, opbouw en formulering van een overtuigend wetenschappelijk betoog. Verder krijgen de studenten de vakken *Cultuur en samenleving* dat door de capaciteitsgroep Algemene cultuurwetenschappen wordt verzorgd (blok 4) en *Muziek en globalisering*, met aandacht voor muziek in Europa en Amerika vanaf 1900 (blok 5).

In het tweede jaar kiest de student voor de variant Historische musicologie of Culturele en cognitieve musicologie. Dat houdt in dat de student in het tweede semester de kennis uit het eerste jaar verdiept in *Historische musicologie II* of *Culturele en cognitieve musicologie II*. De overige vakken zijn gemeenschappelijk. In het eerste semester volgen de studenten de cursus *Analyse en onderzoeksmethoden*. Daarin maken ze kennis met partituuranalyse, empirische methoden van de cognitieve muziekwetenschap en *live research* in de vorm van participierend onderzoek. In het eerste semester kiezen de studenten daarnaast een keuzevak en in het tweede semester volgen ze het vak *Wetenschapsfilosofie*.

Het derde jaar bestaat voor het grootste deel uit keuzeruimte. Studenten kiezen een van de vier opleidingsgebonden keuzevakken die de opleiding aanbiedt en nog twee vrije keuzevakken. Daarin is het mogelijk een stage te lopen op basis van een stageplan dat vooraf goedkeuring behoeft van de examencommissie. Tot slot schrijft de student de bachelorscriptie waarin hij/zij aantoont in staat te zijn een schriftelijk verslag uit te brengen van een beperkt onderzoek dat onder begeleiding van een docent is uitgevoerd. De scriptie omvat in de regel 7000 à 10.000 woorden en bevat in ieder geval een heldere vraagstelling, een zorgvuldige uitwerking van het eigen standpunt op basis van de onderzochte literatuur en documentatie en onderbouwde conclusies. Er is een scriptiereglement beschikbaar. De scriptie is een individueel werkstuk maar studenten komen regelmatig bijeen in kleine groepen van twee tot vier studenten om elkaar feedback te geven. Daarnaast krijgt een student individuele begeleiding door een docent.

In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan dat ze het programma breed en goed opgebouwd vinden. De muzikale vaardigheden blijken in de praktijk te fungeren als selectiedrempel. Studenten die hierin geen voorkennis hebben moeten hard werken om deze onderdelen met succes te volgen. Wie dat niet kan of wil, valt uit. De studenten waren tevreden over de keuzevakken. Vaak wordt gekozen voor verbreding met de tweede variant, antropologie of media en cultuur. Een aantal studenten heeft behoefte aan aandacht voor de economische invalshoek van het vak, die wel bij popmuziek aan de orde komt maar niet bij historische musicologie.

De opbouw van het programma is in de ogen van de commissie zeer transparant en inhoudelijk coherent. Het is een terechte keuze om het vak *Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie* aan het begin van de opleiding te plaatsen en de training in muzikale

vaardigheden is een effectieve drempel om de juiste studenten te selecteren. In de propedeuse krijgen de studenten een brede inleiding in de verschillende deeldisciplines van de musicologie. Dat is een prima vertrekpunt voor de keuze tussen de varianten Culturele en cognitieve musicologie enerzijds, en Historische musicologie anderzijds. Deze opbouw garandeert dat elke bachelorstudent in de Muziekwetenschap kennis verwerft over de discipline in haar volle breedte en zich bovendien kan toeleggen op een door hem/haar geprefereerd repertoire of methodiek. De commissie is van oordeel dat de opleiding een interessant programma biedt dat past bij het gekozen profiel en verder reikt dan de traditionele musicologie.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De kritische reflectie geeft in het overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen aan welke studieonderdelen bijdragen aan het realiseren ervan. Daaruit blijkt naar het oordeel van de commissie dat de beoogde kennis, inzichten en vaardigheden allemaal aan bod komen in het programma. De algemene academische vaardigheden zijn adequaat geïntegreerd in de vakken van het eerste studiejaar. Het vak *Wetenschapsfilosofie* verschaft studenten de noodzakelijke wetenschapstheoretische achtergrond en is een goede mix van de algemene theorieën en de toepassing ervan in de muziekwetenschap. De opzet en omvang van de bachelorscriptie zijn passend voor een eindwerkstuk waarin de studenten moeten laten zien dat ze een beperkt wetenschappelijk onderzoek kunnen doen en daarover op een juiste wijze kunnen rapporteren.

Gezien de complexiteit van de muzikale taal en de verschillende onderzoeksmethodes is een driejarige opleiding eigenlijk te kort om alle beroepscompetenties te kunnen verwerven. De aansluitende master is dus noodzakelijk om een volwaardig musicoloog te kunnen worden, maar anderzijds hebben studenten die uitstromen met een bachelordiploma voldoende elementaire academische vaardigheden verworven om in uiteenlopende beroepsomgevingen te kunnen functioneren (ambtenarij, bedrijfsleven, media, etc.). De afstudeerscriptie zoals die opgevat en uitgevoerd wordt, staat daar garant voor.

Hoewel de commissie het terecht vindt dat de nadruk ligt op de voorbereiding op een aansluitende masteropleiding, adviseert ze ook in de historische variant meer nadruk te geven aan de economische kant van de muziek en de muziekindustrie. Daarnaast is het de commissie opgevallen dat er weinig aandacht wordt besteed aan internationalisering. Het programma bevat voldoende keuzeruimte om een buitenlandverblijf in het derde jaar mogelijk te maken. De commissie adviseert de opleiding het belang van een studieverblijf aan een buitenlandse partnerinstelling bij de studenten onder de aandacht te brengen en hen te stimuleren van de geboden mogelijkheden gebruik te maken.

De keuze voor de varianten Historische musicologie en Culturele en cognitieve musicologie heeft de instemming van de commissie. Het valt haar wel op dat het aandeel van de cognitieve musicologie relatief beperkt is. De commissie heeft begrepen dat studenten dit met keuzevakken kunnen aanvullen. Meer in het algemeen is de commissie van oordeel dat de opleiding een breed aanbod biedt, maar dat dit niet vanzelfsprekend leidt tot een brede opleiding voor iedere student. Zo lijkt het bijvoorbeeld mogelijk historische musicologie te bestuderen zonder diepgaande kennis op te doen van de muziek uit de twintigste en eenentwintigste eeuw. De commissie vindt dat onjuist. In de praktijk zullen de meeste studenten de juiste keuzes maken en hun keuzevrijheid benutten om diepgaande kennis op te doen van relevante terreinen. Zij worden hier volgens de docenten ook in begeleid door hun tutoren en mentoren. Daarom komt de commissie tot de conclusie dat er in het programma

sprake is van een fragiele maar effectieve balans tussen de breedte van de aangeboden benaderingen en de mogelijkheden voor studenten om hun eigen parcours te kiezen.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

Door de invoering van de 8-8-4-structuur is het onderwijs meer geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee vakken tegelijk wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenoemde 'ruggengraat' van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren. Vooral de invulling van het derde en zesde blok lijkt nog niet geheel uitgekristalliseerd te zijn.

2.2.2 Werkvormen

Volgens de kritische reflectie hanteert de bacheloropleiding Muziekwetenschap verschillende werkvormen, afhankelijk van de fase van de studie en het vak. In het eerste jaar ligt het accent op kennisoverdracht door hoorcolleges, terwijl in de jaren daarna het onderwijs meer in werkgroepen plaatsvindt met een actievere rol en inbreng voor de studenten.

In de vaardigheidsonderdelen van de vakken krijgen studenten oefeningen en maken ze opdrachten. De opdrachten kunnen de vorm krijgen van schriftelijke werkstukken, mondelinge presentaties of onderzoeksopdrachten.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd stelt ze vast dat er sprake is van een adequate mix van werkvormen. Het is zichtbaar dat tijdens de propedeuse vooral aandacht geschonken wordt aan het opbouwen van kennis via hoorcolleges, terwijl in de latere fases vooral werkcolleges, praktische oefeningen, papers en presentaties aan bod komen. Er is goed nagedacht over de combinatie van vakinhoud en specifieke werkvorm, mede in functie van de globale doelstellingen van de opleiding. De studenten merkten op dat ze de gekozen opzet herkenden: het eerste jaar is algemeen en sterk gericht op de muzikale vaardigheden, terwijl het tweede en derde jaar 'echt anders' zijn.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De opleiding kent een stijgend succes, met een - in verhouding tot de omvang van de staf - zeer groot aantal instromers. De instroom ligt de laatste jaren rond de zestig studenten per cohort. Het aantal deeltijdstudenten is zeer klein. Er zijn in vergelijking met andere opleidingen in de sector Kunst en Cultuur naar verhouding veel mannelijke studenten. De studenten met wie de commissie heeft gesproken tijdens het bezoek zijn allemaal zelf actief in de muziek en hebben bewust voor de opleiding aan de UvA gekozen. Het is een enthousiaste groep met een groot onderling groepsgevoel en een actieve studievereniging.

Het is de opleiding wettelijk niet toegestaan aan de poort te selecteren door bijvoorbeeld een ingangsproof over muzikale voorkennis en muziektechnische vaardigheden. In de praktijk werkt het onderdeel muzikale vaardigheden in de propedeuse als selectiemiddel. De commissie is van oordeel dat dit feitelijk een betere optie is dan selectie vooraf omdat het studenten zonder voorkennis maar met grote motivatie toch in staat stelt de studie te volgen en, wat niet uitzonderlijk is, met succes af te ronden. Omdat de uitval in het eerste jaar tot nu toe behoorlijk hoog is, variërend van een kwart tot meer dan de helft, adviseert de commissie om bij de voorlichting indringend aandacht te vragen voor het belang van deze voorkennis. Misschien kan overwogen worden een vrijblijvende muzikale oriënteringsproof in te richten die studenten informeert over hun geschiktheid voor het programma en die de lacunes in de muzikale vooropleiding identificeert en remedieert.

2.3.2 *Studeerbaarheid*

Het is de commissie opgevallen dat het aantal uren dat gemiddeld aan de studie besteed wordt zeer laag is. Volgens de kritische reflectie komt het gemiddeld aantal uren niet boven de 25 uur per week en studenten bevestigden dit in het gesprek met de commissie. Er wordt wel veel stof aangeboden, maar het is mogelijk aan werkgroepen deel te nemen en voor toetsen te slagen zonder alle verplichte literatuur gelezen te hebben. Een aanvullende verklaring voor het lage gemiddelde is dat studenten hun studie over een groter aantal jaren spreiden dan de vastgestelde drie jaar.

Het rendement van de opleiding na drie jaar is met 10 à 15% zeer laag en komt ook na vier jaar meestal niet hoger dan 50%. Volgens de studenten zijn er na het eerste jaar geen struikelblokken in het programma. Sommige cursussen worden zelfs als zeer licht beschouwd, bijvoorbeeld het vak *Cultuur en Samenleving*. De commissie is het eens met de staf van Muziekwetenschap dat de geringe studiebelasting van dit vak, dat wordt verzorgd door Algemene Cultuurwetenschappen, een punt van zorg is. In de beleving van de studenten zijn de vakken op het gebied van culturele musicologie minder diepgaand dan die van historische musicologie, onder andere door de breedte van de lesstof die behandeld wordt en doordat er vaak studenten van andere opleidingen aan deelnemen. De staf liet de commissie weten dat ze dit punt niet herkennen en dat naar hun mening de eisen die aan de werkstukken van beide vakken gesteld worden, gelijk zijn.

Het lage rendement kan volgens de commissie niet geweten worden aan een gebrek aan studiebegeleiding want daarvoor zijn adequate voorzieningen. Er zijn intakegesprekken om studenten te helpen een beter inzicht te krijgen in profiel en verwachtingen van de opleiding. Verschillende onderwijsleeractiviteiten zijn individueel georganiseerd en het docent-tutoraat is sinds september 2012 versterkt en uitgebreid naar het tweede en derde studiejaar. Met persoonlijke vragen en problemen kunnen studenten terecht bij de studieadviseur. De studievoortgang van de studenten wordt actief gemonitord door de studieadviseur en de tutor en eerstejaarsstudenten worden twee maal uitgenodigd voor een gesprek.

De faculteit verwacht dat het verhogen van de contacttijd en de nieuwe jaarindeling van 8-8-4 waarin een student maximaal twee vakken tegelijk volgt, de studenten zullen stimuleren tot een regelmatiger werkritme. Er is een monitorgroep ingesteld om het effect van de nieuwe jaarindeling te volgen. De commissie verwacht dat de ingezette combinatie van maatregelen zal bijdragen aan een hoger rendement. Ze vindt het nu echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of het voldoende is. De commissie vond het overigens opvallend dat nog geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van het Bindend Studieadvies (BSA). Dit wordt volgens informatie van de faculteit per 1 september 2013 ingevoerd waarbij voorgesteld

wordt dat een student minimaal 48 EC moet behalen. In dat geval adviseert de commissie de vakkenclusters van 18 EC onder te verdelen in kleinere eenheden van 6 en 12 EC.

De commissie heeft zich afgevraagd wat de oorzaak kan zijn van het teleurstellende rendement, als de verklaring niet ligt bij een te hoge studielast, een onvoldoende selectiviteit van de propedeuse of een gebrek aan studiebegeleiding. Uitloop van afstuderen kan om individuele redenen nuttig zijn, bijvoorbeeld als een student een aanvullende stage wil lopen. Er lijkt echter een structureel probleem te zijn waarvoor de commissie bij de staf weinig gevoel van urgentie waarnam. De commissie adviseert de opleiding de betrokkenheid van de studenten bij hun opleiding te vergroten door hogere eisen te stellen. Daarbij benadrukt de commissie dat de hoeveelheid aangeboden stof en de inhoud ervan in haar ogen adequaat zijn, maar dat studenten er kennelijk te gemakkelijk aan kunnen 'ontsnappen'. De wijze waarop ze de stof moeten verwerken is onvoldoende dwingend en zet hen voorsnog niet aan tot de noodzakelijke intellectuele arbeid. Studenten kunnen hun tentamens ook halen als ze kort voor de toets alle literatuur doornemen. Als een vak wordt afgesloten met een paper over een onderwerp naar keuze van de student dreigt eveneens het risico dat de student slechts met een klein deel van de aangeboden stof daadwerkelijk en indringend geconfronteerd wordt. De commissie meent dat aanscherping van de eisen zal leiden tot een uitdagender programma dat studenten beter zal kunnen boeien en op een hoger niveau zal brengen.

2.4 Personeel

Uit de gesprekken met docenten van verschillende opleidingen is gebleken dat zij een hoge werkdruk ervaren. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de UvA Medewerkersmonitor 2012. De hoge werkdruk en het grote aantal tijdelijke contracten van docenten in de sector Kunst en Cultuur baren de commissie zorgen. Het management gaf tijdens het bezoek aan dat de meeste docenten een tijdelijk contract krijgen aangeboden voor meerdere jaren. Het facultaire beleid is om gemiddeld 20% van haar personeelsleden in tijdelijke dienst aan te nemen. Het aanhouden van een flexibele schil is in de ogen van de commissie verstandig beleid gezien de financiële restricties maar omdat het om een gemiddelde voor de hele faculteit gaat, pakt dit voor sommige opleidingen ongunstig uit. De commissie geeft in overweging het gemiddelde van 20% per kennisgebied te hanteren in plaats van faculteitsbreed.

De opleiding Muziekwetenschap beschikt over 6,74 fte, wat volgens de commissie net voldoende is voor deze opleiding met twee varianten en hoge studentenaantallen. De staf bestaat uit twee hoogleraren, een universitair hoofddocent, drie universitair docenten en vijf docenten. In 2012 zijn drie docenten inclusief een hoogleraar met pensioen gegaan, waardoor de staf in 2013 voor een groot deel vernieuwd is. In het voorjaar van 2013 is een nieuwe hoogleraar begonnen en er zijn nieuwe docenten aangetrokken, waardoor alle vakgebieden van de opleiding versterking hebben gekregen. Gezamenlijk hebben zij de expertise en het enthousiasme in huis om het programma en de bijbehorende begeleiding te realiseren. De commissie acht dit een goed uitgangspunt voor de komende periode.

De stafleden zijn, met uitzondering van een van de docenten, gepromoveerd en doen hun onderzoek in het kader van de facultaire onderzoeksinstituten. Zij hebben een sterke reputatie in de internationale musicologie. De kwaliteit van het onderwijs berust in belangrijke mate op de wetenschappelijke expertise van de docenten.

Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend

gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en beveelt de faculteit met klem aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten toegankelijk vinden en dat ze goede begeleiding krijgen. Doordat de verschillende vakken ook een werkcollege aanbieden waarin de studenten individueel begeleid worden is de beschikbaarheid van de docenten gewaarborgd. Dat geldt volgens de studenten ook voor de begeleiding van de afstudeerscripties.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft zeer goede voorzieningen, waaronder een eigen discotheek en het etnomusicologisch archief van Jaap Kunst. De muziekwetenschappelijke collectie in de bibliotheek dekt alle velden die voor de opleiding van belang zijn. Er is intensieve samenwerking met het Conservatorium van Amsterdam.

Een belangrijk pluspunt is ook te vinden in de culturele context van Amsterdam. De stad heeft een rijk en gevarieerd muziekleven waar een student in de Muziekwetenschap optimaal van kan profiteren.

2.6 Kwaliteitszorg

De opleidingscommissie (oc) van Muziekwetenschap bestaat uit drie docentleden en drie studentleden. De oc komt regelmatig bijeen en heeft zich de afgelopen periode vooral beziggehouden met de herprogrammering naar de 8-8-4-structuur. Aan de orde waren bijvoorbeeld de vraag naar de beste invulling van de vakkenclusters van 18 EC en de evaluatie van de nieuwe vakken. Een ander onderwerp was de nominatie voor de facultaire onderwijsprijs.

Alle cursussen worden volgens de kritische reflectie na afloop geëvalueerd. De uitkomsten van de cursusevaluaties worden in de oc besproken. De commissie vernam met tevredenheid dat de oc niet alleen de afzonderlijke cursussen bespreekt maar ook de samenhang ertussen, het curriculum als geheel.

De eerste resultaten over het lopende studiejaar laten zien dat in de nieuwe 8-8-4-structuur het derde blok van de semesters nog niet altijd naar tevredenheid verloopt. Dit is inderdaad een punt dat nadere aandacht verdient. Het derde blok is bedoeld voor verwerking of verdieping van de stof uit het eerste en/of tweede blok. De faculteit heeft aangegeven dat het daarbij niet om hoorcolleges moet gaan maar om andere werkvormen zoals excursies of het maken van een groter werkstuk. De docenten van de verschillende cursussen zijn nog op zoek naar een goede invulling.

Het is de commissie opgevallen dat de opleiding de aanbevelingen van de vorige visitatiecommissie in het algemeen heeft opgevolgd, maar dat de aanpassingen in vrijwel alle gevallen pas per september 2012 zijn ingevoerd. Dat is in de ogen van de commissie niet zeer voortvarend. Ze adviseert de opleiding de aanbevelingen van de huidige commissie proactiever ter hand te nemen.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de doelstellingen van de opleiding in de volle breedte en met voldoende diepgang door het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. De commissie stelt vast dat dit het geval is. In het programma van het eerste jaar krijgen de

studenten een brede basis waarin alle deelgebieden aan de orde komen en in de jaren daarna kunnen ze zich door de keuze voor een variant en aanvullende keuzecursussen verdiepen in een specifiek terrein. Het programma omvat voldoende aandacht voor muziektechnische en academische vaardigheden.

De gekozen werkvormen bij de verschillende vakken zijn passend voor de verschillende fasen van de opleiding en het doel van de betreffende cursus. Studenten worden gestimuleerd tot actieve verwerking van de stof. Ze voelen zich goed begeleid door de docenten en er zijn voorzieningen voor studiebegeleiding in de vorm van een mentoraat en tutoraat.

De opleiding trekt een gemotiveerde groep studenten aan die over het algemeen over voldoende muzikale voorkennis beschikken. Het eerste jaar vervult een selecterende rol door de aandacht voor muzikale vaardigheden. Studenten die daar niet of onvoldoende over beschikken krijgen de kans hun achterstand weg te werken, wat van hen een extra inspanning vereist. De meeste studenten halen daarna hun bachelordiploma, zij het vrijwel altijd met flinke vertraging.

Het docententeam is het afgelopen jaar behoorlijk vernieuwd. De stafleden beschikken over de juiste expertise om het programma te verzorgen en zij kunnen zorg dragen voor continue actualisering van het onderwijsaanbod.

De commissie is van oordeel dat op basis van bovenstaande gunstige uitgangssituatie een hoger rendement met het programma behaald moet kunnen worden. Daarbij gaat het niet alleen om een verhoging van het succespercentage in een kortere tijd, maar vooral om het stellen van hogere inhoudelijke eisen. Studenten kunnen op dit moment te gemakkelijk op halve kracht aan de eisen voldoen, bijvoorbeeld door de stof oppervlakkig te lezen en bij het schrijven van papers te kiezen voor onderwerpen die ze interessant vinden maar die niet *per se* tot de kern van het vak behoren. Dat vrijwel niemand meer dan 25 uur per week aan de studie besteedt, geeft volgens de commissie aan dat het mogelijk en zelfs noodzakelijk is de eisen qua inzet en niveau hoger te stellen in overeenstemming met het voltijds karakter van de studie.

Conclusie

Bacheloropleiding Muziekwetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 2 als ‘voldoende’.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de opleiding Muziekwetenschap ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een eigen toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Iedere cursus beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om systematisch hiermee de scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen sluiten naar het oordeel van de commissie aan bij de inhoud van de cursussen. Samen waarborgen ze ook de eindtermen die voor de opleiding behaald dienen te worden. De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien voldoen naar haar oordeel aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend.

De commissie begreep tijdens het bezoek dat weinig studenten gebruik maken van de inzage mogelijkheid of nabespreking van toetsen met de docent. Hierdoor benutten ze de feedback van de docent onvoldoende en is het leereffect van de toetsing niet optimaal. De commissie adviseert de opleiding met klem een meer sturende aanpak te kiezen zodat gemaakt werk in principe altijd nabesproken wordt, vooral als het papers en werkstukken betreft. Dit kan individueel maar ook groepsgewijs georganiseerd worden.

Het scriptiereglement geeft de eisen die aan een bachelorscriptie gesteld worden nauwkeurig weer. Het academisch niveau wordt getoetst aan de hand van adequate vraagstelling, methodologische transparantie, kritische synthese, correcte bibliografische referenties en persoonlijke, maar goed geargumenteerde conclusies van de scriptie.

3.1.3 Examencommissie

De faculteit heeft een examencommissie ingesteld per departement. De examencommissie van het departement Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen (KRC), die verantwoordelijk is voor onder andere de bacheloropleiding Muziekwetenschap, vermeldde tijdens het bezoek dat het studiejaar 2012-2013 een overgangsjaar is. Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, de taakstelling en de facilitering van de examencommissies. Ook heeft de examencommissie inmiddels een examenreglement en een gemeenschappelijk scriptiebeoordelingsformulier voor de onder haar ressorterende opleidingen vastgesteld. Nu komt het op de implementatie aan: de daadwerkelijke controle van toetsdossiers en scripties. Dat zal aan het eind van dit studiejaar plaatsvinden. De examencommissie verwacht dat deze controle geen problemen zal opleveren, omdat de studiehandleidingen al zijn goedgekeurd. Eventueel zal een toetsdeskundige aan de examencommissie worden toegevoegd.

De commissie beschouwt deze aanpak met een controle van de toetsdossiers als een intensieve vorm van kwaliteitscontrole die de opleidingen een goed inzicht zal verschaffen in de kwaliteit van het geboden onderwijs. De examencommissie heeft voor zichzelf voor de komende tijd een ambitieuze werkagenda opgesteld die veel van de afzonderlijke leden vraagt. De commissie ondersteunt dit van harte en hoopt dat het ambtelijke secretariaat hierbij de nodige ondersteuning kan bieden.

De commissie adviseert aanvullend gezamenlijk vast te stellen wat de betekenis van de toe te kennen cijfers is, met name voor de bachelorscripties, zodat alle opleidingen dezelfde criteria hanteren bij het toekennen van een bepaald cijfer. Daarnaast acht de commissie het van belang dat de eindwerkstukken standaard door een tweede lezer beoordeeld worden.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de bacheloropleiding Muziekwetenschap de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft in eerste instantie zeven bachelorscripties gelezen. In de meeste gevallen kwam het oordeel van de commissie overeen met dat van de begeleidende docent.

In één geval vond de commissie de scriptie echter duidelijk onvoldoende. In dat geval was namelijk geen sprake van een onderzoek met een duidelijke vraagstelling maar betrof het veeleer een subjectief verhaal op een heel oppervlakkig niveau dat weliswaar met flair geschreven was, maar geen serieuze literatuurstudie of gedegen betoog bevatte. De scriptie is door een tweede commissielid gelezen en ook deze beoordeelde de scriptie met een onvoldoende. Vervolgens heeft de commissie nog twee scripties gelezen. Bij die nadere selectie stelde de commissie vast dat haar oordelen goed overeenkomen met de becijfering door de staf.

Op grond van het totaal van de bestudeerde eindwerkstukken oordeelt de commissie dat de scripties het vereiste bachelorniveau laten zien, maar de commissie adviseert de opleiding wel om aandacht te besteden aan de vereiste wetenschappelijke opzet van de scripties en aan een uniforme beoordeling ervan. Een aantal maatregelen (scriptiehandleiding, twee beoordelaars, gesystemiseerd beoordelingsformulier met ijkingscijfers) zouden hieraan een bijdrage kunnen leveren.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of de arbeidsmarkt. De kritische reflectie

vermeldt dat bachelorafgestudeerden bij verschillende organisaties in de culturele en muzieksector werk gevonden hebben. Tijdens het bezoek werd benadrukt dat het merendeel van de studenten echter doorgaat met een masteropleiding. Volgens de kritische reflectie biedt de bacheloropleiding daarvoor een goede basis. De docenten voegden daar in het gesprek met de commissie aan toe dat de bacheloropleiding vooral voorbereidt op de eenjarige master Kunst- en cultuurwetenschappen en een minder adequate voorbereiding biedt op de onderzoeksmaster. De commissie adviseert de opleiding te onderzoeken of de onderzoeksmaster voor meer studenten een realistisch en aantrekkelijk perspectief kan bieden als de studie hogere intellectuele eisen stelt, zoals de commissie bij standaard 2 suggereerde.

Overwegingen

De examencommissie heeft dit studiejaar haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk examenreglement en scriptiebeoordelingsformulier. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen. De commissie adviseert met klem dat de examencommissie ook de dubbele beoordeling van bachelorscripties en gemeenschappelijke beoordelingscriteria aan haar agenda toevoegt. Ook beveelt de commissie aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding garanderen dat de studenten de beoogde leerresultaten aantoonbaar bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen kan geconcludeerd worden dat de toetsing adequaat is. De toetsvormen passen bij de leerdoelen van de verschillende cursussen en zetten de studenten aan tot oordeelsvorming en het formuleren van een goed beargumenteerd betoog. Zoals de commissie heeft aangegeven bij standaard 2 is ze echter van mening dat de opleiding haar ambitieniveau hoger zou kunnen en moeten stellen. De commissie heeft vastgesteld dat de door haar bestudeerde eindwerkstukken, de bachelorscripties, - op één uitzondering na - het nagestreefde niveau van een academische bachelor laten zien.

De resultaten van afgestudeerden in een masteropleiding of de arbeidsmarkt zijn volgens de opleiding positief. De commissie heeft op grond van wat ze gezien en gehoord heeft geen enkele reden daaraan te twijfelen en is van oordeel dat de opleiding de door haar geformuleerde doelstellingen weet te realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Muziekwetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de bacheloropleiding Muziekwetenschap op de eerste standaard ruimschoots aan de eisen voldoet en op de andere twee in voldoende mate. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn ambitieus en passen bij het gekozen avontuurlijke profiel. Er is een goed evenwicht tussen traditie en nieuwe terreinen. De opzet en organisatie van het onderwijsprogramma zijn doordacht en de bijbehorende begeleiding en voorzieningen stellen de studenten in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie vast dat er een academisch niveau wordt behaald en dat de opleiding de studenten adequaat voorbereidt op hun verdere carrière.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Muziekwetenschap* als ‘voldoende’.

II: Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de bacheloropleiding Theaterwetenschap van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding op dit moment niet voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding Theaterwetenschap als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De bacheloropleiding Theaterwetenschap heeft als doel studenten op te leiden die een brede kennis hebben van de theaterwetenschap. De opleiding richt zich op de theatervoorstelling in de breedste zin, namelijk op de productie, distributie en receptie van handelingen en gebeurtenissen binnen het kader van theaterconventies. Daarbij gaat het om drie invalshoeken: de historische, theoretische en toegepaste theaterwetenschap. De commissie is van oordeel dat deze invulling past bij het vakgebied zoals zich dat ontwikkeld heeft.

Afgestudeerden hebben kennis en inzicht opgedaan op de verschillende deelgebieden van het vakgebied en kunnen die toepassen bij het analyseren van problemen op het terrein van de theaterwetenschap. Aan het eind van de opleiding zijn ze in staat een beperkt onderzoek uit te voeren en daarover te rapporteren. Afgestudeerden zijn voorbereid om een aansluitende masteropleiding te volgen of een positie op bachelorniveau op de arbeidsmarkt te vervullen. De commissie is van mening dat de beoogde eindkwalificaties voldoen aan het vereiste academische bachelorniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding Theaterwetenschap als **voldoende**.

In het eerste jaar maken studenten kennis met de geschiedenis en theorie van de theaterwetenschap en met de vaardigheden om voorstellingen te analyseren. In die cursussen is het onderwijs in de onderzoeks- en schrijfvaardigheden geïntegreerd. In het tweede jaar worden de vakken verder uitgediept. De studenten bezoeken regelmatig voorstellingen en werken ook zelf aan een productie om een beter begrip van de theoretische concepten te ontwikkelen. Daarnaast is er ruimte voor het vak *Wetenschapsfilosofie* en voor keuzevakken. De bacheloropleiding wordt afgesloten met een scriptie.

De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen. De structuur van het programma met maximaal twee vakken tegelijkertijd zorgt ervoor dat studenten zich kunnen concentreren. In de loop van de studie verschuift het accent van hoorcolleges naar werkcolleges. Verder zijn er voorstellingsbezoeken, excursies en een buitenlandse studiereis.

Het programma van de bacheloropleiding Theaterwetenschap is naar het oordeel van de commissie logisch opgebouwd en biedt studenten zowel een goede basis in het vakgebied als mogelijkheden om eigen keuzes te maken die aansluiten bij hun toekomstperspectieven. Er is een goede balans tussen theorie en praktijk. Wel is de commissie van oordeel dat bij een aantal vakken hogere theoretische eisen gesteld mogen worden. Het is nu te veel de keuze van de student wat hij/zij uit de studie wil halen. Daarnaast raadt de commissie aan om het selecterende karakter van de propedeuse te vergroten. Er is momenteel geen vak dat in de propedeuse studenten confronteert met de vraag of ze geschikt en gemotiveerd zijn voor een academische studie waardoor ongeschikte studenten bij de scriptie vastlopen.

De studie trekt jaarlijks ongeveer zestig studenten die een grote belangstelling hebben voor theater en theaterwetenschap. De meeste studenten besteden minder tijd aan hun opleiding dan geprogrammeerd is. Het bachelorrendement is niet hoog en wordt met behoorlijke vertraging gerealiseerd. Hoewel de aangeboden stof van het vereiste niveau is, blijkt het in de praktijk mogelijk om met een oppervlakkige wijze van studeren de tentamens te halen. Ook de vereiste werkstukken of papers dagen de studenten intellectueel niet altijd uit. De commissie beveelt de opleiding aan meer academische diepgang van de studenten te eisen.

Er is voldoende personeel om het onderwijsprogramma te verzorgen. De docenten zijn goed toegerust voor hun taken en studenten waarderen de begeleiding die ze van hen krijgen. Docenten zijn zeer goed benaderbaar. Er is een goed systeem van studiebegeleiding.

De opleidingscommissie is naar het oordeel van de commissie goed toegerust voor haar taken en bewaakt de kwaliteit van de cursussen en van het curriculum als geheel.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding Theaterwetenschap als **onvoldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen. Bij een aantal toetsen zouden in de ogen van de commissie de eisen om te slagen hoger gesteld mogen worden.

De commissie waardeert het initiatief van de opleiding om de criteria voor de toekenning van de scriptiecijfers te expliciteren zodat alle docenten een zelfde referentiekader hanteren. Ze beveelt de opleiding echter dringend aan de criteria voor de grens tussen voldoende en onvoldoende te heroverwegen omdat ze vindt dat die grens nu te laag ligt. Met de huidige criteria is het vrijwel onmogelijk om geen voldoende cijfer te krijgen.

De examencommissie heeft een aantal stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden, maar adviseert dringend een aantal zaken voor alle opleidingen gezamenlijk af te spreken. De commissie acht twee beoordelaars voor de scriptie

noodzakelijk, evenals standaard controle op plagiaat door Ephorus en opleidingsoverstijgende beoordelingscriteria.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn niet allemaal van voldoende niveau. Bij een nader onderzoek naar scripties die met een 6 beoordeeld waren, kwam de commissie tot de conclusie dat haar oordeel in een kwart van de gevallen afweek van dat van de begeleidende staf: in die gevallen ontbrak het aan een heldere vraagstelling, was er nauwelijks sprake van serieus literatuuronderzoek en waren de conclusies niet gebaseerd op onderzoek dat aan wetenschappelijke criteria voldoet. De commissie beveelt de opleiding met klem aan de beoordelingscriteria aan te scherpen en deze vervolgens strikt te hanteren. Bij de overige scripties lieten de afgestudeerden in voldoende mate zien dat ze zich de beoogde eindtermen eigen hadden gemaakt.

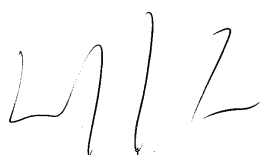
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Theaterwetenschap:

Standaard 1: Beoogde eindtermen	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Marianne van der Weiden

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, theater, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De kritische reflectie vermeldt dat de opleiding Theaterwetenschap zich richt op de theatervoorstelling in de breedste zin, namelijk op de productie, distributie en receptie van handelingen en gebeurtenissen binnen het kader van theaterconventies. De voorstellingen en

conventies worden bestudeerd binnen hun maatschappelijke en culturele context. De opleiding heeft drie invalshoeken: historische, theoretische en toegepaste theaterwetenschap.

- Historische theaterwetenschap.
De geschiedenis van theater en dans in Nederland, in het bijzonder de Nederlandse theatergeschiedenis van de negentiende, twintigste en begin eenentwintigste eeuw. Naast een historisch overzicht van de toneelliteratuur en van opvoeringstradities in hun sociaal-maatschappelijke context biedt de opleiding een brede kijk op internationale theaterontwikkelingen in het licht van globalisering, en op de actualiteit en geschiedenis van het Nederlands theater in Europees verband.
- Theoretische theaterwetenschap.
Interdisciplinair onderzoek naar de theaterpraktijk gekoppeld aan theorievorming op onder meer filosofisch, cultuurhistorisch en mediahistorisch terrein. Er is uiteraard veel aandacht voor theorieën over theater en *performance*, drama- en voorstellingsanalyse. Hierbij wordt het begrip ‘voorstelling’ in de ruimste zin van het woord genomen, zodat de student niet alleen theater, dans, musical en *performance art* leert analyseren, maar ook inzicht krijgt in de performatieve elementen van bijvoorbeeld een rechtszaak of voetbalwedstrijd. Ook receptie- en publieksonderzoek vallen binnen dit domein.
- Toegepaste theaterwetenschap.
De toepassing van theaterwetenschappelijke kennis en inzichten in specifieke praktijksituaties. De nadruk ligt daarbij op toepassingen in het kader van het wordingsproces van een theatervoorstelling, waaronder dramaturgische vaardigheden, zoals theatertekstanalyse, voorstellingsanalyse, historisch onderzoek, interdisciplinair onderzoek, etc.

Internationaal bevindt de Amsterdamse opleiding zich tussen de Angelsaksische en de continentale tradities. In de Angelsaksische opleidingen staat de toepassing meer centraal en in Duitsland zijn ze juist meer theoretisch van aard. De commissie is van oordeel dat dit een helder en onderscheidend profiel is met een duidelijke aantrekkingskracht voor studenten.

Volgens de kritische reflectie biedt de bacheloropleiding Theaterwetenschap een brede academische vorming en een goed overzicht van de deelgebieden van de theaterwetenschap. Studenten leren kritisch te reflecteren op resultaten van wetenschappelijk onderzoek en zich een oordeel te vormen over specifieke theatrale uitingen. Daarbij hoort ook dat studenten kunnen reflecteren op hun eigen functioneren. Van afgestudeerden wordt verwacht dat ze zowel zelfstandig als in groepsverband kunnen opereren. De opleiding kwalificeert studenten voor een vervolgopleiding op masterniveau en voor een beroep binnen de theaterwereld.

De commissie is van mening dat bovenstaande omschrijving past bij de eisen die aan een academische bacheloropleiding gesteld worden. Er is een adequaat evenwicht tussen kennis en reflectie evenals tussen theorie en praktijk.

1.3 Beoogde eindtermen

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht opdoen op het gebied van theaterwetenschap dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau en in staat is een beroep uit te oefenen waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.

De opleiding heeft algemene en opleidingsspecifieke eindtermen opgesteld. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen.

Op basis van de opleidingsspecifieke eindtermen heeft de student na afronding van de bachelor kennis van en inzicht in:

- de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden, te weten geschiedenis, theorie en analyse en toegepaste theaterwetenschap;
- de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek op het terrein van de theaterwetenschap;
- de belangrijkste thema's in het wetenschappelijke debat binnen het vakgebied;
- de belangrijkste begrippen en methoden en technieken van theaterwetenschap;
- de beroepsvelden die ontstaan voor afgestudeerden van de opleiding.

Het wetenschappelijke karakter van de bacheloropleiding komt tot uitdrukking in de beoogde kennis van en inzicht in wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek. Ook het vereiste inzicht in de belangrijke thema's die in het wetenschappelijke debat aan de orde zijn en in het begrippenapparaat en de onderzoeksmethoden in de theaterwetenschap passen bij een academisch niveau. Tot slot dient de student aan het eind van de opleiding in staat te zijn de opgedane kennis en inzichten toe te passen in een onderzoek en de resultaten daarvan vast te leggen in een verslag dat aan academische eisen voldoet.

Bij de formulering van de eindtermen heeft de opleiding aansluiting gezocht bij de internationaal overeengekomen Dublin-descriptoren voor een opleiding op bachelorniveau. Daarnaast passen de specifiek theaterwetenschappelijke doelstellingen en eindtermen naar het oordeel van de commissie goed aan bij het domeinspecifieke referentiekader.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleiding beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

Inhoudelijk gezien kenmerkt de opleiding zich door een breed en deels interdisciplinair profiel. De combinatie van historische, theoretische en toegepaste theaterwetenschap bestrijkt alle aspecten van het vakgebied. De maatschappelijke en culturele context vormen de achtergrond voor de bestudering van theatervoorstellingen en –conventies.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische bacheloropleiding. De commissie vindt dat dat op een juiste manier is vertaald in algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen, communicatie en leervaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze voldoende geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding in binnen- en buitenland maar ook een bijdrage kunnen leveren aan relevante sectoren van de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Theaterwetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de bacheloropleiding Theaterwetenschap inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de bacheloropleiding Theaterwetenschap geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Theaterwetenschap voldoende zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

De voltijd- en deeltijdopleiding Theaterwetenschap hebben dezelfde omvang, doelstellingen en eindtermen. Ook het programma is identiek, zij het met een langere studieduur (vijf jaar). Voor deeltijdstudenten wordt geen apart aanbod geprogrammeerd. Alle opmerkingen van de commissie gelden voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant, tenzij expliciet anders vermeld.

2.1.1. Curriculum Theaterwetenschap

Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is altijd het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Docenten zijn, volgens eigen zeggen, nog op zoek naar de beste invulling hiervan. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

De propedeuse is opgebouwd uit 54 EC vakspecifieke onderdelen en een algemeen cultuurvak *Cultuur en Samenleving* (6 EC). De vakspecifieke onderdelen zijn ondergebracht in drie vakken(clusters) van 12 EC en een van 18 EC, waarin de student kennismaakt met alle facetten van het vakgebied. Een vakkencluster bestaat uit meerdere vakken die met elkaar samenhangen. In de vakkenclusters is onderwijs in onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven geïntegreerd. In het tweede jaar volgen studenten basisvakken met een totaal van 18 EC per semester, die voortbouwen op de propedeuse. Daarnaast volgen ze de cursus *Wetenschapsfilosofie* (12 EC) die bestaat uit een algemeen hoorcollege en opleidingsspecifieke werkcolleges. In het derde jaar kiezen studenten een opleidingsgebonden keuzevak (12 EC). In jaar 3 wordt de bacheloropleiding afgerond met een afstudeertraject van 18 EC waarin wordt toegewerkt naar de scriptie. De overige 42 EC (12+12+18) is de profileringsruimte. Daarin kunnen studenten keuzevakken of een minor volgen, een stage

lopen of studeren in het buitenland. Voor een schematisch overzicht van het programma zie bijlage 4.

In de profileringsruimte moeten studenten ten minste 24 EC buiten de eigen opleiding volgen. Op die manier wordt gewaarborgd dat studenten zich breder oriënteren dan alleen het eigen vakgebied. Maximaal 12 EC daarvan mag op propedeuseniveau zijn. Studenten kunnen keuzevakken van een andere opleiding kiezen, mits ze aan de ingangseisen voldoen. Stages en buitenlandverblijf worden gerekend tot onderwijs buiten de eigen opleiding. De faculteit biedt een aantal minoren aan. Deze hebben een specialistisch, interdisciplinair, kwalificerend en/of beroepsgericht karakter. De minoren kunnen de studenten helpen zich voor te bereiden op een bepaalde masteropleiding of een positie op de arbeidsmarkt. Specialistische minoren bieden een verdieping binnen het eigen vakgebied en sluiten aan bij het onderzoek dat daarbinnen plaatsvindt. Studenten die een dergelijke specialistische minor volgen, hoeven daarnaast geen 24 maar 12 EC buiten het eigen vakgebied te kiezen.

In het eerste studiejaar beginnen de studenten met de cursus *Inleiding in de theaterwetenschap*. Daarin maken ze kennis met de geschiedenis van de discipline, de verschillende deelgebieden (historische, theoretische en toegepaste theaterwetenschap) en enkele actuele ontwikkelingen binnen theater en theaterwetenschap. Ook maken ze kennis met de basisbegrippen en terminologie van het vak. In deze cursus is onderwijs in onderzoeksvaardigheden geïntegreerd. Parallel aan dit vak volgen de studenten het vak *Inleiding in de dramaturgie*. Studenten leren aan de hand van wekelijkse voorstellingsbezoeken een voorstellingsanalyse te maken en zich een gewogen oordeel te vormen. Bovendien leren ze theaterteksten te lezen en te doorgronden. Van één daarvan maken ze in kleine groepen een eigen bewerking die aan het eind van de cursus wordt vertoond in het Universiteitstheater.

Het tweede semester bestaat uit drie onderdelen. In *Performance analysis* leren de studenten de begrippen, methoden en vaardigheden die ze nodig hebben als ‘professionele toeschouwer’ of onderzoeker. In dit onderdeel is onderwijs in academische schrijfvaardigheden geïntegreerd. Parallel daaraan volgen ze eerst het algemene cultuurvak *Cultuur en samenleving* waarin de sociologische benadering van cultuur wordt uitgelegd. Daarna volgen de studenten *Inleiding in de Europese en Nederlandse drama- en theatergeschiedenis 1: tot 1800*.

In het tweede jaar krijgen alle deelgebieden een vervolg. Het vakkencluster *Van tekst naar voorstelling* (18 EC) breidt het repertoire aan gelezen toneelteksten uit en behandelt verschillende structurele en dramaturgische concepten. In het derde blok ervan, de laatste vier weken van het semester, passen de studenten een aantal aangeleerde concepten toe in een voorstelling in de praktijk. In het tweede semester wordt de historische theaterwetenschap vervolgd in *Inleiding in de Europese en Nederlandse drama- en theatergeschiedenis 2: vanaf 1800*. Naast deze vakspecifieke onderdelen volgen de studenten *Wetenschapsfilosofie* en een keuzevak.

Het derde jaar bestaat voor het grootste deel uit keuzeruimte. Studenten kiezen een van de dertien opleidingsgebonden keuzevakken die de opleiding aanbiedt en nog twee vrije keuzevakken. In plaats van een keuzevak is het mogelijk een stage te lopen of mee te doen aan een praktijkproject. Tot slot schrijft de student de bachelorscriptie waarin hij/zij aantoont in staat te zijn een schriftelijk verslag uit te brengen van een beperkt onderzoek dat onder begeleiding van een docent is uitgevoerd. De scriptie bevat in ieder geval een probleemstelling, een beschrijving van het theoretische kader en de onderzoeksmethode en onderbouwde conclusies. De scriptie is een individueel werkstuk maar wordt voorbereid in scriptiewerkgroepen. Daarna krijgt een student individuele begeleiding door een docent.

In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan dat ze tevreden zijn over de balans tussen de praktijkgerichtheid en de theoretische benadering in het programma. Het programma biedt veel ruimte voor de eigen interesses van studenten. De commissie vindt de opbouw van het programma transparant en inhoudelijk logisch.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De kritische reflectie geeft in het overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen aan welke vakken kunnen bijdragen aan het realiseren ervan. Daaruit blijkt naar het oordeel van de commissie dat de beoogde kennis, inzichten en vaardigheden alle aan bod komen in het programma. De algemene academische vaardigheden zijn adequaat geïntegreerd in de vakken van het eerste studiejaar. Het vak *Wetenschapsfilosofie* verschaft studenten de noodzakelijke wetenschapstheoretische achtergrond en is een goede mix van de algemene theorieën en de toepassing ervan in de theaterwetenschap. De opzet en omvang van de bachelorscriptie zijn passend voor een eindwerkstuk waarin de studenten moeten laten zien dat ze een beperkt wetenschappelijk onderzoek kunnen doen en daarover op een juiste wijze kunnen rapporteren.

De studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat bij de opleiding veel afhangt van wat een student er zelf van maakt. Er zijn voldoende mogelijkheden om de diepte in te gaan en te specialiseren, maar het is ook mogelijk het lichter op te vatten en veel extra's buiten de (theoretische) studie te doen, bijvoorbeeld in het instituutstheater. Zoals een student het uitdrukte moet je 'zelf je waarde creëren' en in het brede aanbod je eigen weg zoeken. Het is mogelijk de stof oppervlakkig te bestuderen en bij papers te kiezen voor een deelonderwerp van de stof. Op die manier bestaat er volgens de commissie een reëel risico dat sommige studenten niet de diepgang bereiken die de opleiding beoogt.

Daarnaast merkt de commissie op dat een aantal vakken aan de lichte kant is. Wat van de studenten in een aantal opleidingsgebonden keuzevakken wordt verwacht zou naar het oordeel van de commissie in de helft van de ervoor bestemde tijd gerealiseerd kunnen worden. De studenten vonden de algemene vakken *Cultuur en samenleving* en *Wetenschapsfilosofie* onvoldoende uitdagend. Het vak *Performance Analysis* is in de ogen van de studenten een zeer theoretisch vak, maar de literatuur is enigszins gedateerd en van hen mogen de eisen wel hoger gesteld worden. De studenten gaven aan dat de analyses die ze moeten maken in het onderdeel *Van tekst naar voorstelling* erg vrij zijn, dat er weinig tot geen vorm- of inhoudseisen worden gesteld. De reflectieverslagen na het derde blok van dit vak moeten vrijwel direct na het praktische theaterwerk worden ingeleverd omdat de vier weken van het blok dan voorbij zijn. Dat is voor de studenten onbevredigend omdat er daardoor geen tijd is in de reflectie de verbinding met de theorie te leggen. De docenten erkennen dit en zijn nog op zoek naar een oplossing.

De commissie is het met de docenten eens dat het programma op zichzelf voldoende onderdelen en oefeningen omvat om de studenten aan te zetten tot analyse, reflectie en oordeelsvorming. Ook het academisch schrijven wordt voldoende onderwezen en geoefend. Desondanks kunnen studenten die minder theoretisch geïnteresseerd zijn hieraan ontsnappen en zich door de keuze van bijvakken en werkstukonderwerpen concentreren op hun interessegebied. De commissie is van oordeel dat het niet de verantwoordelijkheid van de student, maar van de opleiding is om te garanderen dat het beoogde eindniveau daadwerkelijk behaald wordt.

De opleiding bevat geen onderdeel dat aan het begin van de studie kan fungeren als instrument om geschikte studenten te selecteren. In het tweede en derde studiejaar is het

terecht ernaar te streven dat zoveel mogelijk studenten de studie volhouden en afronden, mits de propedeuse is benut om de studenten van het juiste theoretische niveau te identificeren en de andere door te verwijzen naar andere opleidingen. De commissie adviseert de opleiding met klem om de eisen en de toetsing in het eerste jaar zo vorm te geven dat studenten direct geconfronteerd worden met het academische karakter van een wetenschappelijke bacheloropleiding en zo kunnen bepalen of dat is wat ze willen en kunnen.

De kritische reflectie vermeldt dat het programma duidelijke internationale aspecten heeft. Er is een buitenlandse studiereis als afsluiting van het vak *Inleiding in de Europese en Nederlandse drama- en theatergeschiedenis 2: vanaf 1800*. De opleiding heeft samenwerkingspartners in verschillende landen binnen en buiten Europa. De commissie heeft geen cijfers ontvangen over de deelname aan uitwisselingsprogramma's, maar vernam met genoegen van de studenten dat veel van hen naar het buitenland gaan. De opleiding heeft een kleine instroom van internationale studenten.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

Door de invoering van de 8-8-4-structuur is het onderwijs meer geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee onderdelen tegelijk wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenoemde 'ruggengraat' van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren. Vooral de invulling van het derde en zesde blok lijkt nog niet geheel uitgekristalliseerd te zijn.

2.2.2 Werkvormen

Volgens de kritische reflectie hanteert de bacheloropleiding Theaterwetenschap verschillende werkvormen, afhankelijk van de fase van de studie en de betreffende cursus. In het eerste jaar ligt het accent op kennisoverdracht door hoorcolleges, terwijl in de jaren daarna het onderwijs meer in werkgroepen of met individuele begeleiding plaatsvindt. Doordat Theaterwetenschap een niet al te grote opleiding is, kunnen de studenten ook in de hoorcolleges met de docent en met elkaar in discussie gaan. In de vaardigheidsonderdelen van de vakken leren studenten hun eigen werk zowel mondeling als schriftelijk te presenteren.

Kenmerkend voor de opleiding Theaterwetenschap zijn de onderdelen waarin studenten rechtstreeks in aanraking komen met het theater. De kritische reflectie vermeldt het practicum waarin studenten zelf werken aan de productie van een of meer theatervoorstellingen. Deze practica zijn gekoppeld aan de *Inleiding in de dramaturgie* in het eerste jaar en aan *Van tekst naar voorstelling* in het tweede jaar. Daarnaast bezoeken studenten zeer regelmatig theatervoorstellingen en zijn er binnen verschillende vakken excursies.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd, stelt ze vast dat er sprake is van een adequate mix van werkvormen. Het is zichtbaar dat tijdens de propedeuse vooral aandacht geschonken wordt aan het opbouwen van kennis via hoorcolleges, terwijl in de latere fases vooral werkcolleges, praktische oefeningen, papers en

presentaties aan bod komen. De werkvormen die nauw samenhangen met de theaterpraktijk zijn voor de studenten zeer motiverend.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De opleiding kent een stabiele instroom van jaarlijks ongeveer zestig studenten. De studenten met wie de commissie heeft gesproken tijdens het bezoek vormen een enthousiaste groep die bewust voor de opleiding gekozen heeft. Ongeveer tweederde van de instromers komt vanuit het vwo. De commissie adviseert de opleiding met klem bij de voorlichting en intake bij de studenten het academische karakter van de opleiding nadrukkelijk onder de aandacht te brengen.

2.3.2 Studeerbaarheid

Het is de commissie opgevallen dat het aantal uren dat gemiddeld aan de studie besteed wordt zeer laag ligt. Volgens de kritische reflectie komt het gemiddeld aantal uren niet boven de 26 uur per week en studenten bevestigden dit nadrukkelijk in het gesprek met de commissie. Er wordt wel veel stof aangeboden, maar het is mogelijk aan werkgroepen deel te nemen en voor toetsen te slagen zonder alle verplichte literatuur gelezen te hebben. Een aanvullende verklaring voor het lage gemiddelde is dat studenten hun studie over een groter aantal jaren spreiden dan de vastgestelde drie jaar.

Op basis van de cijfers in de kritische reflectie stelt de commissie vast dat het rendement van de opleiding na drie jaar met gemiddeld 30% te laag is en ook na vier jaar vrijwel nooit het facultaire streefpercentage van 70% bereikt. Volgens informatie van de opleiding in de hoor- en wederhoorreactie geven meer recente universitaire cijfers aan dat er sprake is van een stijgende lijn. De commissie hoopt dat deze verbetering zich ook zal laten zien in de landelijk vergelijkbare KUO-cijfers. Volgens de studenten zijn er geen struikelblokken in het programma. Sommige vakken worden zelfs als zeer licht beschouwd, bijvoorbeeld de vakken *Cultuur en samenleving* en *Wetenschapsfilosofie*.

Het lage rendement kan volgens de commissie niet geweten worden aan een gebrek aan studiebegeleiding want daarvoor zijn adequate voorzieningen. Er zijn intakegesprekken om studenten te helpen een beter inzicht te krijgen in profiel en verwachtingen van de opleiding. Verschillende onderwijsleeractiviteiten zijn individueel georganiseerd en het docent-tutoraat is sinds september 2012 versterkt en uitgebreid naar het tweede en derde studiejaar. Met persoonlijke vragen en problemen kunnen studenten terecht bij de studieadviseur. De studievoortgang van de studenten wordt actief gemonitord door de studieadviseur en de tutor en eerstejaarsstudenten worden tweemaal uitgenodigd voor een gesprek.

De faculteit verwacht dat het verhogen van de contacttijd en de nieuwe jaarindeling van 8-8-4 waarin een student maximaal twee vakken tegelijk volgt, de studenten zullen stimuleren tot een regelmatiger werkritme. Er is een monitorgroep ingesteld om het effect van de nieuwe jaarindeling te volgen. De commissie verwacht dat de ingezette combinatie van maatregelen zal bijdragen aan een hoger rendement. Ze vindt het nu echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of het voldoende is. De commissie vond het opvallend dat nog geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van het Bindend Studieadvies (BSA). Dit wordt volgens informatie van de faculteit per 1 september 2013 ingevoerd waarbij voorgesteld wordt dat een

student minimaal 48 EC moet behalen. In dat geval adviseert de commissie de vakkenclusters van 18 EC onder te verdelen in kleinere eenheden van 6 en 12 EC.

De commissie heeft zich afgevraagd wat de oorzaak kan zijn van het te lage rendement, als de verklaring niet ligt bij een te hoge studielast of een gebrek aan studiebegeleiding. Uitloop van afstuderen kan om individuele redenen nuttig zijn, bijvoorbeeld als een student een aanvullende stage wil lopen. Er lijkt echter een structureel probleem te zijn waarvoor de commissie bij de staf weinig gevoel van urgentie waarnam. De commissie meent dat een deel van de verklaring ligt in onvoldoende selectiviteit van de propedeuse. Ze adviseert de opleiding te onderzoeken of en hoe de selecterende werking van de propedeuse versterkt kan worden zodat in het vervolg van de studie steviger eisen aan de studenten gesteld kunnen worden.

De commissie is van oordeel dat zowel kwantitatief als kwalitatief meer van de studenten gevraagd mag worden. De hoeveelheid aangeboden stof kan bij verschillende onderdelen verhoogd worden. Daarnaast dient de opleiding naar het oordeel van de commissie te zorgen dat studenten niet aan de stof kunnen 'ontsnappen'. De wijze waarop ze de stof moeten verwerken is momenteel onvoldoende dwingend en zet hen vooralsnog niet aan tot de noodzakelijke intellectuele arbeid.

2.4 Personeel

Uit de gesprekken met docenten van verschillende opleidingen is gebleken dat zij een hoge werkdruk ervaren. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de UvA Medewerkersmonitor 2012. De hoge werkdruk en het grote aantal tijdelijke contracten van docenten in de sector Kunst en Cultuur baren de commissie zorgen. Het management gaf tijdens het bezoek aan dat de meeste docenten een tijdelijk contract krijgen aangeboden voor meerdere jaren. Het facultaire beleid is om gemiddeld 20% van haar personeelsleden in tijdelijke dienst aan te nemen. Het aanhouden van een flexibele schil is in de ogen van de commissie verstandig beleid gezien de financiële restricties maar omdat het om een gemiddelde voor de hele faculteit gaat, pakt dit voor sommige opleidingen ongunstig uit. De commissie geeft in overweging het gemiddelde van 20% per kennisgebied te hanteren in plaats van faculteitsbreed.

De UvA beschikt over 9,9 fte voor de bacheloropleiding Theaterwetenschap, de (vroegere) masteropleiding *Theatre Studies*, de internationale masteropleiding *International Performance Research* en de duale masteropleiding Dramaturgie. De staf is volgens eigen informatie internationaal samengesteld en bestaat uit een hoogleraar, twee universitair hoofddocenten, zes universitair docenten en negen docenten. De bacheloropleiding maakt ook regelmatig gebruik van gastdocenten. Zowel de theorie als de praktijk is vertegenwoordigd in de stafleden van de opleiding. De commissie is van oordeel dat zij gezamenlijk de expertise en het enthousiasme in huis hebben om het programma en de bijbehorende begeleiding te realiseren.

De stafleden zijn, met uitzondering van de docenten, gepromoveerd en doen hun onderzoek in het kader van de facultaire onderzoeksinstituten. Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en vernam in de hoor-en-wederhoorreactie dat er in het tweede semester van

2013-2014 een flinke inhaalslag heeft plaatsgevonden, waardoor inmiddels vrijwel alle docenten over de BKO-kwalificatie beschikken.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten zeer benaderbaar vinden en dat ze goede begeleiding krijgen. Docenten reageren snel op vragen en het is gemakkelijk bij ze binnen te lopen doordat alle stafleden in het eigen instituut gehuisvest zijn. Het was voor de commissie duidelijk zichtbaar dat de stafleden enthousiast zijn voor hun vak en dat graag overdragen aan de studenten.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft uitstekende voorzieningen, waaronder een eigen goed geoutilleerd theater. Voor literatuur- en archiefonderzoek kan gebruik worden gemaakt van de universitaire collectie en die van het Theater Instituut Nederland. Deze laatstgenoemde collectie is per 1 januari 2013 ondergebracht in de Universiteitsbibliotheek.

Een belangrijk pluspunt is ook te vinden in de culturele context van Amsterdam. De stad heeft een rijk en gevarieerd theaterleven waar een student in de Theaterwetenschap optimaal van kan profiteren. Er zijn volgens de kritische reflectie nauwe banden met theater- en dansgezelschappen, theaters en andere culturele organisaties in Nederland en daarbuiten. Door dit uitgebreide netwerk kunnen niet alleen stages worden georganiseerd maar ook lezingen, workshops, voorstellingsbezoeken en speciale projecten. De commissie acht de voorzieningen een sterk punt van de opleiding.

2.6 Kwaliteitszorg

De opleidingscommissie (oc) van Theaterwetenschap bestaat uit drie docentleden en drie studentleden. Hoewel opleidingscommissies formeel verantwoordelijk zijn voor één opleiding, wat in dit geval de bacheloropleiding Theaterwetenschap is, adviseert deze oc ook over het programma *Theatre Studies* binnen de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen en de duale master Dramaturgie. De oc komt regelmatig bijeen en heeft zich de afgelopen periode vooral beziggehouden met de herprogrammering naar de 8-8-4-structuur. Daarnaast staan altijd de cursusevaluaties op de agenda.

Alle cursussen worden volgens de kritische reflectie na afloop geëvalueerd. De uitkomsten van de cursusevaluaties worden in de oc besproken. De eerste resultaten over het lopende studiejaar laten zien dat in de nieuwe 8-8-4-structuur het derde blok van de semesters nog niet altijd naar tevredenheid verloopt. Dit is inderdaad een punt dat nadere aandacht verdient. Het derde blok is bedoeld voor verwerking of verdieping van de stof uit het eerste en/of tweede blok. De faculteit heeft aangegeven dat het daarbij niet om hoorcolleges moet gaan maar om andere werkvormen zoals excursies of het maken van een groter werkstuk. De docenten van de verschillende cursussen zijn nog op zoek naar een goede invulling.

De uitkomsten van cursusevaluaties kunnen een aanwijzing zijn voor meer structurele problemen in het programma. Dat is op dit moment volgens de oc niet aan de orde.

De vorige visitatiecommissie waarschuwde de opleiding voor het risico van het 'fenomenologische leerproces' van de studenten. Dit zou bevorderd worden door actieve deelname aan het produceren van een toneelvoorstelling, maar door het enthousiasme van de studenten voor deze onderdelen zou het kunnen leiden tot te geringe aandacht voor de academische en theoretische aspecten van de opleiding. De commissie is van oordeel dat de opleiding zich hier over heeft gebogen en geprobeerd heeft de wetenschappelijke vaardigheden meer gewicht te geven in het programma. Naar haar oordeel heeft dat echter

vooral nog onvoldoende effect. De volgende stap dient te zijn dat het programma minder vrijblijvend aan de studenten wordt aangeboden zodat ze in de praktijk in voldoende mate met de theoretische eisen en diepgang worden geconfronteerd.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de doelstellingen van de opleiding door het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. De commissie stelt vast dat dit het geval is. In het programma van het eerste jaar krijgen de studenten een brede basis waarin de deelgebieden (historische, theoretische en toegepaste theaterwetenschap) aan de orde komen. In de jaren daarna kunnen ze zich door de keuzecursussen verdiepen in een specifiek terrein. Het programma omvat voldoende aandacht voor academische vaardigheden.

De gekozen werkvormen zijn passend voor het doel van de betreffende cursussen en de opleidingsfase waarin deze worden aangeboden. Studenten krijgen op veel verschillende manieren te maken met voorstellingen, als toeschouwer en als participant, en worden gestimuleerd tot actieve verwerking van de stof. Ze voelen zich goed begeleid door de docenten en er zijn voorzieningen voor studiebegeleiding in de vorm van een mentoraat en tutoraat.

De opleiding trekt een gemotiveerde groep studenten aan die zeer geïnteresseerd is in het theater. Of ze ook allemaal academische ambities hebben, valt te betwijfelen. Het eerste jaar vervult in dat opzicht een onvoldoende selecterende rol. Daardoor worden de studenten niet bijtijds geconfronteerd met de vraag of hun academische interesse of capaciteiten voldoende zijn om de studie met succes af te ronden. Sommige onderdelen zijn volgens de commissie te licht. De staf lijkt van de studenten te verwachten dat ze zelf de zwaarte van hun studie bepalen op basis van het uitgebreide (keuze)aanbod. De commissie acht dit de verantwoordelijkheid van de docenten van de opleiding. Zij stelt dat de opleiding er mede zorg voor moet dragen dat alle studenten een programma samenstellen dat hun voldoende (academische) diepgang en samenhang biedt.

Er is voldoende personeel om het onderwijs te verzorgen. Het docententeam is kwalitatief in orde. De stafleden beschikken over de juiste expertise om het programma te verzorgen en betrekken regelmatig gastdocenten voor specifieke invalshoeken.

De commissie is van oordeel dat op basis van het programma en met de beschikbare staf een hoger rendement met het programma behaald moet kunnen worden. Daarbij gaat het niet alleen om een verhoging van het succespercentage in een kortere tijd, maar vooral om het stellen van hogere inhoudelijke eisen. Studenten kunnen op dit moment te gemakkelijk op halve kracht aan de eisen voldoen, bijvoorbeeld door de stof oppervlakkig te lezen en bij het schrijven van papers te kiezen voor onderwerpen die ze interessant vinden maar die niet tot de kern van het vak behoren. Dat vrijwel niemand meer dan 25 uur per week aan de studie besteedt en dat studenten zelf aangeven dat ze het programma te licht vinden, geeft volgens de commissie aan dat het mogelijk en zelfs noodzakelijk is de eisen hoger te stellen en studenten aan te zetten tot intellectueel ambitieuzer werk.

Conclusie

Bacheloropleiding Theatervetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 2 als ‘voldoende’.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de opleiding Theaterwetenschap ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om de scripties hiermee systematisch op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen sluiten naar het oordeel van de commissie in het algemeen aan bij de inhoud van de vakken. De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien voldoen aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend. De commissie is echter van mening dat de beoordeling van de toetsen strenger dient te zijn om de studenten op het vereiste beheersingsniveau aan te spreken. Studenten kunnen

hun tentamens ook halen als ze kort voor de toets alle literatuur doornemen. Als een cursus wordt afgesloten met een paper over een onderwerp naar keuze van de student dreigt eveneens het risico dat de student slechts met een klein deel van de aangeboden stof daadwerkelijk en indringend geconfronteerd wordt. De commissie meent dat aanscherping van de eisen zal leiden tot een uitdagender programma dat studenten beter zal kunnen boeien en op een hoger niveau zal brengen.

De commissie begreep tijdens het bezoek dat weinig studenten gebruik maken van de inzagemogelijkheid of nabespreking van toetsen met de docent. Hierdoor benutten ze de feedback van de docent onvoldoende en is het leereffect van de toetsing niet optimaal. De commissie adviseert de opleiding met klem een meer sturende aanpak te kiezen zodat gemaakt werk in principe altijd nabesproken wordt, vooral als het papers en werkstukken betreft. Dit kan individueel maar ook groepsgewijs georganiseerd worden.

Het scriptiereglement geeft de eisen die aan een bachelorscriptie gesteld worden nauwkeurig weer. Het academisch niveau wordt getoetst aan de hand van adequate vraagstelling, methodologische transparantie, kritische synthese, correcte bibliografische referenties en persoonlijke, maar goed geargumenteerde conclusies van de scriptie. De opleiding heeft een uitgewerkt document opgesteld waarin per cijferrange (10-8,5, 8,5-7,5, 7,5-6,5, 6,5-5,5 en 5,5-0) wordt beschreven wat er wordt verwacht van de vraagstelling, de kwaliteit van het uitgevoerde onderzoek, de consistentie van de argumentatie, de structuur en indeling, de taalvaardigheid en de formele aspecten. De commissie vindt deze matrix een goed initiatief en beveelt aan dit voor alle opleidingen gezamenlijk te doen.

De concrete uitwerking op het niveau 'net voldoende' (6,5-5,5) is in de ogen van de commissie echter niet in overeenstemming met wat verwacht mag worden. Een werkstuk met 'een onduidelijk geformuleerde vraagstelling, een matige analyse met beperkte kennis en niet altijd adequate verwerking van secundaire literatuur, een argumentatie die niet duidelijk gerelateerd is aan de vraagstelling, een onduidelijke opbouw en fouten in grammatica en spelling die een goed begrip van het werkstuk in de weg staan', kan volgens de commissie onmogelijk met een voldoende cijfer gehonoreerd worden. De commissie beveelt de opleiding dringend aan de geformuleerde criteria nog eens goed tegen het licht te houden en hierover afstemming te zoeken met de andere opleidingen in de faculteit. De opleiding schakelt alleen bij twijfelgevallen een tweede beoordeelaar in bij scripties. De commissie stelt dat het van belang is om scripties altijd door twee docenten te laten beoordelen.

3.1.3 Examencommissie

De faculteit heeft een examencommissie ingesteld per departement. De examencommissie van het departement Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen (KRC), die verantwoordelijk is voor onder andere de bacheloropleiding Theaterwetenschap vermeldde tijdens het bezoek dat het studiejaar 2012-2013 een overgangsjaar is. Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, de taakstelling en de facilitering van de examencommissies. Ook heeft de examencommissie inmiddels een examenreglement en een gemeenschappelijk scriptiebeoordelingsformulier voor de onder haar ressorterende opleidingen vastgesteld. Nu komt het op de implementatie aan: de daadwerkelijke controle van toetsdossiers en scripties. Dat zal aan het eind van dit studiejaar plaatsvinden. De examencommissie verwacht dat deze controle geen problemen zal opleveren, omdat de studiehandleidingen al zijn goedgekeurd. Eventueel zal een toetsdeskundige aan de examencommissie worden toegevoegd.

De commissie beschouwt deze aanpak met een controle van de toetsdossiers als een intensieve vorm van kwaliteitscontrole die de opleidingen een goed inzicht zal verschaffen in de kwaliteit van het geboden onderwijs. De examencommissie heeft voor zichzelf voor de komende tijd een ambitieuze werkagenda opgesteld die veel van de afzonderlijke leden vraagt. De commissie ondersteunt dit van harte en hoopt dat het ambtelijke secretariaat hierbij de nodige ondersteuning kan bieden.

De commissie adviseert aanvullend gezamenlijk vast te stellen wat de betekenis van de toe te kennen cijfers is, met name voor de bachelorscripties, zodat alle opleidingen dezelfde criteria hanteren bij het toekennen van een bepaald cijfer.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de bacheloropleiding Theaterwetenschap de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft in eerste instantie zeven bachelorscripties gelezen. In de meeste gevallen lag het oordeel van de commissie lager dan dat van de begeleidende docent. In drie gevallen vond de commissie de scriptie onvoldoende. In die gevallen was namelijk geen sprake van een onderzoek met een duidelijke vraagstelling maar betrof het veeleer onsamenhangende en subjectieve uiteenzettingen met weinig of geen wetenschappelijke literatuur en vaak in slecht Nederlands.

Vervolgens heeft de commissie nog acht scripties gelezen waarbij de steekproef vooral bestond uit scripties met lage beoordelingen. Bij die nadere selectie stelde de commissie vast dat haar oordelen in het algemeen goed overeenkwamen met de becijfering door de staf, maar ook in deze steekproef waren twee scripties in de ogen van de commissie onvoldoende. De tekortkomingen lagen op hetzelfde vlak als bij de eerdere selectie. Als literatuur werden interne en externe rapporten gebruikt van de instelling waar het onderzoek plaatsvond, of papers van medestudenten. De commissie beoordeelde de rapportages als simpel, schools en onkritisch, met weinig diepgang en veel herhaling. Als eindwerkstuk van een academische bacheloropleiding vindt de commissie ze duidelijk tekortschieten.

De commissie meent dat de door haar als onvoldoende beoordeelde scripties op grond van de beoordelingsmatrix van de opleiding wellicht het predicaat voldoende verdienen hebben, maar zoals eerder gezegd is de commissie het niet eens met de daarin beschreven minimumeisen. Op grond van het totaal van de bestudeerde eindwerkstukken oordeelt de commissie dat het merendeel van de scripties het vereiste bachelorniveau laat zien, maar de commissie adviseert de opleiding dringend om aandacht te besteden aan de gewenste wetenschappelijke opzet van de scripties en aan een herijking van de beoordelingscriteria.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of de arbeidsmarkt. De kritische reflectie vermeldt dat bachelorafgestudeerden bij verschillende organisaties in de culturele en theatersector werk gevonden hebben. Daarbij ondervinden bachelorafgestudeerden veel concurrentie van studenten die hun masteropleiding hebben afgerond. Het merendeel van de studenten gaat door met een masteropleiding. De kritische reflectie biedt geen informatie over het succes van deze studenten. De commissie adviseert de opleiding nauwkeurig te monitoren hoe het de bachelorafgestudeerden vergaat op de arbeidsmarkt en in masteropleidingen en deze informatie zo nodig te benutten voor het actualiseren van het onderwijsprogramma.

Overwegingen

De examencommissie heeft dit studiejaar haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk examenreglement en scriptiebeoordelingsformulier. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen. De commissie adviseert met klem dat de examencommissie ook de dubbele beoordeling van bachelorscripties en gemeenschappelijke, opleidingsoverstijgende beoordelingscriteria aan haar agenda toevoegt. Ook beveelt de commissie aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding er borg voor staan dat de studenten de beoogde leerresultaten bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen, kan geconcludeerd worden dat de toetsvormen in principe wel adequaat zijn maar dat de eisen qua diepgang hoger gesteld mogen worden. Dat blijkt ook uit de door de commissie bestudeerde scriptiebeoordelingsmatrix. De commissie is van oordeel dat de minimumeisen voor een voldoende cijfer nu te laag gesteld zijn, wat een verklaring kan zijn voor het verschil in becijfering tussen commissie en opleiding. Een aantal eindwerkstukken liet in de ogen van de commissie in onvoldoende mate het nagestreefde niveau van een academische bachelor zien.

De resultaten van afgestudeerden in een masteropleiding of de arbeidsmarkt lijken voldoende positief maar de informatie hierover is beperkt. De commissie meent dat vooral de goede en gemotiveerde studenten door de opleiding een goede basis hebben gekregen voor hun vervolgcarrière.

Op grond van een aantal scripties die door de commissie als onvoldoende beoordeeld zijn en de beoordelingsmatrix waarin onvoldoende rechtgedaan wordt aan de minimumeisen voor wetenschappelijk werk, moet de commissie vaststellen dat de opleiding op dit moment niet voldoet aan de vereisten voor standaard 3.

Conclusie

Bacheloropleiding Theaterwetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 3 als ‘onvoldoende’.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de bacheloropleiding Theaterwetenschap op de eerste twee standaarden aan de eisen voldoet, maar op de derde standaard tekortschiet. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn passend voor dit vakgebied. De opzet en organisatie van het onderwijsprogramma zijn doordacht en de bijbehorende begeleiding en voorzieningen stellen de studenten in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie echter vast dat het academische niveau niet in alle gevallen wordt gehaald. De commissie is van oordeel dat de opleiding een grotere studie-inzet van de studenten mag verlangen en een meer sturende rol dient te spelen om de studenten verder te laten kijken dan hun interessegebied en hen te confronteren met wetenschappelijke inzichten en een wetenschappelijke attitude.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Theaterwetenschap* als ‘onvoldoende’.

III: Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding op dit moment niet voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen heeft als doel studenten op te leiden die een brede kennis hebben van de Algemene cultuurwetenschappen, gebaseerd op sociologische en historische benaderingswijzen. Daarbij gaat het bij de cultuurhistorische en cultuurbeschouwende vakken om een breed cultuurbegrip, terwijl het in de sociologische benadering om cultuur in engere zin gaat, namelijk zoals cultuur in het huidige maatschappelijke en politieke debat wordt opgevat. De opleiding profileert zich door het accent te leggen op cultuurbeleid, museumstudies en erfgoedstudies. De commissie is van oordeel dat dit een interessant en onderscheidend profiel is.

Afgestudeerden hebben kennis en inzicht opgedaan op de verschillende deelgebieden van het vakgebied en kunnen die toepassen bij het analyseren van problemen op het terrein van de Algemene cultuurwetenschappen. Aan het eind van de opleiding zijn ze in staat een beperkt onderzoek uit te voeren en daarover volgens academische standaarden te rapporteren. Afgestudeerden zijn voorbereid om een aansluitende masteropleiding te volgen of een middenpositie op de arbeidsmarkt te vervullen. De commissie is van mening dat de beoogde eindtermen voldoen aan het vereiste academische bachelorniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen als **voldoende**.

In het eerste jaar maken studenten kennis met de geschiedenis en theorie van de Algemene cultuurwetenschappen. In die cursussen is het onderwijs in de onderzoeks- en schrijfvaardigheden geïntegreerd. Daarnaast krijgen de studenten vakken waarin cultuur wordt gerelateerd aan recht, samenleving en media. In het tweede jaar kiezen de studenten een van de drie varianten: Cultuurbeleid, Museumstudies of Erfgoed. In het tweede jaar wordt daarnaast aandacht besteed aan Europese cultuurgeschiedenis en cultuurcentra. Daarnaast is

er ruimte voor het vak *Wetenschapsfilosofie* en voor keuzevakken. De keuzeruimte kan eventueel benut worden voor een stage. De bacheloropleiding wordt afgesloten met een scriptie waarin de student verslag doet van een onderzoek dat hij/zij heeft uitgevoerd.

De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar geschikte werkvormen. Elk semester is opgebouwd uit drie blokken van 8, 8 en 4 weken. De structuur van het programma is erop gericht dat studenten zich goed kunnen concentreren doordat maximaal twee vakken tegelijkertijd worden gegeven. Het onderwijs krijgt vorm in hoorcolleges, werkgroepen en projectonderwijs. In het tweede jaar vindt een internationale excursie naar Rome plaats.

Het programma van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen is naar het oordeel van de commissie coherent opgebouwd en biedt studenten zowel een goede basis in het vakgebied als mogelijkheden om eigen keuzes te maken die aansluiten bij hun toekomstperspectieven. Het huidige programma is een duidelijke verbetering ten opzichte van de vroegere opzet doordat het meer samenhang biedt en daardoor de studenten inhoudelijk beter voorbereidt op de bachelorscriptie. Wel is de commissie van oordeel dat in het algemeen de eisen hoger gesteld mogen worden. Er is momenteel geen vak dat in de propedeuse studenten confronteert met de vraag of ze geschikt en gemotiveerd zijn voor een academische studie. Dit zou volgens de commissie wel een waardevol onderdeel kunnen zijn.

De studie trekt jaarlijks ongeveer tachtig studenten met een brede belangstelling voor cultuur en cultuurbeleid. Het bachelorrendement is niet hoog en wordt met behoorlijke vertraging gerealiseerd.

De docenten zijn kwalitatief en kwantitatief goed toegerust voor hun taken en studenten waarderen de begeleiding die ze van hen krijgen. Docenten zijn zeer goed benaderbaar. Er is een goed systeem van tutoraat en studiebegeleiding.

De opleidingscommissie is naar het oordeel van de commissie goed toegerust voor haar taken en bewaakt de kwaliteit van de cursussen en van het curriculum als geheel. Dit studiejaar staat vooral de evaluatie van de nieuwe programmaopzet op de agenda.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen als **onvoldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen. Wel vindt de commissie dat de eisen om te slagen hoger gesteld mogen worden. Hoewel de aangeboden stof van het vereiste niveau is, blijkt het in de praktijk namelijk mogelijk om met een oppervlakkige wijze van studeren de tentamens te halen en ook de vereiste werkstukken dagen de studenten intellectueel niet altijd uit.

De examencommissie heeft een aantal stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing geborgd zal worden, maar adviseert dringend een aantal zaken voor alle opleidingen gezamenlijk af te spreken waardoor de normen voor alle studenten in de faculteit gelijk zijn.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn niet allemaal van voldoende niveau. Bij een nader onderzoek naar scripties die met een 6 beoordeeld waren, kwam de commissie tot de conclusie dat haar oordeel in veertig procent van de gevallen negatief afweek van dat van de begeleidende staf: in die gevallen ontbrak het aan een academische vraagstelling, was er nauwelijks sprake van serieus literatuuronderzoek en kwamen de conclusies niet veel verder dan een samenvatting of een opinie. Deze scripties voldeden niet aan internationaal vigerende, wetenschappelijke criteria. De opleiding was zich bewust van de tekortkomingen, wat een van de redenen was om de structuur van het programma meer samenhang te geven. De opleiding heeft zich ook een aantal andere maatregelen voorgenomen die ertoe moeten leiden dat alle scripties in de toekomst aan de minimumeisen voldoen. De commissie meent dat de voorgestelde maatregelen zullen bijdragen aan de beoogde kwaliteitsverbetering. Bij de overige scripties lieten de afgestudeerden in voldoende mate zien dat ze zich de beoogde eindtermen eigen hadden gemaakt.

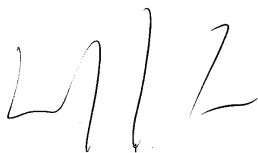
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen:

Standaard 1: Beoogde eindtermen	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	onvoldoende
Algemeen eindoordeel	onvoldoende

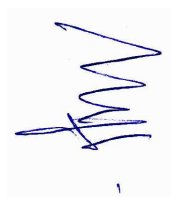
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Marianne van der Weiden

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meer culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, theater, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De kritische reflectie vermeldt dat de opleiding Algemene cultuurwetenschappen zich kenmerkt door de bestudering van cultuur met instrumenten ontleend aan de historische en sociale wetenschappen. Bij de cultuurhistorische beschouwing wordt cultuur breed opgevat: culturen in heden en verleden en de theorievorming daarover worden behandeld. Bij de

sociologische benadering wordt cultuur enger gedefinieerd, namelijk wat in de hedendaagse politiek en media wordt verstaan onder ‘cultuur’.

De opleiding legt volgens de kritische reflectie een duidelijke connectie met de beroepspraktijk. De uitgebreide culturele context van de stad Amsterdam en de relaties die de docenten hebben met verschillende organisaties daarin worden ingezet voor de opleiding. Het rijke erfgoed en de vele musea in Amsterdam passen bij de accenten die in de opleiding worden gelegd. Studenten kunnen kiezen voor een van de drie verdiepingstrajecten: Cultuurbeleid, Erfgoedstudies of Museumstudies die sinds september 2012 zijn ingevoerd. De opleiding Algemene cultuurwetenschappen van de UvA wil zich hiermee scherp profileren.

Volgens de kritische reflectie is de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen een multidisciplinaire opleiding die een historische met een sociologische benadering van cultuur combineert. Afgestudeerden zijn gekwalificeerd voor een vervolgopleiding op masterniveau in binnen- of buitenland. In het bijzonder worden hierbij de eenjarige masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van de UvA genoemd alsook de duale masters Erfgoedstudies, Museumstudies en Museumconservator. Degenen die na hun bacheloropleiding de arbeidsmarkt op willen, zijn geschikt voor basale taken op het gebied van organisatie, onderzoek of publiciteit bij een culturele instelling. Daarnaast beoogt de opleiding de studenten een wetenschappelijke attitude bij te brengen. De commissie is van mening dat bovenstaande omschrijving past bij de eisen die aan een academische bacheloropleiding gesteld worden.

1.3 Beoogde eindtermen

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht opdoen op het gebied van algemene cultuurwetenschappen dat afgestudeerden gekwalificeerd zijn voor een vervolgopleiding op masterniveau en in staat zijn een beroep uit te oefenen waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.

De opleiding heeft algemene eindtermen en opleidingsspecifieke eindtermen voor de opleiding Algemene cultuurwetenschappen. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen.

Op basis van de opleidingsspecifieke eindtermen heeft de student na afronding van de bachelor kennis van en inzicht in het multidisciplinaire vakgebied van de opleiding waarbij cultuur in brede zin wordt bestudeerd (cultuurgeschiedenis) en in engere zin (het hedendaagse culturele veld in de maatschappij). De historische en sociale wetenschappen en hun methoden staan centraal, maar er wordt ook geput uit juridische, antropologische, filosofische, politicologische en economische disciplines.

Studenten hebben aantoonbare kennis van de grondbeginselen van de belangrijkste disciplines van de Algemene cultuurwetenschappen, namelijk de historische en sociale wetenschappen, waarbinnen het accent is gelegd op multidisciplinaire aandachtsgebieden zoals cultuurbeleid en erfgoedstudies. Daarbij weten ze de specifieke kennis en inzichten te verbinden met een breder wetenschapsfilosofisch kader en kunnen ze dat praktisch toepassen in onderzoek en analyse.

Studenten hebben ook inzicht in de belangrijkste thema's in het wetenschappelijke debat binnen het vakgebied. Basisthema's zijn auteursrecht, canonisering, Europees cultuurbeleid, globalisering, hoge en lage cultuur, moderniteit, mecenaat, restitutie en repatriëring. Actuele

thema's zijn collectiemobiliteit, valorisatie van culturele instellingen, cultureel ondernemerschap, culturele netwerken en filantropie.

Aan het eind van de opleiding moeten studenten in staat zijn om op academisch niveau relevante gegevens te verzamelen, te analyseren en daarover in correct Nederlands te rapporteren volgens geldende academische criteria. Ze hebben ook algemene academische vaardigheden opgedaan, zoals analytisch lezen en academisch schrijven. Daarnaast hebben ze specifieke onderzoeksvaardigheden verworven, zoals historische onderzoeksmethoden, beleidsanalyse, interviewtechnieken en kwantitatief onderzoek.

De commissie is van oordeel dat het wetenschappelijke karakter van de bacheloropleiding adequaat tot uitdrukking komt in de beoogde kennis van en inzicht in wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek. Ook het vereiste inzicht in de belangrijke thema's die in het wetenschappelijke debat aan de orde zijn en in het begrippenapparaat en de onderzoeksmethoden in de Algemene cultuurwetenschappen passen bij een academisch niveau. Tot slot dient de student aan het eind van de opleiding in staat te zijn de opgedane kennis en inzichten toe te passen in een onderzoek en de resultaten daarvan vast te leggen in een verslag dat aan academische eisen voldoet.

Bij de formulering van de eindtermen heeft de opleiding aansluiting gezocht bij de internationaal overeengekomen Dublin-descriptoren voor een opleiding op bachelorniveau. Daarnaast sluiten de doelstellingen en eindtermen volgens de commissie goed aan bij het domeinspecifieke referentiekader.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleiding beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

Inhoudelijk gezien kenmerkt de opleiding zich door een duidelijk gedefinieerd multidisciplinair profiel. De combinatie van historische, sociologische en cultuurtheoretische invalshoeken is interessant en zeer geschikt voor de bestudering van het actuele cultuurbeleid. De opleiding heeft de breedte van het veld goed tot uitdrukking gebracht in de kritische reflectie en duidelijk geïllustreerd in de onderwerpen die in de opleiding aan de orde komen.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische bacheloropleiding. De commissie vindt dat dit op een juiste manier is vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen, communicatie en leervaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze voldoende geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding in binnen- en buitenland maar ook een bijdrage kunnen leveren binnen relevante sectoren van de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen : de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzage gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen voldoende zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

2.1.1. Curriculum Algemene cultuurwetenschappen

Aan de UvA zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is altijd het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Docenten zijn, volgens eigen zeggen, nog op zoek naar de beste invulling hiervan. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

De propedeuse is opgebouwd uit twee vakkenclusters van in totaal 12 EC (in blok 1-2 en 4-5) en twee van 18 EC (gespreid over blok 1-2-3 en 4-5-6), waarin studenten kennismaken met de basisdisciplines van het vakgebied. Een vakkencluster bestaat uit meerdere vakken die met elkaar samenhangen. In de vakkenclusters is onderwijs in onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven geïntegreerd. In het tweede jaar kiezen studenten een variant waarin ze vakken volgen met een totaal van 18 EC per semester, die voortbouwen op de propedeuse. Daarnaast volgen ze de cursus *Wetenschapsfilosofie* (12 EC) die bestaat uit een algemeen hoorcollege en opleidingsspecifieke werkcolleges. In het derde jaar kiezen studenten een opleidingsgebonden keuzevak (12 EC). In jaar 3 wordt de bacheloropleiding afgerond met een afstudeertraject van 18 EC waarin wordt toegewerkt naar de scriptie. De overige 42 EC (12+12+18) is de profileringsruimte. Daarin kunnen studenten keuzevakken of een minor volgen, een stage lopen of studeren in het buitenland. Voor een schematisch overzicht van het programma zie bijlage 4.

In de profileringsruimte moeten studenten ten minste 24 EC buiten de eigen opleiding volgen. Op die manier wordt gewaarborgd dat studenten zich breder oriënteren dan alleen binnen het eigen vakgebied. Maximaal 12 EC daarvan mag op propedeuseniveau zijn. Studenten kunnen keuzevakken van een andere opleiding kiezen, mits ze aan de ingangseisen

voldoen. Stages en buitenlandverblijf worden gerekend tot onderwijs buiten de eigen opleiding. De faculteit biedt een aantal minoren aan: specialistische, interdisciplinaire, kwalificerende en beroepsgerichte. Deze kunnen de studenten helpen zich voor te bereiden op een bepaalde masteropleiding of een positie op de arbeidsmarkt. Specialistische minoren bieden een verdieping binnen het eigen vakgebied en sluiten aan bij het onderzoek dat daarbinnen plaatsvindt. Studenten die een dergelijke specialistische minor volgen, hoeven daarnaast geen 24 maar 12 EC buiten het eigen vakgebied te kiezen.

In het eerste studiejaar beginnen de studenten Algemene cultuurwetenschappen met het vakkencluster *Cultuurgeschiedenis* dat bestaat uit de cursussen *Cultuurpatronen* (6 EC) en de *Canon van de Europese cultuur* (12 EC). Hierin krijgen ze een overzicht van canonieke werken uit literatuur, beeldende kunsten, theater en muziek en krijgen ze een kapstok voor de verdere studie. Ook maken ze kennis met de eerste beginselen van wetenschappelijk onderzoek. Parallel aan dit onderdeel volgen de studenten het vak *Cultuur en recht* (12 EC) waarin ze op basaal niveau kennismaken met juridische aspecten van voor de culturele sector relevante rechtsgebieden, zoals vermogensrecht, arbeidsrecht, bestuursrecht en auteursrecht.

Het tweede semester bestaat uit drie onderdelen. In het vakkencluster *Cultuurbeleid en theorie* wordt een overzicht gegeven van het Nederlandse cultuurbeleid in heden en verleden en worden diverse cultuurpolitieke systemen behandeld. Daarnaast worden de basisbegrippen en –theorieën voor de bestudering van cultuur in maatschappelijk verband geïntroduceerd. Het vaardighedenonderwijs dat in dit cluster is geïntegreerd betreft empirische en sociologische onderzoeksmethoden. De andere twee cursussen zijn *Cultuur en samenleving* en *Cultuur en media*.

In het tweede jaar kiezen de studenten in het eerste semester een van de drie verdiepingstrajecten (18 EC): Cultuurbeleid, Museumstudies of Erfgoed. Daarmee kunnen ze zich voorbereiden op een bepaalde master of sector van de arbeidsmarkt. Het traject Cultuurbeleid omvat de cursussen *Internationaal cultuurbeleid* en *Cultuur en organisatie*. Bij Museumstudies gaat het om de cursussen *Verzamelen: historisch perspectief* en *Museologie*, bij Erfgoed om *Artefact: roofbuit of erfgoed?* en *Inleiding erfgoed*. Elk van deze verdiepingstrajecten wordt afgerond met een zelfstandig onderzoek in de vorm van projectonderwijs. In het tweede semester volgen alle studenten twee vakken die gericht zijn op de Europese cultuur: *Europese cultuurgeschiedenis* en *Europese cultuurcentra* (inclusief een excursie naar Rome). Naast deze vakspecifieke onderdelen volgen de studenten het vak *Cultuurbeschouwing* (12 EC) en de cursus *Wetenschapsfilosofie* of een keuzevak.

Het derde jaar bestaat voor het grootste deel uit keuzeruimte. Studenten volgen de cursus *Wetenschapsfilosofie* als ze dat nog niet in het tweede jaar hadden gedaan of een keuzevak en kiezen daarnaast nog twee vrije keuzevakken. In die keuzeruimte is het mogelijk een stage te lopen of een periode in het buitenland te studeren. Tot slot volgen studenten het vak *Kleine cultuurgeschiedenis van het boek* om de onderzoeksvaardigheden op gevorderd niveau te oefenen, waarna zij een bachelorscriptie schrijven. Daarin tonen ze aan in staat te zijn een schriftelijk verslag uit te brengen van een beperkt onderzoek dat onder begeleiding van een docent is uitgevoerd. De scriptie omvat 7500 à 10.000 woorden en bevat in ieder geval een probleemstelling, een beschrijving van het theoretische kader en de onderzoeksmethode en onderbouwde conclusies. De scriptie is een individueel werkstuk maar ter ondersteuning biedt de opleiding een scriptiewerkgroep aan.

In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan dat ze tevreden zijn over het programma. De meesten hebben voor deze opleiding gekozen vanwege de breedte ervan. De indeling in drie varianten is pas dit studiejaar ingevoerd. Volgens de studenten gaat het om

vrijwel dezelfde inhoud die op een andere, meer evenwichtige en samenhangende manier is ingedeeld. Een van hen gaf aan het jammer te vinden dat het in de 8-8-4-structuur niet meer mogelijk is twee varianten te combineren, wat voorheen nog wel kon. De commissie vernam van de opleiding in reactie hierop dat deze combinatie nog wel mogelijk is, door de tweede variant in de keuzeruimte te kiezen.

De docenten lichtten in het gesprek met de commissie toe dat ze in het nieuwe programma de sociologische benadering hebben verwerkt, die ze als intellectueel erfgoed van de UvA beschouwen. Deze wordt toegepast op een van de drie culturele velden, waarna de studenten weer als groep bij elkaar komen.

De opbouw van het huidige programma is in de ogen van de commissie een duidelijke verbetering ten opzichte van de vorige opzet die te weinig samenhang vertoonde. De drie varianten worden na het eerste semester van het tweede jaar niet inhoudelijk ingevuld. De commissie beveelt de opleiding aan studenten actief te begeleiden bij de invulling van hun keuzeruimte in het derde jaar zodat studenten op de drie varianten meer diepgang kunnen bereiken. Volgens de studenten is het aanbod van opleidingsgebonden keuzevakken vooral gericht op Museumstudies en minder op Erfgoed en Cultuurbeleid. De commissie adviseert de opleiding hier de komende jaren meer evenwicht in aan te brengen of, als de opmerking niet terecht is, de studenten nader over het aanbod te informeren.

De commissie meent dat het vak *Cultuur en recht* met 12 EC voor eerstejaarsstudenten wellicht te groot is en te vroeg komt. De commissie vindt het tweede semester van het tweede jaar niet stevig gestructureerd en is van oordeel dat het vak *Europese cultuurgeschiedenis* vanwege zijn overzichtskarakter misschien beter in de propedeuse past. De commissie begrijpt dat studenten de mogelijkheid hebben het facultair verplichte vak *Wetenschapsfilosofie* reeds in het tweede jaar te volgen, maar meent dat de plaatsing van het vak in de derde jaar inhoudelijk niet gelukkig is. Het vak *Kleine cultuurgeschiedenis van het boek* wordt door de opleiding beschouwd als een voorbereiding op het schrijven van de scriptie. Het is als extra oefening in bronnenonderzoek goed geprogrammeerd, vlak voordat de studenten aan hun scriptie beginnen, maar de commissie kon uit de cursushandleiding niet goed opmaken of dat doel bij de zeer specifieke inhoudelijke invalshoek, namelijk de boekgeschiedenis, gerealiseerd wordt.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De kritische reflectie geeft in het overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen aan welke vakken kunnen bijdragen aan het realiseren ervan. Daaruit blijkt naar het oordeel van de commissie dat de beoogde kennis, inzichten en vaardigheden alle aan bod komen in het programma. De algemene academische vaardigheden zijn adequaat geïntegreerd in de cursussen van het eerste studiejaar. Het vak *Wetenschapsfilosofie* verschaft studenten de vereiste intellectuele achtergrond en is een goede mix van de algemene theorieën en de toepassing ervan in de algemene cultuurwetenschappen. De opzet en omvang van de bachelorscriptie zijn passend voor een eindwerkstuk waarin de studenten moeten laten zien dat ze een beperkt wetenschappelijk onderzoek kunnen doen en daarover op een juiste wijze kunnen rapporteren.

De studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat ze de nadruk op de filosofische en historische benadering waarderen. Ze zijn tevreden over de mogelijkheden om een eigen invulling te geven aan het programma. Dat kan bijvoorbeeld door bij opdrachten een eigen onderwerp te kiezen en daarin een verbinding te leggen tussen de theoretische achtergrond en praktijkgerichte aspecten die aan cultuurbeleid raken, zoals het maken van een ondernemingsplan of de vraag naar marktsegmentatie en mogelijkheden van sponsoring.

De commissie is het met de opleiding eens dat het programma op zichzelf voldoende onderdelen en oefeningen omvat om de studenten aan te zetten tot analyse, reflectie en oordeelsvorming. Ook het academisch schrijven wordt onderwezen en geoefend. Desondanks meent de commissie dat door de relatief grote keuzevrijheid niet alle studenten voldoende geconfronteerd worden met het verschil tussen opinievorming en wetenschappelijk debat. Een opleiding dient niet uitsluitend interessant te zijn, maar moet studenten ook durven frustreren en confronteren met de uitkomsten van onderzoek en beschouwing die verder reiken dan wat intuïtief voor de hand ligt. De opleiding moet voorkomen dat studenten die minder theoretisch geïnteresseerd zijn hieraan kunnen ontsnappen en zich door de keuze van bijvakken en werkstukonderwerpen uitsluitend kunnen concentreren op hun interessegebied of praktische voorbeelden van cultuurbeleid. Het programma bevat geen onderdeel dat aan het begin van de studie kan fungeren als instrument om de geschikte studenten te selecteren. De commissie adviseert de opleiding met klem om de eisen en de toetsing in het eerste jaar zo vorm te geven dat studenten geconfronteerd worden met de academische benadering en kunnen bepalen of een dusdanig georiënteerde studie overeenkomt met wat ze willen en kunnen.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

Door de invoering van de 8-8-4-structuur is het onderwijs meer geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee onderdelen tegelijk wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenaamde ‘ruggengraat’ van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren. Vooral de invulling van het derde en zesde blok van 4 EC lijkt nog niet geheel uitgekristalliseerd te zijn.

2.2.2 Werkvormen

Volgens de kritische reflectie hanteert de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen verschillende werkvormen, afhankelijk van de fase van de studie en de eindtermen van de cursus. Hoorcolleges en werkgroepen komen het meeste voor. Daarnaast is er ook projectonderwijs, wanneer studenten een tentoonstelling moeten ontwikkelen en organiseren, een ondernemingsplan moeten opstellen of een instellingsanalyse uitvoeren. Dit projectonderwijs vindt vooral plaats in de eindopdrachten, in het derde blok van een semester.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd stelt ze vast dat er sprake is van een geschikte mix van werkvormen. Het is zichtbaar in het studiemateriaal en de opdrachten dat tijdens de opleiding steeds een verbinding wordt gelegd tussen de theorie en de actualiteit en dat studenten gestimuleerd worden hierover na te denken en zich een oordeel te vormen.

Bij sommige vakken is samenwerken een leerdoel en wordt daarom in groepen gewerkt. Een deel van het cijfer wordt groepsgewijs toegekend. De commissie vindt dit een valide opzet

maar benadrukt dat uiteindelijk elke student individueel moet kunnen aantonen de stof te beheersen en dat meeliftgedrag actief moet worden tegengegaan.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De opleiding kent een instroom die gestaag is gegroeid tot tachtig studenten in 2008 en 2009. De kritische reflectie vermeldt een daling in de laatste jaren maar geeft daar in de tabellen geen cijfers over. Ruim de helft van de instromers komt rechtstreeks van het vwo, de rest komt met een hbo-propedeuse- of hbo-bachelordiploma of van elders. De studenten kiezen vooral voor de opleiding vanuit hun belangstelling voor cultuur in hedendaagse en beleidstechnische zin. De commissie adviseert de opleiding daarom bij de voorlichting en intake bij de studenten het academische karakter van de opleiding nadrukkelijk onder de aandacht te brengen.

2.3.2 Studeerbaarheid

Het is de commissie opgevallen dat het aantal uren dat aan de studie besteed wordt laag ligt. Volgens de kritische reflectie komt het aantal uren niet boven de dertig uur per week en studenten bevestigden dit in het gesprek met de commissie. Er zijn zeer weinig geprogrammeerde contacturen. Er wordt wel veel stof aangeboden, maar volgens de commissie is 'veel' niet hetzelfde als 'moeilijk' of 'uitdagend'. Aanvullende verklaringen voor de lage gemiddelde studielast zijn dat studenten hun opleiding combineren met een tweede studie of dat zij de studielast vanwege nevenactiviteiten over een groter aantal jaren spreiden dan de vastgestelde drie jaar.

Het rendement van de opleiding na drie jaar is met gemiddeld ongeveer 30% te laag en bereikt ook na vier jaar vrijwel nooit het facultaire streefpercentage van 70%. Volgens de studenten zijn voor het vak *Wetenschapsfilosofie* veel studenten gezakt, maar zijn er verder geen struikelblokken in het programma. Nadere informatie van de opleiding geeft echter aan dat de slaagpercentages voor het vak *Wetenschapsfilosofie* goed zijn, maar dat veel studenten zakken voor *Cultuurbeschouwing*.

Het lage rendement kan volgens de commissie niet geweten worden aan een gebrek aan studiebegeleiding want daarvoor zijn adequate voorzieningen. Er zijn intakegesprekken om studenten te helpen een beter inzicht te krijgen in het profiel en de verwachtingen van de opleiding. Verschillende onderwijsleeractiviteiten zijn individueel georganiseerd en het docent-tutoraat is sinds september 2012 versterkt en uitgebreid naar het tweede en derde studiejaar. Studenten kunnen terecht bij de studieadviseur met persoonlijke vragen en problemen. De studievoortgang van de studenten wordt actief gemonitord door de studieadviseur en de tutor en eerstejaarsstudenten worden tweemaal uitgenodigd voor een gesprek.

De faculteit verwacht dat het verhogen van de contacttijd en de nieuwe jaarindeling van 8-8-4 waarin een student maximaal twee vakken tegelijk volgt, de studenten zullen stimuleren tot een regelmatigere werkritme. Er is een monitorgroep ingesteld om het effect van de nieuwe jaarindeling te volgen. De commissie verwacht dat de ingezette combinatie van maatregelen zal bijdragen aan een hoger rendement. Ze vindt het nu echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of dit voldoende effect zal hebben. De commissie vindt het opvallend dat de opleiding nog geen gebruik maakt van de mogelijkheden van het Bindend Studieadvies (BSA).

Dit wordt volgens informatie van de faculteit per 1 september 2013 ingevoerd waarbij voorgesteld wordt dat een student minimaal 48 EC moet behalen. In dat geval adviseert de commissie de vakkenclusters van 18 EC onder te verdelen in kleinere eenheden van 6 en 12 EC.

De commissie heeft zich afgevraagd wat de oorzaak kan zijn van het te lage rendement, als de verklaring niet ligt bij een te hoge studielast of een gebrek aan studiebegeleiding. Uitloop van afstuderen kan om individuele redenen nuttig zijn, bijvoorbeeld als een student een aanvullende stage wil lopen, maar de commissie meent dat er sprake is van een structureel probleem. Volgens de commissie ligt een deel van de verklaring in onvoldoende selectiviteit van de propedeuse. Ze adviseert de opleiding te onderzoeken of en hoe de selecterende werking van de propedeuse versterkt kan worden zodat in het vervolg van de studie steviger eisen aan de studenten gesteld kunnen worden.

De commissie is van oordeel dat intellectueel meer van de studenten gevraagd mag worden. De wijze waarop ze de stof moeten verwerken is onvoldoende dwingend en brengt hen er niet toe zich te verhouden tot wetenschappelijke inzichten. Ze kunnen hun tentamens ook halen als ze kort voor de toets alle literatuur doornemen. Als een studieonderdeel wordt afgesloten met een paper over een onderwerp naar keuze van de student dreigt eveneens het risico dat de student slechts met een klein deel van de aangeboden stof daadwerkelijk en indringend geconfronteerd wordt. Bij groepsopdrachten kan een student 'meeliften' met het werk van anderen. De commissie meent dat aanscherping van de eisen zal leiden tot een uitdagender programma dat studenten beter zal kunnen boeien en op een hoger niveau zal brengen.

In het gesprek met de opleidingscommissie kwam naar voren dat het programma - in vergelijking met vorig jaar - is geïntensiveerd. Alle stof van een heel semester is aan de orde gekomen in de eerste twee blokken, waardoor het derde blok van vier weken 'over' is. Dit blok zou naar het oordeel van de commissie bij uitstek geschikt zijn om tot academische verdieping te komen, maar dat heeft vooralsnog onvoldoende vorm gekregen.

2.4 Personeel

Uit de gesprekken met docenten van verschillende opleidingen is gebleken dat zij een hoge werkdruk ervaren. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de UvA Medewerkersmonitor 2012. De hoge werkdruk en het grote aantal tijdelijke contracten van docenten in de sector Kunst en Cultuur baren de commissie zorgen. Het management gaf tijdens het bezoek aan dat de meeste docenten een tijdelijk contract krijgen aangeboden voor meerdere jaren. Het facultaire beleid is om gemiddeld 20% van haar personeelsleden in tijdelijke dienst aan te nemen. Het aanhouden van een flexibele schil is in de ogen van de commissie verstandig beleid gezien de financiële restricties maar omdat het om een gemiddelde voor de hele faculteit gaat, pakt dit voor sommige opleidingen ongunstig uit. De commissie geeft in overweging het gemiddelde van 20% per kennisgebied te hanteren in plaats van faculteitsbreed.

De opleiding beschikt over 14,11 fte voor de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen. De staf bestaat uit drie hoogleraren, twee universitair hoofddocenten, negen universitair docenten en acht docenten. De specialisaties van de stafleden weerspiegelen de breedte van de opleiding: het zijn historici, kunsthistorici, sociologen, algemene cultuurwetenschappers, archeologen, antropologen, filosofen en juristen. Gezamenlijk hebben zij naar het oordeel van de commissie de expertise en het enthousiasme in huis om het programma en de bijbehorende begeleiding te realiseren.

De stafleden zijn, met uitzondering van de docenten, gepromoveerd en doen hun onderzoek bij een van de facultaire onderzoeksinstituten. Zeven stafleden hebben een onderwijskwalificatie behaald. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en beveelt de faculteit met klem aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten zeer benaderbaar vinden en dat ze goede begeleiding krijgen. De commissie vernam met tevredenheid dat docenten snel reageren op vragen en zeer betrokken en enthousiast zijn.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft goede bibliotheekvoorzieningen. Ze maakt niet alleen gebruik van de Universiteitsbibliotheek maar ook van het materiaal van de Bijzondere Collecties, de Boekmanstichting en de Artisbibliotheek. De studenten kunnen ook gebruik maken van het Erfgoedlab, dat gehuisvest is bij het Allard Pierson Museum en de Bijzondere Collecties. Het Erfgoedlab biedt mogelijkheden om mee te werken aan het organiseren van presentaties en tentoonstellingen. De studenten met wie de commissie sprak, kenden het Erfgoedlab niet. Dat was volgens de docenten verklaarbaar omdat het Erfgoedlab niet in het vaste curriculum zit maar gekoppeld is aan een van de opleidingsgebonden keuzevakken.

Een belangrijk pluspunt is ook te vinden in de culturele context die Amsterdam biedt en waar studenten in de Algemene cultuurwetenschappen optimaal van kunnen profiteren. Zij bezoeken volgens de kritische reflectie regelmatig culturele instellingen waar ze gesprekken voeren met de medewerkers. De commissie acht de voorzieningen een sterk punt van de opleiding.

2.6 Kwaliteitszorg

De opleidingscommissie (oc) Algemene cultuurwetenschappen bestaat uit vier docentleden en vier studentleden. De oc komt regelmatig bijeen en heeft zich de afgelopen periode vooral beziggehouden met de herprogrammering naar de 8-8-4-structuur. Daarnaast staan altijd de cursusevaluaties op de agenda.

Alle cursussen worden volgens de kritische reflectie na afloop geëvalueerd. De uitkomsten van de cursusevaluaties worden in de oc besproken. Bij problemen wordt direct gesproken met de betreffende docent, het hoofd onderwijs en het hoofd van de capaciteitsgroep. De lijnen zijn kort en veel kan informeel worden opgelost. De studentleden zijn tevreden over hun rol en de relaties met hun achterban. Ze hebben besloten in de oc meer dan in het verleden te werken met formele adviezen, zodat daar zo nodig op kan worden teruggegrepen bij nieuwe evaluaties. Zaken die met de oc te maken hebben staan maandelijks op de agenda van de docentenvergadering.

De eerste evaluatieresultaten over het lopende studiejaar laten zien dat het derde blok van het semester nog niet altijd naar tevredenheid verloopt. Dit is volgens de oc inderdaad een punt dat nadere aandacht verdient. De commissie stelt vast dat de oc naar behoren functioneert en haar rol serieus oppakt.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de doelstellingen van de opleiding door het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. De commissie stelt vast dat dit het geval is. In het programma van het eerste jaar krijgen de studenten een brede basis in de cultuurgeschiedenis en cultuurbeleid en –theorie en in het tweede jaar kunnen ze zich verdiepen in een van de drie aangeboden varianten. Het programma omvat voldoende aandacht voor academische vaardigheden. De commissie stelt ook vast dat door de invoering van de drie varianten een goede aanzet is gegeven om studenten voor te bereiden op een masteropleiding of de arbeidsmarkt. Bachelorafgestudeerden kunnen aan het werk in de journalistiek, advieswerk, bij musea of culturele instellingen.

De gekozen werkvormen bij de verschillende studieonderdelen zijn passend voor de fase van de opleiding en het doel van de betreffende cursus. De studenten voelen zich goed begeleid door de docenten en er zijn voorzieningen voor studiebegeleiding in de vorm van een tutoraat.

De opleiding trekt een gemotiveerde groep studenten aan die zeer geïnteresseerd is in het culturele veld. Of ze ook allemaal academische ambities hebben, valt te betwijfelen. Het eerste jaar vervult in dat opzicht een onvoldoende selecterende rol. Daardoor worden de studenten niet bijtijds geconfronteerd met de vraag of hun academische interesse of capaciteiten voldoende zijn om de studie met succes af te ronden. De opleiding biedt veel keuzevrijheid in de samenstelling van het vakkenpakket. De opleiding zou het docent-tutoraat actiever moeten inzetten in het tweede en derde studiejaar om de studenten te begeleiden bij het invullen van hun keuzeruimte.

Het docententeam is kwantitatief en kwalitatief in orde. De stafleden beschikken over de juiste expertise om het programma te verzorgen en tonen zich zeer betrokken bij de opleiding.

De commissie is van oordeel dat op basis van het programma en met de beschikbare staf een hoger rendement met het programma behaald moet kunnen worden. Daarbij gaat het niet alleen om een verhoging van het succespercentage in een kortere tijd, maar vooral om het stellen van hogere inhoudelijke eisen. Studenten kunnen op dit moment te gemakkelijk op halve kracht aan de eisen voldoen, bijvoorbeeld door de stof oppervlakkig te lezen en bij het schrijven van papers te kiezen voor onderwerpen die ze interessant vinden maar die niet tot de kern van het vak behoren. Dat vrijwel niemand meer dan 30 uur per week aan de studie besteedt en dat studenten zelf aangeven dat ze het programma te licht vinden, geeft volgens de commissie aan dat het mogelijk en zelfs noodzakelijk is de eisen hoger te stellen en studenten aan te zetten tot intellectueel ambitieuzer werk.

Samenvattend is de commissie van oordeel dat de onderwijsleeromgeving voldoende mogelijkheden biedt om de studenten op te leiden naar het beoogde bachelorniveau. Met de invoering van het huidige programma sinds september 2012 heeft de opleiding een belangrijke verbetering ingevoerd. Er is een samenhangend cursusaanbod dat de studenten een brede basis geeft in de algemene cultuurwetenschappen. De commissie doet een aantal aanbevelingen om te bevorderen dat studenten dit aanbod ten volle benutten.

Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen : de commissie beoordeelt Standaard 2 als ‘voldoende’.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om systematisch hiermee de scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen sluiten naar het oordeel van de commissie in het algemeen aan bij de inhoud van de vakken. Er worden veel verschillende toetsvormen ingezet. De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien voldoen aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend. De commissie is echter van oordeel dat de beoordeling van de toetsen strenger dient te zijn om de studenten

op het vereiste beheersingsniveau aan te spreken. De opleiding schakelt bij de beoordeling van de scripties alleen bij twijfelgevallen een tweede beoordelaar in. De commissie beveelt de opleiding dringend aan om scripties altijd door twee docenten te laten beoordelen en vernam daarom met tevredenheid dat de opleiding inmiddels besloten heeft deze procedure in te voeren.

De commissie begreep tijdens het bezoek dat weinig studenten gebruik maken van de inzage mogelijkheid of nabespreking van toetsen met de docent. Hierdoor benutten ze de feedback van de docent onvoldoende en is het leereffect van de toetsing niet optimaal. De commissie adviseert de opleiding een meer sturende aanpak te kiezen zodat gemaakt werk in principe altijd nabesproken wordt, vooral als het papers en werkstukken betreft. Dit kan individueel maar ook groepsgewijs georganiseerd worden.

Het scriptiereglement dat recent voor de opleidingen in de capaciteitsgroep Kunst-, Religie- en Cultuurstudies is ontwikkeld, geeft nauwkeurig weer welke eisen aan een bachelorscriptie gesteld worden. Het academisch niveau wordt getoetst aan de hand van adequate vraagstelling, methodologische transparantie, kritische synthese, correcte bibliografische referenties en persoonlijke, maar goed geargumenteerde conclusies van de scriptie. De commissie vindt dit een goed initiatief en beveelt aan hieraan een document toe te voegen waarin per cijfer heldere criteria worden aangegeven waaraan een student moet voldoen.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie die verantwoordelijk is voor onder andere de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen vermeldde tijdens het bezoek dat het studiejaar 2012-2013 een overgangsjaar is. Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, de taakstelling en de facilitering van de examencommissies. Ook heeft de examencommissie inmiddels een examenreglement voor de onder haar ressorterende opleidingen vastgesteld en een gemeenschappelijk scriptieformulier. Nu komt het op de implementatie aan: de daadwerkelijke controle van toetsdossiers en scripties. Dat zal aan het eind van dit studiejaar plaatsvinden. De examencommissie verwacht dat deze controle geen problemen zal opleveren, omdat de studiehandleidingen al zijn goedgekeurd. Eventueel zal een toetsdeskundige aan de examencommissie worden toegevoegd.

De commissie beschouwt deze aanpak met een controle van de toetsdossiers als een intensieve vorm van kwaliteitscontrole die de opleidingen een goed inzicht zal verschaffen in de kwaliteit van het geboden onderwijs. De examencommissie heeft voor zichzelf voor de komende tijd een ambitieuze werkagenda gesteld die veel van de afzonderlijke leden vraagt. De commissie ondersteunt dit van harte en hoopt dat het ambtelijke secretariaat hierbij de nodige ondersteuning kan bieden.

De commissie adviseert aanvullend gezamenlijk vast te stellen wat de betekenis van de toe te kennen cijfers is, met name voor de bachelorscripties, zodat alle opleidingen dezelfde criteria hanteren bij het toekennen van een bepaald cijfer.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft in eerste instantie zeven bachelorscripties gelezen. In vier gevallen kwam het oordeel van de commissie uit op hetzelfde of een iets lager cijfer dan dat van de beoordelende docent. In drie gevallen vond de commissie de scriptie onvoldoende in omvang en diepgang en vond zij dat er weinig

blijk werd gegeven van een academische houding tegenover de stof. De bronnen waren zeer beperkt en werden niet kritisch gebruikt. De student was zich soms niet bewust van de complexiteit van het onderwerp en conclusies bleven dan naïef.

Vervolgens heeft de commissie nog acht scripties gelezen waarbij de steekproef vooral bestond uit scripties met lage beoordelingen. Ook in deze steekproef waren drie scripties in de ogen van de commissie onvoldoende. De tekortkomingen lagen op hetzelfde vlak als bij de eerdere selectie. Het hoofdprobleem was het ontbreken van een academische vraagstelling, waardoor er ook geen academisch antwoord kon komen en de uitkomsten zich beperkten tot een persoonlijke opinie. Er was nauwelijks tot geen wetenschappelijke literatuur gebruikt. De bespreking en conclusies waren eerder een persoonlijk commentaar en anekdotisch van karakter dan een theoretische reflectie. Als eindwerkstuk van een academische bacheloropleiding vindt de commissie ze duidelijk tekortschieten.

De commissie verbaasde zich niet alleen over de lage kwaliteit van deze scripties maar vooral over het feit dat de studenten zich kennelijk aan het eind van hun opleiding niet bewust waren van de eisen die aan een bachelorscriptie worden gesteld. Ze heeft deze kwestie uitvoerig met de docenten en het hoofd onderwijs besproken. Uit dat gesprek bleek dat de opleiding zich bewust is van het probleem en dat er inmiddels verschillende maatregelen zijn genomen. Het nieuwe programma met drie verdiepingsvarianten geeft meer sturing aan het leerproces van de studenten dan voorheen. Studenten zullen verplicht worden hun scriptieonderwerp te kiezen binnen een van deze drie varianten. Daardoor zal hun theoretische bagage steviger zijn en hebben de begeleidende docenten meer inhoudelijke expertise met betrekking tot het onderwerp. Verder zal de scriptiewerkgroep die tot nu toe vrijwillig wordt aangeboden, verplicht gesteld worden en moet een scriptieplan ingediend en goedgekeurd worden voordat een student gaat schrijven. De opleiding neemt zich ook voor alle scripties door twee docenten te laten beoordelen en daarvoor een beoordelingsformulier te gebruiken. De commissie heeft er vertrouwen in dat deze maatregelen effectief zullen zijn en beveelt de opleiding aan ze zo snel mogelijk in te voeren, ook voor de studenten die aan hun opleiding in de oude opzet zijn begonnen.

Bij de nadere selectie heeft de commissie zich geconcentreerd op de scripties met lage cijfers, wat tot een eenzijdig beeld leidt. De commissie heeft echter ook goede en uitstekende scripties gelezen. Op grond van het totaal van de bestudeerde eindwerkstukken oordeelt de commissie dat het merendeel van de studenten wel het vereiste bachelorniveau laat zien.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of op de arbeidsmarkt. De docenten gaven aan dat afgestudeerden van de bacheloropleiding bij verschillende organisaties in de culturele sector werk gevonden hebben, maar dat de meesten doorstromen naar een masteropleiding. De kritische reflectie biedt geen informatie over het succes van deze studenten. Tijdens het bezoek kreeg de commissie de indruk dat de bacheloropleiding vooral voorbereidt op de 'eigen' masteropleidingen, met name de eenjarige master Kunst- en Cultuurwetenschappen en de duale masteropleidingen Erfgoed en Museumconservator. De commissie adviseert de opleiding dit perspectief te verbreden. Daarnaast adviseert ze de opleiding nauwkeurig te monitoren hoe het de bachelorgediplomeerden vergaat op de arbeidsmarkt en in masteropleidingen en deze informatie zo nodig te gebruiken voor het actualiseren van het onderwijsprogramma.

Overwegingen

De examencommissie heeft dit studiejaar haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk examenreglement en scriptiebeoordelingsformulier. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen. De commissie adviseert met klem dat de examencommissie daadwerkelijk de dubbele beoordeling van bachelorscripties en gemeenschappelijke beoordelingscriteria aan haar agenda toevoegt. Ook beveelt de commissie aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding garanderen dat de studenten de beoogde leerresultaten aantoonbaar bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen kan geconcludeerd worden dat de toetsvormen in principe wel adequaat zijn maar dat de eisen hoger gesteld mogen worden.

Een aantal eindwerkstukken liet echter in de ogen van de commissie in onvoldoende mate het nagestreefde niveau van een academische bachelor zien. Het wetenschappelijk gehalte was onder de maat. Bij een steekproef van scripties die door de opleiding als net voldoende beoordeeld waren, constateerde de commissie in veertig procent van de gevallen dat een academische vraagstelling en werkwijze ontbraken. Dit laat zien dat inzake kwaliteit de ondergrens niet voldoende bewaakt wordt.

Tijdens het bezoek bleek de opleiding zich bewust te zijn van dit kwaliteitsprobleem. Ze heeft de herprogrammering naar de 8-8-4-structuur aangegrepen om het programma meer stevigheid te geven. De commissie vindt dat een terechte beslissing en ondersteunt ook de andere maatregelen die de opleiding voornemens is in te voeren en die de kwaliteit van de bachelorscriptie als eindwerkstuk moeten garanderen. De commissie acht het aannemelijk dat daardoor het huidige kwaliteitsprobleem kan worden opgelost.

De resultaten van afgestudeerden in een masteropleiding of de arbeidsmarkt lijken voldoende positief maar de informatie hierover is beperkt. De commissie meent dat het raadzaam is studenten niet alleen toe te leiden naar de 'eigen' opleidingen maar hun horizon te verbreden.

Conclusie

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen : de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'onvoldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen op de eerste twee standaarden aan de eisen voldoet, maar op de derde standaard tekortschiet. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn passend voor dit vakgebied. De opzet en organisatie van het onderwijsprogramma zijn doordacht en de bijbehorende begeleiding en voorzieningen stellen de studenten in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de scripties stelt de commissie echter vast dat het academische niveau niet in alle gevallen wordt behaald. De commissie is van oordeel dat de opleiding een meer sturende rol dient te spelen om de studenten verder te laten kijken dan hun interessegebied en hen eerder te confronteren met wetenschappelijke inzichten opdat zij aan het eind van hun opleiding het niveau van een academische bachelor aantoonbaar beheersen.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen* als ‘onvoldoende’.

IV: Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis als **voldoende**.

De commissie stelt vast dat het domeinspecifieke referentiekader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het vraagt om eigen keuzes en accenten binnen het veld van de kunst en cultuur goed te onderbouwen en te vertalen in heldere doelstellingen en eindkwalificaties. De commissie heeft geconstateerd dat de opleiding een gedegen klassieke kunstgeschiedenis-opleiding is met een historische benadering. De focus van de opleiding ligt op Westerse kunst vanaf de Middeleeuwen. De commissie waardeert de helder gedefinieerde en overwogen focus maar stelt dat voor een goed begrip van de Westerse kunst vanaf de Middeleeuwen het belangrijk is ook van tijd tot tijd op vergelijkende wijze kunsttradities en monumenten uit de oudheid en niet-Westerse kunst in de opleiding te betrekken. De opleiding zelf meent dat in vele cursussen de Westerse kunst zowel historisch als synchronisch geconfronteerd wordt met oude en niet-Europese kunst, en wijst er op dat het de studenten vrij staat in dit perspectief hun scriptie-onderwerp te kiezen. Dit valt echter volgens de commissie niet op te maken uit de kritische reflectie en is evenmin aangebracht tijdens de gesprekken met de commissie.

De bacheloropleiding Kunstgeschiedenis heeft als doel studenten breed kennis te laten maken met de Westerse kunstgeschiedenis van de vroegchristelijke tot de huidige tijd. Afgestudeerden hebben kennis en inzicht opgedaan in de grondbeginselen van de belangrijkste disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis en in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek, thema's in de wetenschapsbeoefening, het begrippenapparaat en de onderzoeksmethoden en -technieken binnen de disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis. Aan het eind van de opleiding zijn ze in staat een beperkt onderzoek uit te voeren en daarover in correct Nederlands en volgens academische standaarden te rapporteren. Afgestudeerden zijn voorbereid om een aansluitende masteropleiding te volgen of een positie op de arbeidsmarkt te vervullen waarvoor academische kennis op bachelorniveau nuttig of noodzakelijk is.

De commissie stelt vast dat de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunsthistoricus gesteld worden. Ook sluiten de eindkwalificaties aan wat betreft niveau en oriëntatie bij het academische bachelorniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis als **goed**.

Het bachelorcurriculum bestaat uit drie jaar en omvat 180 EC. Het curriculum is klassiek opgezet en kent een logische opbouw. Het curriculum is inhoudelijk breed, didactische sterk gestructureerd en vormt een duidelijk samenhangend geheel. De commissie waardeert de brede opzet van de opleiding waarin onder andere aandacht is voor technische kunstgeschiedenis, materiaalkunde, iconografie, de sociale context van het object van studie, en de geschiedenis en huidige sociale betekenis van het museum. De academische vaardigheden zijn op goede wijze geïntegreerd in de vakken.

Er ligt een goed passend didactisch concept ten grondslag aan de opleiding Kunstgeschiedenis dat duidelijk zichtbaar is doorgevoerd in het curriculum en de verschillende vakken. Het didactisch concept is vertaald naar adequate werkvormen. De commissie waardeert de vele (dag)excursies die worden georganiseerd en de wijze waarop deze zijn geïntegreerd in het programma van de opleiding.

Elk semester is opgebouwd uit drie blokken van 8, 8 en 4 weken. In de blokken van 8 weken volgen studenten twee vakken tegelijkertijd, het blok van 4 weken is het vervolg van een vak uit een eerder blok en is bedoeld voor nadere verdieping. De structuur van het programma is erop gericht dat studenten zich goed kunnen concentreren doordat maximaal twee vakken tegelijkertijd worden gegeven. In het eerste jaar wordt onderwijs vaak in hoorcolleges gegeven, in de latere jaren zijn er meer werkcolleges.

De commissie stelt vast dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. De opleiding beschikt over vakbekwame, gemotiveerde, betrokken docenten die op de hoogte zijn van het curriculum en de vakken en met elkaar gewenste aanpassingen in het curriculum realiseren. De docenten vormen een sterk team en tonen aan dat zij zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor de inhoud en de kwaliteit van het onderwijs.

De commissie stelt vast dat er sprake is van goede voorzieningen voor de studenten die door hen veel gebruikt worden.

Het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen direct gesignaleerd en uitgevoerd worden. De opleidingscommissie is zeer proactief. Het is de commissie opgevallen dat de docenten en studenten zich zeer betrokken voelen bij de kwaliteit van het onderwijs. De opleiding heeft een goed beeld van haar sterke en zwakke punten en werkt samen met het docentencorps actief aan het continue verbeteren van de opleiding.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid. Studenten worden goed geïnformeerd en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen. De commissie beveelt de opleiding aan te onderzoeken hoe studenten meer gestimuleerd kunnen worden gebruik te maken van de inzage- en besprekingsmogelijkheden van gemaakt werk. Op die manier zal het leereffect van de toetsen en werkstukken verhoogd worden.

De examencommissie heeft stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden, maar adviseert dringend een aantal zaken voor alle opleidingen gezamenlijk af te spreken. Naar het oordeel van de visitatiecommissie zouden alle bachelorscripties door twee docenten beoordeeld moeten worden en dienen alle werkstukken standaard via Ephorus te worden gecheckt op mogelijk plagiaat. De commissie acht het ook van groot belang dat er een gezamenlijke lijst beoordelingscriteria wordt opgesteld waardoor de normen voor alle studenten in de faculteit gelijk zijn.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld, zijn van voldoende tot goed niveau. De afgestudeerden laten in de scripties zien dat ze zich de beoogde eindtermen hebben eigen gemaakt. De scripties zijn van het vereiste niveau en beantwoorden aan de wetenschappelijke criteria die van een academische bachelor verwacht mogen worden.

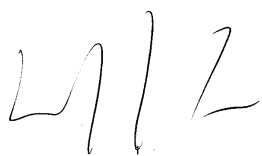
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

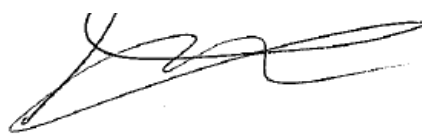
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Drs. Marieke Textor

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2), en de beoogde eindkwalificaties (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur. Opleidingen hebben de vrijheid om hierbinnen verschillende accenten te leggen en bijpassende doelstellingen te hanteren.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel en oriëntatie

De opleiding Kunstgeschiedenis aan de UvA is volgens de kritische reflectie wat betreft staf en student-populatie de grootste kunsthistorische opleiding van Nederland. Tijdens de opleiding krijgen de studenten een brede kennismaking met de Westerse kunstgeschiedenis

van de vroegchristelijke tot de huidige tijd. De disciplinaire opleiding past in het facultaire onderzoeksprofiel: Erfgoed en identiteiten.

Vier leerstoelgroepen geven vorm aan de opleiding:

- De Kunst van de Middeleeuwen;
- De Kunst van de Nieuwe en Nieuwere tijd;
- De kunst van de Nieuwste tijd;
- Geschiedenis van de bouwkunst.

De commissie heeft het profiel bestudeerd en stelt vast dat de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aan de UvA een gedegen klassieke opleiding is, met een historische benadering en een duidelijke focus op de Westerse kunst vanaf de Middeleeuwen. De commissie constateert dat de studenten binnen de gestelde focus een zeer brede Kunstgeschiedenisopleiding krijgen aangeboden waarin aandacht wordt besteed aan veel aspecten van de kunstgeschiedenis zoals technische kunstgeschiedenis, iconografie, de sociale context van kunst, en de geschiedenis van verzamelen en de rol van musea. De commissie stelt vast dat het profiel van de opleiding adequaat is verankerd in het onderzoek van de faculteit.

De commissie waardeert de heldere focus die de opleiding bewust heeft gekozen. De commissie stelt wel dat het voor een goed begrip van de Westerse kunst vanaf de Middeleeuwen belangrijk is kennis te maken met andere beeld- en bouwtradities zodat het mogelijk is de bestudeerde materie in vergelijkende perspectieven te plaatsen. De opleiding zelf meent dat in vele cursussen de Westerse kunst zowel historisch als synchronisch geconfronteerd wordt met oude en niet-Europese kunst, en wijst er op dat het de studenten vrij staat in dit perspectief hun scriptie-onderwerp te kiezen. Dit valt echter volgens de commissie niet op te maken uit de kritische reflectie en is evenmin aangebracht tijdens de gesprekken met de commissie.

1.3 Beoogde eindkwalificaties

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht opdoen op het gebied van kunstgeschiedenis dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau en in staat is een beroep uit te oefenen waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.

De algemene eindtermen zijn uitgewerkt naar opleidingsspecifieke eindtermen voor de opleiding Kunstgeschiedenis. In bijlage 3 is een overzicht opgenomen met de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen.

Op basis van de opleidingsspecifieke eindtermen heeft de student na afronding van de bacheloropleiding aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis, te weten: kunstgeschiedenis van de Middeleeuwen, kunstgeschiedenis van de Nieuwe(re) tijd, kunstgeschiedenis van de Nieuwste tijd en geschiedenis van de bouwkunst. Daarnaast heeft de student kennis van en inzicht in de historiografie, wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek, de belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening, het wetenschappelijke debat en begrippenapparaat, en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis. En ten slotte beschikt de student over

vaardigheden die essentieel en relevant zijn voor het beoefenen van de disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis en is de student in staat de verworven kennis toe te passen.

De bacheloropleiding is volgens de kritische reflectie minder beroepsmatig georiënteerd. De meeste studenten opteren na de bacheloropleiding voor een vervolgstudie op (research)-masterniveau. De studenten gaven aan dat een vervolgopleiding wordt gestimuleerd door de docenten. De masterstudenten en de afgestudeerden die de commissie heeft gesproken, bevestigden dat de bacheloropleiding een goede voorbereiding was voor hun vervolgopleiding op (research)master-niveau.

De commissie heeft de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding *Kunstgeschiedenis* bestudeerd en stelt vast dat deze op zorgvuldige wijze zijn geformuleerd en aansluiten op het domeinspecifieke referentiekader.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de beoogde eindtermen van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. Zij heeft de eindkwalificaties in dat kader afgezet tegen het domeinspecifieke referentiekader, de gezamenlijke landelijke eindtermen, en het profiel en de oriëntatie van de opleiding.

De commissie concludeert dat het globale domeinspecifieke referentiekader van opleidingen vraagt om eigen keuzes en accenten binnen het veld van de kunst en cultuur goed te onderbouwen en te vertalen in heldere doelstellingen en eindkwalificaties. De commissie stelt vast dat de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aan de UvA een gedegen klassieke opleiding is met een overwogen focus op Westerse kunst vanaf de Middeleeuwen. De opleiding is zeer breed en besteedt binnen de gestelde focus aandacht aan verschillende disciplines van de kunstgeschiedenis.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische bacheloropleiding. De commissie stelt vast dat dat niveau op juiste wijze is vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. De beoogde eindtermen van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis zijn helder verwoord en sluiten aan bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunsthistoricus gesteld worden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat de afgestudeerden voldoende geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding in binnen- en buitenland maar ook een bijdrage kunnen leveren binnen relevante sectoren van de arbeidsmarkt.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5), en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleiding geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug zijn te vinden in het curriculum. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de kritische reflectie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleiding gekoppeld zijn aan welke eindtermen. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis van de Universiteit van Amsterdam goed zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties.

Het programma wordt in een voltijdse en deeltijdse variant aangeboden. De inhoud en uitvoering van beide varianten zijn bijna identiek. In de deeltijdse variant hebben studenten de mogelijkheid om de bacheloropleiding in 6 jaar af te ronden. De bevindingen van de commissie hebben betrekking op beide varianten tenzij expliciet anders vermeld.

2.1.1. Curriculum Kunstgeschiedenis

Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is altijd het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee studieonderdelen tegelijkertijd. Met deze nieuwe jaarroosters hebben alle opleidingen hun onderwijsaanbod opnieuw geprogrammeerd. Met name voor het onderwijs in blok 3 en 6 zijn de docenten, naar eigen zeggen, nog op zoek naar de beste invulling hiervan.

Het curriculum van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis bestaat uit 180 EC, verdeeld over drie jaar. Hierin zitten vaste componenten die gelden voor alle bacheloropleidingen binnen de faculteit Geesteswetenschappen binnen de UvA:

- Het vak *Wetenschapsfilosofie* (12 EC) dat door alle studenten Geesteswetenschappen wordt gevolgd. Dit vak bestaat uit algemene hoorcolleges verzorgd door medewerkers van de capaciteitsgroep *Philosophical Tradition in Context* en opleidingsspecifieke werkcolleges verzorgd door de eigen opleiding.
- Het afstudeertraject van 18 EC met een scriptie van 12 EC;
- Een opleidingsgebonden keuzevak van 12 EC;

- Een profileringsruimte van 42 EC in de postpropedeuse.

Profileringsruimte

In de profileringsruimte moeten studenten ten minste 24 EC buiten de eigen opleiding volgen. Op die manier wordt gewaarborgd dat studenten zich breder oriënteren dan alleen het eigen vakgebied. Maximaal 12 EC daarvan mag op propedeuseniveau zijn. Studenten kunnen keuzevakken van een andere opleiding kiezen, mits ze aan de ingangseisen voldoen. Stages en buitenlandverblijf worden gerekend tot onderwijs buiten de eigen opleiding. De faculteit biedt een aantal minoren aan. Deze hebben een specialistisch, interdisciplinair, kwalificerend en/of beroepsgericht karakter. De minoren kunnen de studenten helpen zich voor te bereiden op een bepaalde masteropleiding of een positie op de arbeidsmarkt. Specialistische minoren bieden een verdieping binnen het eigen vakgebied en sluiten aan bij het onderzoek dat binnen het departement plaatsvindt. Studenten die een dergelijke specialistische minor volgen, hoeven daarnaast geen 24 maar 12 EC buiten het eigen departement te kiezen.

Een schematisch overzicht van het curriculum is opgenomen in bijlage 3. De vakken *Inleiding in de kunstgeschiedenis I-III* geven een introductie op de westerse kunstgeschiedenis, en zijn gericht op kennis van stijlperiodes, stijlkenmerken, canonieke kunstwerken, de belangrijkste kunstenaarsnamen, en enkele relevante historische bronnen. *Kunsttechnieken en visuele analyse I-II* dragen bij aan kennis en herkenning van de belangrijkste materialen en technieken in de bouw-, beeldhouw-, schilder-, tekenkunst en grafiek. Het *Schrijf- en onderzoekspracticum* onderricht de beginselen van kunstgeschiedbeoefening door oefeningen in het gebruik van het kunsthistorisch apparaat. Het vak brengt ook de basiseisen van een wetenschappelijke tekst bij, en bevat een schrijfoefening. *Cultuur en samenleving* is een departementale kunst-sociologische module waarin kunst vanuit diverse sociale, culturele, institutionele en wetenschapshistorische perspectieven wordt besproken. Het vak *Iconografie en interpretatie* biedt een inleiding op de belangrijkste christelijke en profane onderwerpen in de kunstgeschiedenis. Belangrijk daarbij is de oefening in het gebruik van iconografisch kunsthistorisch apparaat. *Jatwerk* is te beschouwen als een tegenhanger van het vak *Inleiding in de kunstgeschiedenis*. Hier gaat het om de doorwerking van de traditie, het teruggrijpen op verleden, de relatie tot de voorgangers van kopiëren tot emuleren en culturele *appropriation*. De excursie naar Parijs (Frankrijk) vormt de afsluiting van het propedeusejaar en onderstreept het belang van bestudering van kunst in situ.

In het tweede bachelorjaar geeft het vak *Kunst in Nederland* inzicht in de wetenschapsbeoefening en in de discussies over belangrijke momenten en monumenten van de kunstgeschiedenis van ons land. In de tweede helft van dit jaar richten de studenten de verplichte vakken naar eigen voorkeur in. De eerste stap daarin is de keuze van een specialisatievak (opleidingsgebonden keuzevak), waarbij elke leerstoelgroep een representatief overzicht geeft van de kunsthistorische hoofdthema's. Tevens volgt de student het faculteitsbrede vak *Wetenschapsfilosofie*. Bij de buitenlandse excursie verdiept de student zich in de kunst, ontstaan en/of bijeengebracht in een bepaalde stad of regio, en leert de student die door analyse ter plekke in een historische en situationele samenhang te plaatsen. Daarbij wordt vooral het oog gescherpt, zodat een student leert aan de hand van de verschijningsvorm van een gebouw of kunstwerk relevante vragen te stellen en gevolgtrekkingen te maken. De rest van het tweede jaar is keuzeruimte, die op diverse manieren kan worden ingevuld: met vakken binnen en buiten de kunstgeschiedenis, als een stage of studierend in het buitenland.

Het derde jaar start met het vak *Benaderingen in de kunstgeschiedenis*, te beschouwen als een vervolg op *Wetenschapsfilosofie*. De student leert verschillende typen onderzoeksvragen en

methodische benaderingen te onderscheiden, en krijgt zicht op de oudere historiografie en recente ontwikkelingen binnen de kunstgeschiedenisbeoefening. De *onderzoekswerkgroep* wordt in vijfvoud aangeboden; elke leerstoelgroep (Nieuwste tijd: twee) presenteert een thema dat geschikt is als eerste kennismaking met het doen van onderzoek. Het vormt een oefening in het formuleren van een probleemstelling en de systematische zoektocht naar een beantwoording ervan. De opleiding wordt afgesloten met een scriptie van 12 EC.

De deeltijdopleiding heeft hetzelfde curriculum, op drie kleine verschillen na:

- Het vak *Cultuur en samenleving* heeft een iets aangepaste inhoud en wordt anders dan de voltijdse variant wegens rooster-technische redenen verzorgd door een stafid van Kunstgeschiedenis;
- De propedeuse wordt afgesloten met een kleine buitenlandse excursie zodat de studenten eerder de stimulans van onderwijs in situ ervaren;
- Een lichter voorbereidingsprogramma voor deelname aan de excursie naar Parijs (Frankrijk).

De studenten gaven aan de opbouw van het curriculum en de samenhang tussen de vakken zeer te waarderen. De kennisopbouw in het eerste jaar wordt logisch gevolgd door het ontwikkelen van een kritische blik, onder andere door het vak *Jatwerk*. Deze kritische blik wordt versterkt bij *Wetenschapsfilosofie*, dat volgens de studenten reflectie gaf op het denken over hun vakgebied. Ook de inhoudelijke opbouw van het curriculum wordt gewaardeerd. De studenten vertelden dat in het eerste jaar van de opleiding het vak kunstgeschiedenis zeer breed wordt geïntroduceerd: er wordt aandacht besteed aan technische kunstgeschiedenis, materiaalkunde, stedenbouwkunde etc. De studenten zijn van mening dat zij door het eerste jaar in staat zijn een adequate keuze te maken voor een bepaalde discipline van de kunstgeschiedenis binnen het UvA-aanbod. De minoren zijn naar de mening van de studenten goed opgesteld en sluiten aan bij hun wensen. Studenten kunnen door het kiezen van minoren doorstromen naar een bepaalde master. Bijvoorbeeld, studenten die willen doorstromen naar de masteropleiding Conservering en restauratie, volgen de minor Conservatie en restauratie. De vele excursies vormen volgens de studenten een belangrijk deel van hun opleiding. Ter voorbereiding en tijdens de excursies moeten zij opdrachten maken, kunstobjecten analyseren, presentaties geven over een kunstwerk. Tijdens de excursies vormt de context van het kunstwerk een belangrijk onderwerp.

De commissie heeft met de studenten gesproken over de focus van de opleiding op Westerse kunst. De studenten bevestigden dat niet-westerse kunst niet wordt behandeld in het programma. Er zijn volgens hen ook geen keuzevakken over bijvoorbeeld de Egyptische kunst of Aziatische kunst. De studenten ervaren het gebrek aan een introductie in de niet-westerse kunst als gemis. Zij weten wel dat zij bij andere universiteiten, zoals Universiteit Leiden of de Universiteit van Utrecht vakken op dit gebied zouden kunnen volgen, maar in de praktijk worden zij niet aangemoedigd dit te doen.

De commissie waardeert de brede opzet van de opleiding waarin onder andere aandacht is voor technische kunstgeschiedenis, materiaalkunde, iconografie en de sociale context van het object van studie. De academische vaardigheden zijn volgens de commissie op goede wijze geïntegreerd in de vakken. De commissie is ervan overtuigd dat de studenten tijdens de opleiding voldoende academische vaardigheden kunnen opdoen.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De kritische reflectie geeft in het overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen aan welke onderdelen en/of vakken bijdragen aan het realiseren van deze eindtermen. De algemene academische vaardigheden zijn geïntegreerd in de vakken van het eerste studiejaar. Het vak *Wetenschapsfilosofie* verschaft studenten de wetenschapstheoretische achtergrond en is een mix van de algemene theorieën en de toepassing ervan in de kunstgeschiedenis. De opzet en omvang van de bachelorscriptie zijn passend voor een eindwerkstuk waarin de studenten moeten laten zien dat ze een beperkt wetenschappelijk onderzoek kunnen doen en daarover op een juiste wijze kunnen rapporteren.

De commissie constateert op grond van de kritische reflectie en de gesprekken met het management, de docenten en studenten, het bestuderen van de lesmaterialen inclusief toetsen dat de opleiding de afgestudeerden de mogelijkheid biedt te voldoen aan de eindtermen van de opleiding. De individuele vakken van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

Door de invoering van de 8-8-4-structuur is het onderwijs meer geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee onderdelen tegelijk wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenaamde ‘ruggengraat’ van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren. Vooral de invulling van het derde en zesde blok lijkt nog niet geheel uitgekristalliseerd te zijn.

De opleiding streeft er volgens de kritische reflectie naar de studenten de fascinatie voor het vak over te brengen omdat dit de belangrijkste factor voor succes tijdens en na de opleiding is. De opleiding wil de studenten een referentiekader bijbrengen zodat zij stapsgewijs leren deelnemen aan de wetenschapsbeoefening.

De opleiding start met kennisopbouw van zowel feitelijke kennis als meer conceptuele inzichten met betrekking tot wetenschapstradities en theoretische kwesties. Naarmate de studie vordert komt de nadruk op het oefenen in het leggen van verbanden. De stof wordt niet meer op kennis- en vaardigheidsniveau gebracht, maar meer geïntegreerd gepresenteerd, waarbij een beroep wordt gedaan op hogere cognitieniveaus. In het derde jaar verricht de student zelf onderzoek, en leert de uitkomsten en het onderzoeksproces schriftelijk te verwoorden.

De commissie constateert aan de hand van het programma, de inhoudsbeschrijving van de programma-onderdelen, de gesprekken met docenten en studenten en de bestudeerde vakken dat het beschreven didactisch concept goed is geïntegreerd in het curriculum van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis. Zij stelt vast dat het curriculum goed is opgezet met een klassieke, inhoudelijk verantwoorde opbouw die zeer wordt gewaardeerd door de studenten. Het curriculum is degelijk, didactische sterk gestructureerd en vormt een duidelijk

samenhangend geheel. De commissie waardeert de opbouw van het programma en is ervan overtuigd dat deze opbouw bijdraagt aan het verkrijgen van een fascinatie voor het vakgebied Kunstgeschiedenis en de wetenschapsbeoefening op dit vakgebied.

2.2.2 *Werkvormen*

Volgens de kritische reflectie hanteert de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis verschillende werkvormen, afhankelijk van het vak, de docent en de leerdoelen. Voorbeelden van werkvormen zijn: hoorcolleges, werkgroepen, excursies en practica. De hoorcolleges worden ingezet om verdieping van de stof aan te bieden. Kennisverwerving gebeurt hier door middel van zelfstudie. In de werkgroepen wordt een grote participatie van de studenten verwacht. Hierbij leren de studenten van de docenten maar ook veel van elkaar. Practica worden ingezet als eigen ogen en/of handen een bijdrage aan het leerproces leveren, bijvoorbeeld op het gebied van technische kunstgeschiedenis, archief-onderzoek of bezoeken aan museum, kunsthandel of veiling.

Een belangrijke werkvorm voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis wordt gevormd door de excursies. De opleiding bevat in het eerste en tweede jaar veel binnenlandse excursies. Daarnaast wordt het eerste jaar afgesloten met een buitenlandse excursie van vier dagen. Het tweede jaar bevat een buitenlandse excursie van twaalf dagen. Tijdens de excursies worden de studenten geconfronteerd met objecten waarover onderzoeks- en beroepsgerichte vragen worden gesteld en de oordeelsvorming van de studenten wordt bevorderd. Zowel de studenten als de docenten zijn zeer tevreden over de excursies.

De bachelorscriptie bestaat uit een onderzoeksverslag van 8.000 tot 12.000 woorden. In het studiejaar 2012-2013 is de scriptiewerkgroep ingevoerd. Studenten worden volgens de kritische reflectie per leerstoelgroep geplaatst in een werkgroep. In deze werkgroep krijgen zij instructies over de aanpak van de scriptie. Tevens moeten de studenten hun voortgang presenteren aan de groep. Hierbij leveren docent en studenten commentaar en geven feedback zodat de studenten gestimuleerd worden te leren van elkaar, en leren kritisch naar teksten te kijken. Met de werkgroepen is zicht op de voortgang van de studenten voor de opleiding maar ook voor de studenten zelf, en wordt uit- en afstelgedrag zo veel mogelijk voorkomen.

De studenten vertelden de commissie dat de kennisoverdracht in het eerste jaar met name plaatsvindt in hoorcolleges. Deze hoorcolleges zijn vaak in de vroege avonduren ingeroosterd zodat ook de deeltijdstudenten deze kunnen volgen. In het tweede en derde jaar neemt het aantal hoorcolleges af en zijn er meer werkgroepen. De studenten waarderen de hoorcolleges maar vinden het een goede ontwikkeling dat de hoorcolleges sinds de invoering van de 8-8-4 structuur worden opgevolgd met werkcolleges. Door de werkcolleges worden de studenten nog meer gestimuleerd de colleges voor te bereiden en de literatuur vooraf te bestuderen.

De werkvormen van de opleiding, zoals hoorcollege, werkcollege, opdrachten en excursies sluiten volgens de commissie volledig aan bij het didactisch concept van de opleiding. Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd en de gesprekken met de docenten, studenten en de opleidingscommissie, stelt ze vast dat de docenten bewust kiezen voor verschillende werkvormen. De commissie constateert dat kennis, vaardigheden en attitude evenwichtig aan de orde zijn in het programma. De vakken lopen in moeilijkheidsgraad op, gecombineerd met een steeds grotere zelfstandigheid bij de uitvoering van opdrachten. De commissie waardeert de wijze waarop excursies zijn geïntegreerd in het curriculum en heeft zich ervan overtuigd dat deze excursies veel bijdragen aan de kennis, vaardigheden en attitude van de studenten.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleidingen zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De instroom in de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam is de afgelopen jaren gegroeid. Tussen 2005 en 2010 is het aantal nieuw ingeschrevenen meer dan verdubbeld, tot ruim 110 instromers in 2009 en 2010. Er stromen meer vwo-leerlingen in maar ook significant meer studenten met een HBO-diploma. De instroom van deeltijdse studenten neemt de afgelopen twee jaar af tot 39 deeltijdse instromers in 2010. Het merendeel van de deeltijdse studenten heeft reeds een opleiding afgerond en is overwegend ouder dan de gemiddelde student.

De faculteit is in 2012 gestart met intakegesprekken met toekomstige studenten. Aankomende studenten moeten een vragenlijst invullen. Daaruit kan een gebrekkige motivering, vaag idee over de studie of aanwijzingen voor potentiële studieproblemen blijken. Op basis daarvan worden studenten opgeroepen voor een gesprek met een docent Kunstgeschiedenis, ondersteund door de departementscoördinator. Het doel van de intakegesprekken is dat de studenten bewuster voor de studie kiezen en sneller een juiste attitude ontwikkelen. Op het moment van het visitatiebezoek waren er nog geen resultaten bekend.

De commissie constateert dat de opleiding gericht actie onderneemt om studenten bewust te maken van de opleiding waarvoor ze kiezen en het niveau ervan. De commissie heeft grote waardering voor deze actie en de tijd en energie die hiervoor wordt vrijgemaakt door de opleiding.

2.3.2 Studeerbaarheid

Het is de commissie opgevallen dat het aantal uren dat door studenten aan de studie besteed wordt, laag is. Volgens de kritische reflectie komt het aantal uren niet boven de 26 uur per week. De studenten geven aan dat dit onder andere komt doordat de studielast per vak lager is dan de aangegeven studielast in de studiehandleiding. De studenten gaven daarnaast aan dat het afhankelijk is van het vak en de docent hoeveel tijd aan een vak besteed dient te worden.

De uitvalcijfers van de opleiding, met name in het eerste jaar liggen hoog, gemiddeld 24%. Dit komt volgens de kritische reflectie onder meer omdat de opleiding studenten trekt die geen goed beeld hebben van de opleiding en het theoretische gehalte hiervan. Het eerste jaar van de opleiding is sterk selecterend. De commissie waardeert het dat de opleiding is gestart met motiveringsgesprekken om daarmee al voor de start van de opleiding de studenten bewust te maken van de aard van de opleiding en het niveau dat verwacht wordt. Hiermee wordt de uitval van het propedeusejaar wellicht verminderd. De commissie is daarnaast van mening dat de selectie in het eerste jaar niet negatief is. De commissie is er een voorstander van dat de opleiding in een vroeg stadium kan aangeven welke studenten de opleiding met succes kunnen afronden.

Het rendement van de opleiding na drie jaar was volgens de kritische reflectie laag, maar toont in 2008 een stijging naar 31%. De opleiding hoopt dat deze stijging zal aanhouden. De docenten van de opleiding verwachten dat de invoering van de scriptiewerkgroep het uit- en afstelgedrag voor het schrijven van de scriptie, zal verminderen. Hierdoor wordt, verwachten zij, het rendement verhoogd.

Deeltijdstudenten doen over het algemeen veel langer over hun opleiding dan de gestelde zes jaar. Dit komt doordat de combinatie studeren en werken het studietempo beïnvloedt en omdat deze vaak oudere studenten uit enthousiasme graag lang over de opleiding doen.

Het lage rendement kan volgens de commissie niet geweten worden aan een gebrek aan studiebegeleiding want daarvoor zijn adequate voorzieningen. Het docent-tutoraat is sinds september 2012 versterkt en uitgebreid naar het tweede en derde studiejaar. Met persoonlijke vragen en problemen kunnen studenten terecht bij de studieadviseur. De studievoortgang van de studenten wordt actief gemonitord door de studieadviseur en de tutor en eerstejaarsstudenten worden tweemaal uitgenodigd voor een gesprek.

De faculteit verwacht dat het verhogen van de contacttijd en de nieuwe jaarindeling van 8-8-4 waarin een student maximaal twee vakken tegelijk volgt, de studenten zullen stimuleren tot een regelmatigere werkritme. Er is een monitorgroep ingesteld om het effect van de nieuwe jaarindeling te volgen. De commissie verwacht dat de ingezette combinatie van maatregelen zal bijdragen aan een hoger rendement. Ze vindt het nu echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of het voldoende is. De commissie vond het overigens opvallend dat nog geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van het Bindend Studieadvies (BSA). Dit wordt volgens informatie van de faculteit per 1 september 2013 ingevoerd waarbij voorgesteld wordt dat een student minimaal 48 EC moet behalen. In dat geval adviseert de commissie de vakkenclusters van 18 EC onder te verdelen in kleinere eenheden van 6 en 12 EC.

2.4 Personeel

De commissie heeft de kwaliteit en kwantiteit van het personeel bestudeerd.

De staf van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis bestaat, volgens de kritische reflectie, uit 25 personen (18 fte). Door de omvang van de staf van de opleiding Kunstgeschiedenis aan de Universiteit van Amsterdam is er een grote diversiteit aan specialisten in huis en kan een brede opleiding worden aangeboden. Alle docenten van de staf met een vaste aanstelling zijn gepromoveerd. Naast de vaste staf worden er jaarlijks rond de twintig docenten tijdelijk ingehuurd voor het vervullen van de onderwijstaken. Het aandeel tijdelijke docenten is groot, meer dan 40%.

Tijdens de gesprekken met de commissie gaf het management van de opleiding aan dat de faculteit voorschrijft dat minimaal 20% van de docenten flexibel is en daarmee een tijdelijke aanstelling heeft. Dit zijn soms contracten voor het verzorgen van een module maar over het algemeen zijn dit contracten van twee tot drie jaar. Het is mogelijk dat er meer vervanging voor de onderwijstaken nodig is door tijdelijke docenten dan de gestelde 20% omdat het vaste personeel betrokken is bij onderzoeksprojecten. Tijdelijke docenten worden zoveel mogelijk bij de faculteit betrokken en worden ook geacht een onderwijsbasiskwalificatie (BKO) te behalen.

Volgens de docenten worden de tijdelijke docenten ingezet in grote vakken die worden gecoördineerd door een module-coördinator. Deze module-coördinatoren zijn inhoudelijk en organisatorisch verantwoordelijk voor een module. Zij begeleiden de tijdelijke docenten bij het verzorgen van het onderwijs in de module.

De studenten waarderen de betrokkenheid van de docenten bij het onderwijs en hun ontwikkeling. Daarnaast waarderen zij de zeer grote en brede expertise van de staf in totaal en de individuele docenten.

Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is vooralsnog laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een ‘plan van aanpak inhaalslag BKO’ met concrete tijdspaden.

De commissie constateert dat de kwaliteit en kwantiteit van het docentencorps, de samenwerking tussen de docenten, en de betrokkenheid bij elkaar, het vakgebied en de studenten zeer goed zijn. De commissie heeft tijdens de gesprekken met de docenten ervaren dat zij als een team functioneren en zich gezamenlijk verantwoordelijk voelen voor het onderwijs en onderzoek binnen het vakgebied. De vaste docenten voelen een sterke verantwoordelijkheid voor het betrekken van de docenten met tijdelijke contracten bij de faculteit en bij het onderwijs. De commissie stelt vast dat de opleiding op een zeer adequate wijze omgaat met de tijdelijke docenten. De commissie is positief over de stappen die worden gezet met betrekking tot de inhaalslag BKO en beveelt de faculteit aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van zeer adequate voorzieningen voor de bachelorstudenten.

De opleiding is gevestigd in de binnenstad van Amsterdam. De architectuur van de binnenstad en de museale collecties in de onmiddellijke omgeving worden veel ingezet in het onderwijs voor kijkopdrachten en excursies. De opleiding beschikt verder over een bibliotheek met een groot deel van het bezit in open opstelling. De collectie wordt door de studenten gebruikt voor het oriënteren op de lesstof en voor het verrichten van onderzoek.

Alle studenten krijgen in hun eerste jaar een tutor toegewezen. De tutores zijn veelal jonge docenten die geregeld contact onderhouden met studenten om de studievoortgang te volgen en indien nodig studenten de weg te wijzen naar extra ondersteuning. Deze tutor-begeleiding is per september 2012 beschikbaar gesteld voor alle bachelorstudenten. De studenten gaven aan dat de tutor over het algemeen zeer betrokken is bij de studenten en hun ontwikkeling. De tutores ondersteunen de studenten, volgens hen, adequaat bij het kiezen van keuzevakken en minoren.

Naast een tutor kan de student terecht bij de studieadviseur voor de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis. Deze studieadviseur krijgt terugkoppeling van de tutores over de gesprekken die met de studenten zijn gevoerd. Mede hierdoor en door inzicht in de resultaten krijgt de studieadviseur zicht op de zwakke studenten. De studieadviseur roept studenten actief op bij studievertraging.

De commissie is van mening dat de opleidingsspecifieke voorzieningen goed zijn voor de studenten Kunstgeschiedenis.

2.6 Kwaliteitszorg

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs. De commissie heeft de informatie uit de kritische reflectie bestudeerd, schriftelijke onderwijsbeoordelingen bekeken en gesproken met vertegenwoordigers van de opleidingscommissie Kunstgeschiedenis.

De opleidingscommissie Kunstgeschiedenis heeft een taak bij het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs en het curriculum. Dat doet zij door het bestuderen van vakevaluaties, het bekijken van voorstellen voor verandering van het programma en het bespreken van de onderwijs- en examenregeling (OER). In de opleidingscommissie zitten docentleden en studentleden. De opleidingscommissie heeft het afgelopen jaar de cursusdossiers en toetsdossiers van alle vakken bestudeerd. In het huidige studiejaar heeft de opleidingscommissie de cursusdossiers en toetsdossiers van de buitenlandexcursies en onderzoekswerkgroepen van de leerstoelgroepen bestudeerd. Het bleek dat er verschillen zijn in de leerdoelen en de wijze van toetsing voor deze vakken. Naar aanleiding van feedback hierover van de opleidingscommissie worden de leerdoelen en toetsing van de buitenlandexcursie en onderzoekswerkgroepen gelijk getrokken.

Alle vakken worden, getuige de kritische reflectie elektronisch geëvalueerd. De opleidingscommissie bespreekt deze evaluaties en bericht docenten en/of leidinggevenden als de beoordelingen van de studenten reden geven om verbeteringen door te voeren of om met de docenten over de gemelde problemen te spreken. De opleidingscommissie controleert achteraf of en wat met de melding gedaan is. De leden van de opleidingscommissie gaven aan tijdens het gesprek met de commissie dat de opleiding weer op papier gaat evalueren. De reden hiervoor is de te lage respons op de digitale evaluaties. De papieren variant zal worden uitgedeeld en ingevuld tijdens het laatste college of het tentamen.

De commissie is onder de indruk van de proactieve houding van de opleidingscommissie. De commissie constateert dat de resultaten van de vakevaluaties een vast agendapunt zijn van de vergadering van de opleidingscommissie en dat er actie wordt ondernomen als dit nodig blijkt. Daarnaast onderneemt de opleidingscommissie tal van andere zaken die betrekking hebben op de kwaliteit van het onderwijs zoals het bestuderen van cursusdossiers en het vergelijken van vakken van verschillende leerstoelgroepen. De commissie stelt vast dat het evaluatiesysteem zo is opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis direct worden gesignaleerd waarbij zowel docenten als studenten voldoende inspraak hebben. Gesignaleerde verbeterpunten worden adequaat doorgevoerd in het onderwijs.

Uit de kritische reflectie blijkt dat de opleiding een zeer goed beeld heeft van de sterke en zwakke punten van de opleiding. De commissie waardeert deze reflectieve houding van de opleiding zeer en is van mening dat deze houding zorgt voor een continue verbetering van het onderwijs.

De commissie heeft geconstateerd dat de leiding van de opleiding samen met het docentencorps, de verbeterpunten van de vorige visitatiecommissie adequaat heeft opgepakt. De commissie stelt vast dat het curriculum van de opleiding is verzwaard en dat de modulecoördinatoren goed functioneren. Ook de ingevoerde cursusdossiers en toetsmatrices tonen volgens de commissie aan dat kwaliteit van het onderwijs een belangrijk thema is van de opleiding waar zowel het management als het totale docentencorps zich gezamenlijk verantwoordelijk voor voelen.

Overwegingen

De commissie concludeert dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis goed zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de eindtermen van de opleiding. De vakken van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het realiseren van de eindtermen.

De commissie stelt vast dat het curriculum klassiek is opgezet en een logische opbouw heeft. Het curriculum is inhoudelijk breed, didactisch sterk gestructureerd en vormt een duidelijk samenhangend geheel. De commissie waardeert de brede opzet van de opleiding waarin onder andere aandacht is voor technische kunstgeschiedenis, materiaalkunde, iconografie en de sociale context van het object van studie. De academische vaardigheden zijn volgens de commissie op goede wijze geïntegreerd in de vakken.

De commissie stelt vast dat er een goed passend didactisch concept aan de opleiding Kunstgeschiedenis ten grondslag ligt dat duidelijk zichtbaar is doorgevoerd in het curriculum en de verschillende vakken. Het didactisch concept is vertaald naar adequate werkvormen. De commissie waardeert de vele (dag)excursies die worden georganiseerd en de wijze waarop deze zijn geïntegreerd in het programma van de opleiding.

De commissie stelt vast dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waarin onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. Studenten zijn zeer positief over het geboden onderwijs en over de betrokkenheid en vakbekwaamheid van de docenten. De opleiding beschikt over gemotiveerde, betrokken docenten die als team opereren, op de hoogte zijn van het curriculum en de vakken en met elkaar gewenste aanpassingen in het curriculum realiseren. De tijdelijke docenten zijn betrokken bij de faculteit en de studenten en worden op juiste wijze geïnstrueerd en begeleid voor het verzorgen van het onderwijs.

De commissie stelt vast dat er sprake is van goede voorzieningen voor de studenten die door hen veel gebruikt worden.

Het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen direct worden gesignaleerd en uitgevoerd. De opleidingscommissie is zeer proactief. Het is de commissie opgevallen dat de docenten en studenten zich zeer betrokken voelen.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van het bacheloreindwerkstuk en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Iedere cursus beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets op gelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om systematisch hiermee de scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

Volgens de kritische reflectie is het systeem van toetsing zo ingericht dat de opleiding kan vaststellen of studenten de benodigde kennis, inzicht en vaardigheden hebben verworven. De docenten van de opleiding Kunstgeschiedenis hebben ieder voor hun vak een toetsmatrijs ontwikkeld waarin de leerdoelen worden gerelateerd aan een passende toetsvorm. Door de invoering van de toetsmatrices is volgens de kritische reflectie de validiteit van de toetsing per vak verbeterd en onderbouwd.

De opleiding hanteert diverse toetsvormen die gerelateerd zijn aan de onderwijsvorm van het vak. Voorbeelden van toetsvormen zijn: schriftelijke tentamens, kijk- en leesopdrachten, papers, take-home-essays, stageverslagen, presentaties in zowel de onderwijsruimte als in situ. In het begin van de opleiding worden alle toetsvormen gehanteerd. Tegen het einde van de opleiding is het schrijven van een paper de dominante toetsvorm.

Getuige de kritische reflectie en de gesprekken met de docenten maken de studenten weinig gebruik van de inzagemogelijkheid of nabespreking met de docent. Dit geldt zowel voor tentamens als becommentarieerde papers. Hierdoor benutten ze de feedback van de docent onvoldoende en is het leereffect van de toetsing nog niet optimaal. De docenten en de studieadviseur gaven aan dat dit soms problemen voor de studenten veroorzaakt in het vervolg van de opleiding. Zij adviseren studenten daarom altijd gebruik te maken van de inzagemogelijkheid of nabespreking met de docent. De opleiding onderneemt hiervoor stappen door bij verschillende vakken feedbackmomenten in te roosteren, informatie hierover op te nemen in de studiehandleiding en nabesprekingen voor onvoldoendes verplicht te

maken. De commissie waardeert de meer sturende aanpak en de acties die de opleiding onderneemt.

Het scriptiereglement geeft de eisen die aan een bachelorscriptie gesteld worden nauwkeurig weer. Het academisch niveau wordt getoetst aan de hand van adequate vraagstelling, methodologische transparantie, kritische synthese, correcte bibliografische referenties en persoonlijke, maar goed geargumenteerde conclusies van de scriptie. Vanaf september 2012 worden de studenten bij de start van de scriptie begeleid tijdens de scriptiewerkgroep. Het doel is om de studenten op gang te helpen zodat er minder vertraging optreedt en de begeleiding meer gestructureerd plaatsvindt. De scriptie wordt beoordeeld door een inhoudelijke begeleider. Dit hoeft niet de docent te zijn van de scriptiewerkgroep.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie die verantwoordelijk is voor onder andere de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis vermeldde tijdens het bezoek dat het studiejaar 2012-2013 een overgangsjaar is. Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle vakken, de taakstelling en de facilitering van de examencommissies. Ook heeft de examencommissie inmiddels een examenreglement voor de onder haar ressorterende opleidingen vastgesteld en een gemeenschappelijk scriptieformulier. Nu wordt gestart met de daadwerkelijke controle van toetsdossiers en scripties. Voor de vakken van de opleiding Kunstgeschiedenis zijn de ontwikkelde toetsmatrices onderdeel van de toetsdossiers. De controle zal aan het eind van het huidige studiejaar plaatsvinden.

De commissie beschouwt deze aanpak met een controle van de toetsdossiers als een intensieve vorm van kwaliteitscontrole die de opleidingen een goed inzicht zal verschaffen in de kwaliteit van het geboden onderwijs. De examencommissie heeft voor zichzelf voor de komende tijd een ambitieuze werkagenda opgesteld die veel van de afzonderlijke leden vraagt. De commissie ondersteunt dit van harte en hoopt dat het ambtelijke secretariaat hierbij de nodige ondersteuning kan bieden.

De commissie adviseert aanvullend een gemeenschappelijk beoordelingsformulier vast te stellen voor alle bacheloropleidingen van de faculteit, zodat dezelfde criteria worden gehanteerd bij het toekennen van een bepaald cijfer. Daarnaast acht de commissie het van belang dat de eindwerkstukken standaard door een tweede lezer beoordeeld worden.

3.2 Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de bacheloropleiding Kunstgeschiedenis de beoogde eindkwalificaties realiseren. Om het gerealiseerde eindniveau van de studenten te bepalen, heeft de commissie voorafgaand aan de visitatie samen zeven bacheloreindwerkstukken bestudeerd.

De bachelorscriptie is het schriftelijke verslag van een onderzoek van beperkte omvang dat de student onder begeleiding heeft verricht. Er is een duidelijk scriptiereglement waarin is vermeld waaraan de scriptie moet voldoen.

Van de door de commissie beoordeelde scripties kwam in de meeste gevallen het oordeel van de commissie overeen met dat van de begeleidende docent. In één geval beoordeelde de commissie de scriptie significant lager dan de facultair docent, maar nog steeds voldoende.

De commissie is door de scripties ervan overtuigd geraakt dat de studenten het vereiste bachelorniveau bereiken en een degelijke academische opleiding genieten. De commissie pleit echter wel voor een uniforme beoordeling van de scripties. Een aantal maatregelen zoals twee beoordelaars en een gesystemiseerd beoordelingsformulier met ijkingscijfers zouden hieraan een bijdrage kunnen leveren.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen. Getuige de kritische reflectie zet een groot deel van de bachelorafgestudeerden hun studie voort op masterniveau binnen de UvA in de eenjarige masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen, de duale masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) en de tweejarige masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC).

De studenten gaven aan door de docenten gestimuleerd te worden door te stromen in een van de masteropleidingen aan de UvA. De studenten en afgestudeerden van de verschillende masteropleidingen gaven aan dat de bacheloropleiding wat betreft inhoud en niveau een goede voorbereiding is op de masteropleiding die zij volgen of hebben gevolgd. De commissie stelt vast dat de studenten een adequate academische opleiding hebben genoten waardoor zij kunnen doorstromen naar relevante masteropleidingen en inzetbaar zijn op diverse taken en functies in de praktijk.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De examencommissie heeft haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk examenreglement en scriptiereglement. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen. De commissie adviseert met klem dat de examencommissie ook de dubbele beoordeling van bachelorscripties en gemeenschappelijke beoordelingscriteria aan haar agenda toevoegt. Ook beveelt de commissie aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding garanderen dat de studenten de beoogde leerresultaten aantoonbaar bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen kan geconcludeerd worden dat de toetsing adequaat is. De toetsvormen passen bij de leerdoelen van de verschillende vakken en zetten de studenten aan tot oordeelsvorming en het formuleren van een goed beargumenteerd betoog. Dat blijkt ook uit de door de commissie bestudeerde eindwerkstukken, de bachelorscripties, die het nagestreefde niveau van een academische bachelor laten zien.

De resultaten van afgestudeerden in een masteropleiding en op de arbeidsmarkt zijn volgens de opleiding positief. De commissie heeft op grond van wat ze gezien en gehoord heeft geen enkele reden daaraan te twifelen en is van oordeel dat de opleiding de door haar geformuleerde doelstellingen weet te realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Kunstgeschiedenis* als ‘voldoende’.

**V: Masteropleiding
Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)**

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC) van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding op dit moment voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC)

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen is een academische opleiding die sinds september 2012 zes programma's combineert die voorheen als zelfstandige masteropleidingen functioneerden (Algemene cultuurwetenschappen, Boekwetenschap en handschriftenkunde, *Dutch Art*, Kunstgeschiedenis, Muziekwetenschap en Theaterwetenschap) en daaraan een zevende heeft toegevoegd (*Comparative Cultural Analysis*). Binnen het programma Theaterwetenschap verzorgt de opleiding het Engelstalige Erasmus Mundusprogramma *International Performance Research MAIPR*, in samenwerking met de *University of Warwick* en de *University of Arts Belgrade*. De commissie stelt op het moment van visiteren vast dat er bij de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen nog geen sprake is van een samenhangend geheel en adviseert de opleiding op basis van de sterktes van de onderliggende programma's tot een gezamenlijk helder profiel te komen.

De opleiding heeft algemene eindtermen geformuleerd. Hierin wordt beschreven dat afgestudeerden een academisch denk- en werkniveau op masterniveau hebben. Ze hebben een grondige en gespecialiseerde kennis op het gebied van de verschillende programma's en kunnen problemen signaleren, analyseren en oplossen, mede aan de hand van vakliteratuur en eigen onderzoek. Hun kennis en vaardigheden komen tot uiting in de masterscriptie waarmee de studenten hun opleiding afsluiten. De commissie is van mening dat de beoogde eindtermen voldoen aan het vereiste academische masterniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen als **voldoende**.

De eenjarige masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen omvat 60 EC. In het eerste semester besteden de studenten ten minste 18 EC aan vakken op het kerngebied van hun programma (waarbinnen bij een aantal programma's verschillende keuzes mogelijk zijn), in

het tweede semester is 18 EC beschikbaar voor de scriptie. Ten minste 12 EC mag de student op grond van facultaire richtlijnen besteden aan vrije keuzeruimte. De resterende 12 EC is in sommige programma's ingevuld met verplichte vakspecifieke cursussen terwijl in andere de studenten de vrijheid hebben dit zelf in te vullen met keuzecursussen.

De opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen heeft naar het oordeel van de commissie wel een gezamenlijke structuur maar deze wordt door de verschillende programma's zeer verschillend ingevuld. De commissie vindt op basis van het bestudeerde materiaal en de input van de studenten dat sommige programma's de korte opleidingsduur onvoldoende benutten. Bij programma's met veel keuzevrijheid ziet de commissie het risico dat niet alle studenten een pakket met voldoende diepgang volgen. Ze adviseert de opleiding hierin meer sturing en begeleiding te bieden.

De commissie adviseert de opleiding het geheel van de aangeboden programma's binnen de opleiding tegen het licht te houden en te bezien of de huidige combinatie van programma's de best mogelijke is. Het programma Boekwetenschap en handschriftenkunde is een sterk programma maar past wellicht beter bij een masteropleiding op het gebied van erfgoedstudies. *Dutch Art* is in de ogen van de commissie te specialistisch, te klein en te kwetsbaar om zelfstandig voortgezet te worden. *Comparative Cultural Analysis* is een interessant programma en verdient het verder uitgebouwd te worden, waarbij de commissie adviseert te zorgen voor een cursusaanbod dat meer op basis van de onderzoekszwaartepunten van de uitstekende staf wordt samengesteld dan op basis van de individuele keuzes van de studenten. De overige programma's bouwen voort op een 'eigen' bacheloropleiding. De commissie adviseert deze programma's een herhaling van de bachelorstof zo veel mogelijk te vermijden en zo snel mogelijk verdieping en specialisatie te bieden.

De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt, uitgaande van een actieve participatie van de studenten en een sterke aansluiting bij recent onderzoek. Dit concept is vertaald naar geschikte werkvormen. Er zijn nauwelijks hoorcolleges en studenten werken vooral in werkgroepen en aan onderzoeksopdrachten. De commissie vindt dat passend voor een academische masteropleiding. Daarnaast zijn er excursies, werkbezoeken en projecten die de studenten in contact brengen met het werkveld en hen zo voorbereiden op de arbeidsmarkt.

Per jaar stromen in totaal ongeveer 135 studenten in. De toelatingseis is een relevant bachelordiploma eventueel aangevuld met een specifieke minor, en eisen aan het Engels voor de drie Engelstalige programma's. Dit zorgt volgens de commissie voor een groep studenten die het programma in de gestelde tijd moeten kunnen afronden. De studie is volgens sommige studenten eerder te licht dan te zwaar, onder andere omdat soms stof uit de bachelorvooropleidingen te uitgebreid herhaald wordt. Toch is het rendement na een jaar erg laag en ook na twee jaar nog onvoldoende. De commissie adviseert de academische eisen bij een aantal programma's hoger te stellen en op die manier het programma uitdagender te maken en meer binding met de opleiding te creëren. Ook de nieuwe programmastructuur in blokken van 8, 8 en 4 weken draagt naar verwachting bij aan een betere concentratie van de studenten op de aangeboden vakken.

De docenten zijn kwalitatief en kwantitatief goed toegerust voor hun taken en studenten waarderen de begeleiding die ze van hen krijgen. Docenten zijn goed aanspreekbaar. De voorzieningen zijn goed en de culturele context van de stad Amsterdam, gecombineerd met het uitgebreide universitaire en culturele netwerk van de staf, is een sterk punt van de opleiding.

De opleidingscommissie van de brede opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen bestaat vooralsnog alleen op papier. In feite functioneren de opleidingscommissies van de afzonderlijke, voormalige opleidingen nog. De cursus- en curriculumevaluaties worden daar besproken. Voor de kwaliteitszorg van de master als geheel adviseert de commissie werk te maken van de opleidingscommissie Kunst- & cultuurwetenschappen om zo de synergie tussen verschillende programma's van de masteropleiding te benutten.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er worden verschillende toetsvormen gebruikt, passend bij de doelstellingen van de verschillende cursussen. De commissie adviseert ervoor te zorgen dat studenten bij het schrijven van *papers* verder kijken dan hun initiële interesse. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt van de resultaten en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen. Er is een scriptiereglement en een facultair beoordelingsformulier dat bevordert dat de oordelen van verschillende docenten op dezelfde criteria gebaseerd zijn. Scripties worden altijd door twee docenten beoordeeld.

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. Ze pakt haar rol voortvarend op en heeft adequate stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. Het volgende punt op de agenda is de beoordeling van de toetsdossiers en een ijking van het niveau van de masterscripties en de cijfers die eraan worden toegekend. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden. Ze adviseert dat alle werkstukken standaard via Ephorus worden gecheckt op mogelijke vormen van plagiaat.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn op één uitzondering na alle van voldoende niveau. De scripties laten zien dat de afgestudeerden zich de beoogde eindtermen hebben eigen gemaakt en voldoende zijn toegerust voor een functie op academisch masterniveau of voor een promotietraject. Ze komen volgens informatie van de opleiding goed terecht op de arbeidsmarkt of in aio-trajecten. De commissie beschouwt de onvoldoende scriptie als een incident en niet als een symptoom van een structureel probleem.

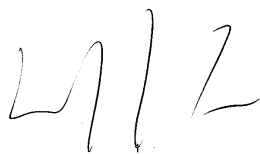
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC):

Standaard 1: Beoogde eindtermen	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

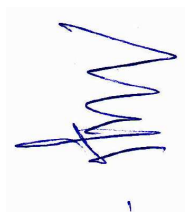
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Marianne van der Weiden

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, theater, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen is een academische opleiding die sinds september 2012 zes programma's combineert die voorheen als zelfstandige masteropleidingen functioneerden (Algemene cultuurwetenschappen, Boekwetenschap en handschriftkunde, *Dutch Art*, Kunstgeschiedenis, Muziekwetenschap en Theaterwetenschap) en daaraan een

zevende heeft toegevoegd (*Comparative Cultural Analysis*). Binnen het programma Theaterwetenschap verzorgt de opleiding het Engelstalige Erasmus Mundusprogramma *International Performance Research MAIPR*, in samenwerking met de *University of Warwick* en de *University of Arts Belgrade*. Daardoor is het programma Theaterwetenschap in de praktijk grotendeels Engelstalig. Als voormalige zelfstandige masteropleiding hadden de programma's uiteenlopende profielen. Sommige waren verbredend, andere verdiepend. De commissie merkt op dat bij de samenvoeging niet helder is geformuleerd welk profiel men voor de nieuwe masteropleiding kiest.

De samenvoeging is het gevolg van de landelijke herstructurering van de geesteswetenschappelijke opleidingen onder brede labels. De opleiding beschrijft als sterk punt dat de hierdoor ontstane masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen enerzijds het gehele veld van kunst en cultuur in heden en verleden dekt en anderzijds de mogelijkheid biedt tot disciplinaire verdieping. De kritische reflectie stelt dat er nog nagedacht wordt over de mate van inhoudelijke afstemming en samenwerking binnen de nieuwe context. De commissie verwacht dat deze discussie kan bijdragen aan een helderder profilering.

Volgens de kritische reflectie profiteert de opleiding van de culturele infrastructuur van Amsterdam doordat er contacten zijn met musea, theaters, podia *et cetera*. Hierdoor kan zij aansluiten bij actuele culturele ontwikkelingen. Mede door het netwerk van de docenten biedt dit mogelijkheden tot disciplinaire verdieping en openingen naar inter- en transdisciplinaire benaderingen.

De commissie is zich ervan bewust dat de programma's pas zeer recent zijn samengevoegd onder de nieuwe opleiding en vindt dat de opleiding een interessant conglomeraat van programma's omvat. Dit heeft echter nog niet geleid tot een profiel met een herkenbaar en overtuigend gezicht. De noemer Kunst- & cultuurwetenschappen suggereert een eenheid die er op dit moment niet is, noch in inhoud noch in doelstellingen. De commissie adviseert de opleiding helder te formuleren wat het profiel van de masteropleiding is en wat studenten ervan kunnen verwachten. Daarbinnen kunnen zeker verschillende doelstellingen (verbreding of verdieping) en specialisaties worden aangeboden, maar naar het oordeel van de commissie dienen die helder gecommuniceerd te worden. Bovendien dienen ze gebaseerd te zijn op de sterktes van de staf en minder op de interesses van de studenten. De commissie adviseert in de discussie hierover een herschikking van de huidige zeven programma's niet op voorhand uit te sluiten en het programma-aanbod van opleidingen op het gebied van erfgoed in de beschouwingen te betrekken.

De kritische reflectie benadrukt dat het om een wetenschappelijke opleiding gaat, wat gewaarborgd wordt door de inzet van hoog gekwalificeerde en gespecialiseerde docenten en door de aansluiting bij de onderzoekszwaartepunten van de faculteit der Geesteswetenschappen. Het accent in de opleiding ligt op het ontwikkelen van een analytisch denkvermogen, gevorderde onderzoeksvaardigheden en een verdiepte academische attitude. De commissie is van mening dat dit passend is voor een academische masteropleiding.

1.3 Beoogde eindtermen

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis, vaardigheden en inzicht opdoen op het gebied van Kunst- & cultuurwetenschappen dat de afgestudeerden in staat zijn op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikken over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.

De opleiding heeft algemene eindtermen vastgesteld. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen. De afzonderlijke programma's hebben geen eigen, aanvullende eindtermen opgesteld.

Op basis van de eindtermen hebben studenten na afronding van de masteropleiding een academisch werk- en denkniveau waardoor ze kennis hebben van geesteswetenschappelijk onderzoek en theoretische visies en thema's kunnen analyseren en beoordelen. Ze zijn in staat om zelfstandig en in teamverband te werken. Op het terrein van hun vakgebied hebben studenten een gedegen overzicht van het geheel en van een specialisme. Ze kunnen zelfstandig problemen signaleren, formuleren en analyseren en oplossingen aandragen. Daarvoor kunnen ze relevante vakliteratuur benutten en beoordelen, een onderzoek uitvoeren en daarover rapporteren volgens de gebruikelijke disciplinaire normen.

De commissie stelt vast dat het wetenschappelijke karakter van de masteropleiding tot uitdrukking komt in de beoogde gedegen kennis van relevante theorie en geesteswetenschappelijk onderzoek. Ook de vereiste zelfstandigheid is kenmerkend voor het masterniveau. Aan het eind van de opleiding moeten studenten hun wetenschappelijke kennis en inzichten laten zien in een afstudeerwerkstuk, de scriptie. Het valt de commissie op dat de eindtermen zeer algemeen zijn geformuleerd en geen gemeenschappelijk profiel uitdrukken. Ze geven ook weinig richting aan de invulling van de onderliggende programma's van de opleiding. De commissie adviseert de opleiding de onderlinge samenwerking en coherentie van het te formuleren profiel zichtbaar te maken in de eindtermen.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleiding beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

Inhoudelijk gezien mist de commissie een duidelijk profiel van de opleiding. Hoewel dat deels verklaarbaar is doordat de opleiding pas onlangs tot stand is gekomen, kreeg de commissie tijdens het bezoek de indruk dat de opleiding weinig urgentie voelt om een samenhangend en helder gezamenlijk profiel na te streven. Het nu geformuleerde profiel benadrukt de breedte zonder daarin samenhang aan te brengen, wat de commissie weinig overtuigend vindt. De commissie adviseert de sterke punten van de samenstellende delen te benutten en in gezamenlijk overleg tot een profiel te komen dat meer is dan de som der delen.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische masteropleiding. De commissie vindt dat dat in algemene termen op een correcte manier is vertaald in de eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen en onderzoek. Op grond daarvan zijn ze voldoende voorbereid om zelfstandig een functie op masterniveau uit te oefenen of wellicht verder te gaan in een promotietraject. Ondanks het gebrek aan een helder algemeen profiel komt de commissie daarom toch tot het oordeel voldoende.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC): de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen voldoende zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

Binnen de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen wordt het programma Kunstgeschiedenis in voltijd en deeltijd aangeboden. Alle andere programma's zijn voltijdsprogramma's. De voltijd- en deeltijdprogramma's Kunstgeschiedenis hebben dezelfde omvang, doelstellingen en eindtermen. Ook het programma is identiek, zij het met een langere studieduur (anderhalf jaar). Voor deeltijdstudenten wordt geen apart aanbod geprogrammeerd. Zij stellen hun programma op in overleg met een studiebegeleider. Alle opmerkingen van de commissie gelden voor zowel de voltijd- als de deeltijdvariant, tenzij expliciet anders vermeld.

2.1.1. Curriculum Kunst- & cultuurwetenschappen

Aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is vaak het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

De eenjarige masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen omvat 60 EC. In het eerste semester wordt in alle programma's een verplicht vak of vakkencluster van in totaal 18 EC aangeboden dat een kerngebied van het betreffende programma betreft. Dit wordt in de kritische reflectie omschreven als de 'ruggengraat' van het programma. In het tweede semester is 18 EC ingeruimd voor de scriptie, doorgaans in combinatie met een zogenaamde scriptiewerkgroep. Daarnaast is er ruimte voor aanvullende vakken tot een maximum van 24 EC, inclusief een eventuele stage van 6 à 12 EC. Minimaal 12 EC van deze aanvullende vakken moeten keuzeruimte zijn die door de studenten zelf kan worden ingevuld met vakken uit het eigen programma (verdieping) of andere programma's of opleidingen (verbreding).

De inhoudelijke invulling van deze algemene structuur verschilt sterk per programma. Vooral het verschil in sturing bij het cursorische gedeelte viel de commissie op. Bij het programma Boekwetenschap en handschriftenkunde en *Dutch Art* volgen de studenten gespecialiseerde cursussen die - behalve de facultair voorgeschreven 12 EC vrije keuzeruimte - allemaal verplicht zijn. Bij Algemene cultuurwetenschappen volgen de studenten in het eerste semester 18 EC aan verplichte cursussen en kiezen ze daarnaast een van de drie aangeboden vakken van 12 EC. Daarentegen bestaat het programma bij *Comparative Cultural Analysis*, Muziekwetenschap en Theaterwetenschap uit een breed algemeen vak of vakkencluster van 18 EC en verder geheel uit keuzeruimte. Bij Muziekwetenschap en Theaterwetenschap is de keuzevrijheid van de studenten zelfs nog groter doordat de studenten binnen dit verplichte vakkencluster een keuze maken uit een (beperkt) aanbod van specialisatievakken of MA-werkgroepen. Hetzelfde geldt op het eerste gezicht voor Kunstgeschiedenis, maar de commissie begreep tijdens het bezoek dat hier meer sturing geboden wordt. De keuzes binnen het specialisatiecluster en de invulling van de 24 EC specialisatie/keuzeruimte worden in dat programma namelijk bepaald door de gekozen specialisatie. Binnen een van de vier specialisaties volgen de studenten trajectgebonden keuzevakken. Voor een schematisch overzicht van de verschillende programma's zie bijlage 4.

In het gesprek met de commissie gaven alle studenten aan dat ze een masteropleiding een noodzakelijk vervolg vinden op hun bacheloropleiding. Vaak is door de bacheloropleiding hun interesse gewekt en willen ze dat in een masteropleiding verder bestuderen. Het algemene beeld dat de commissie van de studenten kreeg is echter dat er vooral in het begin van de masteropleiding bachelorstof wordt behandeld waardoor de verwachte verdieping uitblijft. Studenten merkten ook op dat de programma's veel vrijheid bieden, waardoor zij veel uit de opleiding kunnen halen. Dit is voor een groot deel afhankelijk van de instelling van de student zelf want het programma daagt daar volgens hen niet altijd toe uit.

De theoretische invalshoeken van de programma's kunnen alleen in het eerste deel van de masteropleiding diepgaand behandeld worden, omdat het tweede semester aan scriptie en keuzevakken wordt besteed. De studenten gaven in het algemeen aan dat ze de korte periode van de eenjarige masteropleiding graag zo goed mogelijk benut zien door meer sturing. In programma's waar minder keuzeruimte wordt geboden of waar specialisatietrajecten zijn samengesteld om de keuzeruimte te structureren is volgens de studenten diepgang mogelijk. De vrije keuzeruimte bij andere programma's leidt te vaak tot 'los zand'.

De docenten bevestigden voor een deel het beeld dat de studenten schetsten: de opleiding richt zich op studenten die kunst als gemeenschappelijke interesse hebben en biedt daarvoor een infrastructuur die studenten zelf verder kunnen invullen. De docenten gaven aan dat ze meer structuur in het aanbod vooral aan de orde vinden bij programma's met veel studenten. Bij programma's die niet voortbouwen op een 'eigen' bacheloropleiding en die een grote instroom hebben van buiten de UvA, achtten docenten het noodzakelijk te beginnen met een algemene inleiding. De docenten bestreden daarentegen het beeld van de studenten over het niveau daarvan en benadrukten dat volgens hen het niveau van het aangeboden onderwijs beduidend hoger ligt dan in de bacheloropleiding. Als er stof uit de bacheloropleiding wordt behandeld dan gebeurt dit op een hoger abstractieniveau.

De commissie stelt vast dat er grote verschillen zijn in de wijze waarop de generieke programmastructuur wordt ingevuld door de verschillende programma's binnen de opleiding. Daardoor zijn er zeer strak georganiseerde programma's maar ook zeer vrijblijvende. De commissie vindt dat gegeven de zeer beperkte tijd van een eenjarige masteropleiding de onderwijstijd optimaal benut moet worden om de studenten tot het beoogde niveau op te

leiden. Ongetwijfeld zijn er studenten die voldoende gemotiveerd en in staat zijn hun eigen pad uit te zetten, maar de commissie acht het de verantwoordelijkheid van de opleiding om het eindniveau voor alle studenten te garanderen. Daarom vindt ze het noodzakelijk dat studenten direct vanaf het begin geconfronteerd worden met de academische eisen die de opleiding aan haar studenten stelt. Ook een cursus die bedoeld is om de groep instromers 'gelijk te schakelen' mag zwaar zijn en hoge eisen stellen.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De commissie heeft bij standaard 1 opgemerkt dat de eindtermen zeer algemeen geformuleerd zijn en daardoor weinig steunend zijn voor de inrichting van het onderwijs. Bij de invulling van de verschillende programma's binnen de opleiding valt op dat het in feite gaat om een nevenschikking van zeer uiteenlopende opleidingen. Er worden specialistische programma's aangeboden zoals Boekwetenschap en handschriftenkunde en *Dutch Art*. Er zijn programma's die voortbouwen op een specifieke (disciplinegeoriënteerde) bacheloropleiding zoals Algemene cultuurwetenschappen, Kunstgeschiedenis, Muziekwetenschap en Theaterwetenschap. Als laatste zijn er brede programma's zoals *Comparative Cultural Analysis*. Ook het programma Algemene cultuurwetenschappen is zeer breed georiënteerd. Het is voor de commissie daarom moeilijk een algemene uitspraak te doen over de mate waarin de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen ervoor zorgt dat de eindtermen door alle studenten gerealiseerd worden.

De commissie heeft waardering voor de inzet van de stafleden om in de turbulente omstandigheden van de nieuwe brede masteropleiding en de 8-8-4-programmastructuur de verschillende programma's vorm te geven. In het gesprek met de docenten hoorde ze de bereidheid om nader te onderzoeken hoe de programma's elkaars aanbod en ervaringen kunnen benutten om gezamenlijk bij te dragen aan een sterke masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen. Er is echter nog geen consensus over wat het doel en de inhoud van de masteropleiding moeten zijn en de sterktes en zwaktes van de verschillende programma's lopen sterk uiteen.

Specialistische programma's

De commissie is van oordeel dat Boekgeschiedenis en handschriftenkunde een sterk programma is met een specialistisch en stevig academisch profiel. Het weet studenten in een jaar op te leiden tot deskundigen in de wereld van het boek en ander drukwerk, waarbij de bestudering zich richt op de productie, distributie en consumptie. Het wijkt nogal af van de bredere programma's binnen de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen. De commissie vraagt zich daarom af of dit programma wel op zijn plaats is binnen de opleiding. Zij adviseert de opleiding te overwegen of dit programma mogelijk beter op zijn plaats is bij een nieuwe opleiding Erfgoedstudies die de faculteit momenteel ontwikkelt.

Het programma *Dutch Art* is eveneens zeer gespecialiseerd. De commissie stelt dat dit programma kwetsbaar is doordat hier de specialisatie met het accent op Nederland, en daarbinnen op schilderkunst tot en met de 19^e eeuw, zeer ver doorgevoerd lijkt te zijn. Het lijkt georiënteerd op buitenlandse studenten die iets meer over Nederlandse 17de eeuwse kunst willen leren. Dit biedt studenten een onvoldoende brede basis om een positie op de arbeidsmarkt te verwerven of in een promotietraject te belanden. De docent die in het gesprek met de commissie het programma vertegenwoordigde, gaf aan dat een student na dit programma eigenlijk nog een onderzoeksmaster of een andere bredere masteropleiding moet volgen en dat het niet bedoeld is als afronding van een academische opleiding. Het zou daarom volgens de commissie mogelijk meer op zijn plaats zijn als een of twee keuzevakken in het programma Kunstgeschiedenis dan als zelfstandig programma.

Brede programma's

De commissie ontmoette zeer enthousiaste en gedreven studenten en docenten van het programma *Comparative Cultural Analysis*. Dit nieuwe Engelstalige programma is in september 2012 van start gegaan. De opleiding beschouwt de vergelijkende benadering van dit programma als een verrijkende aanpak, die binnen de brede opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen ook in andere programma's een rol kan spelen, zoals bijvoorbeeld door de docent Muziekwetenschap werd verwoord. De huidige opzet van het programma biedt in de ogen van de commissie te veel keuzeruimte waardoor het succes van de opleiding te veel afhangt van de keuzes van de individuele student. De commissie vindt echter dat dit programma de kans verdient zich verder te ontwikkelen. Ze heeft begrepen dat het aantal aanmeldingen voor het volgende studiejaar hoopgevend is.

Doorstroommasters

De programma's Algemene cultuurwetenschappen, Kunstgeschiedenis, Muziekwetenschap en Theaterwetenschap bouwen voort op 'eigen' bacheloropleidingen. Zoals hierboven vermeld adviseert de commissie met klem de masterprogramma's niet te laten beginnen met een herhaling van de bachelorstof om nieuwe instromers te accommoderen. Ze stelt voor in het eerste blok direct de hogere eisen van een masteropleiding te stellen en, voor zover van toepassing, de studenten meer te begeleiden en te sturen bij het samenstellen van hun masterprogramma. Tutoren of studiebegeleiders zouden de studenten kunnen helpen bij de selectie van hun keuzevakken zodat er een stevig en samenhangend pakket wordt samengesteld waarin wordt toegewerkt naar de masterscriptie.

In het algemeen is de commissie van oordeel dat de programma's studenten in staat stellen de eindtermen te realiseren. Studenten kunnen in de huidige opzet echter in vrijwel alle programma's, met uitzondering van Boekwetenschap en handschriftenkunde, op een te weinig diepgaand niveau blijven werken doordat een groot deel van het cursusmateriaal thematisch is opgezet zonder dat er sprake is van onderlinge confrontatie tussen benaderingen of dat er ingegaan wordt op de relaties tussen verschillende theorieën of benaderingen.

De beroepsperspectieven van de studenten met wie de commissie heeft gesproken waren zeer divers en nog niet altijd uitgekristalliseerd. Sommigen opteerden voor een verdere academische carrière en denken na over een promotievoorstel, anderen wilden de arbeidsmarkt op. Ze gaven aan dat de stage daarbij een belangrijke en noodzakelijke rol speelt. Ook het netwerk van docenten kan soms een nuttige rol spelen. In het algemeen gaven de studenten aan dat ze het lastig vonden om aan mogelijke werkgevers specifiek aan te geven wat ze konden. Daardoor verwachtten ze dat het moeilijk zou worden een plek op de arbeidsmarkt te vinden. De commissie erkent dat de arbeidsmarkt in de culturele sector op dit moment niet heel gunstig is en adviseert de opleiding de studenten hierbij zoveel mogelijk te blijven ondersteunen door contact te (laten) leggen met de praktijk in excursies en stages.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 *Didactisch concept*

De kritische reflectie beschrijft dat het didactisch concept gericht is op een actieve participatie door de studenten en op aansluiting bij het recente onderzoek van externe auteurs en de eigen

docenten. De commissie is van oordeel dat dit een geschikt didactisch concept is voor een masteropleiding.

2.2.2 *Werkvormen*

Volgens de kritische reflectie hanteert de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen verschillende werkvormen. Het meeste onderwijs vindt plaats in werkgroepen van maximaal 23 studenten. Daarbinnen is door de kleinschaligheid voldoende gelegenheid voor individuele begeleiding. Studenten werken daarbij volgens informatie van de opleiding aan onderzoeksopdrachten en bereiden verschillende vormen van schriftelijk werk voor, zoals essays, onderzoeksverslagen, recensies of catalogi. Het viel de commissie op dat de lengte van werkgroepsessies in de verschillende programma's varieert van twee tot vier of soms zelfs zes uur. Sommige programma's betrekken studenten actief bij de onderzoekscolloquia, seminars of congressen waaraan stafleden deelnemen.

Hoewel de opleiding primair academisch geïntereerd is, organiseert ze contacten met het beroepenveld om studenten zo goed mogelijk voor te bereiden op de arbeidsmarkt. Als voorbeelden worden in de kritische reflectie werkbezoeken, excursies, gastcolleges, praktijkprojecten en stages genoemd. De commissie stelt vast dat de werkvormen passen bij het gekozen didactisch concept en dat er voldoende variatie in geboden wordt.

De studenten lieten de commissie weten dat ze niet allemaal enthousiast zijn over de 8-8-4-structuur omdat het programma daardoor meer gecompliceerd is dan voorheen. Als een cursus in acht weken moet worden afgerond is er geen tijd om tijdens een cursus echt de diepte in te gaan. Een bijkomend nadeel is voor hen dat het moeilijker is extra vakken in te plannen. De commissie vernam in reactie hierop van de opleiding dat er ook vakken worden aangeboden met een langere looptijd. Ze adviseert de opleiding de komende tijd de effecten van de nieuwe programma-opzet goed te monitoren en deze zo nodig aan te passen.

2.3 **Instroom en studeerbaarheid**

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 *Instroom*

De totale instroom in de programma's die gezamenlijk de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen vormen is de laatste jaren gegroeid. In 2009 en 2010 waren er in totaal ongeveer 135 studenten. De toename werd vooral veroorzaakt door de programma's Theaterwetenschap en Algemene cultuurwetenschappen. De commissie meent dat het studentenaantal over de gehele opleiding een voldoende kritische massa betekent voor een gedifferentieerde opleiding zoals door de staf wordt beoogd. De dalende instroom bij het programma *Dutch Art* is met slechts enkele studenten per jaar te gering om als zelfstandig programma levensvatbaar te laten zijn.

Directe toelating is mogelijk voor studenten met een bachelordiploma in een van de disciplines die onder het brede label vallen. Studenten met een ander bachelordiploma kunnen bij de examencommissie een gemotiveerd verzoek tot toelating indienen. Voor toelating tot het programma Boekwetenschap en handschriftenkunde is aanvullend een specifiek minorprogramma of een instapcursus vereist. Voor de programma's *Comparative Cultural Analysis*, *Dutch Art* en het Erasmus Mundusprogramma MAIPR (onderdeel van het programma Theaterwetenschap) wordt een aanvullende eis ten aanzien van de Engelse taal gesteld. In de praktijk wordt het onderwijs in het programma Theaterwetenschap grotendeels in het Engels gegeven doordat de vakken ook door de MAIPR-studenten worden gevolgd. Bij

Muziekwetenschap is het onderwijs merendeels in het Nederlands, tenzij er buitenlandse studenten aan een cursus deelnemen. Formeel wordt bij de programma's Theaterwetenschap en Muziekwetenschap geen toegangseis Engels gesteld, maar de commissie heeft van de studenten of docenten geen klachten over taalproblemen vernomen. Voor MAIPR geldt een internationale selectieprocedure. De commissie vindt de instroomeisen die gesteld worden terecht en noodzakelijk om in de nominale tijd van één jaar tot het gewenste niveau te komen.

2.3.2 *Studeerbaarheid*

De commissie stelt op grond van de kritische reflectie en de gesprekken met de studenten vast dat de studeerbaarheid van de opleiding in orde is. Er zijn geen struikelvakken genoemd en de programma's zijn voldoende kleinschalig voor een goede begeleiding door de docenten. Getuige de gemiddelde studie-inspanning van 25 à 30 uur per week is het programma zeker niet te zwaar. Toch is het rendement na één jaar gemiddeld niet hoger dan 20% en komt het na twee jaar op ongeveer 50 à 60%. De commissie vermoedt dat studenten er zelf voor kiezen langer over hun studie te doen, om zo tijd over te houden voor andere bezigheden.

Volgens de studenten wordt een groot deel van de vertraging veroorzaakt door stages, hoewel de docenten vooraf wel waarschuwen dat stages tot studie-uitloop kunnen leiden. De kritische reflectie vermeldt dat er in het verleden niet altijd voldoende aandacht was voor het feit dat de masteropleiding in één jaar afgerond moest worden. De laatste jaren is wel enige verbetering van het rendement zichtbaar. De faculteit heeft onlangs maatregelen ingevoerd om het studiesucces te verhogen, waaronder de 8-8-4-structuur die moet leiden tot meer concentratie. De commissie is van oordeel dat deze maatregelen de studenten kunnen helpen binnen de nominale studietijd af te studeren. Zij adviseert de opleiding dit de komende jaren nauwgezet te volgen. Daarnaast adviseert de commissie om een grotere binding van de studenten met hun opleiding te bewerkstelligen door de programma's te verzwaren en hogere eisen te stellen aan de studie-inzet. Behalve bij Boekwetenschap en handschriftenkunde en Muziekwetenschap is hier duidelijk ruimte voor verbetering.

2.4 Personeel

Voor alle programma's binnen de opleiding zijn in totaal 12.000 onderwijsuren beschikbaar, wat overeenkomt met 13 fte op ud-niveau (met een standaard toegewezen onderwijslast van 924 uur per ud per jaar). Volgens de kritische reflectie is de totale onderwijs capaciteit in de praktijk verdeeld over bijna tachtig personeelsleden op ud-, uhd- en hoogleraar niveau die ieder een deel van hun werktijd besteden aan de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen. Er wordt regelmatig een beroep gedaan op externe specialisten die optreden als gastdocenten.

De stafleden zijn vrijwel allemaal gepromoveerd. De overigen zijn op één of twee uitzonderingen na bezig met een promotieonderzoek aan een van de facultaire onderzoeksinstituten. Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en vernam met instemming dat in het tweede semester van 2012-2013 het percentage docenten met een BKO-kwalificatie is toegenomen tot 70%.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten zeer toegankelijk vinden en dat ze met vragen en problemen bij hen terecht kunnen. De commissie stelt vast dat het personeel voor de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen kwantitatief en kwalitatief in orde is, hoewel de situatie voor *Dutch Art* ook op deze punten

zeer kwetsbaar is. Bij dit programma zijn volgens de kritische reflectie twee docenten betrokken, van wie één nog bezig is met zijn promotietraject aan een buitenlandse universiteit en de ander geen specialist is op het gebied van Nederlandse kunst.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft voor de verschillende programma's goede voorzieningen. Voor Boekwetenschap en handschriftenkunde zijn de Bijzondere Collecties van de UvA van belang. Voor Muziekwetenschap zijn er voorzieningen in de vorm van muziekinstrumenten en een uitgebreide muziekcollectie, inclusief partituren. Theaterwetenschap kan beschikken over een eigen goed geoutilleerd theater. Daarnaast biedt de Universiteitsbibliotheek goede mogelijkheden voor literatuur- en archiefonderzoek.

Een belangrijk pluspunt is ook te vinden in de culturele context van Amsterdam. De stad heeft een rijk en gevarieerd theater- en muziekleven en veel verschillende musea waar een student in de Kunst- & cultuurwetenschappen optimaal van kan profiteren. Veel docenten hebben op dit vlak een uitgebreid netwerk waar studenten profijt van kunnen hebben. De commissie acht de beschikbare voorzieningen een sterk punt van de opleiding.

2.6 Kwaliteitszorg

Formeel valt de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen onder de opleidingscommissie (oc) die voor de masteropleidingen Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC en 90 EC) verantwoordelijk is. De commissie heeft zich verbaasd dat de oc in de praktijk nog geen enkele keer bij elkaar is geweest. Cursus- en curriculumevaluaties worden vooralsnog besproken in de setting van de oude afzonderlijke opleidingen. De leden van de afzonderlijke oc's hadden elkaar op het moment van de visitatie nog niet eerder ontmoet. Het is wel de bedoeling een of tweemaal per jaar een vergadering voor de hele oc van de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen te organiseren, maar het was de leden met wie de commissie heeft gesproken niet duidelijk wie daarvoor het initiatief zou moeten nemen.

De opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen is recent gestart en de bijbehorende oc moet haar positie en rol nog vinden. De commissie heeft hier begrip voor, maar adviseert de eronder ressorterende programma's op korte termijn te zoeken naar de mogelijkheden voor synergie die de nieuwe brede opleiding biedt en die ook te benutten. De oc dient naar het oordeel van de commissie een rol te spelen in de profileringsdiscussie die noodzakelijk is om tot een heldere positionering van de brede opleiding te komen, zoals de commissie adviseert bij standaard 1.

Volgens de kritische reflectie worden alle cursussen na afloop geëvalueerd en worden de resultaten in de oc's (*sic*) besproken en teruggekoppeld naar de docenten en hun leidinggevenden. Wat betreft het curriculum blijkt dat de 8-8-4-structuur nog voor verbetering vatbaar is. Vooral de invulling van het 4-wekenblok is voor veel docenten nog lastig in te vullen. Op cursusniveau kunnen eventuele klachten volgens de studenten altijd rechtstreeks met de docenten worden opgelost doordat de programma's kleinschalig zijn en de lijnen kort.

Naar het oordeel van de commissie zou een aantal programma's academisch en in vereiste studie-inzet zwaarder moeten zijn. Daarnaast vindt ze de hoeveelheid keuzevrijheid in sommige programma's te groot en de specialisaties in andere te nauw. Ze verwacht dat dit type kritiekpunten, die met de kwaliteit van de opleiding als geheel te maken hebben, niet naar voren zal komen uit de studentenevaluaties maar mogelijk wel uit een bespreking in een opleidingsbrede oc waarin de verschillende programma's hun ervaringen en opvattingen

inbrengen. De commissie adviseert de opleiding daarom nadrukkelijk deze mogelijkheden van de oc van de brede opleiding te benutten.

De vorige visitatiecommissie constateerde een aantal kritiekpunten die in de kritische reflectie worden genoemd, inclusief de maatregelen die naar aanleiding daarvan zijn genomen. Door de start van de nieuwe brede opleiding is de context van de punten waarop de vorige visitatiecommissie haar kritiek formuleerde veranderd, maar op programmaniveau binnen de opleiding zijn ze nog wel relevant.

Bij het programma Algemene cultuurwetenschappen vond de vorige visitatiecommissie dat de docenten te weinig feedback gaven op gemaakte toetsen en dat het programma inhoudelijk te weinig coherent was. Op deze punten is volgens de kritische reflectie de laatste jaren geïnvesteerd wat tot verbetering heeft geleid. De commissie vindt het huidige programma Algemene cultuurwetenschappen voldoende samenhangend.

Bij het programma Theaterwetenschap is de aandacht voor de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek versterkt naar aanleiding van de kritiek van de vorige visitatiecommissie. De commissie ziet deze versterkte aandacht terug in het Colloquium *Research Methodologies* en vindt het niveau van de bestudeerde scripties in het algemeen van het vereiste niveau. Blijvende aandacht voor de wetenschappelijke diepgang en de academische eisen blijft echter geboden, zoals de commissie in eerdere paragrafen, ook ten aanzien van andere programma's, heeft verwoord.

De kritiek op het programma Kunstgeschiedenis betrof de gemiddeld opvallend hoge becijfering. Op dit punt is pas recent, in september 2012, actie ondernomen. Het programma verwacht dat het gebruik van het facultaire scriptiebeoordelingsformulier verbetering zal laten zien.

De commissie vindt dat de opleiding de kritiekpunten van de vorige visitatiecommissie in het algemeen naar behoren heeft opgepakt.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de doelstellingen van de opleiding door het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. De commissie stelt vast dat dit in principe het geval is, maar dat er grote verschillen zijn in de onderliggende programma's die tot voor kort zelfstandige opleidingen waren. Hoewel de structuur voor alle programma's dezelfde is, loopt de mate van keuzevrijheid en diepgang uiteen. De commissie adviseert de opleiding om gebruik te maken van de expertise en ervaringen in de samenstellende programma's om tot een sterkere opleiding te komen. De meer samenhangende opleiding dient vanaf het begin intellectueel hoge eisen te stellen aan de studenten, waarbij het opleidingstraject van de studenten meer gebaseerd zou moeten zijn op wat de opleiding, de programma's en de staf inhoudelijk te bieden hebben dan op hun individuele interesse.

De gekozen werkvormen zijn voornamelijk interactief en passen bij de beoogde zelfstandigheid van de studenten in de masterfase. Het docententeam is kwantitatief en kwalitatief aan de maat. De stafleden beschikken over de juiste expertise om de opleiding en de programma's te verzorgen en betrekken regelmatig gastdocenten voor specifieke aanvullende expertise. De studenten voelen zich voldoende begeleid door de docenten en de voorzieningen voor de opleiding zijn goed.

De studenteninstroom is voor de meeste studierichtingen voldoende groot om de beoogde differentiatie binnen de opleiding mogelijk te maken. Op grond van de gestelde instroomeisen mag verwacht worden dat studenten de noodzakelijke voorkennis op bachelorniveau bezitten en daardoor de opleiding in de gestelde tijd kunnen afronden. Slechts weinigen doen dat binnen de nominale studietijd van een jaar en ook na twee jaar is het rendement laag. De 8-8-4-structuur en de strakkere begeleiding en deadlines moeten ervoor zorgen dat dit beter wordt. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren.

De oc voor de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen is tot nu toe een papieren constructie. De commissie dringt er op aan dat de oc Kunst & Cultuurwetenschappen op korte termijn in de praktijk functioneert als een commissie die op basis van de te voeren profileringsdiscussie bijdraagt aan een hoge kwaliteit van de brede opleiding.

Gezien de gesignaleerde kritiekpunten heeft de commissie overwogen standaard 2 van de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen als onvoldoende te beoordelen. De commissie realiseert zich echter dat een aantal problemen veroorzaakt wordt door de recente samenvoeging en de grote verschillen tussen de programma's. Met de aantekening dat op een flink aantal punten verbetering en aanscherping wenselijk zijn, stelt de commissie daarom vast dat de onderwijsleeromgeving de studenten in staat stelt de eindtermen te realiseren.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC): de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld.

In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Al enkele jaren is een spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er inmiddels afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets op gelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om systematisch hiermee de scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen die de opleiding hanteert zijn divers en worden beschreven in de kritische reflectie: *case studies*, *take home* tentamens, *term papers*, onderzoeksverslagen, praktijkopdrachten, stageverslagen en scripties. De toetsen sluiten naar het oordeel van de commissie in principe qua vorm en niveau goed aan bij de doelstellingen en inhoud van de vakken hoewel er naar het oordeel van de commissie veel nadruk ligt op het schrijven van *papers* waarvan de studenten zelf het onderwerp kunnen bepalen. De commissie adviseert dat de staf een meer sturende rol op zich neemt in de onderwerpkeuze. Zeker wanneer een nieuw kennisgebied of een nieuwe methodologie wordt geïntroduceerd kunnen studenten zo meer gedwongen worden de diepte in te gaan.

De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien voldoen aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De toetsprocedures zijn transparant en bij de studenten bekend.

Voor de scriptie wordt het facultaire beoordelingsformulier voor masterscripties gebruikt dat door de examencommissie van de *Graduate School for Humanities* is vastgesteld. De beoordeling van de scriptie komt tot stand in gezamenlijk overleg tussen de begeleider en de tweede lezer. De commissie is van oordeel dat de gehanteerde beoordelingsprocedures zorgvuldig zijn.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. De examencommissie bestaat uit vijf leden. Daarnaast zijn er voor elke masteropleiding een of meer gedelegeerden aangewezen. Deze gedelegeerden adviseren de examencommissie over de verzoeken van studenten aan de examencommissie. Ook zijn zij het aanspreekpunt voor zowel de leden van de examencommissie als de medewerkers van de opleidingen. De gedelegeerde heeft als algemene taken het implementeren en handhaven van het Examenreglement van de *Graduate School* en het, op verzoek van de examencommissie, onderzoeken en verslag doen van plagiaatzaken.

Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie van de *Graduate School* is drie jaar geleden ingesteld en werkt volgens eigen zeggen inmiddels op een wijze die een grote *span of control* combineert met voldoende slagkracht. De faculteit heeft geïnvesteerd in de benodigde ambtelijke ondersteuning door 1 fte voor het secretariaat ter beschikking te stellen. Wekelijks is er overleg tussen de voorzitter, ambtelijk secretaris en secretaresse, eenmaal per drie weken met de examencommissie als geheel. De examencommissie vergadert driemaal per jaar met de gedelegeerden.

De examencommissie heeft de afgelopen periode de diverse reglementen opgeschoond en een nieuw toetsbeleid ontwikkeld. Aan de hand van toetsdossiers zal de kwaliteit van de toetsen worden beoordeeld. De examencommissie heeft ook vastgesteld dat het noodzakelijk is de scriptiebeoordelingen die in de verschillende opleidingen gehanteerd worden, beter op elkaar af te stemmen. De examencommissie stelt aan het begin van het komende studiejaar een protocol vast. Verder handelt de examencommissie verzoeken af voor vrijstellingen, aangepaste programma's en dergelijke en ziet ze haar rol in het bewaken van de wijze en het niveau van beoordelen over de opleidingen heen. De commissie meent dat de examencommissie haar rol goed heeft ingevuld en adequaat toeziet op de kwaliteit van de examinering.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft daartoe twaalf masterscripties gelezen. Het oordeel van de commissie kwam in vrijwel alle gevallen overeen met dat van de docenten.

In één geval vond de commissie de scriptie echter duidelijk onvoldoende. In dat geval was de scriptie volgens de commissie veel te kort en beperkt: een theoretisch-methodologische verantwoording van *'practice-as-research'* op basis van auto-etnografie, zonder wetenschappelijke vraagstelling en theoretisch gefundeerde conclusies. De scriptie is door een tweede commissielid gelezen en ook deze beoordeelde de scriptie met een onvoldoende. Deze scriptie betrof een afstudeerwerk uit het Erasmus Mundusprogramma MAIPR. De commissie veronderstelt dat de gedeelde verantwoordelijkheid met de *University of Warwick* de (te hoge) beoordeling kan verklaren. De commissie adviseert in de toekomst de eigen criteria nadrukkelijk te handhaven.

Omdat alle andere bestudeerde scripties wel het vereiste niveau lieten zien, is de commissie van oordeel dat dit als een incident beschouwd moet worden. De bestudeerde scripties bevatten een heldere vraagstelling, zijn redelijk tot goed gestructureerd en goed geschreven. In het algemeen vindt de commissie dat de scripties tot goed onderbouwde conclusies komen en voldoen aan de eisen van een academische masterscriptie.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of de arbeidsmarkt. De kritische reflectie vermeldt per programma voorbeelden van arbeidsmarktposities waar de alumni terechtgekomen zijn. Veelal is dat in de culturele sector, bij musea, culturele instellingen en fondsen, de journalistiek, overheden of commerciële instellingen. Het netwerk van stafleden kan studenten soms helpen een goede plaats te vinden, al of niet via een stageperiode. Een promotietraject in binnen- of buitenland komt ook regelmatig voor. Voor *Comparative Cultural Analysis* zijn nog geen uitstroomgegevens bekend omdat dat programma pas in 2012 is

gestart. Hoewel de kritische reflectie geen aantallen verschaft, stelt de commissie vast dat de studenten na afronding van hun opleiding adequaat zijn voorbereid voor de arbeidsmarkt of een promotietraject.

Overwegingen

De examencommissie heeft de afgelopen jaren haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Er is gewerkt aan harmonisering van reglementen en procedures. Momenteel wordt de kwaliteitsbewaking van toetsen en met name van de scripties ter hand genomen. De commissie vindt dat de examencommissie haar rol voortvarend heeft opgepakt. Ze adviseert aan de gehanteerde procedures de verplichting toe te voegen dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding er borg voor staan dat de studenten de beoogde leerresultaten bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen kan geconcludeerd worden dat de toetsvormen in het algemeen passen bij de beoogde leerdoelen en van het vereiste niveau zijn. De scripties zijn - op één uitzondering na - van het vereiste masterniveau. De commissie beschouwt dit als een incident. De afgestudeerden lijken hun weg op de arbeidsmarkt goed te vinden. De commissie concludeert dat de beoogde eindtermen door de studenten worden gerealiseerd.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC): de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen op de drie standaarden aan de eisen voldoet. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn zeer globaal maar dekken het vakgebied en de verschillende programma's. De opzet van het onderwijsprogramma en de bijbehorende begeleiding en voorzieningen vertonen nog een aantal duidelijke tekortkomingen, maar stellen de studenten toch in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie immers vast dat het academische niveau wordt gehaald.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)* als 'voldoende'.

**VI: Masteropleiding
Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)**

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding op dit moment voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC)

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) als **goed**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) (verder korthedshalve aangeduid als de opleiding Dramaturgie) is een loopbaangericht academisch programma dat studenten opleidt voor de professionele functie van dramaturg in het Nederlands-Vlaamse theaterveld. Een dramaturg moet specialist zijn in theoretische, historische, esthetische en beleidsmatige vraagstukken van het (Westerse) theater en vanuit deze expertise in staat zijn het creatie- en productieproces van theatervoorstellingen te begeleiden en te bewaken. De opleiding heeft oog voor nieuwe ontwikkelingen in het theater en biedt specialisatiemogelijkheden, zoals in jeugdtheater of operadramaturgie. De commissie vindt dat dit een helder profiel is en dat de opleiding door haar duale opzet er goed in slaagt de academische en beroepsgeoriënteerde benaderingen te combineren.

Afgestudeerden hebben een academisch denk- en werkniveau op masterniveau. Ze hebben een grondige en gespecialiseerde kennis op het gebied van de theaterwetenschap en kunnen problemen op dat terrein signaleren, analyseren en oplossen, mede aan de hand van vakliteratuur en eigen onderzoek. Meer specifiek kunnen ze dramaturgisch onderzoek verrichten, teksten en voorstellingen analyseren en een dramaturgisch concept ontwikkelen. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn passend voor dit vakgebied en weerspiegelen op goede wijze het duale karakter van de opleiding.

Standaard 2: Onderrwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) als **goed**.

De opleiding Dramaturgie omvat 90 EC, gespreid over drie semesters. Het eerste semester begint met twee colloquia waarin theorie en methodologie van de theaterwetenschap worden behandeld. Daarna volgt een cursus *Dramaturgie* waarin studenten kennismaken met de rol van

dramaturg. Parallel daaraan kiest de student een werkgroep die nauw gelieerd is aan het onderzoek van de docenten. In het laatste blok wordt een paper geschreven voor de keuzewerkgroep en een dramaturgisch concept voor het vak *Dramaturgie*. De commissie benadrukt dat studenten de keuzewerkgroep niet zouden mogen gebruiken om als mentor of docent in de bachelor op te treden, omdat dit ten koste gaat van de ruimte voor theoretische verdieping.

Het tweede semester wordt besteed aan een pre-stage waarin wordt samengewerkt met studenten van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten. Tegelijkertijd werken studenten mee aan een praktijkproject waarin ook bachelor- en masterstudenten Theaterwetenschap participeren en waarin toegewerkt wordt naar een voorstelling. Daarin nemen de studenten Dramaturgie de rol van dramaturg op zich. Aan het einde van het semester wordt begonnen aan de scriptie. De vraagstelling wordt dan geformuleerd en het eerste hoofdstuk over de theoretische context wordt al geschreven.

In het laatste semester lopen de studenten stage in de dramaturgiepraktijk en schrijven ze de scriptie. De scriptie van de duale opleiding moet aan dezelfde (wetenschappelijke) eisen voldoen als andere masterscripties.

Het programma van de opleiding Dramaturgie is naar het oordeel van de commissie inhoudelijk consistent opgebouwd en biedt studenten zowel de benodigde theoretische bagage als uitgebreide praktijkervaring. Er is sprake van goede kruisbestuiving tussen beide, hoewel naar de mening van de commissie de balans wellicht iets te ver doorslaat naar de praktische kant.

De opleiding selecteert jaarlijks vier à zes studenten op basis van een uitgebreide en zorgvuldige selectieprocedure. De commissie heeft vastgesteld dat de geselecteerde studenten zeer gemotiveerd en zelfstandig zijn en de mogelijkheden benutten die de opleiding hun biedt. Veel studenten doen langer over de opleiding dan anderhalf jaar, vooral doordat ze extra stages willen volgen. De opleiding probeert de studievertraging tegen te gaan door een strakkere opzet van het programma en door intensievere begeleiding tijdens stage en scriptie.

Er zijn voldoende docenten. Ze zijn goed toegerust voor hun taken en studenten waarderen de begeleiding die ze van hen krijgen. De voorzieningen van theater en bibliotheek zijn uitstekend en de culturele context met het uitgebreide universitaire en culturele netwerk van de staf is een sterk punt van de opleiding.

De cursussen worden tweemaal per jaar mondeling met de studenten geëvalueerd en zo nodig leidt dat tot aanpassingen in het programma. De commissie adviseert de opleiding om actiever dan tot nu toe te participeren in de opleidingscommissie van de masteropleidingen Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC en 90 EC).

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er worden verschillende toetsvormen gebruikt, passend bij de doelstellingen van de verschillende cursussen. Er is een adequaat toetsbeleid. Er is een scriptiereglement en de scriptie wordt altijd door twee docenten beoordeeld.

De examencommissie heeft haar rol voortvarend opgepakt en stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. Het volgende punt op de agenda is de beoordeling van de toetsdossiers en een ijking van het niveau van de masterscripties en de cijfers die eraan worden toegekend. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing geborgd zal worden.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn alle van voldoende niveau. Ze laten zien dat de afgestudeerden zich de beoogde eindtermen hebben eigen gemaakt en goed zijn toegerust voor de functie van wetenschappelijk geschoolde dramaturg of voor een promotietraject.

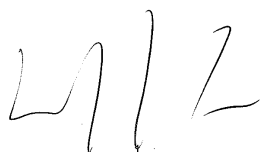
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC):

Standaard 1: Beoogde eindtermen	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	goed
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

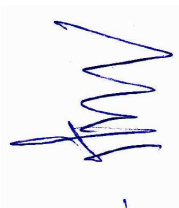
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Marianne van der Weiden

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, theater, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De kritische reflectie vermeldt dat de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (Dramaturgie) (verder korthedshalve aangeduid als opleiding Dramaturgie) een loopbaangericht academisch programma is. Ze bereidt studenten voor op de professionele functie van dramaturg in het Nederlands-Vlaamse theaterveld. Een dramaturg moet specialist

zijn in theoretische, historische, esthetische en beleidsmatige vraagstukken van het (Westerse) theater en vanuit deze expertise in staat zijn het creatie- en productieproces van theatervoorstellingen te begeleiden en te bewaken. De opleiding heeft oog voor nieuwe ontwikkelingen in het theater en biedt specialisatiemogelijkheden, zoals in jeugdtheater of operadramaturgie. De commissie vindt dat dit een helder profiel is en dat de opleiding door haar duale opzet er goed in slaagt de academische en beroepsgeoriënteerde benaderingen te combineren.

De opleiding werkt volgens de kritische reflectie nauw samen met het programma Theaterwetenschap in de masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC) aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) en met de internationale masteropleiding International Performance Research (MAIPR) waaraan de UvA deelneemt. Er zijn intensieve contacten met de regieopleiding en de scenografieopleiding van de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten (AHK) en met gezelschappen en theaters in Amsterdam. De commissie is van oordeel dat deze context de opleiding Dramaturgie versterkt.

De Amsterdamse opleiding Dramaturgie kenmerkt zich zowel door het feit dat een student anderhalf jaar geconcentreerd bezig is met de wetenschappelijke en praktische aspecten van het vak dramaturgie, als door het selectieve karakter en de intensieve begeleiding van de opleiding. De commissie vindt dit een terechte omschrijving van het specifieke karakter van de opleiding Dramaturgie.

Volgens de kritische reflectie is het doel van de opleiding Dramaturgie dat studenten leren zelfstandig te functioneren als wetenschappelijk onderzoeker en dramaturg. De theaterwetenschappelijke kennis en vaardigheden worden verdiept en verbreed op het gebied van geschiedenis, theorie en analyse. Vergeleken met de bacheloropleiding leren studenten omgaan met complexere onderzoeksvragen en een breder scala aan onderzoeksmethoden. De beroepsoriëntatie bereidt studenten voor op werk in verschillende contexten, als bureaudramaturg, beleidsdramaturg, productiedramaturg of docent dramaturgie. De competenties in samenwerking, communicatie en organisatie en de bijzondere culturele competentie zijn daarnaast inzetbaar in andere beroepen.

De commissie is van mening dat bovenstaande omschrijving past bij de eisen die aan een academische duale masteropleiding gesteld worden. Er is een goed evenwicht tussen theorie en praktijk.

1.3 Beoogde eindtermen

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis, vaardigheden en inzicht opdoen op het gebied van Dramaturgie dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau. Daarnaast beschikken ze over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.

De opleiding heeft algemene en opleidingsspecifieke c.q. vakspecifieke eindtermen vastgesteld. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen.

Op basis van de eindtermen hebben studenten na afronding van de duale masteropleiding een academisch werk- en denkniveau waardoor ze kennis hebben van geesteswetenschappelijk onderzoek en theoretische visies en thema's kunnen analyseren en beoordelen. Ze zijn in staat om zelfstandig en in teamverband te werken. Op het terrein van hun vakgebied hebben studenten een gedegen overzicht van het geheel en van een specialisme. Ze kunnen

zelfstandig problemen signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aandragen. Daarvoor kunnen ze relevante vakliteratuur benutten en beoordelen, een onderzoek uitvoeren en daarover rapporteren volgens de gebruikelijke disciplinaire normen.

Voor de opleiding Dramaturgie is in de eindtermen nader geformuleerd dat studenten dramaturgisch onderzoek moeten kunnen verrichten en dat ze de specifieke vaardigheden van een dramaturg moeten beheersen. Dit betreft het analyseren en bewerken van teksten en het ontwikkelen van een dramaturgisch concept. Daarnaast moeten ze inzicht hebben in de organisatie van theaterproducties en theaterbedrijven en het Nederlandse theater in de breedste zin van het woord. Op grond van het duale karakter van de opleiding moet een student ook ervaring hebben opgedaan met de praktische toepassing van het vakgebied buiten de universiteit en in staat zijn binnen een complexe organisatie te functioneren.

De commissie stelt vast dat het wetenschappelijke karakter van de duale masteropleiding tot uitdrukking komt in de beoogde gedegen kennis van relevante theorie en geesteswetenschappelijk onderzoek. Ook de vereiste zelfstandigheid is kenmerkend voor het masterniveau. Aan het eind van de opleiding moeten studenten hun wetenschappelijke en dramaturgische kennis en inzichten laten zien in een afstudeerwerkstuk, de scriptie. Daarin doen ze verslag van een onderzoek als proeve van academische bekwaamheid.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleiding beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

Inhoudelijk gezien kenmerkt de opleiding zich door een zeer specifieke combinatie van wetenschappelijke en praktijkgerichte doelstellingen op het terrein van de dramaturgie. Studenten leren de verstaalslag te maken tussen beide doordat niet alleen theoretisch onderwijs geboden wordt maar ook praktijkonderdelen een onlosmakelijk onderdeel zijn van de opleiding. De commissie vindt dit een helder en onderscheidend profiel. Met name de kruisbestuiving tussen beide aspecten vindt de commissie een sterk punt van de opleiding.

Het nagestreefde niveau is dat van een duale academische masteropleiding. De commissie vindt dat dat op een zeer heldere manier is vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen en onderzoek en van de specifiek dramaturgische vaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze goed geëquipeerd zijn zowel voor een functie als dramaturg als voor toelating tot een promotietraject.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de duale masteropleiding Dramaturgie inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de duale masteropleiding Dramaturgie geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de duale masteropleiding Dramaturgie goed zijn en waarborgen dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

2.1.1. Curriculum Dramaturgie

Aan de UvA zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 wordt daarbij een indeling van 8-8-4 gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is vaak het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

De duale masteropleiding Dramaturgie omvat 90 EC, gespreid over een periode van anderhalf jaar (drie semesters). Voor een overzicht van het programma zie bijlage 4.

Het eerste semester begint in blok 1 met twee colloquia van elk 6 EC: *Key Theories Theatre Studies* en *Methodologies and Research Skills*. In het eerste colloquium worden verschillende centrale theoretische concepten behandeld zoals 'theatraliteit', 'performativiteit' en 'dramaturgie', in het tweede komen methodes van theaterwetenschappelijk onderzoek aan de orde, zoals voorstellingsanalyse, historisch onderzoek en discours analyse.

Beide colloquia bieden een inhoudelijke en methodologische basis voor de verschillende opleidingsgebonden keuzewerkgroepen (6 EC) die in blok 2 worden aangeboden. Studenten kunnen in plaats van een werkgroep er ook voor kiezen als mentor mee te werken in de propedeuse van de bacheloropleiding Theaterwetenschap. In blok 2 volgen studenten ook het vak *Dramaturgie* (6 EC) waarin ze kennismaken met verschillende visies op dramaturgie en vaardigheden aanleren op het gebied van conceptontwikkeling. Blok 3 is een schrijfblok van 6 EC waarin studenten zelfstandig een dramaturgisch concept ontwikkelen voor de cursus *Dramaturgie* en een paper schrijven voor de keuzewerkgroep.

Het tweede semester bevat vooral praktijkonderdelen. Het praktijkproject (12 EC) bestaat uit twee delen en beslaat twee blokken van elk acht weken. In het eerste deel doen studenten samen met masterstudenten Theaterwetenschap dramaturgisch onderzoek onder begeleiding van een dramaturg uit de theaterpraktijk. In het tweede deel doen ook bachelorstudenten mee en wordt samengewerkt aan het tot stand brengen van een voorstelling. De studenten Dramaturgie fungeren daarbij zoveel mogelijk als dramaturg, de andere taken worden over de andere studenten verdeeld. Dit proces wordt begeleid door een regisseur uit de theaterpraktijk. Tijdens het praktijkproject vinden elke veertien dagen intervisiebijeenkomsten plaats voor de studenten Dramaturgie. Parallel hieraan lopen de studenten een pre-stage van 12 EC, voorafgaand aan de 'echte' stage in het derde semester. In deze pre-stage werkt de student nog niet in de echte theaterpraktijk, maar in een project dat onderdeel vormt van een andere kunstopleiding. De student werkt als dramaturg samen met een kunststudent van een regie-, mime- of scenografieopleiding.

Het tweede semester wordt afgesloten met Scriptie I (6 EC). Gedurende vier weken werken studenten fulltime aan de voorbereiding van hun scriptie. Ze gaan dieper in op onderzoeksmethoden in kunst- en cultuurstudies en *practice-based research* en ontwikkelen een onderzoeksvoorstel en een scriptieopzet. Als afsluiting wordt het eerste hoofdstuk van de scriptie geschreven over de theoretische context van het onderzoek.

Het laatste semester wordt besteed aan de stage (18 EC) en de scriptie (12 EC). De stage bestaat uit het werken in de dramaturgiepraktijk, begeleid door een professionele dramaturg. Er mogen ook verschillende kortere stages met elkaar worden gecombineerd. De student sluit de stage af met een stageverslag. Tijdens en/of na de stage schrijft de student de scriptie. Het is mogelijk tijdens de stage een veldonderzoek te doen dat als casus in de scriptie wordt opgenomen, maar stage en scriptie hoeven niet per se met elkaar verbonden te zijn. De student moet in de scriptie laten zien dat hij/zij beschikt over theaterwetenschappelijke kennis over één of meer terreinen van de theaterwetenschap en/of aanverwante disciplines, inzicht in theorievorming, onderzoeksvaardigheden en schrijfvaardigheden. De scriptie moet aan dezelfde wetenschappelijke eisen voldoen als de scripties van andere masteropleidingen in de faculteit.

In het gesprek met de commissie gaven de studenten aan dat ze tevreden zijn over de opzet van het programma. Ze hebben bewust voor de opleiding aan de UvA gekozen, waarbij ze vooral door de grotere tekstgerichtheid werden aangetrokken. De colloquia aan het begin zijn bedoeld om de verschillende instromende studenten op hetzelfde niveau te brengen en volgens de studenten wordt dat doel bereikt. De colloquia worden gemeenschappelijk gevolgd met de masterstudenten Kunst- & cultuurwetenschappen (programma Theaterwetenschap) en MAIPR. Met name door de MAIPR-studenten leidt dit tot een brede blik en uitwisseling van internationale ervaringen. De commissie vindt dat het programma goed is opgebouwd met een evenwichtige spreiding van de aandacht voor theorie en praktijk, hoewel naar de mening van de commissie de balans wellicht iets te ver doorslaat naar de praktische kant.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De studenten beschreven tegenover de commissie dat het programma zodanig is opgebouwd dat er sprake is van kruisbestuiving tussen de wetenschappelijk gerichte theoretische onderdelen en de praktijkprojecten. Wetenschappelijke teksten over theater of inhoudelijke kwesties van een stuk zijn altijd het uitgangspunt voor de ontwikkeling van een dramaturgisch concept. Theatertheorieën worden benut bij de reflectie in en na een project of voorstelling en zorgen voor de benodigde distantie. Een stageverslag is meer dan een verslag van persoonlijke ervaringen, maar omvat een theoretische reflectie en een verslag van het

uitgevoerde onderzoek. Door de intensieve begeleiding, ook door docenten uit de praktijk, en door de intervisie vanaf het begin leren de studenten beide invalshoeken te integreren. Ze vinden dat er een helder niveauverschil is met de bacheloropleiding.

In de pre-stage werken de studenten aan een project dat wordt aangeboden door de UvA en de AHK. Ze werken samen met studenten van de AHK en doen in een beschermde omgeving ervaring op. Zo leren ze hun plaats te bepalen in de processen die een rol spelen in de uitvoeringspraktijk, vertelden ze de commissie.

Wetenschappelijk onderzoek staat centraal in de colloquia aan het begin en in de scriptie aan het eind. Studenten participeren in de onderzoeksgroepen van stafleden. De docenten vinden dat door de langere studieduur een hogere kwaliteit bij de afgestudeerden kan worden bereikt dan bij de eenjarige masters.

De commissie stelt vast dat de opleiding de juiste voorwaarden heeft geschapen om de beoogde eindtermen in het programma te realiseren. Om dit daadwerkelijk voor alle studenten te bereiken adviseert de commissie de mogelijkheid te schrappen dat studenten een theoretische werkgroep kunnen inruilen voor een mentoraat in de bacheloropleiding. Ze is het met de docenten eens dat dit een nuttige leerervaring kan zijn, maar vindt dat dit niet in de plaats mag komen van de theoretische verdieping die in een werkgroep plaatsvindt.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

De kritische reflectie beschrijft dat het didactisch concept gericht is op een toenemende mate van zelfstandigheid, zowel in theorie als praktijk. Daarom verschuift het accent van collectief en verbredend onderwijs in het begin naar individueel en verdiepend onderwijs in de latere fasen. In het programma is bewust een klein deel vrije onderwijsruimte opgenomen voor intervisie waaraan geen cijfer of beoordeling verbonden is.

De commissie is van oordeel dat dit een geschikt didactisch concept is voor deze geselecteerde groep studenten die een grote werkkraft heeft en intelligent en gemotiveerd is.

2.2.2 Werkvormen

Volgens de kritische reflectie hanteert de opleiding Dramaturgie verschillende werkvormen. Genoemd worden interactieve hoor- en werkcolleges, lezingen van gastdocenten uit binnen- en buitenland, groepsbesprekingen en excursies naar voorstellingen. Daarnaast wordt van studenten verwacht dat ze zelfstandig of in deelgroepen diverse onderzoeks- en schrijfpodochten uitvoeren, praktijktaken uitvoeren en presentaties houden. Deze variatie met een grote nadruk op interactiviteit past volgens de commissie goed bij de opleidingsdoelen en bij wat van deze groep studenten verwacht kan worden.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De opleiding kent jaarlijks een maximale instroom van zes studenten. In de praktijk zijn het er meestal minder. De kritische reflectie geeft aan dat de mogelijkheden op de arbeidsmarkt voor dramaturgen zeer beperkt zijn en dat de opleiding geen dramaturgen zonder beroepsperspectief wil opleiden. Bovendien is het onderwijs zo ingericht dat studenten individueel begeleid worden. De commissie vindt dit terechte overwegingen om de instroom te beperken.

Jaarlijks melden zich ongeveer twintig kandidaten. Er is een uitgebreide selectieprocedure, waarbij in de eerste ronde de selectie plaatsvindt op basis van een motivatiebrief, een curriculum vitae, twee referentiebrieven, een cijferlijst (waarbij het gemiddelde cijfer hoger dan 7 moet zijn), de bachelorscriptie (of een paper als de scriptie nog niet klaar is) en een dramaturgisch concept op een van de drie stukken die de selectiecommissie heeft gekozen. In de tweede ronde worden acht à tien studenten uitgenodigd voor een gesprek met de selectiecommissie die bestaat uit een hoogleraar Theaterwetenschap, een docent uit de masteropleiding, een docent uit de bacheloropleiding en een dramaturg uit het veld. Uiteindelijk worden vier à zes studenten geselecteerd en toegelaten tot de opleiding. De docenten zijn enthousiast over de kwaliteit van de studenten.

Kandidaten komen van de bacheloropleiding Theaterwetenschap van de UvA, maar ook uit andere opleidingen (eventueel via een schakelprogramma) en andere universiteiten in Nederland, Duitsland en Vlaanderen. In het studiejaar 2012-2013 zijn drie studenten begonnen na een bacheloropleiding Theaterwetenschap aan de UvA en een met een bachelordiploma Wijsbegeerte. Deze laatste student had een jaar extra vakken Theaterwetenschap gevolgd ter voorbereiding. De tweedejaarsstudent met wie de commissie heeft gesproken had haar bacheloropleiding aan de UU gevolgd. De commissie vindt dat de opleiding een zorgvuldige procedure hanteert en dat het goed is dat er ook kandidaten van buiten de UvA worden toegelaten.

2.3.2 Studeerbaarheid

De studenten zijn zeer gemotiveerd voor de opleiding en besteden de geplande uren per week aan de studie. Er zijn door hen geen struikelblokken in het programma genoemd. De docenten vinden dat door de 8-8-4-structuur geen rustmomenten meer in het programma zitten voor langere reflectie. Ze gaven aan dat ze ter compensatie daarvan gemakkelijker uitstel voor deadlines toestaan dan voorheen. De commissie adviseert de opleiding de effecten van de 8-8-4-structuur goed te monitoren en zo nodig het programma aan te passen. Zij stelt dat het van belang is dat de opleiding zich aan haar eigen regels houdt omdat de lossere hantering van deadlines de effecten zal tegenwerken.

Ondanks de grote motivatie en inzet haalt bijna niemand het diploma in anderhalf jaar. Als reden gaven de studenten in het gesprek met de commissie aan dat ze bijna allemaal extra projecten en stages doen om zo hun ervaring te verbreden en hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. Organisaties bieden geen stages aan afgestudeerden, wat een reden is om het moment van de diploma-uitreiking uit te stellen. De commissie begrijpt de overwegingen van de studenten maar raadt uitstelgedrag af. De kritische reflectie vermeldt dat de opleiding in de toekomst wil proberen de studievertraging tegen te gaan. De 8-8-4-structuur met een concentratie op maximaal twee vakken tegelijkertijd zou daarbij moeten helpen. Ook zijn de stage en scriptie opgedeeld in twee delen met eigen subdoelen en is er een strak begeleid scriptietraject ingevoerd. De commissie is van oordeel dat deze maatregelen de studenten kunnen helpen binnen de nominale studietijd af te studeren, mits de beoogde effecten van de 8-8-4-structuur niet worden tegengewerkt door het loslaten van deadlines.

2.4 Personeel

De opleiding beschikt over ongeveer 1 fte voor de opleiding Dramaturgie. De staf is volgens eigen informatie internationaal samengesteld en bestaat uit een hoogleraar, een universitair hoofddocent, drie universitair docenten en drie docenten. De opleiding maakt ook regelmatig gebruik van gastdocenten. Enkele docenten hebben naast hun aanstelling aan de UvA een andere functie in de Nederlandse of internationale theater- en danswereld. Zowel de theorie als de praktijk is daardoor vertegenwoordigd in de staf van de opleiding. De commissie is van oordeel dat de stafleden gezamenlijk de expertise en het enthousiasme in huis hebben om het programma en de bijbehorende begeleiding te realiseren.

De stafleden zijn, met uitzondering van de docenten, gepromoveerd en doen hun onderzoek bij een van de facultaire onderzoeksinstituten. Twee docenten zijn bezig met hun proefschrift. Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en beveelt de faculteit met klem aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten zeer aanspreekbaar vinden en dat ze met vragen en problemen bij hen terecht kunnen. Ze zijn zich er echter van bewust dat er zelfstandigheid van hen verwacht wordt, waardoor ze ook onderling in de intervisiebijeenkomsten zaken proberen op te lossen. De begeleiding bij de scriptie is volgens hen goed geregeld. Er is voldoende expertise en capaciteit. Het was voor de commissie duidelijk zichtbaar dat de stafleden enthousiast bijdragen aan de opleiding en zeer betrokken zijn.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

De opleiding heeft uitstekende voorzieningen, waaronder een eigen goed geoutilleerd theater. Voor literatuur- en archiefonderzoek kan gebruik worden gemaakt van de universitaire collectie en die van het Theater Instituut Nederland. Deze laatstgenoemde collectie is per 1 januari 2013 ondergebracht in de Universiteitsbibliotheek.

Een belangrijk pluspunt is ook te vinden in de culturele context van Amsterdam. De stad heeft een rijk en gevarieerd theaterleven waar een student in de Dramaturgie optimaal van kan profiteren. Er zijn volgens de kritische reflectie nauwe banden met theater- en dansgezelschappen, theaters en andere culturele organisaties in Nederland en daarbuiten. Ook zijn er samenwerkingsverbanden met universiteiten in België (Gent, Antwerpen), Duitsland (Bayreuth, München), Engeland (Warwick), Finland (Helsinki, Tampere), Servië (Belgrado), Brazilië (Sao Paulo) en India (Hyderabad). De commissie acht de voorzieningen en de internationale oriëntatie sterke punten van de opleiding.

2.6 Kwaliteitszorg

Formeel valt de opleiding Dramaturgie onder de opleidingscommissie (oc) die voor de masteropleidingen Kunst- & cultuurwetenschappen (60 EC en 90 EC) verantwoordelijk is. In de praktijk echter worden onderwerpen die Dramaturgie betreffen, besproken in de groep die voorheen de oc van de bachelor- en masteropleiding Theaterwetenschap vormde. Deze functioneert in de ogen van de betrokkenen nog steeds als 'de' oc van Theaterwetenschap. De commissie begrijpt dat voor de gezamenlijke thema's van Theaterwetenschap en Dramaturgie een platform noodzakelijk is maar adviseert de opleiding ook aansluiting te zoeken bij de oc voor de masteropleiding. Het brede label Kunst- & cultuurwetenschappen is pas recent

ingevoerd en de bijbehorende moet haar positie en rol nog vinden, maar de commissie adviseert de eronder ressorterende opleidingen, inclusief Dramaturgie, te zoeken naar de mogelijkheden voor synergie die het brede label biedt en die ook te benutten.

Vanwege de kleinschaligheid van de opleiding heeft de opleiding gekozen voor mondelinge evaluatie van de cursussen en het curriculum als geheel. Tweemaal per jaar vinden hiervoor gesprekken plaats met alle studenten: aan het eind van het eerste semester in een groepsgesprek en aan het eind van het tweede semester individueel. De feedback van de studenten wordt volgens de kritische reflectie onder de betreffende docenten verspreid en indien mogelijk opgenomen in een herziening van het studieprogramma. De commissie vindt deze werkwijze passend voor de opleiding Dramaturgie.

De vorige visitatiecommissie constateerde dat de studeerbaarheid in de knel kwam doordat de scriptie na de stageperiode werd geschreven. In het huidige programma is dat ondervangen. De scriptiefase is nu in twee delen gesplitst: een fulltime deel aan het eind van het tweede semester en het tweede deel parallel aan de stage in het derde semester. Een ander kritiekpunt was gericht op de strenge selectie en het maximum van vier studenten. Inmiddels is deze grens verlegd naar maximaal zes. De commissie vindt dat de opleiding de kritiekpunten van de vorige visitatiecommissie naar behoren heeft opgepakt.

Overwegingen

De commissie heeft onderzocht of de doelstellingen van de opleiding door het onderwijsprogramma gerealiseerd kunnen worden. De commissie stelt vast dat dit zeker het geval is. Het programma begint met een gedegen theoretisch blok (dat wellicht in de tweede periode nog iets langer doorgezet zou kunnen worden), waarna de studenten in werkgroepen al snel kennismaken met de praktijk van de dramaturgie. De kennismaking met de praktijk is zorgvuldig opgebouwd: eerst werken de studenten samen met bachelorstudenten van de opleiding Theaterwetenschap, vervolgens in de pre-stage met studenten van andere kunstopleidingen en tot slot werken ze tijdens hun stage in de professionele praktijk. Ook het werken aan de scriptie is knap georganiseerd en het proces is zo vormgegeven dat het niet interfereert met de stage. Het programma biedt daardoor de balans tussen theorie en praktijk die van een duale masteropleiding verwacht mag worden. Het is een compact en uitdagend programma voor een gemotiveerde en geselecteerde groep studenten.

De gekozen werkvormen zijn voornamelijk interactief en passen bij de beoogde zelfstandigheid van de studenten. De studenten voelen zich goed begeleid door de docenten en de voorzieningen voor de opleiding zijn uitstekend.

Het docententeam is kwantitatief en kwalitatief in orde. De stafleden beschikken over de juiste expertise om het programma te verzorgen en betrekken regelmatig gastdocenten voor specifieke invalshoeken. Ze vormen een enthousiaste groep die de studenten intensief begeleidt.

De commissie is van oordeel dat de opleiding goed gebruik heeft gemaakt van de invoering van de 8-8-4-structuur en in het algemeen bewust bezig is met continue kwaliteitsverbetering van het programma. Ze adviseert de opleiding de mogelijkheden van de 8-8-4-structuur goed te benutten door niet te lichtvaardig uitstel van deadlines toe te staan.

Samenvattend stelt de commissie vast dat de onderwijsleeromgeving de studenten goed in staat stelt de eindtermen te realiseren.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'goed'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de opleiding Dramaturgie ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een eigen toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie wordt beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert om systematisch hiermee de scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen die de opleiding hanteert zijn divers en worden beschreven in de kritische reflectie: *research proposal*, *research paper*, *book review*, literatuurtentamen, reflectieverslag, dramaturgisch concept, stageverslag en scriptie. De nadruk ligt op de vaardigheid om resultaten van (eigen) wetenschappelijk en artistiek onderzoek zowel schriftelijk als mondeling te presenteren voor verschillende doelgroepen. De toetsen sluiten naar het oordeel van de commissie goed aan bij de doelstellingen en inhoud van de vakken. De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien, voldoen aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend.

Om de beoordelingsnormen tussen de (soms externe) docenten gelijk te houden, hanteert de opleiding het document 'Richtlijnen voor schriftelijk werk' dat in 2011 is vastgesteld. Voor de scriptie wordt daarnaast het facultaire beoordelingsformulier voor masterscripties gebruikt dat door de examencommissie van de *Graduate School* is vastgesteld. De beoordeling van de scriptie komt tot stand in gezamenlijk overleg tussen de begeleider en de tweede lezer. Bij grote onderlinge verschillen wordt de scriptie aan een derde beoordelaar, meestal de hoogleraar, voorgelegd. De commissie is van oordeel dat de gehanteerde beoordelingsprocedures zorgvuldig zijn.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. De examencommissie bestaat uit vijf leden. Daarnaast zijn er voor elke masteropleiding een of meer gedelegeerden aangewezen. Deze gedelegeerden adviseren de examencommissie over de verzoeken van studenten aan de examencommissie. Ook zijn zij het aanspreekpunt voor zowel de leden van de examencommissie als de medewerkers van de opleidingen. De gedelegeerde heeft als algemene taken het implementeren en handhaven van het Examenreglement van de *Graduate School* en het, op verzoek van de examencommissie, onderzoeken en verslag doen van plagiaatzaken.

Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie van de *Graduate School* is drie jaar geleden ingesteld en werkt volgens eigen zeggen inmiddels op een wijze die een grote *span of control* combineert met voldoende slagkracht. De faculteit heeft geïnvesteerd in de benodigde ambtelijke ondersteuning door 1 fte voor het secretariaat ter beschikking te stellen. Wekelijks is er overleg tussen de voorzitter, ambtelijk secretaris en secretaresse, eenmaal per drie weken met de examencommissie als geheel. De examencommissie vergadert driemaal per jaar met de gedelegeerden.

De examencommissie heeft de afgelopen periode de diverse reglementen opgeschoond en een nieuw toetsbeleid ontwikkeld. Aan de hand van toetsdossiers zal de kwaliteit van de toetsen worden beoordeeld. De examencommissie heeft ook vastgesteld dat het noodzakelijk is de scriptiebeoordelingen die in de verschillende opleidingen gehanteerd worden, beter op elkaar af te stemmen. De examencommissie stelt aan het begin van het komende studiejaar een protocol vast. Verder handelt de examencommissie verzoeken af voor vrijstellingen, aangepaste programma's en dergelijke en ziet ze haar rol in het bewaken van de wijze en het niveau van beoordelen over de opleidingen heen. De commissie meent dat de examencommissie haar rol goed heeft ingevuld en adequaat toeziet op de kwaliteit van de examinering.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de masteropleiding Dramaturgie de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft daartoe zeven masterscripties gelezen. Het oordeel van de commissie kwam in vrijwel alle gevallen overeen met dat van de docenten. Alle bestudeerde scripties bevatten een heldere vraagstelling, zijn goed gestructureerd en in het algemeen goed geschreven. Soms is de theoretische onderbouwing enigszins beperkt en is er niet voldoende distantie, maar in het algemeen vindt de commissie dat de scripties tot goed onderbouwde conclusies komen en voldoen aan de eisen van een academische masterscriptie.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of de arbeidsmarkt. De kritische reflectie vermeldt dat de kwaliteit van de afgestudeerden hoog is, wat blijkt uit het enthousiasme van stagebiedende organisaties: in de eindfase van hun studie functioneren de studenten al zeer goed als beginnend dramaturg. Uit eigen onderzoek door de opleiding blijkt dat tweederde van de afgestudeerden daadwerkelijk aan het werk is in het dramaturgische werkveld. Behalve als dramaturg zijn ze werkzaam als medewerker publiciteit of educatie bij een theatergezelschap, podium of festival, programmeur bij een theater of festival, als medewerker bij overheden of culturele instellingen, als docent of als redacteur of recensent. Ze hebben in deze functies een voorsprong op andere afgestudeerden door hun academische verdieping en uitgebreide praktijkervaring. De overstap naar een wetenschappelijke loopbaan lijkt de laatste jaren in belang toe te nemen. De commissie constateert dat de opleiding de geformuleerde eindtermen daadwerkelijk realiseert.

Overwegingen

De examencommissie heeft de afgelopen jaren haar werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Er is gewerkt aan harmonisering van reglementen en procedures. Momenteel wordt de kwaliteitsbewaking van toetsen en met name van de scripties ter hand genomen. De commissie vindt dat de examencommissie haar rol voortvarend heeft opgepakt. Ze adviseert aan de gehanteerde procedures de verplichting toe te voegen dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft onderzocht of de toetsen en het toetsbeleid van de opleiding er borg voor staan dat de studenten de beoogde leerresultaten bereiken. Op basis van de informatie die de commissie vooraf en tijdens het bezoek heeft gekregen kan geconcludeerd worden dat de toetsvormen passen bij de beoogde leerdoelen en van het vereiste niveau zijn. De scripties zijn alle van het vereiste masterniveau.

De resultaten van afgestudeerden op de arbeidsmarkt zijn positief en geven aan dat de opleiding de juiste mix tussen theorie en praktijk heeft weten te vinden.

Conclusie

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de duale masteropleiding Kunst- & cultuurwetenschappen (90 EC) op alle standaarden voldoende tot goed aan de eisen voldoet. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn passend voor dit vakgebied en weerspiegelen op goede wijze het duale karakter van de opleiding. De opzet en organisatie van het onderwijsprogramma zijn goed doordacht en de

bijbehorende intensieve begeleiding en de uitstekende voorzieningen stellen de studenten in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie vast dat het academische niveau in alle gevallen wordt gehaald.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)* als 'voldoende'.

VII: Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de duale masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* van de Universiteit van Amsterdam.

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. De duale masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* bestaat uit vier zelfstandige programma's: Archiefwetenschap, Erfgoedstudies, Museumstudies en het Engelstalige *Preservation and Presentation of the Moving Image*. De algemene focus van de opleiding ligt op de confrontatie tussen theorie en praktijk met de nadruk op de integratie van theoretische kennis en praktische vaardigheden.

Het programma Archiefwetenschap is een wetenschappelijke archiefopleiding met een beroepsgeoriënteerd karakter. De nadruk ligt op het afstemmen van archiefvorming op werkprocessen en het maken van keuzes bij het structureren, waarderen, selecteren, beheren, ontsluiten en beschikbaar stellen van informatie. In het programma Erfgoedstudies staan materieel en immaterieel erfgoed centraal. Er wordt aandacht besteed aan bescherming en conservering van cultureel erfgoed en de verschillende betekenissen die aan erfgoed worden toegekend in de museale en educatieve context. In het programma Museumstudies wordt ingegaan op de cultureel-historische, internationale comparatieve benadering van de museale problematiek, waarbij studenten vertrouwd raken met historische en materiële bronnen die het multidisciplinaire karakter van het veld onderstrepen. In het Engelstalige programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* staat de theorie en praktijk van het archiveren, restaureren en presenteren van audiovisueel materiaal centraal. Het domein van studie is media en cultuur en in het bijzonder audiovisueel erfgoed. Naast film wordt ook aandacht besteed aan televisie, radio, nieuwe media en mediakunst.

De commissie heeft vastgesteld dat de programma's zelfstandig functioneren met een eigen profiel, focus op een specifiek professioneel (beroepen)veld en een eigen docentencorps. De docenten initiëren gesprekken over samenwerking tussen de programma's in de toekomst. De commissie heeft notie genomen van het adviesrapport over de herinrichting van de erfgoedstudies binnen de Universiteit van Amsterdam. Zij heeft er vertrouwen in dat door deze herinrichting een meer samenhangend pakket van opleidingen en programma's ontstaat waarin de sterktes van de afzonderlijke programma's van de opleiding Erfgoedstudies (90 EC)

op adequate wijze worden geïntegreerd in de nieuwe structuur van de erfgoedstudies binnen de faculteit.

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde eindtermen van de opleiding en de programma's helder zijn verwoord en goed aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper in dit kennisgebied worden gesteld. Ook sluiten de eindkwalificaties wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het academische masterniveau.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) als **voldoende**.

De programma's in de duale masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) omvatten drie semesters van elk 30 EC. In het onderwijs staat de wisselwerking tussen theorie en praktijk centraal. In het eerste semester volgen de studenten modules waarin de theoretische concepten van de betreffende programma's en het erfgoedveld als geheel worden behandeld. In de programma's Museumstudies, Erfgoedstudies en Archiefwetenschap volgen de studenten in het tweede semester een stage. In het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* (PPMI) vindt de stage in het derde semester plaats. Tijdens de stage volgen de studenten een dag per twee weken college. Tijdens dit college wordt de praktijkervaring verbonden met de theorie. In het derde semester (bij PPMI in het tweede semester) wordt een reflectief vak gevolgd en werkt de student aan de scriptie. Bij de programma's Erfgoedstudies en Museumstudies vindt in dit semester ook een buitenlandexcursie plaats.

De commissie vindt op basis van het bestudeerde materiaal en de input van de studenten dat het programma Erfgoedstudies in principe van voldoende niveau is maar dat het theoretische gehalte wel iets inhoudelijker en met diepgang kan worden aangezet. Het curriculum van Archiefwetenschap is wat betreft niveau adequaat maar nog sterk gebaseerd op de klassieke Archiefwetenschap. Het programma van Museumstudies is van adequaat niveau voor een masteropleiding. Het curriculum van *Preservation and Presentation of the Moving Image* is volgens de commissie van zeer goed niveau en inhoudelijk sterk.

De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen. De gehanteerde werkvormen zijn in het algemeen gericht op actieve participatie en zelfstandigheid van de studenten. De commissie vindt ze passend voor een academische masteropleiding. De verbinding tussen theorie en praktijk wordt gelegd in zowel de modules als de (buitenland)excursies en de stage. De commissie is van mening dat de programma's een juiste balans weten te vinden tussen wetenschappelijke oriëntatie en praktische toepassingsmogelijkheden.

De commissie constateert dat er sprake is van een inspirerende onderwijsleeromgeving met voldoende mogelijkheden voor studenten om stage te lopen. Het onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk gevonden door studenten, docenten en betrokken stagebegeleiders. Studenten zijn positief over de stage en de begeleiding die zij tijdens de stage ontvangen.

De opleiding beschikt over betrokken docenten die op de hoogte zijn van het curriculum van het betreffende programma. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat verbetermogelijkheden worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie heeft waardering voor de selectieprocedures die de opleiding toepast bij toelating tot de vier programma's en is van mening dat deze voldoen. De selectieprocedures zorgen ervoor dat gemotiveerde studenten beginnen aan de opleiding.

De commissie heeft vastgesteld dat de samenhang tussen de modules en de stage adequaat is. De docenten leggen expliciet verbanden tussen de modules en de stage. De commissie waardeert de aandacht die wordt besteed aan de (praktijk)ervaringen van de studenten en de reflectie van de praktijk in de theorie.

Het kwaliteitssysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleiding worden gesignaleerd en uitgevoerd. Hierbij hebben zowel docenten als studenten voldoende inspraak.

De commissie komt tot de conclusie dat de inhoud en vormgeving van het programma, de kwaliteit en begeleiding van het personeel, de opleidings specifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindtermen te bereiken.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de modules. Er is sprake van een adequate frequentie van toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang. Ook tijdens de stage is er door opdrachten en gesprekken voldoende zicht op de ontwikkeling en het niveau van de studenten. De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten, en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen.

De examencommissie heeft haar rol opgepakt en stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. Het volgende punt op de agenda is de beoordeling van de toetsdossiers en een ijking van het niveau van de masterscripties en de cijfers die eraan worden toegekend. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden. Ze adviseert dat alle werkstukken standaard via Ephorus worden gecheckt op mogelijke plagiaat.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn op één uitzondering na, alle van voldoende niveau. De commissie beschouwt de onvoldoende scriptie als een incident en niet als een structureel probleem. De scripties laten zien dat de afgestudeerden zich de beoogde eindtermen hebben eigen gemaakt en voldoende zijn toegerust voor een functie op academisch masterniveau. Ze komen volgens informatie van de opleiding goed terecht op de arbeidsmarkt.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC):

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

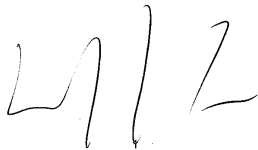
voldoende

Algemeen eindoordeel

voldoende

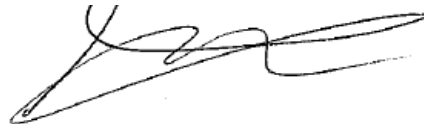
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Drs. Marieke Textor

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Inleiding

De duale masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) is in september 2012 ontstaan bij de instelling van de brede labels. De opleiding is een samenvoeging van vier bestaande masterprogramma's die alle een deel van het erfgoedveld bestrijken:

- Archiefwetenschap;
- Erfgoedstudies;
- Museumstudies;
- Preservation and Presentation of the Moving Image.

De programma's leiden de studenten op voor een specifieke beroepsgroep en beschikken over een eigen netwerk in het werkveld. In de programma's wordt de theorie van het object van studie en de academische vaardigheden, gecombineerd met een omvangrijke stage.

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2), de beoogde eindkwalificaties (1.3) en de aansluiting op de beroepspraktijk (1.4).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader

bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De duale masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) richt zich op het brede fenomeen van het cultureel erfgoed. De vier programma's - Archiefwetenschap, Erfgoedstudies, Museumstudies en *Preservation and Presentation of the Moving Image* - leiden alle op voor een specifiek professioneel erfgoedveld. De programma's besteden aandacht aan de theorievorming over het specifieke erfgoedveld in relatie tot de algemene theorievorming en maatschappelijke debatten rondom het verschijnsel 'erfgoed'. De focus ligt op de confrontatie tussen de theorie en praktijk waarbij de nadruk ligt op de integratie van theoretische kennis en praktische vaardigheden. Tijdens de opleiding volgen de studenten een intensieve stage in het werkveld.

Hieronder wordt kort per programma het profiel toegelicht.

Archiefwetenschap

Het programma Archiefwetenschap is een wetenschappelijke archiefopleiding met een beroepsgeoriënteerd karakter. De nadruk ligt op het afstemmen van archiefvorming op werkprocessen en het maken van keuzes bij het structureren, waarderen, selecteren, beheren, ontsluiten en beschikbaar stellen van informatie.

Erfgoedstudies

In het programma Erfgoedstudies staan materieel en immaterieel erfgoed centraal. Er wordt aandacht besteed aan bescherming en conservering van cultureel erfgoed en de verschillende betekenissen die aan erfgoed worden toegekend in de museale en educatieve context.

Museumstudies

In het programma Museumstudies wordt ingegaan op de cultureel-historische, internationale comparatieve benadering van de museale problematiek, waarbij de student vertrouwd raakt met historische en materiële bronnen die het multidisciplinaire karakter van het veld onderstrepen.

Preservation and Presentation of the Moving Image (PPMI)

In dit Engelstalige programma staat de theorie en praktijk van het archiveren, restaureren en presenteren van audiovisueel materiaal centraal. Het domein van studie is media en cultuur en in het bijzonder audiovisueel erfgoed. Naast film wordt ook aandacht besteed aan televisie, radio, nieuwe media en mediakunst.

Volgens de kritische reflectie heeft de inrichting van het brede label Erfgoedstudies (90 EC) geleid tot meer onderling contact tussen de verschillende programma's. Er wordt momenteel bijvoorbeeld nagedacht over meer toekomstige samenwerking tussen docenten en uitwisseling

van studenten bij keuzevakken. Tegelijkertijd zijn er toenemende verbanden met andere opleidingen binnen de faculteit Geesteswetenschappen zoals met de masteropleidingen *Conservering en restauratie*, *Culturele Informatiewetenschap* en *Filmstudies*.

De commissie stelt vast dat de inrichting van het brede label op het moment van visiteren voornamelijk een administratief karakter heeft. De brede masteropleiding bestaat in de praktijk uit vier zelfstandige programma's met een eigen profiel, een specifiek professioneel veld en eigen docenten.

De commissie heeft kort voor het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) de startnotitie Heroriëntatie Erfgoedopleidingen ontvangen. In deze startnotitie wordt een herinrichting van de Amsterdamse erfgoedstudies voorgesteld. Voor de nadere uitwerking is een adviescommissie ingesteld. De commissie heeft tijdens het bezoek aan de UvA gesproken met het facultaire management en de nieuw aangestelde capaciteitsgroepvoorzitter Culturele informatiewetenschap over de plannen rond de erfgoedstudies. Het management gaf aan dat de faculteit voornemens is de erfgoedstudies van de UvA opnieuw in te richten, en daarbij ook de erfgoedstudierichtingen binnen de brede masteropleiding Kunst- en cultuurwetenschappen in ogenschouw te nemen. De redenen hiervoor zijn het sterk wijzigende beroepenveld, de technologische ontwikkelingen op gebied van digitalisering en de versnippering van de opleidingen aan de UvA. De erfgoedsector vraagt om meer integratie van erfgoed met informatiekunde en daarnaast om kennis over de mogelijkheden, rechten en plichten van culturele instellingen ten aanzien van distributie, veralgemenisering, behoud en digitalisering van het erfgoed. De erfgoedstudies moeten daarom een stap maken van documentenbeheer naar informatiebestuur, en digitalisering en informatiekennis integreren in de programma's. Een versterkte oriëntatie op de *digital humanities* is een speciale mogelijkheid voor de Universiteit van Amsterdam.

Het adviesrapport en de gesprekken met het management en de docenten geven de commissie het vertrouwen dat door de herinrichting van de erfgoedstudies op korte termijn een adequate herstructurering van de betreffende opleidingen plaatsvindt. De commissie steunt de plannen van de faculteit en hoopt dat deze op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.

1.3 Beoogde eindkwalificaties

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd dat de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht opdoen op het gebied van Erfgoedstudies dat afgestudeerden in staat zijn op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikken over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.

Er zijn algemene en programmaspecifieke eindtermen voor de opleiding geformuleerd. De algemene eindtermen zijn gericht op het vereiste academische denk- en werkniveau. De vier programma's hebben hun eigen aanvullende eindtermen. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde algemene en programmaspecifieke eindtermen.

Op basis van de algemene eindtermen hebben studenten na afronding van de masteropleiding een academisch werk- en denkniveau waardoor ze kennis hebben van geesteswetenschappelijk onderzoek en theoretische visies en thema's kunnen analyseren en beoordelen. Ze zijn in staat om zelfstandig en in teamverband te werken. Op het terrein van hun vakgebied hebben studenten een gedegen overzicht van het geheel en van een specialisme. Ze kunnen zelfstandig problemen signaleren, formuleren, analyseren en

oplossingen aandragen. Daarvoor kunnen ze relevante vakliteratuur benutten en beoordelen, een onderzoek uitvoeren en daarover rapporteren volgens de gebruikelijke disciplinaire normen.

Hieronder worden per programma de programmaspecifieke eindtermen toegelicht.

Archiefwetenschap

In het programma Archiefwetenschap ontwikkelen studenten kennis en vaardigheden om archiefvorming af te stemmen op werkprocessen en keuzes te maken bij het structureren, waarderen, selecteren, beheren, ontsluiten en beschikbaar stellen van informatie. De studenten leren daarbij kritisch te reflecteren op de betekenis van maatschappelijke en technologische veranderingen voor de rol van archivaris. Na afronding van het programma beschikken afgestudeerden over een stevige archief-theoretische basis, kunnen zij die kennis en academische vaardigheden in de praktijk toepassen en theoretische inzichten aan de praktijk toetsen. Het masterdiploma van Archiefwetenschap omvat tevens het diploma Archivistiek A, mits de student in totaal 30 EC heeft besteed aan vakken op de gebieden geschiedenis, staats- en bestuursrecht of organisatiekunde.

Erfgoedstudies

In het programma Erfgoedstudies verwerken de studenten kennis en vaardigheden over bescherming en conservering van cultureel erfgoed en bestuderen zij de verschillende betekenissen die aan erfgoed worden toegekend in de museale en educatieve context. Het programma Erfgoedstudies leidt de studenten op voor een specifieke arbeidsmarkt in de erfgoedsector, namelijk instellingen die zich bezighouden met het beleid, de ontsluiting en het behoud van erfgoed.

Museumstudies

Studenten die het programma Museumstudies hebben afgerond, beschikken over kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen en van de kunsthandel. Daarnaast hebben zij inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van objecten van kunst en geschiedenis.

Preservations and Presentation of the Moving Image (P&P)

Afgestudeerden van dit programma hebben kennis verworven en inzichten opgedaan in de geschiedenis, techniek, conservering en presentatie van audiovisuele media. Daarnaast beschikken zij over goede receptieve en schriftelijk productieve taalvaardigheid in het Engels.

De commissie heeft de beoogde eindtermen van de masteropleiding *Erfgoedstudies (90)* bestudeerd en stelt vast dat deze op adequate wijze zijn geformuleerd en aansluiten op het domeinspecifieke referentiekader. De commissie stelt vast dat het wetenschappelijke karakter van de masteropleiding tot uitdrukking komt in de beoogde gedegen kennis van relevante theorie en geesteswetenschappelijk onderzoek. Ook de vereiste zelfstandigheid is kenmerkend voor het masterniveau. Aan het einde van de opleiding moeten studenten hun wetenschappelijke kennis en inzichten laten zien in een afstudeerwerkstuk, de scriptie. De programma's hebben volgens de commissie op adequate wijze het object van studie uitgewerkt in de programmaspecifieke eindtermen.

1.4 Aansluiting met de beroepspraktijk

Volgens de kritische reflectie leidt elk programma in de duale masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* op voor een specifiek professioneel veld. De programma's bevatten dan ook een

verplichte stage en ze beschikken ieder over eigen docenten met een onderscheidend netwerk in het werkveld.

Het grootste deel van de afgestudeerden heeft, volgens de kritische reflectie, een baan gevonden in de archiefsector of erfgoedsector. Hierbij vermeldt de opleiding eveneens dat het momenteel gezien de crisis moeilijker is voor afgestudeerden om een passende baan te vinden. De afgestudeerden waarmee de commissie heeft gesproken hebben allen een passende functie gevonden in het specifieke werkveld waarvoor zij zijn opgeleid.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de beoogde eindtermen van de masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* en de onderliggende programma's wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. Zij heeft de eindtermen in dat kader afgezet tegen het domeinspecifieke referentiekader, de gezamenlijke landelijke eindtermen, en het profiel en de oriëntatie van de opleiding.

De commissie stelt vast dat de invoering van de brede masteropleiding op het moment van visiteren voornamelijk een administratief karakter heeft. De onderliggende programma's van de opleiding functioneren vooralsnog als eigenstandige opleidingen.

Het ontvangen adviesrapport en de gesprekken hierover met het management en de docenten geven de commissie het vertrouwen dat door de herinrichting van de Amsterdamse erfgoedstudies er op korte termijn een adequate herstructurering plaatsvindt van de opleidingen. De commissie stelt dat de sterktes van de afzonderlijke programma's voldoende onder de aandacht zijn van het management en verwacht dat de programma's op adequate wijze worden geïntegreerd in de nieuwe structuur van de erfgoedstudies binnen de faculteit. De commissie steunt de plannen van de faculteit en hoopt dat deze op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.

Het nagestreefde niveau is dat van een academische masteropleiding. De commissie vindt dat dit niveau op een correcte manier is vertaald in de eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen en onderzoek. Op grond daarvan zijn ze voldoende voorbereid om zelfstandig een functie op masterniveau uit te oefenen of verder te gaan in een promotietraject.

De commissie constateert dat de algemene eindtermen van de masteropleiding en de programmaspecifieke eindtermen van de onderliggende programma's aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper Kunst en Cultuur gesteld worden. De eindkwalificaties volgen de indeling van de Dublin-descriptoren en sluiten wat niveau en oriëntatie betreft aan bij het academische masterniveau.

De commissie constateert dat de aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk adequaat is.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC) inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5), en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleiding geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug zijn te vinden in het curriculum. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de kritische reflectie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleiding gekoppeld zijn aan welke eindtermen en Dublin-descriptoren. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de opleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* adequaat is en waarborgt dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties.

2.1.1. Curriculum

De masteropleiding Erfgoedstudies omvat 90 EC en bestrijkt drie semesters. In het eerste semester wordt aandacht besteed aan verschillende theoretische concepten van het betreffende programma en het erfgoedveld als geheel. Daarnaast is er ruimte voor een keuzevak. Het tweede semester wordt bij drie van de vier programma's gevuld met een intensieve stage. Tijdens deze stage worden de opgedane theoretische kennis en inzichten getoetst aan concrete vraagstukken in de praktijk. Bij *Preservation and Presentation of the Moving Image (PPMI)* wordt de stage in het derde semester uitgevoerd.

Het derde semester (bij het programma PPMI het tweede semester) bestaat uit een reflectief theoretisch vak en het schrijven van de scriptie. De scriptie is een proeve van bekwaamheid waarin de relatie tussen theorie en praktijk nadrukkelijk aan de orde moet komen.

Hieronder wordt per programma de organisatie van het curriculum nader toegelicht. Voor een schematisch overzicht van de verschillende programma's zie bijlage 4.

Archiefwetenschap

In het eerste semester volgen de studenten de modules *Archiveringsystemen* en *Information Retrieval*. *Archiveringsystemen* gaat in op de algemene beginselen van archiveren en het archiveringsstelsel, en de recente ontwikkelingen van het digitale archiveren inclusief de daarmee verbonden vraagstukken en oplossingsrichtingen. In de module *Information Retrieval* staat het effectief vinden van informatie centraal. Tijdens de stage in het tweede semester werkt de student aan projecten op de leerwerkplaats. De student onderzoekt de algemene aspecten van een afgesloten of werkend archiveringsstelsel, gaat in op het vraagstuk van toegankelijkheid en voert een systematische vergelijking uit op aspecten van een archiveringsstelsel. In het derde semester volgt de student de module *Vergelijkende archiefwetenschap* waarin een archivistisch thema of begrip op vergelijkende wijze wordt

onderzocht. En daarnaast werkt de student aan de scriptie.

De studenten gaven aan dat het eerste semester erg theoretisch is. Zij waarderen met name het tweede semester dat veel praktischer is door de stage. De studenten stelden verder dat door het beperkt aantal studenten dat het programma volgt, de begeleiding zeer persoonlijk is. De universitaire begeleider komt minimaal tweemaal op bezoek tijdens de stage. Tijdens deze bezoeken wordt met name aandacht besteed aan de koppeling van theorie en praktijk.

De studenten gaven aan dat de docenten tijdens de colleges veel aandacht besteden aan de vragen die de studenten in de praktijk (stages en werkpraktijk) signaleren. Volgens de studenten wordt er met name aandacht besteed aan het formuleren van mogelijke onderzoeksvragen naar aanleiding van het gesignaleerde probleem. Zij voelen zich zeer gestimuleerd om hun praktijkvragen in te brengen in de colleges.

Studenten die het schakelprogramma hebben gevolgd, gaven aan dat in dit schakelprogramma vooral aandacht wordt besteed aan cultureel informatiemanagement en digitalisering, terwijl het programma Archiefwetenschap meer gericht is op het klassieke archief. De studenten waarderen deze klassieke focus van het programma. De docenten gaven hierover aan dat het programma Archiefwetenschap zich richt op het brede veld van de informatiewetenschap. Hierin is digitalisering erg belangrijk. De wetenschap loopt hierbij voor op de praktijk. Sommige studenten zijn echter nog veel (exclusief) gericht op het klassieke archief omdat zij hiermee in aanraking komen tijdens de stage.

De commissie heeft het curriculum en het studiemateriaal van het programma bestudeerd en constateert dat het curriculum van het programma Archiefwetenschap, meer dan verwacht na het gesprek met de docenten, gericht is op de klassieke archiefwetenschap. De commissie stelt de vraag of er voldoende aandacht gaat naar de nieuwe digitale archiveringstechnieken en de gevolgen van de digitalisering. De commissie wijst er op dat er een discrepantie kan bestaan tussen de verwachtingen van de studenten en datgeen wat de docenten graag zouden willen. De commissie adviseert de docenten van het programma Archiefwetenschap duidelijkere keuzes te maken over de focus van het programma en het curriculum en de stageplaatsen hierop aan te passen indien dat noodzakelijk blijkt.

Erfgoedstudies

In het eerste semester volgen de studenten twee verplichte modules: *Grondleggers erfgoedstudies & Site Analysis (6 EC)* en *Wie bezit het verleden? Dissonant en gedeeld erfgoed (12 EC)*. In deze modules wordt ingegaan op de redenen waarom erfgoed wordt gekoesterd en bewaard en door wie. In *Grondleggers erfgoedstudies & Site Analysis* maken de studenten kennis met de grondleggers van het vakgebied en de belangrijkste theorieën en concepten. De verschillende definities van erfgoed komen hier aan bod, naast theoretische concepten als “identiteit”, “nationalisme” en “authenticiteit”. In de module *Wie bezit het verleden? Dissonant en gedeeld erfgoed*, wordt de aandacht verlegd naar de actoren. Wie zijn het die erfgoed bewaren en voor wie? In deze module worden wisselende thema’s behandeld zoals oorlogserfgoed, het koloniale erfgoed of Romeins erfgoed. Naast deze twee modules volgen de studenten een of twee keuzevakken. In het tweede semester lopen studenten stage waarbij het de bedoeling is dat ze een eigen project uitvoeren. De stage neemt vier dagen per week in beslag. Daarnaast volgen de studenten een keer per twee weken colleges waarin onder andere aspecten aan de orde komen zoals erfgoedmarketing, regelgeving en collectiebeheer. Met schriftelijke opdrachten en discussies worden studenten uitgedaagd tot academische reflectie op de stageplaats. In het derde semester komt de theorie van het eerste semester en de praktijk uit het tweede semester samen in een buitenlandexcursie en de scriptie. De buitenlandexcursie

kent bestemmingen als Berlijn (Duitsland), Warschau (Polen), Istanbul (Turkije), Genua of Turijn (beide Italië). Voorafgaand aan de excursie volgen de studenten inleidende colleges die ingaan op de stad of het land waar de excursie plaats heeft, en op de erfgoedpraktijk ter plekke. Ook helpen docenten de studenten met het leggen van contacten met instellingen aldaar. De studenten bereiden voor deze buitenlandstage een presentatie voor op locatie. De buitenlandexcursie wordt afgesloten met een essay.

Keuzevakken

In principe kunnen de studenten kiezen uit alle beschikbare keuzevakken binnen de faculteit. De studenten wordt aangeraden keuzevakken te kiezen die aansluiten bij de stage of de vooropleiding. Het programma Erfgoedstudies verzorgt zelf, in samenwerking met de VU, het keuzevak *De biografie van het landschap*. Daarnaast worden binnen de opleiding Erfgoedstudies (90 EC) nog twee keuzevakken aangeboden: *Signalementen* (Museumstudies) en *Sites in the City*, opgezet en onderwezen door docenten van Erfgoedstudies en Museumstudies.

De studenten gaven aan dat zij het eerste semester -het theoretische deel van het curriculum- zwaarder, theoretischer en met meer inhoudelijke diepgang hadden verwacht. Deze verwachting komt, volgens hen, mede voort uit de strenge selectieprocedure die zij hebben doorlopen.

De commissie heeft het curriculum en het studiemateriaal bestudeerd en stelt vast dat het in principe van voldoende niveau is. Het theoretische gehalte zou wel met meer inhoudelijke en methodologische diepgang kunnen worden aangezet, door bijvoorbeeld meer literatuur aan te bieden bij de modules van het eerste semester.

Museumstudies

In het programma Museumstudies krijgen studenten een grondige basis van recente vak- en domeinspecifieke ontwikkelingen aangereikt. Tevens ontwikkelen zij vaardigheden om zelfstandig actualiteiten te signaleren, analyseren en te problematiseren. In het eerste semester volgen studenten de modules *Grondleggers van de museologie* (6 EC), *Signalementen* (12 EC) en een keuzevak (12 EC). *Grondleggers van de museologie* gaat in op het analytisch lezen van primaire bronnen versus secundaire literatuur betreffende belangrijke denkers in de museologie. In *Signalementen* wordt jaarlijks een actueel fenomeen in het museale veld uitgediept in een onderzoekswerkgroep. Studenten schrijven een geannoteerd onderzoeksverslag. Ook maken zij een onderzoeksvoorstel, organiseren ze een debat, ontwikkelen ze een website, of iets anders, zolang het maar geschikt is als eindproduct. De stage vindt plaats in een museale instelling in binnen- of buitenland voor kunst, wetenschap of geschiedenis. De student is in de instelling een half jaar werkzaam als assistent-hoofd tentoonstellingen/ educatie/ collecties of als assistent-conservator. In samenspraak met de opleiding en het museum maakt de student een individueel stageplan, waarin doelstellingen zijn opgenomen die aansluiten op de eindtermen. De begeleider vanuit de opleiding waakt erover dat de onderzoekscomponent hierin ruim vertegenwoordigd is. De stage wordt afgesloten met een stageverslag. In het derde semester vindt een buitenlandexcursie plaats en schrijft de student de scriptie. De buitenlandexcursie integreert de in het eerste semester verworven theoretische inzichten en de in het tweede semester verworven praktijkkennis binnen een samenhangend kader. De student leert tijdens deze buitenlandexcursie zijn verworven kennis, inzichten en vaardigheden te toetsen aan een vooraf te kiezen buitenlandse casus. Ook oefent de student zijn onderzoekvaardigheden, ontwikkelt hij een kritische reflectie op de bestaande literatuur, doet hij een (beperkt) veldonderzoek, en geeft hij dit vorm in enerzijds een presentatie en anderzijds een schriftelijk verslag van het onderzoek.

Keuzevakken

Studenten van het programma Museumstudies kunnen keuzevakken volgen van bijzonder hoogleraren van de capaciteitsgroep Algemene cultuurwetenschappen. Deze jaarlijks wisselende keuzevakken gaan altijd over het veld van museale en erfgoedinstellingen. Daarnaast biedt Museumstudies samen met het programma Erfgoedstudies het vak *Sites in the City* aan.

De studenten zijn van mening dat het niveau van het programma goed is. Het niveau ligt volgens hen duidelijk hoger dan de bacheloropleiding. Tijdens de opleiding wordt steeds meer zelfstandigheid verwacht. De stage en de buitenlandexcursie hebben volgens hen een belangrijke functie in het zelfstandig leren werken.

De commissie heeft het curriculum en het studiemateriaal van het programma Museumstudies bestudeerd en stelt vast dat het niveau adequaat is voor een masteropleiding.

De commissie is van mening dat het programma Museumstudies meer zou kunnen samenwerken met de opleiding *Erfgoedstudies (120 EC): museumconservator*. Museumstudies zou uit de samenwerking een scherpere beroepsoriëntatie kunnen winnen, en Erfgoedstudies (120 EC) een sterkere intellectuele fundering. De opleidingen beschikken over stageplaatsen in dezelfde musea en hoewel het object van studie anders is, bestaat er veel inhoudelijke samenhang tussen de opleidingen. Het management van de opleidingen gaf aan dat pogingen tot integratie van de beide opleidingen tot op heden niet succesvol waren, mede door de eigenheid van de opleidingen en de individuele afspraken die de opleidingen hebben gemaakt met de stagemusea. De commissie adviseert de opleidingen desondanks actief op zoek te gaan naar samenwerkingsverbanden voor het clusteren van modules, keuzevakken en stageplaatsen.

Preservation and Presentation of the Moving Image

Het curriculum van het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* beoogt een integratie van theorie en praktijk te bewerkstelligen. Het eerste semester bevat drie zogenaamde *core courses* waarin beide aspecten samenkomen. In deze cursussen leveren partnerinstituten en gastdocenten een bijdrage. De academische kwaliteit wordt bewaakt door een universitaire docent. Elke cursus behandelt een ander aspect van het veld van audiovisueel erfgoed, waarbij een proces (archiveren, restaureren, ontsluiten/presenteren) centraal staat en niet het medium. De *core courses* zijn: *Collection and Collection Management (6 EC)*, *Access and Reuse (6 EC)* en *Preservation and Restoration (12 EC)*. *Collection Management* introduceert de hedendaagse praktijk van het archiveren van audiovisueel erfgoed en het beheren van AV-collecties. *Access and Reuse* behandelt de verschillende fasen in het ontsluiten en toegankelijk maken van audiovisueel erfgoed voor publiek. *Preservation and Restoration* gaat in op de conservering en restauratie van film, televisie, mediakunst en nieuwe media. Naast deze drie *core courses* volgen studenten in het eerste semester het theoretische vak *Media Archaeology (6 EC)*. In deze module krijgen studenten inzicht in de historische dynamiek die ten grondslag ligt aan zowel convergentie als differentiatie tussen mediavormen. In het tweede semester volgen de studenten een of twee keuzevak(ken) van in totaal 12 EC en de module *Research and Thesis (18 EC)*. In deze module kiezen de studenten onder begeleiding een onderwerp voor hun scriptie, stellen een werkplan op, voeren het onderzoek uit, en doen hier schriftelijk verslag van. Van studenten wordt naast de algemeen geldende scriptie-eisen verwacht dat ze hun onderzoek in het bredere veld van erfgoedstudies plaatsen. Daarom begint het vak met een seminar, waarin toonaangevend onderzoek, de laatste inzichten en nieuwe benaderingen aan de orde komen. In het derde semester sluiten studenten hun opleiding af met een stage (24 EC) en de online module *Project Proposal (6 EC)*. In deze laatste module leren studenten

een projectvoorstel op te stellen voor onder meer de aanvraag van subsidie. De stage omvat zowel praktische onderdelen als een onderzoekscomponent. Studenten schrijven een werkplan voor ze aan de stage beginnen.

Keuzevakken

Studenten kunnen keuzevakken kiezen uit het totale aanbod van de faculteit. Het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* biedt het keuzevak *Curating the Moving Image* aan. In deze module kunnen studenten hun kennis verdiepen over het presenteren van media. De studenten kunnen ook als keuzevak deelnemen aan de MAGIS Spring School in Udine en Gorizia (Italië). Dit is een intensief tiendaags programma over de relaties tussen film en andere kunstvormen.

De commissie heeft het curriculum en het studiemateriaal van het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* bestudeerd en is van mening dat dit een sterk programma is. De modules zijn goed opgezet en van adequaat niveau voor een masteropleiding. De commissie waardeert de vele excursies die de studenten tijdens de opleiding volgen, die zorgen voor een goede balans tussen theorie en praktijk in het curriculum. Daarnaast ontwikkelen de studenten door de excursies een breed netwerk in het beroepenveld.

De studenten van alle programma's gaven aan de stageperiode in de opleiding bijzonder te waarderen. De stage bevordert de relatie met het beroepenveld en legt een duidelijk verband tussen de theorie en de praktijk. De stageplaatsen zijn goed georganiseerd. De docenten hebben een breed netwerk in het beroepenveld. De studenten zijn bijzonder tevreden over de begeleiding en de betrokkenheid van zowel de universitaire begeleiders als de stagebegeleiders van de betrokken organisaties. De kritische reflectie geeft aan dat er een spanning kan zijn tussen de beroepsgerichte invalshoek en de wetenschappelijke oriëntatie van de opleiding. De programma's Archiefwetenschap, Erfgoedstudies en Museumstudies proberen dit te ondervangen door tweewekelijkse colleges tijdens de stages en de uit te voeren opdrachten tijdens de stage. Bij het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* vinden geen colleges plaats tijdens de stageperiode omdat veel studenten hun stage in het buitenland doen. De commissie constateert tot haar genoegen dat de opleiding zich zeer bewust is van de noodzaak van een juiste balans tussen wetenschappelijke oriëntatie en praktische toepassingsmogelijkheden en dit als voortdurend aandachtspunt beschouwt.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De kritische reflectie bevat geen overzicht waarin de opleiding of de programma's duidelijk maken hoe de modules zijn gerelateerd aan de beoogde eindtermen. De kritische reflectie bevat wel een aantal passages waarin de relatie tussen eindtermen en de curricula per programma in meer algemene termen duidelijk wordt gemaakt. Op grond van deze passages, een analyse van het bestudeerde materiaal en de gesprekken met vertegenwoordigers van de programma's is de commissie van mening dat de algemene en programmaspecifieke eindtermen in voldoende mate worden gerealiseerd.

De commissie stelt vast dat de programma's gericht zijn op de beroepspraktijk. De studenten waarderen dit ook en gaven aan geen problemen te verwachten bij het vinden van een baan in het werkveld. Zij geven aan hiervoor hun opgedane contacten tijdens stage en excursies en de referenties van de opleiding en de docenten te willen gebruiken. De alumni met wie de commissie heeft gesproken hebben passende functies in het beroepenveld. Zij zijn van mening dat zij door het afronden van de masteropleiding een goede functie op masterniveau hebben gekregen. Daarnaast gaven zij aan dat hun toegevoegde waarde is dat zij de wetenschappelijke discussie kunnen voeren in hun werkveld en hierop kunnen reflecteren.

De alumni van het programma Archiefwetenschap gaven aan dat het merendeel van de studenten voor en tijdens de opleiding reeds werkzaam is in het beroepenveld. De alumni zijn ervan overtuigd dat zij door de opleiding sneller promotie hebben gemaakt. De wetenschappelijke kennis en de aangeleerde manier van denken waren hiervoor noodzakelijk, maar worden ook als een verrijking ervaren. Daarnaast is het aanvullende diploma Archivistiek A voor hen van belang.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

De UvA kent uniforme jaarroosters. Per 1 september 2012 wordt daarbij de zogenaamde 8-8-4 indeling gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is vaak het vervolg op een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd.

Door de invoering van de 8-8-4-structuur bij de UvA is het onderwijs meer geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee onderdelen tegelijk wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenaamde 'ruggengraat' van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren.

Volgens de kritische reflectie staat in de opleiding de wisselwerking tussen theorie en praktijk centraal. Deze vindt plaats door het permanent verwerven, confronteren en integreren van kennis, vaardigheden en attitudes. Hierbij spelen de stage en de colleges tijdens de stageperiode een belangrijke rol.

De commissie constateert dat het leren op de werkplek tijdens de stage adequaat wordt begeleid. Deze begeleiding vindt plaats tijdens de colleges die een dag per twee weken plaatsvinden en tijdens de gesprekken met de stagebegeleiders van de universiteit en de betreffende organisatie tijdens de stage.

De commissie constateert aan de hand van de gesprekken met docenten en studenten en de bestudeerde vakken dat de wisselwerking tussen theorie en praktijk adequaat is geïntegreerd in de curricula van de programma's en dat de opleiding het bewaren van de balans hiertussen als een voortdurend aandachtspunt ziet.

2.2.2 Werkvormen

In de programma's wordt gebruik gemaakt van verschillende werkvormen. Deze werkvormen zijn door de kleine groepen studenten over het algemeen zeer interactief en studentgericht. Voorbeelden van werkvormen zijn werkcolleges, groepsopdrachten, individuele opdrachten,

literatuurstudie gevolgd door presentaties et cetera. De programma's bevatten ook (buitenland)excursies en natuurlijk de stage.

De studenten spraken hun waardering uit over de kleine groepen studenten en de betrokkenheid van de docenten bij het onderwijs en hun ontwikkeling.

Tijdens de stage volgen de studenten elke twee weken college. Deze collegedag wordt door de studenten als waardevol beoordeeld. Met name het bespreken van ervaringen met elkaar en de reflectie op de praktijk vinden de studenten prettig.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd en de gesprekken met de docenten en de opleidingscommissie, stelt ze vast dat de docenten bewust kiezen voor verschillende werkvormen. De commissie constateert verder dat de werkvormen aansluiten bij het niveau van de studenten en een curriculum opgebouwd uit academische en beroepsgeoriënteerde kennis en vaardigheden.

2.3 Instroom en studeerbaarheid

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Instroom

De programma's van de duale masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* selecteren studenten op basis van vooropleiding, motivatie, eventuele werkervaring, academische kwaliteit en kwaliteit van een schriftelijke opdracht of essay. Voor het programma *Presentation and Preservation of the Moving Image* geldt daarnaast als ingangseis een Engelse taaltoets indien Engels niet de eerste taal is en/of de vooropleiding niet in een Engelstalig land is afgerond. De selectie van studenten vindt volgens de kritische reflectie onder andere plaats vanwege het beperkt aantal leerwerkplaatsen. Hieronder wordt per programma ingegaan op de instroom en toelating.

Archiefwetenschap

Het programma Archiefwetenschap trekt veel studenten die in bezit zijn van een doctoraal-, of masterdiploma. Veel studenten Archiefwetenschap zijn reeds werkzaam in het beroepenveld en volgen het programma om het diploma Archivistiek A te behalen. De jaarlijkse instroom van studenten is klein en vertoont grote verschillen, van zes studenten in 2005 en 2006 tot 14 studenten in 2010. Door de regelgeving omtrent de bekostiging van een tweede opleiding is het aantal aanmeldingen in 2012 sterk gedaald.

Er wordt voorrang gegeven aan kandidaten met:

- een bachelordiploma Culturele Informatiewetenschap, een voltooid schakelprogramma of een voltooid aansluitprogramma Archiefwetenschap, met een gemiddeld cijfer 7 of hoger in de postpropedeuse;
- een bachelordiploma van een andere universiteit waarin minstens 60 EC aan vakken die direct of indirect betrekking hebben op de Culturele Informatiewetenschap, met een gemiddeld cijfer 7 of hoger in de postpropedeuse.

De studenten zijn van mening dat hun ambities een grote rol spelen tijdens de selectieprocedure.

Erfgoedstudies

De instroom van het programma Erfgoedstudies is gemiddeld 10 studenten per studiejaar. De meeste studenten stromen direct in na afronding van een bacheloropleiding van de UvA of een andere universiteit in Nederland.

De selectie van studenten vindt plaats in drie rondes op grond van:

- de sollicitatiebrief met motivatie, beschreven opgedane ervaring en voldaan aan formele toelatingseisen;
- tijdens eerdere studie vervaardigde scriptie of werkstukken. Hierbij moet blijken of de kandidaat beschikt over de vaardigheid om een onderzoek op te zetten en uit te voeren en een mening kan vormen op het terrein van de actuele erfgoedproblematiek;
- een gesprek met vertegenwoordigers van studierichtingen en vertegenwoordigers van betrokken erfgoedinstellingen die stageplaatsen aanbieden.

Volgens de kritische reflectie blijkt in de praktijk dat het selectiegesprek en het beoordeelde geschreven werk onvoldoende aantonen hoe academisch begaafd de kandidaat is. Dit geldt met name voor de schrijfvaardigheden van de student en levert problemen op tijdens de opleiding. De docenten van het programma hebben daarom voorgesteld een taaltoets toe te voegen aan de selectiecriteria.

Museumstudies

Bij het programma Museumstudies is de instroom van studenten gemiddeld 10 per studiejaar. Evenals bij Erfgoedstudies stromen de meeste studenten direct in na afronding van een bacheloropleiding van de UvA of een andere universiteit in Nederland.

De selectie vindt plaats in drie rondes op grond van:

- de sollicitatiebrief met motivatie, beschreven opgedane ervaring en voldaan aan formele toelatingseisen;
- tijdens eerdere studie vervaardigde scriptie of werkstukken. Hierbij moet blijken of de kandidaat beschikt over de vaardigheid om een onderzoek op te zetten en uit te voeren en een mening kan vormen op het terrein van de actuele erfgoedproblematiek;
- een gesprek met vertegenwoordigers van studierichtingen en vertegenwoordigers van betrokken erfgoedinstellingen die stageplaatsen aanbieden.

De studenten van Museumstudies gaven aan tijdens het gesprek met de commissie dat zij vermoeden dat door de toelatingseisen het niveau van de opleiding hoger is. Zij gaven aan dat ongeveer de helft van de aangemelde studenten worden toegelaten. Het aantal studenten dat per jaar instroomt, hangt volgens de studenten af van de kwaliteit van de studenten en van het aantal stageplaatsen dat beschikbaar is.

Preservation and Presentation of the Moving Image

De instroom van dit programma is gemiddeld 10 studenten per jaar. De meerderheid van deze studenten komt uit het buitenland. Deze internationale studenten moeten een bachelordiploma bezitten van een opleiding in Film, Media, Cultuur of een vergelijkbare studie.

De commissie constateert dat de programma's een adequaat toelatingsbeleid voeren en dit op juiste wijze uitvoeren. De toelatingseisen vormen een extra motivatie voor de studenten. De commissie constateert daarnaast dat de programma's een kleine instroom van studenten

hebben. Dit heeft voordelen zoals de korte lijnen tussen docenten en studenten en de persoonlijke begeleiding. De nadelen zijn ook evident zoals onder andere de kleine staf van de programma's. De commissie is van mening dat de programma's voordelen kunnen bereiken door meer samenhang tussen de programma's te organiseren en bijvoorbeeld door modules te clusteren. De herinrichting van de erfgoedstudies zal hieraan een positieve bijdrage kunnen leveren.

2.3.2 Studeerbaarheid

De commissie stelt op grond van de kritische reflectie en de gesprekken met de studenten vast dat de studeerbaarheid van de opleiding in orde is. Er zijn geen struikelvakken genoemd en het programma is voldoende kleinschalig voor een goede begeleiding door de docenten. Getuige de gemiddelde studie-inspanning van meer dan 30 uur per week is de zwaarte van het programma adequaat.

De rendementen van de programma's lopen uiteen en zijn sterk wisselend per jaargang. De opleiding heeft verschillende activiteiten ontwikkeld om de rendementen te verhogen zoals de invoering van een scriptieseminar. Daarnaast heeft de faculteit onlangs maatregelen ingevoerd om het studiesucces te verhogen, waaronder de 8-8-4-structuur die moet leiden tot meer concentratie. De commissie vindt het te vroeg om te beoordelen of deze maatregelen succesvol zullen zijn en adviseert dit de komende jaren nauwgezet te volgen.

2.4 Personeel

De opleiding als geheel heeft ongeveer 5,5 fte onderwijstijd beschikbaar voor 129 studenten. In totaal zijn 26 stafleden op regelmatige basis betrokken bij het onderwijs van de vier programma's. Daarnaast zetten de programma's gastsprekers en docenten van partnerinstituten in.

Zowel de alumni als studenten waarderen de kleinschaligheid van de opleiding. Hierdoor zijn er veel persoonlijke contacten tussen docenten en studenten en is het mogelijk dat een student zich specialiseert in de richting van zijn persoonlijke interesse.

De stafleden zijn vrijwel allemaal gepromoveerd. Zij doen allen hun onderzoek in het kader van de facultaire onderzoeksinstituten. Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden ondernomen en beveelt de faculteit met klem aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

De commissie stelt vast dat het personeel voor de opleiding Erfgoedstudies (90 EC) kwantitatief en kwalitatief aan de maat is.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van goede voorzieningen voor de masterstudenten.

De opleiding is gevestigd in de binnenstad van Amsterdam. Hier zijn alle voorzieningen aanwezig zoals de bibliotheek, studiezalen en computerzalen voor de computerpractica. De programma's hebben getuige de kritische reflectie allemaal nauwe banden met instellingen op

hun kennisgebied. Deze instellingen worden benaderd voor gastsprekers, excursies en stageplaatsen. Een voorbeeld hiervan is de beroepenveldcommissie van het programma Museumstudies. Deze beroepenveldcommissie representeert het veld van kunst-, wetenschaps- en geschiedenis musea en museale instellingen. De commissie constateert dat de netwerken van de programma's en de betrokken docenten zeer goed zijn en dat er adequate verbanden zijn met relevante instellingen in de verschillende kennisgebieden.

Voor het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* beschikt de opleiding over een audiovisuele praktijkruimte, wordt gebruik gemaakt van de conserverings- en tentoonstellingsfaciliteiten van het Nederlands Instituut voor Mediakunst en hebben de studenten toegang tot audiovisuele archieven, depots, restauratieruimtes en bijbehorende voorzieningen.

2.6 Kwaliteitszorg

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

De opleidingscommissie bestaat uit docent- en studentleden en vergadert elke zeven weken. Tijdens deze vergaderingen worden de evaluaties van de vakken besproken, de OER en eventuele veranderingen in de opleiding. De opleidingscommissie evalueert op dit moment de modules, maar nog niet de stage-opdrachten en scriptiebegeleiding. Dit gaat de opleidingscommissie op korte termijn wel doen, in eerste instantie mondeling en op termijn schriftelijk.

Alle vakken worden volgens de kritische reflectie na afloop elektronisch geëvalueerd. Daarnaast gebruikt de opleiding een schriftelijk enquêteformulier om het curriculum en de samenhang tussen de modules te evalueren. De uitkomsten van de evaluaties worden in de opleidingscommissie besproken. De studentleden van de opleidingscommissie koppelen de resultaten van de evaluaties en de ondernomen acties terug aan de studenten zodat zij de meerwaarde van het invullen van de evaluaties ervaren.

De commissie constateert dat de resultaten van de cursusevaluaties een vast agendapunt zijn van de vergadering van de opleidingscommissie en dat er actie wordt ondernomen naar docenten als dit nodig blijkt. De commissie stelt vast dat het evaluatiesysteem zo is opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleiding worden gesignaleerd waarbij zowel docenten als studenten voldoende inspraak hebben.

Overwegingen

De commissie constateert dat de inhoud en het niveau van de masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de eindtermen van de opleiding. De cursussen en stages van alle programma's zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen.

De commissie constateert op basis van het bestudeerde materiaal en de gesprekken dat het programma Archiefwetenschap wat betreft niveau adequaat is, maar sterk gericht op de klassieke Archiefwetenschap. Het niveau van het programma Museumstudies is adequaat. Het niveau van het programma Erfgoedstudies is in principe ook adequaat, maar kan naar mening van de commissie inhoudelijk en qua diepgang iets zwaarder worden aangezet. Het curriculum van het programma *Preservation and Presentation of the Moving Image* is volgens de commissie van goed niveau en inhoudelijk zeer sterk.

De commissie stelt vast dat voor alle programma's gebruik wordt gemaakt van een uitgebreide selectieprocedure. Deze procedure zorgt voor gemotiveerde studenten.

De commissie heeft vastgesteld dat de samenhang tussen de modules en de stages goed is en dat er door de docenten verbanden worden gelegd tussen de theorie en de opgedane praktijkervaring. De commissie waardeert de vele excursies en de aandacht die wordt besteed tijdens de stage aan de ervaringen van de studenten en de reflectie van de praktijk in de theorie. De commissie is van mening dat de wisselwerking tussen theorie en praktijk adequaat is geïntegreerd in de curricula van de programma's.

De commissie concludeert dat er sprake is van gekwalificeerde stafleden. De commissie is onder de indruk van de docenten en hun netwerken. Er zijn goede contacten met relevante instellingen in het erfgoedveld.

Het kwaliteitssysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleiding worden gesignaleerd en uitgevoerd. Hierbij hebben zowel docenten als studenten voldoende inspraak.

De commissie komt tot de conclusie dat de inhoud en vormgeving van de programma's, de kwaliteit en begeleiding van het personeel, de opleidings specifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindtermen te bereiken.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt en in juni 2012 vastgesteld. In de kritische reflectie is beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;

- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert de opleiding dringend om systematisch werkstukken en scripties daadwerkelijk op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De toetsvormen die de opleiding hanteert zijn divers en worden beschreven in de kritische reflectie: werkstukken (individueel en groep), site analysis, posterpresentaties, organisatie van een debat of symposium, presentaties en schriftelijke tentamens. De docenten geven inhoudelijke feedback op de werkstukken, opdrachten en/of presentaties. Dit gebeurt schriftelijk of mondeling.

Voor de stages geldt dat de stageverslagen worden beoordeeld door de docent en moeten voldoen aan de eisen die aan een wetenschappelijke tekst worden gesteld. De docenten hanteren hiervoor een standaard beoordelingsformulier. Tijdens de stage brengt de docent minimaal eenmaal maar meestal vaker een bezoek aan de leerwerkplaats. Tijdens deze bezoeken worden de vorderingen van de student en de relatie tussen theorie en praktijk besproken.

De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien voldoen aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend.

De commissie constateert dat er gebruik wordt gemaakt van een goed afgestemde mix van toetsvormen. Per module worden meerdere toetsvormen gehanteerd. De commissie is van mening dat de verschillende toetsvormen goed worden ingezet bij het toetsen van het bereiken van de eindtermen op het gebied van kennis, vaardigheden en attitude. Er vindt regelmatig toetsing plaats waardoor studenten een goed beeld krijgen van hun niveau en ontwikkeling.

Sinds september 2012 hanteerde de opleiding, getuige de kritische reflectie, voor de scripties een facultair beoordelingsformulier dat door de examencommissie van de Graduate School is opgesteld. In het scriptiereglement is beschreven aan welke criteria een masterscriptie moet voldoen en bevat een lijst met beoordelingscriteria. De toetsing van de masterscriptie vindt plaats aan de hand van een standaard beoordelingsformulier. De scriptie wordt beoordeeld op taalgebruik, structuur en inhoud, kritisch inzicht, verwerking van bestaande literatuur, methodiek en originaliteit, door de begeleider en een tweede lezer.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. De examencommissie bestaat uit vijf leden. Daarnaast zijn er voor elke masteropleiding een of meer gedelegeerden aangewezen. Deze gedelegeerden adviseren de examencommissie over de verzoeken van studenten aan de examencommissie. Ook zijn zij het aanspreekpunt voor zowel de leden van de examencommissie als de medewerkers van de opleidingen. De gedelegeerde heeft als algemene taken het implementeren en handhaven van het Examenreglement van de *Graduate School* en het, op verzoek van de examencommissie, onderzoeken en verslag doen van plagiaatzaken.

Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie van de *Graduate School* is drie jaar geleden ingesteld en werkt volgens eigen zeggen inmiddels op een wijze die een grote *span of control* combineert met voldoende slagkracht. De faculteit heeft geïnvesteerd in de benodigde ambtelijke ondersteuning door 1 fte voor het secretariaat ter beschikking te stellen. Wekelijks is er overleg tussen de voorzitter, ambtelijk secretaris en secretaresse, eenmaal per drie weken met de examencommissie als geheel. De examencommissie vergadert driemaal per jaar met de gedelegeerden.

De examencommissie heeft de afgelopen periode de diverse reglementen opgeschoond en een nieuw toetsbeleid ontwikkeld. Aan de hand van toetsdossiers zal de kwaliteit van de toetsen worden beoordeeld. De examencommissie heeft ook vastgesteld dat het noodzakelijk is de scriptiebeoordelingen die in de verschillende opleidingen gehanteerd worden, beter op elkaar af te stemmen. De examencommissie stelt aan het begin van het komende studiejaar een protocol vast. Verder handelt de examencommissie verzoeken af voor vrijstellingen, aangepaste programma's en dergelijke en ziet ze haar rol in het bewaken van de wijze en het niveau van beoordelen over de opleidingen heen. De commissie meent dat de examencommissie haar rol goed heeft ingevuld en adequaat toeziet op de kwaliteit van de examinering.

3.2 Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de masteropleiding *Erfgoedstudies (90 EC)* de beoogde eindtermen realiseren. De commissie heeft daartoe elf masterscripties gelezen. Het oordeel van de commissie kwam in vrijwel alle gevallen overeen met dat van de docenten.

In één geval vond de commissie de scriptie onvoldoende. In dat geval was de scriptie volgens de commissie te algemeen van vraagstelling. De deelvragen waren niet logisch opgebouwd en er was een gebrek aan focus. Daarnaast was de scriptie slordig geschreven met fouten in de stijl, grammatica en voetnoten. De scriptie is door een tweede commissielid gelezen en ook deze beoordeelde de scriptie met een onvoldoende. Aangezien het een scriptie van het programma Archiefwetenschap betrof, heeft de commissie twee aanvullende scripties gelezen van dit programma. Deze voldeden aan de eisen van een masterscriptie. De beoordelingen van de commissie kwamen overeen met de beoordelingen van de facultaire begeleiders.

Omdat alle andere bestudeerde scripties wel het vereiste niveau lieten zien, is de commissie van oordeel dat de onvoldoende scriptie als een incident beschouwd moet worden. De overige bestudeerde scripties bevatten een heldere vraagstelling, zijn redelijk tot goed gestructureerd en goed geschreven. Het is de commissie opgevallen dat de scripties over het algemeen praktijkgericht en probleemoplossend zijn. De commissie vindt dit passend voor een duale masteropleiding.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De commissie concludeert dat er sprake is van een adequate frequentie van toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang. Met behulp van verschillende toetsvormen wordt getoetst of studenten de beoogde eindtermen bereiken. De commissie heeft (gemaakte) toetsen kunnen inzien en heeft vastgesteld dat de toetsen qua inhoud en niveau voldoen.

De commissie stelt vast dat de opleiding gebruik maakt van adequate richtlijnen voor het beoordelen van scripties. De opleiding hanteert een standaard beoordelingsformulier en de scripties worden beoordeeld door twee universitaire docenten.

De examencommissie heeft de verantwoordelijkheden en werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk toetsreglement, scriptiereglement en standaard beoordelingsformulier. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de masterstudenten *Erfgoedstudies (90 EC)* heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten overeenkomt met de eisen waaraan masterstudenten moeten voldoen. De scripties hebben een heldere probleemstelling en een conclusie die aansluit bij de bevindingen. De commissie is door de scripties ervan overtuigd geraakt dat de studenten een degelijke academische masteropleiding hebben genoten. De beoordelingen van de scripties zijn adequaat: de beoordeling van de commissie kwam overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen.

Tot slot constateert de commissie dat de afgestudeerden van de opleiding hun weg in het werkveld kunnen vinden.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC): de commissie beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)* als ‘voldoende’.

VIII: Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de masteropleiding *Erfgoedstudies (120 EC)* van de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleiding zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC) als **goed**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen.

De commissie heeft het profiel van de duale opleiding Erfgoedstudies (120 EC): museumconservator bestudeerd en is hiervan onder de indruk. Het programma, het praktijkjaar, de samenwerking met de Vrije Universiteit en met belangrijke Nederlandse musea en de directe betrokkenheid van de conservatoren van deze musea geven de opleiding veel gewicht. De samenwerking met en betrokkenheid van de musea geven blijk van het belang dat het beroepenveld hecht aan de opleiding.

De commissie heeft vastgesteld dat de beoogde eindtermen helder zijn verwoord en goed aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper in dit kennisgebied worden gesteld. Ook sluiten de eindkwalificaties wat betreft niveau en oriëntatie aan bij het academische masterniveau.

Standaard 2: Onderrichtsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC) als **voldoende**.

De duale masteropleiding is opgezet om studenten in twee jaar op te leiden in het beroep van conservator in een museum van kunst, geschiedenis of cultuur. Het curriculum is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) en deelnemende musea. De studenten volgen een kernprogramma van twee modules die door docenten van de UvA en de VU gezamenlijk zijn ontwikkeld en worden verzorgd. Dit zijn de modules *Verzamelen en presenteren* (12 EC) en *Museumproblematiek* (12 EC). Daarnaast bestaat het programma uit een praktijkjaar van twaalf maanden in een museum van kunst, geschiedenis of cultuur, keuzevakken van in totaal 18 EC en de scriptie van 18 EC.

Tijdens de stage worden de studenten begeleid door een museale begeleider en door een docent van de opleiding. Gedurende de stage volgen de studenten eens per twee weken een

dag onderwijs in het kader van de module *Museumproblematiek*. Tijdens deze dagen reflecteren zij op hun ervaringen in het museum en bereiden zij gesprekken, excursies en presentaties voor. In het tweede semester van het tweede jaar schrijven de studenten hun masterscriptie. De keuzevakken kunnen zowel aan de UvA als aan de VU worden gevolgd.

De commissie constateert dat de inhoud en het niveau van het curriculum adequaat is en waarborgt dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindtermen. De studenten signaleren wel dat de theoretische basis van de modules en keuzevakken versterkt kan worden. Zij geven aan behoefte te hebben aan meer theoretische kennis.

De commissie constateert dat er sprake is van een inspirerende onderwijsleeromgeving met een indrukwekkende constellatie van betrokken musea. Het onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk gevonden door studenten, docenten en de gremia die bij de kwaliteit van het onderwijs betrokken zijn. De commissie concludeert tevens dat er sprake is van voldoende gekwalificeerde stafleden. Het is de commissie opgevallen dat de studenten positief zijn over het programma, de docenten en de begeleiding binnen de musea. Er is sprake van gemotiveerde docenten en museale begeleiders die goed op de hoogte zijn van het curriculum. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat mogelijkheden tot verbetering worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding. Het is de commissie positief opgevallen dat de docenten en studenten zich zeer betrokken voelen.

De commissie komt tot de conclusie dat de inhoud en vormgeving, de kwaliteit en begeleiding van het personeel, de opleidingsspecifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindtermen te bereiken.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft vastgesteld dat in de opleiding gebruik wordt gemaakt van diverse toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de modules. Er is sprake van een adequate frequentie van toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang. Ook tijdens het praktijkjaar is er voldoende zicht op de ontwikkeling en het niveau van de studenten.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden goed geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten, en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen.

De examencommissie heeft haar rol opgepakt en stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. Het volgende punt op de agenda is de beoordeling van de toetsdossiers en een ijking van het niveau van de masterscripties en de cijfers die eraan worden toegekend. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden. Ze adviseert dat alle werkstukken standaard via Ephorus worden gecheckt op mogelijk plagiaat.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de masterstudenten *Erfgoedstudies (120 EC)* heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten overeenkomt met de eisen waaraan masterstudenten moeten voldoen. De scripties voldoen aan de academische eis van controleerbaarheid, hebben een heldere probleemstelling en uitwerking in onderzoeksvragen en een conclusie die aansluit bij de bevindingen. De commissie is door de scripties ervan overtuigd geraakt dat de studenten een degelijke academische masteropleiding hebben genoten. De beoordelingen van de scripties zijn adequaat: de beoordelingen van de commissie kwamen overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen.

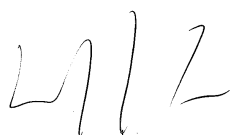
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC):

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	goed
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

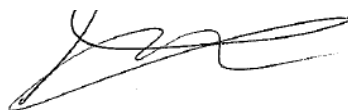
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Drs. Marieke Textor

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleiding (1.2), de beoogde eindkwalificaties (1.3) en de aansluiting op de beroepspraktijk (1.4).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC), verder Museumconservator genoemd, is een tweejarige duale masteropleiding die de Universiteit van Amsterdam (UvA) samen met de Vrije Universiteit Amsterdam (VU) aanbiedt. De opleiding beoogt de student academisch te

vormen, en kennis, vaardigheden en inzicht bij te brengen in de taken van een conservator zodat de afgestudeerde in staat is tot een zelfstandige beroepsuitoefening op academisch niveau. De opleiding richt zich specifiek op het onderzoeken en conserveren van erfgoed, en heeft als doel om studenten op te leiden tot beheerders van het Nederlandse erfgoed. Hiermee sluit de opleiding aan bij het profiel van de Faculteit der Geesteswetenschappen van de UvA, en in het bijzonder bij het onderzoekszwaartepunt *Cultural Heritage and Identity*.

In de opleiding zijn twee hoofddomeinen te onderscheiden. Het eerste hoofddomein is de basisstudie van de student (Kunstgeschiedenis, Geschiedenis of Algemene cultuurwetenschappen). De student diept dit domein verder uit in de masteropleiding met het oog op het vergaren van specialistische kunst- of cultuurhistorische kennis en inzicht. Het tweede hoofddomein is het concrete werkterrein van de museumconservator. Dit betreft acquisitie, beheer, behoud en presentatie van objecten. Deze aspecten komen in de opleiding zowel in theoretische en historische als in toegepaste vorm aan de orde.

De masteropleiding Museumconservator is volgens de kritische reflectie uniek omdat deze als enige opleiding in Nederland opleidt tot museale collectieconservator en vanwege de intensieve wijze waarop het beroepenveld is betrokken bij de selectie van studenten en de opzet en uitvoering van de opleiding. Er werken op het moment van visitatie negen grote Nederlandse musea samen met de UvA en de VU om deze masteropleiding vorm te geven.

De commissie heeft het profiel van de opleiding bestudeerd en is hier bijzonder van onder de indruk. Zowel het profiel van de opleiding met de twee hoofddomeinen als de samenwerking met belangrijke Nederlandse musea en de directe betrokkenheid van de conservatoren van deze musea tonen de betekenis en relevantie van de opleiding aan. Deze betrokkenheid geeft ook blijk van het belang dat het beroepenveld hecht aan de opleiding.

De commissie waardeert het feit dat de UvA zich, getuige de kritische reflectie, bewust is van de veranderingen in de museale sector waardoor het beroep van conservator sterk in beweging is. De commissie is ervan overtuigd dat de docenten van de UvA en de VU die verantwoordelijk zijn voor de opleiding, samen met de musea, in staat zijn deze ontwikkeling op juiste wijze te vertalen naar het programma en indien noodzakelijk naar de eindtermen.

1.3 Beoogde eindkwalificaties

De algemene doelstelling van de duale masteropleiding, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject, en die hem of haar in staat stellen tot het verrichten van wetenschappelijk onderzoek en het verzorgen van publicaties daarover. De afgestudeerde is daarnaast in staat op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau.”

Deze algemene doelstelling is vertaald in algemene eindtermen, die betrekking hebben op het academisch denk- en werkniveau, en in vakspecifieke eindtermen.

Studenten beschikken na het volgen van de opleiding onder andere over:

- kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen, en van de kunsthandel;
- inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van objecten van kunst en geschiedenis;
- kennis van materialen en technieken;
- inzicht in de theorievorming omtrent het conserveren en restaureren van kunstwerken;
- het vermogen om deze kennis en inzichten operabel te maken in een concrete situatie op het gebied van collectievorming en -beheer en tentoonstellingsorganisatie.

Een volledig overzicht van de algemene en vakspecifieke eindtermen van de duale masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC) is opgenomen in bijlage 3.

De commissie heeft de eindtermen bestudeerd en stelt vast dat alle beoogde eindtermen van de masteropleiding Museumconservator op zorgvuldige wijze zijn geformuleerd. De eindtermen passen goed bij het gekozen profiel en de oriëntatie van de masteropleiding. De commissie concludeert dat de eindtermen qua niveau en oriëntatie aansluiten op de Dublin-descriptoren en in lijn zijn met de eisen die gesteld worden aan academische masteropleidingen. De commissie constateert dat in de beoogde eindtermen zowel de aansluiting op de arbeidsmarkt als de toelating tot een promotietraject worden geaccentueerd.

1.4 Aansluiting met de beroepspraktijk

De opleiding is een tweejarige duale opleiding. De studenten volgen tijdens deze tweejarige opleiding een praktijkstage van één jaar in een van de aangesloten musea. Dit praktijkjaar is ingebed in de universitaire cursussen zodat er voortdurend reflectie plaatsvindt op zowel het beroepenveld als de wetenschappelijke discipline. Het is de bedoeling dat de studenten de wetenschappelijke kennis en vaardigheden die zij in de studie verwerven, toepassen op de eigen werkplek in een arbeidsorganisatie. Omgekeerd leidt de werkervaring van de studenten tot een verrijking en verdieping van de studie.

Naast de praktijkstage maken de studenten kennis met de museumwereld nationaal en internationaal tijdens de dagexcursies in Nederland en de buitenlandexcursies naar München (Duitsland) en Londen (Verenigd Koninkrijk).

Het grootste deel van de afgestudeerden heeft, volgens de kritische reflectie, een baan gevonden in de museumwereld of de sector in ruimere zin. Ze werken zowel als vaste of plaatsvervangende conservatoren, assistent-conservatoren, als collectie-adviseurs en in kunstgaleries. Een enkele alumnus kiest ervoor om te promoveren.

De commissie heeft de loopbaangegevens van de afgestudeerden bestudeerd en constateert dat zij over het algemeen bijzonder goede functies hebben bemachtigd in het museale werkveld. De commissie constateert dat de aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk zeer goed is.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de beoogde eindtermen van de masteropleiding *Erfgoedstudies (120 EC)* aan de Universiteit van Amsterdam wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie zijn geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen. Zij heeft de eindtermen in dat kader afgezet tegen het domeinspecifieke referentiekader, de gezamenlijke landelijke eindtermen, en het profiel en de oriëntatie van de opleiding.

De commissie is van mening dat de opleiding zeer sterk geselecteerd is. Het programma, het praktijkjaar, de samenwerking met belangrijke Nederlandse musea en de directe betrokkenheid van de conservatoren van deze musea geven de opleiding veel gewicht. De samenwerking met en betrokkenheid van de musea geven blijk van het belang dat het beroepenveld hecht aan de opleiding.

De commissie stelt vast dat de eindtermen van de masteropleiding, aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde wetenschapper Kunst & Cultuur gesteld worden. De eindkwalificaties volgen de indeling van de Dublin-descriptoren en sluiten wat niveau en oriëntatie betreft aan bij het academische masterniveau.

De commissie constateert dat de aansluiting tussen opleiding en beroepspraktijk zeer goed is en recht doet aan de uitgangspunten van een duale opleiding.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC): de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'goed'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC): museumconservator inzicht gegeven in het onderwijsprogramma (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5), en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de opleiding geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug zijn te vinden in het curriculum en in welke mate er aandacht is voor internationalisering. Zij heeft de tabellen bestudeerd die zijn opgenomen in de kritische reflectie, waarin is aangegeven welke onderdelen van de opleiding gekoppeld zijn aan welke eindtermen en Dublin-descriptoren. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de opleiding Erfgoedstudies (120 EC) adequaat is en waarborgt dat afgestudeerden kunnen voldoen aan de geformuleerde eindkwalificaties.

2.1.1. Curriculum

Het curriculum van de opleiding Museumconservator is ontwikkeld in nauwe samenwerking met de VU en deelnemende musea. De studenten volgen een kernprogramma van twee modules, die door de docenten aan de UvA en de VU samen zijn ontwikkeld en die deels aan de VU en deels aan de UvA worden verzorgd. Studenten kunnen kiezen of zij zich voor dit programma inschrijven bij de UvA of bij de VU. De deelnemende musea waren op het moment van de visitatie: het Rijksmuseum, het Stedelijk Museum Amsterdam, het Van Gogh

Museum, het Amsterdam Museum, het Tropenmuseum, het Centraal Museum, Museum Boijmans van Beuningen, het Kröller Müller Museum, het Gemeentemuseum Den Haag en het Mauritshuis (vanaf 2014).

De masteropleidingen aan de UvA zijn per 1 september 2012 geprogrammeerd volgens de indeling van 8-8-4. De curricula zijn opgedeeld in twee semesters van drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee studieonderdelen tegelijkertijd. In blok 3 en 6 wordt ruimte gereserveerd om aansluitend bij een verplicht vak van 12 of 6 EC uit blok 1 en 2 een opdracht te maken van 6 EC. De scriptie heeft een omvang van 18 EC waarvan een gedeelte aan een scriptiewerkgroep kan worden besteed.

Het curriculum bereidt de student volgens de kritische reflectie voor op een toekomstige positie als academisch gevormde conservator. Dit houdt in dat afgestudeerden zich op een hoog niveau kunnen bewegen in het kunsthistorische en museale veld, als academici en professionals. Ze moeten in staat zijn zowel academisch georiënteerd onderzoek als alle praktische taken die tot het beroep conservator behoren, uit te voeren.

Het programma omvat drie domeinen:

- een kunsthistorisch domein (18 EC) bestaande uit keuzevakken;
- een domein waarin diverse facetten van de geschiedenis en het heden van het museum behandeld worden, bestaande uit de modules *Verzamelen en presenteren* (12 EC) en *Museumproblematiek* (12 EC);
- het domein van de leerwerkplaats, de stage (60 EC).

In de scriptie van 18 EC worden de eerste twee domeinen geïntegreerd.

Het programma ziet er als volgt uit:

Jaar een:

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Verzamelen en presenteren I (6 EC)	Verzamelen en presenteren II (6 EC)	Tutorial (6 EC) ¹
Keuzeruimte (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage (24 EC)		
Museumproblematiek I (6 EC)		

¹ De student hoeft geen tutorial te doen indien de student een keuzevak volgt dat zowel blok 2 als blok 3 beslaat. In dat geval volstaat het om de keuzevakruimte als volgt in te vullen: een keuzevak in blok 1 (6 EC), en een in blok 2 en 3 (12 EC). Ook hoeft de student geen tutorial te doen als hij/zij een doorlopend keuzevak van 18 EC volgt.

Jaar twee:

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage (24 EC)		
Museumproblematiek II (6 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Scriptie (18 EC)		
Stage (12 EC)		

De studenten volgen een kernprogramma van twee modules die door docenten van de UvA en de VU gezamenlijk zijn ontwikkeld en worden verzorgd. Dit zijn de modules: *Verzamelen en presenteren* (12 EC) en *Museumproblematiek* (12 EC). Daarnaast bestaat het programma uit een praktijkjaar van 12 maanden, keuzevakken van in totaal 18 EC en de scriptie van 18 EC.

Het vak *Verzamelen en presenteren* (de docenten van de UvA verzorgen blok 1; de docenten van de VU verzorgen blok 2) geeft de student kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen, en inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van historische en kunstobjecten. Bovendien leert de student verschillende theoretische visies op verzamelen en presenteren uiteen te zetten, en daarover een eigen standpunt te bepalen. Het vak *Museumproblematiek* (wederom UvA: blok 1; VU: blok 2) biedt een verdieping van de kennis over de actuele museale problematiek. Daarbij is er speciale aandacht voor de stand van zaken en discussies op het gebied van collectievorming (verwervingsbeleid), collectieonderzoek, restauratieproblematiek en collectiepresentatie (tentoonstellingsbeleid en -praktijk). Het vak vindt gelijktijdig met de stage plaats en dient als platform, waar de studenten hun ervaringen, opgedaan in het museum, uitwisselen en tegen een theoretische achtergrond plaatsen. De studenten komen hiervoor een dag per twee weken naar de universiteit. Tijdens deze dag wordt gediscussieerd aan de hand van praktijkvoorbeelden en worden bezoeken en gesprekken voorbereid door de studenten. Tevens bestuderen de studenten museologische teksten, en bezoeken ze andere musea in binnen- en buitenland. Twee door de studenten voorbereide buitenlandexcursies van circa vijf dagen elk maken deel uit van dit vak.

Het praktijkjaar (de leerwerkplaats) heeft als doel het verwerven van kennis, inzicht en vaardigheden op zes gebieden, te weten:

- Organisatie en beleid;
- Onderzoek, registratie en ontsluiten van onderzoeksresultaten;
- Restauratie en conservering;
- *Art handling*;
- Representatie en communicatie;
- Presentatie, voorbereiding van en (mede)werking aan de totstandkoming van een tentoonstelling of collectiepresentatie.

Tijdens het eerste semester bezoeken de studenten alle deelnemende musea ter kennismaking. Onderdeel van het dagprogramma van deze bezoeken is het bespreken van aankomende projecten, zodat de studenten zich een goed beeld kunnen vormen van de werkzaamheden. Vervolgens maken zij een lijst van voorkeursstages. De twee coördinatoren verdelen de

stageplaatsen aan de hand van deze lijsten, de gesprekken met de studenten, en eigen inzicht over de expertise en competenties van de student. Aan het begin van de stage maken de studenten in samenwerking met de stagebegeleider en de begeleidend docent een stageplanning. Tijdens de stage schrijft de student over elk van de zes gebieden een verslag van ongeveer 1.000 woorden waarin de student aan de hand van concrete voorbeelden persoonlijke ervaringen en werkzaamheden beschrijft, analyseert en evalueert.

De stage wordt besproken in een tussentijdse evaluatie, en in de afsluitende beoordeling. Aan het einde van de stage schrijft de student een overkoepelend competentieverslag. Dit verslag vormt met de bijlagen (alle tijdens de stage geschreven teksten, foto's, afbeeldingen, plattegronden, etc.) het individuele studentdossier. In aanvulling op het studentdossier schrijft de student een kort eindverslag (ca. 800 woorden), waarin hij/zij evalueert wat er aan kennis, vaardigheden en inzicht is verworven door de werkzaamheden in het museum. Hiervoor maakt de student gebruik van een lijst van competenties. Deze competenties zijn door de begeleiders in de musea geformuleerd aan de hand van in de museumwereld gangbare functiebeschrijvingen voor de positie van conservator.

Na het praktijkjaar schrijft de student de masterscriptie. In deze scriptie demonstreert de student de vaardigheid om een wetenschappelijk verslag te schrijven van een zelfstandig verricht onderzoek (onder begeleiding van een docent) naar een vraagstelling op het gebied van de (kunst- of cultuur)geschiedenis die relevantie heeft voor het beroepsterrein van de conservator. De scriptie is academisch en theoretisch van aard; afhankelijk van het onderwerp kan soms de praktische kennis die tijdens de stage is opgedaan, hierin een plek vinden.

De studenten gaven aan dat het voor de opleiding of stageplaats niet uitmaakt aan welke universiteit je studeert. De keuze voor een universiteit wordt door de studenten met name beïnvloed door de keuzevakken die gevolgd kunnen worden aan de UvA of de VU. Het is mogelijk om keuzevakken te volgen bij beide universiteiten. De enige belemmering hierin is de administratieve problematiek rond de cursusinschrijving en de toekenning van de behaalde studiepunten.

De studenten waarderen de (duur van de) stage bijzonder. Door de stage krijgen ze werkervaring en een netwerk in het beroepenveld waar zij een functie ambiëren. Studenten vertelden dat het een serieuze stage is waarbij zij, mede door de duur van de stage, duidelijke eigen taken en verantwoordelijkheden krijgen in het museum.

De studenten gaven aan dat zij van mening zijn dat zowel de kernvakken als de keuzevakken in hun ogen een bredere en diepere theoretische basis zouden kunnen omvatten. De hoeveelheid theorie maar ook de theoretische diepgang in de modules van het kernprogramma en de keuzevakken sluiten nog niet volledig aan bij hun behoeften.

In de kritische reflectie is beschreven dat de begeleidende conservatoren aangeven dat studenten moeite hebben met soepel schrijven. Zij missen de vaardigheid om hun schrijfstijl aan te passen aan het doel en de doelgroep. Ook de studenten gaven aan "schrijfvaardigheid in de praktijk" te missen. Hiermee bedoelen zij dat de verschillende schrijfstijlen die een conservator moet kunnen hanteren voor bijvoorbeeld aankoopvoorstellen, fondsenwerving, marketingstukken en tentoonstellingspresentaties onvoldoende ontwikkeld worden in de opleiding. In de kritische reflectie wordt aangegeven dat de studenten het vermogen moeten ontwikkelen om per situatie een passende modus te kiezen. Dit zou, volgens de kritische reflectie onderdeel moeten zijn van de opleiding of de opleiding moet ervoor kiezen de studenten te verwijzen naar opfriscursussen van de universiteit. De commissie stelt vast dat

de opleiding bewust is van deze leemte in de vaardigheden van de studenten maar de opleiding heeft nog niet besloten wat een adequate oplossing is om deze leemte op te lossen.

De commissie constateert dat het curriculum van de opleiding voldoet aan de eisen die worden gesteld aan een masteropleiding en de studenten in staat stelt de beoogde eindtermen te bereiken. De commissie is ook van mening dat de opleiding de theoretische basis van de modules in het kernprogramma en de keuzevakken kan verzwaren en daarmee aansluiten bij de behoeften van de studenten om meer theoretisch onderlegd te worden op hun vakgebied. In dit opzicht zou de opleiding aansluiting of samenwerking kunnen zoeken bij het programma Museumstudies binnen de masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC), die veel aandacht besteedt aan het museum als historisch en theoretisch fenomeen en als sociale en culturele instelling. De studenten zijn zeer ambitieus en hebben behoefte om naast de praktijkopleiding, te worden opgeleid met meer theoretische kennis. De commissie stelt vast dat het curriculum van de opleiding sterk gericht is op de uitoefening van het beroep als conservator. Ten slotte onderschrijft de commissie het gemis van de studenten en de museale begeleiders ten aanzien van verschillende schrijfstijlen. De commissie constateert dat de opleiding dit gemis erkent en nog geen passende oplossing hiervoor heeft gevonden en doorgevoerd.

Tijdens het visitatiebezoek heeft de commissie gesproken met zowel studenten en docenten van de studies Erfgoedstudies (120 EC), als van de opleiding Erfgoedstudies (90 EC), programma Museumstudies. De commissie is van mening dat de opleiding *Erfgoedstudies (120 EC): museumconservator* zowel in het theoretische curriculum als in het stagebeleid meer zou kunnen samenwerken met het programma Museumstudies van de opleiding *Erfgoedstudies (90 EC)*. De opleidingen beschikken over stageplaatsen in dezelfde musea en hoewel het object van studie anders is, bestaat er veel inhoudelijke samenhang tussen de opleidingen. Het management van de opleidingen gaf aan dat pogingen tot integratie van de beide opleidingen tot op heden niet succesvol waren, mede door de eigenheid van de opleidingen en de individuele afspraken die de opleidingen hebben gemaakt met de stagemusea. De commissie is van mening dat ondanks de verschillen in het object van studie, de opleidingen meer samenhang en coherentie moeten brengen in hun programma's. De commissie adviseert meer samenwerking na te streven en de programma's van de opleidingen meer op elkaar aan te laten sluiten.

De commissie heeft kort voor het bezoek aan de Universiteit van Amsterdam (UvA) de startnotitie Heroriëntatie Erfgoedopleidingen ontvangen. In deze startnotitie wordt een herinrichting van de Amsterdamse erfgoedstudies voorgesteld. Voor de nadere uitwerking is een adviescommissie ingesteld. De commissie heeft tijdens het bezoek aan de UvA gesproken met het facultaire management en de nieuw aangestelde capaciteitsgroepvoorzitter Culturele informatiewetenschap over de plannen rond de erfgoedstudies. Het management gaf aan dat de faculteit voornemens is de erfgoedstudies van de UvA opnieuw in te richten. De redenen hiervoor zijn het sterk wijzigende beroepenveld, de technologische ontwikkelingen op gebied van digitalisering en de versnippering van de opleidingen aan de UvA. De erfgoedsector vraagt om meer integratie van erfgoed met informatiekunde en daarnaast om kennis over de mogelijkheden, rechten en plichten van culturele instellingen ten aanzien van distributie, veralgemenisering, behoud en digitalisering van het erfgoed. De erfgoedstudies moeten daarom een stap maken van documentenbeheer naar informatiebestuur, en digitalisering en informatiekennis integreren in de programma's.

Het adviesrapport en de gesprekken met het management geven de commissie het vertrouwen dat door de herinrichting van de erfgoedstudies op korte termijn een adequate

herstructurering van de betreffende opleidingen plaatsvindt. De commissie steunt de plannen van de faculteit en hoopt dat deze op korte termijn kunnen worden uitgevoerd.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het programma

De studenten gaven aan dat zij door de docenten gestimuleerd worden om na te denken over de mogelijkheid om na de opleiding te promoveren. Dit wordt besproken tijdens colleges en tijdens de begeleidingsgesprekken gedurende de stage en het schrijven van de scriptie. De studenten gaven aan dat, zeker op internationaal niveau, de meeste curatoren gepromoveerd zijn. De commissie waardeert het feit dat de studenten gestimuleerd worden hierover na te denken en dat hen tijdens de opleiding inzicht wordt gegeven in het beroepenveld en de eisen die gesteld worden aan de functies in dit beroepenveld.

2.1.3 Internationalisering

De musea waar de studenten hun praktijkjaar kunnen volgen, zijn allemaal in Nederland gevestigd. Daarentegen hebben de studenten tijdens hun opleiding twee buitenlandse excursies waarbij ze contacten leggen met de curatoren van de musea die worden bezocht.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

De UvA kent uniforme jaarroosters. Per 1 september 2012 wordt daarbij de zogenaamde 8-8-4 indeling gebruikt. Beide semesters bestaan uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is vaak het vervolg op een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee vakken tegelijkertijd wat dient bij te dragen aan het studiesucces. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenaamde 'ruggengraat' van het programma en beoogt een sterkere binding van de student met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren. Vooral de invulling van het derde en zesde blok lijkt nog niet geheel uitgekristalliseerd te zijn.

In de kritische reflectie is beschreven dat de masteropleiding Museumconservator is opgezet vanuit het concept: Lerend Werken, Werkend Leren. In dit onderwijs passen studenten wetenschappelijke kennis en vaardigheden die zij in de opleiding verwerven, toe op de werkplek in de organisatie. Omgekeerd leidt de werkervaring van de studenten tot verrijking en verdieping van de opleiding.

De opleiding bevordert de wisselwerking tussen theorie en praktijk door de koppelingen die hiertussen zijn aangebracht. Tijdens het eerste semester van het eerste jaar bezoeken de studenten regelmatig musea en maken zij kennis met de stagemusea tijdens de bezoeken die zij afleggen. Tijdens het praktijkjaar komen de studenten elke twee weken een dag naar de universiteit om met elkaar te reflecteren op de praktijkervaringen en deze naar een meer theoretisch niveau te tillen.

Voor het praktijkjaar bepalen docenten en begeleiders gezamenlijk de doelstellingen. Op basis van die doelstellingen stelt iedere individuele student een werkplan op dat uitgaat van de specifieke situatie in het eigen museum. Met het werkplan en de opdrachten die onderdeel zijn van dit werkplan wordt de ontwikkeling van de student gemonitord en heeft de student op regelmatige basis zicht op het niveau en de ontwikkeling. De docent bespreekt de voortgang regelmatig met de student en de museumbegeleider.

De commissie stelt vast dat de verbanden tussen theorie en praktijk adequaat door de opleiding worden gelegd in de modules van het kernprogramma. De commissie constateert ook dat het leren op de werkplek tijdens het praktijkjaar goed wordt begeleid en waardeert de tijd en energie die zowel door de docent, de begeleider als de student hieraan worden besteed.

2.2.2 *Werkvormen*

De opleiding hanteert verschillende werkvormen zoals hoor-, discussie-, en instructiecolleges, groepsopdrachten (literatuurbesprekingen, voorbereidingen van bezoeken), en excursies (dagexcursies, vijfdaagse excursies). Studenten houden verder regelmatig referaten, schrijven werkstukken, en voeren (kijk)opdrachten uit.

Het praktijkjaar, dat de helft van de opleiding uitmaakt, is in het midden van de opleiding geplaatst. Tijdens het praktijkjaar komen de studenten elke twee weken een dag terug voor het vak *Museumproblematiek*. Deze dag beoordelen de studenten als waardevol. Met name het bespreken van ervaringen met elkaar en de reflectie op de praktijk vinden de studenten nuttig.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd en de gesprekken met de docenten en de opleidingscommissie, stelt ze vast dat de docenten bewust kiezen voor verschillende werkvormen. De commissie constateert verder dat de werkvormen aansluiten bij het niveau van de studenten en een curriculum opgebouwd uit academische en beroepsgeoriënteerde kennis en vaardigheden.

2.3 **Instroom en studeerbaarheid**

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 *Instroom*

Voor de duale masteropleiding Museumconservator gelden ingangseisen en vindt een selectieprocedure voor toelating plaats. De redenen hiervoor zijn het hoge niveau waarop de studenten zich moeten bewegen en het beperkt aantal stageplaatsen in de musea. Het hoge niveau wordt vereist omdat de studenten zich bewegen in het kunsthistorische en museale vakgebied waarbij zij functioneren als academicus en professional. Er zijn per jaar tien à twaalf plaatsen beschikbaar.

De ingangseisen van de opleiding tot museumconservator zijn:

- een bacheloropleiding Kunstgeschiedenis met de minor Museumstudies;
- een bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen met de minor Museumstudies en 30 EC Kunstgeschiedenis vakken;
- een bacheloropleiding Geschiedenis met de minor Museumstudies (30 EC) en 30 EC Kunstgeschiedenis vakken.

Studenten die de opleiding bij de UvA willen volgen, dienen een aanvraag voor toelating in bij de Graduate School for Humanities. De aanvraag bevat:

- een sollicitatiebrief met uitgebreide motivatie voor de opleiding;
- administratieve gegevens waaruit blijkt dat de student voldoet aan de formele eisen;
- een curriculum vitae;
- een schriftelijk werkstuk (scriptie of essay).

De coördinatoren van de opleiding van de UvA en de VU, aangevuld met een of twee stafleden selecteren ongeveer vijftien sollicitanten. Zij worden uitgenodigd voor een interview met de docenten en vertegenwoordigers van vier van de deelnemende musea. Voorafgaand aan dit interview wordt aan de sollicitanten gevraagd een opiniërend stuk van ongeveer 600 woorden te overleggen over een van de deelnemende musea. Tijdens het interview wordt getoetst of de sollicitant over voldoende algemene ontwikkeling beschikt, op de hoogte is van actuele ontwikkelingen in cultuur en samenleving, regelmatig musea en tentoonstellingen in binnen- en buitenland bezoekt, en inzicht heeft in de functie van museumconservator. Ook de motivatie voor deelname aan de opleiding wordt tijdens het interview toegelicht.

Gemiddeld solliciteren 30 studenten per jaar voor de opleiding. Jaarlijks worden acht tot tien studenten toegelaten. De commissie is onder de indruk van de uitgebreide selectieprocedure en is van mening dat deze inderdaad de juiste studenten selecteert voor de opleiding. Tevens is de strenge selectieprocedure toegevoegde waarde voor de student omdat het beroepenveld weet dat de studenten die toegelaten zijn tot de studie voldoen aan hoge selectiecriteria.

2.3.2 Studeerbaarheid

De studenten met wie de commissie heeft gesproken, zijn tevreden over de studeerbaarheid. Het niveau van de opleiding en de gewenste inzet van de studenten is duidelijk hoger dan bij de bacheloropleiding. Dit komt volgens de studenten met name door de andere werkvormen die worden gehanteerd in de werkcolleges, de voorbereiding die van hen verwacht wordt voor excursies en colleges en het niveau van de geselecteerde groep studenten. De intensieve begeleiding tijdens de opleiding worden door de studenten bijzonder gewaardeerd en draagt er toe bij dat de studenten hun opleiding in de tijd die er voor staat, afronden.

De studenten hebben echter wel last van de administratieve omstandigheden rondom de vakinschrijving bij twee universiteiten. De studenten gaven aan moeite te hebben hun studiepunten te ontvangen van keuzevakken die zij bij de VU hebben gevolgd. De onderwijsadministraties van zowel de UvA als de VU zijn op de hoogte van deze problematiek en trachten deze problemen zo veel mogelijk te voorkomen.

2.4 Personeel

De commissie heeft de kwaliteit en kwantiteit van het personeel bestudeerd. Vanuit de UvA zijn twee gepromoveerde docenten betrokken bij de opleiding en vanuit de VU een docent. Elke docent heeft een eigen specialisatie op het vakgebied. In totaal heeft de opleiding 0,97 FTE onderwijstijd beschikbaar per 23 studenten. Dit is exclusief de tijd die de docenten van de UvA en VU besteden aan de begeleiding van de studenten tijdens het praktijkjaar.

De museale begeleiders wisselen per jaar, afhankelijk van de projecten in de musea en de interesses van de studenten. De commissie waardeert de grote betrokkenheid van de museale begeleiders en is onder de indruk van de tijd die beschikbaar wordt gemaakt voor de begeleiding van de studenten.

De studenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten en de museale begeleiders toegankelijk vinden en dat ze goede begeleiding krijgen. Dat geldt, volgens de studenten, ook voor de begeleiding van de scriptie.

De commissie constateert dat de kwaliteit van het docentencorps en de betrokkenheid bij het vakgebied en de studenten goed zijn.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van goede voorzieningen voor de masterstudenten.

De musea die samenwerken in het programma van de opleiding en waar de studenten de mogelijkheid krijgen hun praktijkjaar uit te voeren, zijn zeer divers wat betreft onderwerp en grootte. De commissie is onder de indruk van de lijst van musea en is van mening dat de studenten een bijzondere gelegenheid krijgen om in een van deze musea te mogen werken.

De opleiding is gevestigd in de binnenstad van Amsterdam. Hier zijn alle voorzieningen aanwezig zoals de bibliotheek, studiezalen en computerzalen voor de computerpractica.

2.6 Kwaliteitszorg

De commissie is nagegaan in hoeverre studenten en docenten betrokken en gehoord worden bij het evalueren en verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs.

De opleidingscommissie bestaat uit docent- en studentleden en vergadert elke zeven weken. Tijdens deze vergaderingen worden de evaluaties van de vakken besproken, de OER en eventuele veranderingen in het programma van de opleiding. De opleidingscommissie evalueert op dit moment de modules, nog niet de stage-opdrachten en scriptiebegeleiding. Dit gaat de opleidingscommissie op korte termijn wel doen, in eerste instantie mondeling en op termijn schriftelijk.

Alle vakken worden volgens de kritische reflectie na afloop elektronisch geëvalueerd vanuit het departement. Daarnaast gebruikt de opleiding Museumconservator een schriftelijk enquêteformulier om het curriculum en de samenhang tussen de modules te evalueren. De uitkomsten van de cursusevaluaties en de enquêteformulieren worden in de opleidingscommissie besproken. De studentleden van de opleidingscommissie koppelen de resultaten van de evaluaties en de ondernomen acties terug aan de studenten zodat zij de meerwaarde van het invullen van de evaluaties ervaren.

De studentleden gaven aan dat er goed wordt geluisterd naar de inbreng van de studenten. Ze hebben het gevoel dat hun mening en inzet zeer gewaardeerd worden in de opleidingscommissie.

De commissie constateert dat de resultaten van de cursusevaluaties een vast agendapunt zijn van de vergadering van de opleidingscommissie en dat er actie wordt ondernomen naar docenten als dit nodig blijkt. De commissie stelt vast dat het evaluatiesysteem zo is opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleiding worden gesignaleerd waarbij zowel docenten als studenten voldoende inspraak hebben.

Overwegingen

De commissie constateert dat de inhoud en het niveau van de masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC) adequaat zijn en waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de eindtermen van de opleiding. De modules en de praktijkstage zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen.

De commissie constateert dat er sprake is van een bijzondere onderwijsleeromgeving met een indrukwekkende constellatie van musea waar de studenten hun praktijkstage kunnen uitvoeren. Het onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk gevonden door studenten, docenten en betrokken museale begeleiders. Studenten zijn zeer positief over de mogelijkheid om een jaar praktijkstage te lopen in grote Nederlandse musea. De studenten geven aan meer behoefte te hebben aan theoretische diepgang in de (keuze)vakken. Daarnaast missen de studenten en de museale begeleiders aandacht voor de ontwikkeling van schrijfvaardigheid.

De opleiding beschikt over gemotiveerde, betrokken docenten en museale begeleiders die goed op de hoogte zijn van het curriculum. De commissie oordeelt dat de verantwoordelijken zicht hebben op de kwaliteit van het onderwijs en dat verbetermogelijkheden worden gesignaleerd en doorgevoerd.

De commissie is onder de indruk van de uitgebreide selectieprocedure en is van mening dat deze voldoet. De studenten gaven aan dat onder andere door de uitgebreide en strenge selectieprocedure de opleiding in het beroepenveld als selectief en van hoog niveau wordt gezien. De selectieprocedure zorgt voor gemotiveerde studenten en geeft daarnaast extra toegevoegde waarde voor de studenten in het toekomstige beroepenveld.

De commissie heeft vastgesteld dat de samenhang tussen de vakken en de praktijkstage goed is en dat er verbanden worden gelegd door de docenten tussen de vakken en stage. De commissie waardeert de aandacht die wordt besteed tijdens het praktijkjaar aan de ervaringen van de studenten en de reflectie van de praktijk in de theorie. De commissie is van mening dat er een passend didactisch concept aan de opleiding ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen.

De commissie concludeert dat er sprake is van gekwalificeerde stafleden. De commissie is onder de indruk van de musea die deelnemen aan de opleiding en de betrokken conservatoren die de begeleiding van de studenten verzorgen.

Het kwaliteitssysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleiding worden gesignaleerd en uitgevoerd. Hierbij hebben zowel docenten als studenten voldoende inspraak.

De commissie komt tot de conclusie dat de inhoud en vormgeving van het programma, de kwaliteit en begeleiding van het personeel, de opleidings specifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindtermen te bereiken.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC): de commissie beoordeelt Standaard 2 als 'voldoende'.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindkwalificaties van de opleiding realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de masteropleiding Museumconservator ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie is beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;
- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie adviseert de opleiding dringend om systematisch werkstukken en scripties daadwerkelijk op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De opleiding Museumconservator hanteert diverse mondelinge en schriftelijke toetsvormen die aansluiten bij de leerdoelen van de modules en in overeenstemming zijn met de eindtermen die de studenten gedurende het curriculum dienen te ontwikkelen. Hierbij gaat het met name om papers, bibliografieopdracht, symposiumbespreking, mondelinge referaten, praktijkpresentaties en een eindpresentatie. De criteria waaraan de toetsen moeten voldoen, zijn te vinden in de studiehandleiding. De referaten en schriftelijke werkstukken worden in de groep en mondeling besproken. De schriftelijke stukken worden door de docent van

schriftelijk commentaar voorzien. Bij de module *Museumproblematiek* ontvangen de studenten ook schriftelijke feedback op hun mondelinge opdrachten.

In het praktijkjaar leggen de studenten een dossier aan over de zes gebieden die in de eindtermen zijn genoemd. Deze dossiers bevatten verslagen, documenten en werkstukken en worden beoordeeld door de universitaire en museale begeleider. Ook de presentatie of tentoonstelling die de student tijdens de stage maakt, wordt beoordeeld. De stage wordt afgerond met een eindverslag. Dit eindverslag en het dossier wordt besproken tijdens het eindgesprek tussen student, docent en museale begeleider, waaruit schriftelijke eindbeoordelingen volgen voor het dossier en het eindverslag. Het functioneren van de student wordt tijdens de stage elke twee maanden tussentijds beoordeeld tijdens de voortgangsgesprekken tussen docent en student en tijdens het eindgesprek tussen student, docent en museale begeleider.

De commissie constateert dat er gebruik wordt gemaakt van een goed afgestemde mix van toetsvormen. Per module worden meerdere toetsvormen gehanteerd. De commissie is van mening dat de verschillende toetsvormen goed worden ingezet bij het toetsen van het bereiken van de eindtermen op het gebied van kennis, vaardigheden en attitude. Er vindt regelmatig toetsing plaats waardoor de student een goed beeld krijgt van het niveau en de ontwikkeling.

Sinds september 2012 hanteerde opleiding, getuige de kritische reflectie, voor de scripties een facultair beoordelingsformulier dat door de examencommissie van de Graduate School is opgesteld. In het scriptiereglement is beschreven aan welke criteria een masterscriptie moet voldoen en bevat een lijst met beoordelingscriteria. De toetsing van de masterscriptie vindt plaats aan de hand van een standaard beoordelingsformulier. De scriptie wordt beoordeeld op taalgebruik, structuur en inhoud, kritisch inzicht, verwerking van bestaande literatuur, methodiek en originaliteit, door de begeleider en een tweede lezer.

3.1.3 Examencommissie

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. De examencommissie bestaat uit vijf leden. Daarnaast zijn er voor elke masteropleiding een of meer gedelegeerden aangewezen. Deze gedelegeerden adviseren de examencommissie over de verzoeken van studenten aan de examencommissie. Ook zijn zij het aanspreekpunt voor zowel de leden van de examencommissie als de medewerkers van de opleidingen. De gedelegeerde heeft als algemene taken het implementeren en handhaven van het Examenreglement van de *Graduate School* en het, op verzoek van de examencommissie, onderzoeken en verslag doen van plagiaatzaken.

Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie van de *Graduate School* is drie jaar geleden ingesteld en werkt volgens eigen zeggen inmiddels op een wijze die een grote *span of control* combineert met voldoende slagkracht. De faculteit heeft geïnvesteerd in de benodigde ambtelijke ondersteuning door 1 fte voor het secretariaat ter beschikking te stellen. Wekelijks is er overleg tussen de voorzitter, ambtelijk secretaris en secretaresse, eenmaal per drie weken met de examencommissie als geheel. De examencommissie vergadert driemaal per jaar met de gedelegeerden.

De examencommissie heeft de afgelopen periode de diverse reglementen opgeschoond en een nieuw toetsbeleid ontwikkeld. Aan de hand van toetsdossiers zal de kwaliteit van de

toetsen worden beoordeeld. De examencommissie heeft ook vastgesteld dat het noodzakelijk is de scriptiebeoordelingen die in de verschillende opleidingen gehanteerd worden, beter op elkaar af te stemmen. De examencommissie stelt aan het begin van het komende studiejaar een protocol vast. Verder handelt de examencommissie verzoeken af voor vrijstellingen, aangepaste programma's en dergelijke en ziet ze haar rol in het bewaken van de wijze en het niveau van beoordelen over de opleidingen heen. De commissie meent dat de examencommissie haar rol goed heeft ingevuld en adequaat toeziet op de kwaliteit van de examinering.

3.2 Gerealiseerde eindkwalificaties

De commissie is nagegaan of de studenten van de masteropleiding *Museumconservator* de beoogde eindtermen realiseren. Om het gerealiseerde eindniveau van de studenten te bepalen, heeft de commissie voorafgaand aan de visitatie samen zeven scripties bestudeerd.

Toetsing van scripties vindt plaats conform het scriptiereglement en het beoordelingsformulier. De commissie heeft kennisgenomen van deze documenten en constateert dat het duidelijke eisen bevat, onder meer op het gebied van onderzoek en toepassing van theoretische kennis en inzichten.

De commissie stelt na bestudering van de scripties van de masterstudenten *Museumconservator* vast dat het niveau van de scripties hoog is en voldoet aan de eisen waaraan een masterscriptie moet voldoen. De scripties voldoen aan de academische eis van controleerbaarheid, hebben een heldere probleemstelling en uitwerking in onderzoeksvragen en een conclusie die aansluit bij de bevindingen. De scripties zijn goed gedocumenteerd, inhoudelijk sterk opgebouwd en goed geschreven. De beoordelingen van de scripties zijn adequaat: de beoordeling van de commissie kwam overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen.

Daarnaast heeft de commissie zich gebogen over de mate waarin de opleiding afgestudeerden voorbereidt op de arbeidsmarkt. In dat kader heeft de commissie ook gesproken met een aantal afgestudeerden de opleiding. De afgestudeerden gaven aan dat de opleiding een zware stage bevat waarin de studenten worden begeleid door mensen die hierin zeer ervaren zijn. Deze stage-ervaring inclusief de begeleiding is een groot voordeel in de functies na de opleiding. De musea waarderen deze ervaringen die zijn opgedaan tijdens de opleiding waardoor de afgestudeerden van de opleiding *museumconservator* gewild zijn in de musea.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindkwalificaties realiseren.

De commissie concludeert dat er sprake is van een adequate frequentie van toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang. Door middel van een mix van toetsvormen wordt adequaat getoetst of studenten de beoogde eindtermen bereiken. De commissie stelt verder vast dat de opleiding gebruikmaakt van adequate richtlijnen voor de scriptie. De opleiding hanteert een standaard beoordelingsformulier en de scripties worden beoordeeld door twee universitaire docenten.

De examencommissie heeft de nieuwe verantwoordelijkheden en werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk toetsreglement, scriptiereglement en standaard

beoordelingsformulier. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de masterstudenten *Museumconservator* heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten overeenkomt met de eisen waaraan masterstudenten moeten voldoen. De scripties voldoen aan de academische eis van controleerbaarheid, hebben een heldere probleemstelling en uitwerking in onderzoeksvragen en een conclusie die aansluit bij de bevindingen. De commissie is door de scripties ervan overtuigd geraakt dat de studenten een degelijke academische masteropleiding hebben genoten. De beoordelingen van de scripties zijn adequaat: de beoordeling van de commissie kwam overeen met de door de opleiding toegekende beoordelingen.

Tot slot constateert de commissie dat de afgestudeerden van de opleiding hun weg in het werkveld gemakkelijk kunnen vinden. Er is veel vraag naar de afgestudeerden van de opleiding.

Conclusie

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC): de commissie beoordeelt Standaard 3 als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)* als ‘voldoende’.

**IX: Bacheloropleiding
Culturele informatiewetenschap &
Masteropleiding
Erfgoedstudies (60 EC)**

Samenvattend oordeel van de commissie

Dit rapport geeft de bevindingen en overwegingen weer van de commissie Kunst en Cultuur 2012-2013 over de bachelor- en masteropleidingen Culturele informatiewetenschap van de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam (UvA).

De commissie baseert haar oordeel op informatie uit de kritische reflectie, de informatie uit gesprekken tijdens het bezoek, de geselecteerde eindwerkstukken en de documenten die tijdens het bezoek ter inzage beschikbaar zijn gesteld. De commissie heeft voor de opleidingen zowel positieve aspecten opgemerkt als verbeterpunten gesignaleerd. Na deze tegen elkaar te hebben afgewogen, is de commissie tot het oordeel gekomen dat de opleiding voldoet aan de criteria voor heraccreditatie.

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. De bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap richt zich op de bestudering van de culturele informatie in den brede zin: de voortbrengselen van het menselijk denken en handelen voor zover die als informatie zijn vastgelegd, waarbij in het bijzonder op de informatie die tot het cultureel erfgoed behoort.

De opleiding onderscheidt zich van andere opleidingen op het gebied van informatiewetenschap door de positionering in de geesteswetenschappen en het erfgoeddomein. Het doel van de opleiding is om studenten op te leiden tot informatiespecialist met als bijzonder aandachtsgebied de culturele erfgoedsector.

De commissie heeft vastgesteld dat het profiel van de opleiding zeer hybride en zowel documentgeoriënteerd als technologisch georiënteerd is. Het is de commissie niet geheel duidelijk geworden wat het kennisgebied, het object van analyse is. De commissie heeft geconstateerd dat het management van de opleiding bekend is met de problematiek rond het hybride karakter van de opleiding. Momenteel worden er adequate acties ondernomen om alle Amsterdamse erfgoedstudies te herzien. De commissie is ervan overtuigd dat, onder andere door de aanstelling van de nieuwe capaciteitsgroepvoorzitter en de herinrichting van de erfgoedstudies binnen de UvA, de bacheloropleiding op korte termijn een duidelijk profiel en heldere positie krijgen binnen het brede aanbod van erfgoedstudies aan de UvA.

De commissie stelt vast dat de beoogde eindtermen van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunst en Cultuur wetenschapper gesteld worden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap als **onvoldoende**.

Het bachelorcurriculum bestaat uit drie jaar en omvat 180 EC. Het curriculum bestaat uit een verplicht curriculum gericht op de deelaspecten van het vakgebied, academische cursussen en uit een aantal vaste componenten zoals het vak *Wetenschapsfilosofie*, het afstudeertraject met scriptie, een opleidingsgebonden keuzevak en een profileringsruimte van 42 EC.

De commissie constateert dat de individuele vakken van de opleiding adequaat zijn opgezet en voldoen aan het bachelorniveau. De inhoud en opbouw van het programma zijn echter onvoldoende voor een zelfstandige academische basisopleiding. De studenten leren van veel deelaspecten de basis maar met onvoldoende uitdieping en situering van het kennisgebied.

De commissie stelt vast dat er voldoende theorie beschikbaar is in de studiematerialen maar dat de colleges zeer praktijkgericht zijn. De commissie stelt bovendien vast dat de balans tussen theorie en praktijk in de colleges en de opdrachten is doorgeslagen naar de praktijk.

Ondanks de gesignaleerde tekortkomingen in de inhoud, diepgang en samenhang van het programma van de opleiding is de commissie ervan overtuigd dat de afgestudeerden voldoen aan de eindtermen van de opleiding. De individuele cursussen van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen. Daarnaast zijn de docenten zeer betrokken bij de studenten. De opleiding trekt studenten aan die weten wat zij willen en die hard werken aan hun persoonlijke ontwikkeling.

De opleiding heeft te maken met een zeer lage instroom per cohort. De helft van de instroom wordt gevormd door deeltijdse studenten. Het merendeel van de studenten komt niet rechtstreeks van het VWO maar is reeds met een andere opleiding in het hoger onderwijs gestart en/of werkt naast de opleiding.

De studenten hebben weinig contacturen en een lage gepercipieerde studielast. De commissie is van mening dat de studenten door onvoldoende sturing in de toetsing eenvoudig kunnen ontsnappen aan het diepgaand verwerken van de leerstof. De commissie is van mening dat het programma en de toetsen aangescherpt dienen te worden zodat de studenten worden gedwongen alle theorie en leerstof te verwerken voor het behalen van een toets.

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. Studenten zijn positief over het geboden onderwijs en zijn zeer positief over de betrokkenheid en de vakbekwaamheid van de docenten.

De commissie is van mening dat aan de cursussen van de opleiding Culturele informatiewetenschap een passend didactisch concept ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen.

De commissie concludeert dat de kwaliteit van het huidige docentencorps en de betrokkenheid bij de studenten goed is. De aanstelling van de capaciteitsgroepvoorzitter en hoogleraar Culturele informatiewetenschap is cruciaal voor de heroriëntatie van de opleiding binnen de erfgoedstudies binnen de UvA en het bepalen van een sterk profiel voor de opleiding.

De kwaliteitssystemen van de opleidingen zijn zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen worden gesignaleerd en uitgevoerd. De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten, en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen.

De examencommissie heeft een aantal stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden. De commissie beveelt aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De afstudeerscripties die de commissie heeft beoordeeld zijn van voldoende tot goed niveau. De scripties beantwoorden aan de wetenschappelijke criteria die van een academische bachelorstudent verwacht mogen worden.

De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap:

Standaard 1: Beoogde eindtermen	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	onvoldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Standaard 1: Beoogde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 1 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van de Kunst en Cultuur beschrijft. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. De masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) richt zich op de bestudering van de culturele informatie in den brede zin: de voortbrengselen van het menselijk denken en handelen voor zover die als informatie zijn vastgelegd, waarbij in het bijzonder op de informatie die tot het cultureel erfgoed behoort.

De opleiding onderscheidt zich van andere opleidingen op het gebied van informatiewetenschap door de positionering in de geesteswetenschappen en het erfgoeddomein. De masteropleiding heeft als doel studenten op te leiden tot

informatiespecialist met als bijzonder aandachtsgebied de culturele erfgoedsector. Een masterafgestudeerde onderscheidt zich van een bachelorafgestudeerde in de mate waarin de afgestudeerde van de masteropleiding in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau.

De commissie heeft vastgesteld dat het profiel van de opleiding zeer hybride en zowel documentgeoriënteerd als technologisch georiënteerd is. Het is de commissie niet geheel duidelijk geworden wat het kennisgebied, het object van analyse is. De commissie heeft geconstateerd dat het management van de opleiding bekend is met de problematiek rond het hybride karakter van de opleiding. Momenteel worden er adequate acties ondernomen om alle Amsterdamse erfgoedstudies te herzien. De commissie is ervan overtuigd dat, onder andere door de aanstelling van de nieuwe capaciteitsgroepvoorzitter en de herinrichting van de erfgoedstudies binnen de UvA, de masteropleiding op korte termijn een duidelijk profiel en heldere positie krijgt binnen het brede aanbod van erfgoedstudies aan de UvA.

De commissie stelt vast dat de beoogde eindtermen van de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunst en Cultuur wetenschapper gesteld worden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze geëquipeerd zijn voor het beroepenveld of wellicht voor een promotietraject.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De commissie beoordeelt Standaard 2 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) als **voldoende**.

De masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) is een eenjarige aansluit-masteropleiding van 60 EC. De studenten volgen een verplicht programma aangevuld met een opleidingsgebonden keuzevak van 12 EC of een keuzevak van een van de andere opleidingen van de Graduate School of Humanities. De opleiding wordt afgesloten met een scriptie van 18 EC.

De commissie heeft geconstateerd dat de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) een programma biedt waarin de doelstellingen van de opleiding gerealiseerd kunnen worden door de studenten. De cursussen van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindkwalificaties. De academische vorming van de studenten is geïntegreerd in de cursussen.

De opleiding heeft te maken met een zeer lage instroom per cohort. Bijna alle studenten komen van de UvA en hebben vaak al enige werkervaring.

De studenten hebben zeer weinig contacturen en een lage gepercipieerde studielast. De commissie is van mening dat de studenten door onvoldoende sturing in de toetsing eenvoudig kunnen ontsnappen aan het diepgaand verwerken van de leerstof. De commissie is van mening dat de toetsen aangescherpt dienen te worden zodat de studenten worden gedwongen alle theorie en leerstof te verwerken voor het behalen van een toets.

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. Studenten zijn positief over het geboden onderwijs en zijn zeer positief over de betrokkenheid en de vakbekwaamheid van de docenten.

De commissie is van mening dat aan de cursussen van de opleiding Culturele informatiewetenschap een passend didactisch concept ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen.

De commissie concludeert dat de kwaliteit van het huidige docentencorps en de betrokkenheid bij de studenten goed is. De aanstelling van de capaciteitsgroepvoorzitter en hoogleraar Culturele informatiewetenschap is cruciaal voor de heroriëntatie van de opleiding binnen de erfgoedstudies binnen de UvA en het bepalen van een sterk profiel voor de opleiding.

De kwaliteitssystemen van de opleidingen zijn zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen worden gesignaleerd en uitgevoerd. De commissie heeft geconstateerd dat docenten en studenten via de opleidingscommissie voldoende betrokken zijn bij de kwaliteit van de opleiding.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen

De commissie beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) als **voldoende**.

De commissie heeft de toetsen onderzocht en vastgesteld dat ze aan de toetstechnische eisen voldoen. Er is een adequaat toetsbeleid: studenten worden geïnformeerd over wat verwacht wordt en over de resultaten, en er zijn duidelijke regels om fraude en plagiaat te voorkomen.

De examencommissie heeft een aantal stappen gezet om haar wettelijke rol naar behoren in te vullen. De commissie heeft er vertrouwen in dat hierdoor de kwaliteit van de toetsing adequaat geborgd zal worden. De commissie beveelt aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

De commissie heeft in totaal negen masterscripties gelezen. In de meeste gevallen kwam het oordeel van de commissie overeen met dat van de begeleidende docent.

De commissie vond dat de scripties over het algemeen goed geschreven waren en relevante en interessante onderwerpen behandelden. Wel maakt de commissie hierbij de kanttekening dat zij van mening is dat de scripties meer het karakter hebben van adviesrapporten dan van wetenschappelijk onderzoek. Desondanks is de commissie van mening dat de studenten in de scripties duidelijk laten zien dat ze de beoogde eindkwalificaties van de opleiding hebben verworven.

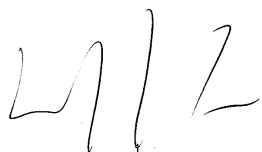
De commissie beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Standaard 1: Beoogde eindtermen	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindtermen	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

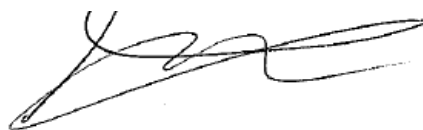
De voorzitter en de secretaris van de commissie verklaren hierbij dat alle leden van de commissie kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 12 augustus 2013

Prof. dr. Bart Verschaffel

Drs. Marieke Textor

Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

---

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties

De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.

Toelichting:

De beoogde eindkwalificaties passen wat betreft niveau en oriëntatie (bachelor of master; hbo of wo) binnen het Nederlandse kwalificatieraamwerk. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die in internationaal perspectief vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding.

Bevindingen

In deze standaard wordt inzicht gegeven in de bevindingen van de commissie ten aanzien van het landelijk vastgestelde domeinspecifieke referentiekader (1.1). Vervolgens wordt ingegaan op het profiel en de oriëntatie van de opleidingen (1.2) en de beoogde eindtermen (1.3).

1.1 Domeinspecifiek referentiekader

Volgens het domeinspecifieke referentiekader gaan opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan). Het domeinspecifieke referentiekader bevat landelijk vastgestelde eindtermen voor bachelor- en masteropleidingen in het domein Kunst en Cultuur.

De commissie heeft het domeinspecifieke referentiekader bestudeerd en besproken tijdens de startvergadering. Zij stelt dat het kader op een correcte, ambitieuze maar globale wijze het veld van Kunst en Cultuur beschrijft. Hierdoor is het weinig richtinggevend voor de inrichting van het onderwijs. Het geeft de opleidingen veel ruimte om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindtermen te formuleren en te onderbouwen dat aan de criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

1.2 Profiel

De Universiteit van Amsterdam (UvA) biedt de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap (CIW) en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) (i.c. de masteropleiding Culturele informatiewetenschap) aan. Deze opleidingen zijn ontstaan uit de voormalige bovenbouwstudies Archiefwetenschap en Informatiewetenschap. Ze zijn bij de

invoering van het bachelor-mastermodel geïntegreerd in de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap, de eenjarige aansluit-masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) en de duale masteropleiding Archiefwetenschap.

In de kritische reflectie is beschreven dat de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) culturele informatie bestuderen in den brede zin: de voortbrengselen van het menselijk denken en handelen voor zover die als informatie zijn vastgelegd. Hierbij richten de opleidingen zich in het bijzonder op de informatie die tot het cultureel erfgoed behoort. Van primair belang is de informatie die rondom culturele objecten is verzameld en kan worden verzameld inclusief alle gebruiks- en gebruikersaspecten, maatschappelijke, organisatorische, technologische, economische, juridische en beleidsmatige aspecten. De culturele objecten zelf zijn van secundair belang.

In de opleidingen wordt, volgens de kritische reflectie, veel aandacht besteed aan de volgende drie thema's:

- de rol van “memory institutions” binnen de cultuursector, de organisatie van de informatievoorziening binnen deze instituties, de betekenis van digitalisering voor de culturele informatievoorziening en de maatschappelijke en culturele rol van archieven, bibliotheken en musea;
- de rol van informatietechnologie voor het toegankelijk maken en duurzaam bewaren van cultureel erfgoed en erfgoedkennis;
- de methoden en technieken van informatiewetenschappelijk onderzoek.

De opleidingen onderscheiden zich door hun positionering in de geesteswetenschappen en het erfgoeddomein en door de contextuele benadering. Informatie wordt geanalyseerd vanuit de culturele context en vanuit de context van haar ontstaan, beheer en gebruik. Daarnaast gaat het in de opleidingen om alle vormen van vastgelegde informatie, ongeacht het medium waarin deze is vastgelegd. En ten slotte onderscheiden de opleidingen zich door een procesgerichte benadering, met aandacht voor de processen waarin informatie en informatiedragers een rol spelen, hebben gespeeld of zullen spelen.

De contextuele en procesgerichte benadering van de opleidingen geven studenten inzicht in zowel informatiegerelateerde functies - zoals productie, distributie, zoek- en archiveringsprocessen - als in sociale, politieke, economische en juridische aspecten van de informatievoorziening. Afgestudeerden mogen zich volgens de kritische reflectie met recht “informatiespecialist” noemen met de culturele erfgoedsector als bijzonder aandachtsgebied.

De commissie constateert dat de opleidingen voortkomen uit de wens om de vakgebieden documentenkunde, informatiekunde en cultureel erfgoed samen te voegen tot een wetenschapsgebied. De commissie is van mening dat het profiel van de opleidingen hybride is en het voor de commissie voorsnog onduidelijk is waar de nadruk ligt. De opleidingen zijn zowel documentgeoriënteerd als technologisch georiënteerd. De commissie is van mening dat het op dit moment onvoldoende duidelijk is wat het kennisgebied en het object van analyse van beide opleidingen precies is. Zij vermoedt dat dit mede het gevolg is van de ontstaansgeschiedenis van de opleidingen.

De commissie heeft kort voor het bezoek aan de UvA de startnotitie Heroriëntatie Erfgoedopleidingen ontvangen. In deze startnotitie wordt een herinrichting van alle Amsterdamse erfgoedstudies voorgesteld. Voor de nadere uitwerking is een adviescommissie ingesteld. De bacheloropleiding CIW en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) maken

een belangrijk onderdeel uit van het advies en de herinrichting. De commissie heeft tijdens het bezoek aan de UvA gesproken met het facultaire management en de nieuw aangestelde capaciteitsgroepvoorzitter Culturele informatiewetenschap over de plannen rond de erfgoedstudies. Het management gaf aan dat de faculteit voornemens is de erfgoedstudies van de UvA opnieuw in te richten. De redenen hiervoor zijn het sterk wijzigende beroepenveld, de technologische ontwikkelingen op gebied van digitalisering en de versnippering van de opleidingen aan de UvA. De erfgoedsector vraagt om meer integratie van erfgoed met informatiekunde en daarnaast om kennis over de mogelijkheden, rechten en plichten van culturele instellingen ten aanzien van distributie, algemeenisering, behoud en digitalisering van het erfgoed. De erfgoedstudies moeten daarom een stap maken van documentenbeheer naar informatiebestuur, en digitalisering en informatiekennis integreren in de programma's. De capaciteitsgroepvoorzitter CIW is van mening dat de opleidingen CIW vooroplopen op dit vakgebied van digitalisering en informatiekennis en een speerpuntfunctie kunnen opnemen in de herinrichting van de opleidingen in het veld van cultureel erfgoed en de bestudering ervan met behulp van methodes die internationaal veelal onder de noemer *digital humanities* gevat worden.

De commissie constateert dat het management bekend is met de problematiek van de hybride profielen van de opleidingen Culturele informatiewetenschap en Erfgoedstudies (60 EC). Het adviesrapport en de gesprekken hierover geven de commissie het vertrouwen dat door de herinrichting van de erfgoedstudies binnen de UvA er op korte termijn een meer aangescherpt profiel zal worden geformuleerd voor de bacheloropleiding CIW en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC). De commissie steunt de plannen van de faculteit en hoopt dat deze snel uitgevoerd kunnen worden.

1.3 Beoogde eindtermen

De eindtermen van de bachelor- en masteropleiding zijn opgedeeld in algemene eindtermen die betrekking hebben op het academisch denk- en werkniveau, en opleidings specifieke eindtermen.

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Volgens de Onderwijs- en examenregeling (OER) wordt met de opleiding beoogd de studenten zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het gebied van de opleiding dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau, en in staat is tot het uitoefenen van een beroep waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.

De algemene eindtermen zijn gericht op het vereiste academische denk- en werkniveau. Zij zijn uitgewerkt naar opleidings specifieke eindtermen voor de opleiding Culturele informatiewetenschap en beide zijn weergegeven in de kritische reflectie. Zie bijlage 3 voor een overzicht van de beoogde eindtermen.

Op basis van de opleidings specifieke eindtermen heeft de student na afronding van de bacheloropleiding:

- aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij – voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen;
- aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding;

- aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap;
- aantoonbare kennis van en inzicht in wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoeken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap;
- aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap;
- aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap;
- is de student in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap;
- beschikt de student over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.

Volgens de kritische reflectie is voor de bacheloropleiding CIW de academische vorming van de student een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast wordt er naar gestreefd om aspecten van de beroepsuitoefening als informatieprofessional te belichten. De bacheloropleiding CIW geeft toegang tot de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC): Culturele informatiewetenschap, de duale master Erfgoedstudies (90 EC), programma Archiefwetenschap en onder voorwaarden tot de onderzoeksmaster Media Studies en de programma's Erfgoedstudies en Preservation and Presentation of the Moving Image van de duale master Erfgoedstudies (90 EC).

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De algemene doelstelling van de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC), zoals vastgelegd in artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de masteropleiding wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden, en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

De algemene en opleidings specifieke eindtermen van de masteropleiding zijn opgenomen in bijlage 3. Ten opzichte van de studenten die de bacheloropleiding hebben voltooid, is de afgestudeerde van de masteropleiding in staat op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau.

De commissie heeft de beoogde eindkwalificaties van de bacheloropleiding *Culturele informatiewetenschap* en masteropleiding *Erfgoedstudies (60 EC)* bestudeerd en stelt vast dat deze op adequate wijze zijn geformuleerd en aansluiten op het domeinspecifieke referentiekader. Het wetenschappelijke karakter van de bacheloropleiding komt tot uitdrukking in de beoogde kennis van en inzicht in wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek. Ook het vereiste inzicht in de belangrijke thema's in het wetenschappelijke debat, het begrippenapparaat en de onderzoeksmethoden in de culturele informatiewetenschap passen bij een academisch niveau. Het wetenschappelijk karakter van de masteropleiding komt tot

uitdrukking in de vaardigheden om problemen op het vakgebied zelfstandig te kunnen signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen hiervoor aan te dragen, om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en hierover te rapporteren.

Overwegingen

De commissie heeft de doelstellingen en het profiel van de opleidingen beoordeeld in het licht van de internationaal en nationaal overeengekomen normen. Daarbij heeft ze zowel naar de inhoudelijke invulling als naar het nagestreefde niveau gekeken.

De commissie constateert dat het op dit moment onvoldoende duidelijk is wat het kennisgebied, het object van analyse, van de opleidingen precies is. Hierdoor zijn de profielen van beide opleidingen hybride te noemen. De commissie heeft vastgesteld dat het management van de opleidingen bekend is met deze problematiek. Momenteel worden er adequate acties ondernomen om alle Amsterdamse erfgoedstudies te herzien. De commissie is ervan overtuigd dat, onder andere door de aanstelling van de nieuwe capaciteitsgroepvoorzitter en de herinrichting van de erfgoedstudies binnen de UvA, beide opleidingen op korte termijn een duidelijk profiel en heldere positie krijgen binnen het brede aanbod van erfgoedstudies aan de UvA, en dat de capaciteitsgroep zich bewust is van de mogelijkheden om erfgoedstudies aan de UvA een voortrekker in de *digital humanities* te laten worden.

Bacheloropleiding

De commissie stelt vast dat de beoogde eindtermen van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunst en Cultuurwetenschapper gesteld worden. Het nagestreefde niveau van de academische bacheloropleiding is op een juiste manier vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. De beoogde eindtermen volgen de indeling van de Dublin-descriptoren. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis en inzicht en het toepassen ervan, van oordeelsvermogen, communicatie en leervaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze geëquipeerd zijn voor een aansluitende masteropleiding.

Masteropleiding

De commissie stelt vast dat de beoogde eindtermen van de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) aansluiten bij de eisen die op landelijk niveau aan een afgestudeerde Kunst en Cultuurwetenschapper gesteld worden. De commissie is van mening dat het niveau van de masteropleiding op een juiste manier is vertaald in de algemene en opleidingsspecifieke eindtermen. Er is geëxpliciteerd wat van afgestudeerden verwacht wordt op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden, van oordeelsvermogen, communicatie en leervaardigheden. Op basis daarvan mag verwacht worden dat ze geëquipeerd zijn voor het beroepenveld of promotie-onderzoek.

Conclusie

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC):: de commissie beoordeelt Standaard 1 als 'voldoende'.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

Het programma, het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde eindkwalificaties te realiseren.

Toelichting:

De inhoud en vormgeving van het programma stelt de toegelaten studenten in staat de beoogde eindkwalificaties te bereiken. De kwaliteit van het personeel en van de opleidingsspecifieke voorzieningen is daarbij essentieel. Programma, personeel en voorzieningen vormen een voor studenten samenhangende onderwijsleeromgeving.

Bevindingen

In deze standaard wordt voor de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) inzicht gegeven in de onderwijsprogramma's (2.1). Vervolgens wordt ingegaan op het didactisch concept (2.2), de instroom en de studeerbaarheid (2.3), het personeel (2.4), de opleidingsspecifieke voorzieningen (2.5) en de kwaliteitszorg (2.6).

2.1 Programma

De commissie is nagegaan in hoeverre de door de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) geformuleerde oriëntatie en eindtermen terug te vinden zijn in het curriculum. Daarnaast heeft zij tijdens de visitatie inzicht gehad in de beschrijving, het studiemateriaal en de toetsen van verschillende vakken. Aan de hand van deze informatie stelt zij vast dat de inhoud en het niveau van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap, mits een zekere 'upgrade' de kern kan vormen van een gespecialiseerde masteropleiding, maar niet voldoende breed is, en het kennisgebied van de erfgoedproblematiek te weinig contextualiseert, om te fungeren als een academische basisopleiding.

De inhoud en het niveau van de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) zijn voldoende en kunnen waarborgen dat afgestudeerden voldoen aan de geformuleerde eindtermen.

De programma's van beide opleidingen worden in een voltijdse en deeltijdse variant aangeboden. De inhoud en uitvoering van beide varianten zijn identiek. In de deeltijdse variant hebben studenten de mogelijkheid om de bacheloropleiding in 6 jaar en de masteropleiding in 2 jaar af te ronden. De bevindingen van de commissie hebben betrekking op beide varianten.

In de kritische reflectie is beschreven dat de opleidingen Culturele informatiewetenschap en Erfgoedstudies (60 EC) van de UvA als enige Nederlandse instelling geaccepteerd zijn als lid van iSchools. Dit is een organisatie die 37 internationaal leidende instellingen op informatiegebied verenigt. Criteria voor toelating zijn: substantiële onderzoeksactiviteiten, gerichtheid op het opleiden van toekomstige informatieprofessionals en betrokkenheid bij vernieuwingen op het terrein van de informatiewetenschap.

In deze paragraaf wordt eerst aandacht besteed aan het curriculum en de realisatie van de eindtermen van de bacheloropleiding. Vervolgens worden het curriculum en de realisatie van de eindtermen van de masteropleiding toegelicht.

2.1.1 Curriculum bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Aan de UvA zijn de jaarroosters uniform ingedeeld. Per 1 september 2012 bestaan beide semesters uit drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Het onderwijs in blok 3 en 6 is altijd het vervolg van een vak dat al in een voorgaand blok is begonnen. In het algemeen worden die blokken benut voor het maken van

opdrachten of werkstukken. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee studieonderdelen tegelijkertijd. Met deze nieuwe jaarroosters hebben alle opleidingen hun onderwijsaanbod opnieuw geprogrammeerd. Met name voor het onderwijs in blok 3 en 6 zijn de docenten, naar eigen zeggen, nog op zoek naar de beste invulling hiervan.

Het curriculum van de bacheloropleiding bestaat uit 180 EC, verdeeld over drie jaar. Hierin zitten vaste componenten die gelden voor alle bacheloropleidingen binnen de faculteit Geesteswetenschappen binnen de UvA:

- het vak *Wetenschapsfilosofie* (12 EC) dat door alle studenten Geesteswetenschappen wordt gevolgd. Dit vak bestaat uit algemene hoorcolleges verzorgd door medewerkers van de capaciteitsgroep *Philosophical Tradition in Context* en opleidings specifieke werkcolleges verzorgd door de eigen opleiding.
- het afstudeertraject van 18 EC met een scriptie van 12 EC.
- een opleidingsgebonden keuzevak van 12 EC.
- een profileringsruimte van 42 EC in de postpropedeuse. Deze profileringsruimte wordt hieronder toegelicht.

Profileringsruimte

In de profileringsruimte van 42 EC kunnen studenten een minor en/of keuzevakken volgen, stage lopen of studeren in het buitenland. Maximaal 12 EC hiervan mag op propedeuseniveau zijn. Daarnaast moeten studenten ten minste 24 EC buiten de eigen opleiding volgen. Op die manier wordt gewaarborgd dat studenten zich breder oriënteren dan alleen het eigen vakgebied. Stage en buitenlandverblijf worden gerekend als onderwijs buiten de eigen opleiding.

De faculteit biedt een aantal minoren aan: specialistische, interdisciplinaire, kwalificerende voor een masteropleiding, en beroepsgerichte. Deze minoren kunnen de studenten helpen zich voor te bereiden op een bepaalde masteropleiding of een positie op de arbeidsmarkt. Specialistische minoren bieden een verdieping binnen het eigen vakgebied en sluiten aan bij het onderzoek dat binnen het departement plaatsvindt. Studenten die een dergelijke specialistische minor volgen, hoeven geen 24 maar 12 EC buiten het eigen departement te kiezen.

Het driejarig bachelorprogramma is als volgt opgezet: in de propedeuse geeft het vak *Informatiewetenschap* een overzicht van de studie, het vakgebied en de belangrijkste begrippen. De relatie tot de culturele dimensie, erfgoed, wordt gelegd in *Informatie en cultureel geheugen*. Het vak *Informatiebronnen* geeft inzicht in de verschillende bronnen die van belang zijn voor wetenschap en cultuur. Het eerste semester sluit af met *Onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven*. In het tweede semester van de propedeuse komen drie vakken aan bod: *Erfgoed 2.0*, dat ingaat op erfgoed en digitalisering (“user-generated content”), *Kernconcepten*, dat voortbouwt op de in het vak *Informatiewetenschap* aangereikte begrippen, en *Informatietechnologie en -systemen*, een introductie op de meer technische kant van informatiewetenschap.

In het eerste semester van het tweede jaar volgen de vakken *Methoden en technieken voor CIW*, *Representatie en retrieval*, en *Capita selecta informatiewetenschap*, een vak waarin verbanden worden gelegd met de onderzoeksterreinen van de docenten. Het tweede semester van het tweede jaar is gepland voor keuzeruimte en de vakken *Informatie-economie* en *Juridische en organisatorische aspecten*.

Het eerste semester van het derde jaar omvat keuzeruimte en het vak *Wetenschapsfilosofie*. Het tweede semester van het derde jaar, ten slotte, bevat nogmaals keuzeruimte, de onderzoekswerkgroep die voorbereidt op de bachelorscriptie, en het schrijven van de bachelorscriptie.

Een overzicht van het programma is opgenomen in bijlage 4.

De commissie heeft tijdens het bezoek gesproken met studenten van de opleiding. Zij gaven aan dat het belangrijkste thema van de opleiding is: onderzoeken hoe mensen omgaan met vastgelegde informatie, en hoe problemen hiermee op te lossen. De studenten zijn tevreden met het programma van de opleiding. Zij waarderen de combinatie van informatica, documentatiekunde en erfgoed. Hierbij viel het de commissie op dat de interesse van de studenten leidend is bij de invulling van het programma. Sommige studenten tonen veel interesse voor de technologische kant terwijl andere studenten meer de sociologische kant van informatiekunde benadrukken. De studenten gaven aan dat in de colleges de theorie en praktijk altijd worden gekoppeld. De commissie heeft echter geconstateerd dat de studenten weinig voorbeelden van behandelde theorieën kunnen geven. De docenten gaven aan dat de theoretische kennis met name gericht is op de dialoog tussen techniek, theorie en historie. Hierbij wordt door hen altijd een koppeling gelegd tussen praktijk en theorie.

De commissie heeft het programma en de onderliggende cursusmaterialen bestudeerd en constateert dat de individuele vakken adequaat zijn opgezet en voldoende leerstof en literatuur bevatten. De vakken zijn relevant en goed van niveau en inhoud. De opbouw van het programma en de coherentie tussen de vakken is echter volgens de commissie onvoldoende. Het programma als geheel is te beperkt in het uitdiepen en contextualiseren van de erfgoedproblematiek en/of de diverse aspecten van de informatiewetenschap om als een academische basisopleiding te fungeren. Daarnaast constateert de commissie dat de inhoud van de vakken zeer praktijkgericht is. De commissie is van mening dat de balans tussen theorie en praktijk, met name in de colleges en in de opdrachten die de studenten maken, te veel is doorgeslagen naar praktijk. De commissie mist de academische oriëntatie die voorwaarde is voor een wetenschappelijke basisopleiding.

De commissie is van oordeel dat de opleiding een interessant, op theorie gebaseerd maar praktijkgericht, programma biedt dat aansluit bij de wensen en behoeften van de studenten. De individuele cursussen zijn van een adequaat niveau voor een bacheloropleiding. De commissie is echter van mening dat het totale programma onvoldoende academische en inhoudelijke diepgang en coherentie heeft voor een wetenschappelijke bacheloropleiding op het vakgebied van culturele informatiewetenschap.

2.1.2 Realisatie eindtermen in het bachelorprogramma Culturele informatiewetenschap

De kritische reflectie geeft in het overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen aan welke cursussen bijdragen aan het realiseren van deze eindtermen. De algemene academische vaardigheden zijn geïntegreerd in de cursussen van het eerste studiejaar. Het vak *Wetenschapsfilosofie* verschaft studenten de wetenschapstheoretische achtergrond en is een mix van de algemene theorieën en de toepassing ervan in de culturele informatiewetenschap. De opzet en omvang van de bachelorscriptie zijn passend voor een eindwerkstuk waarin de studenten moeten laten zien dat ze een beperkt wetenschappelijk onderzoek kunnen doen en daarover op een juiste wijze kunnen rapporteren.

De commissie constateert op grond van de kritische reflectie en de gesprekken met het management, de docenten en studenten, het bestuderen van de lesmaterialen inclusief toetsen

dat de opleiding, ondanks de gesignaleerde beperkingen van het programma, studenten de mogelijkheid biedt te realiseren aan de eindtermen van de opleiding. De individuele cursussen van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen. Daarnaast zijn de docenten zeer betrokken bij de opleiding. De studenten weten wat zij willen en werken hard aan hun persoonlijke ontwikkeling.

Het is de commissie opgevallen dat er noch in de kritische reflectie noch tijdens het bezoek aandacht is besteed aan internationalisering. Het programma bevat voldoende keuzeruimte om een buitenlandverblijf in het derde jaar mogelijk te maken. De commissie adviseert de opleiding het belang van een studieverblijf aan een buitenlandse partnerinstelling bij de studenten onder de aandacht te brengen en hen te stimuleren van de geboden mogelijkheden gebruik te maken.

2.1.3 Curriculum masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) is een eenjarige opleiding van 60 EC. Het programma is opgedeeld in twee semesters van drie blokken van respectievelijk 8, 8 en 4 weken, met een studielast van 12, 12 en 6 EC. Cursussen hebben een omvang van 6, 12 of 18 EC. In een semester volgen studenten maximaal twee studieonderdelen tegelijkertijd. In blok 3 en 6 wordt ruimte gereserveerd om aansluitend bij een verplicht vak van 12 of 6 EC uit blok 1 en 2 een opdracht te maken van 6 EC. De scriptie heeft een omvang van 18 EC waarvan een gedeelte aan een scriptiewerkgroep kan worden besteed.

In het eerste semester volgen de studenten de vakken *Information Retrieval* en *Evaluatie van informatievoorziening*. Dit laatste vak is gecombineerd met een integratieproject. Het integratieproject beoogt dat de studenten in teamverband ervaring opdoen met het opzetten en uitvoeren van een beperkt onderzoek. In het tweede semester is er keuzeruimte die studenten kunnen gebruiken om een opleidingsgebonden vak te volgen: *Informatielogistiek*, *Digital Heritage* of *Innovatie van de publieke informatievoorziening*. Met toestemming van de examencommissie kunnen studenten ook andere vakken volgen; er is een lijst met vakken die de opleidingen van de Graduate School for Humanities aanbieden. De master wordt afgesloten met een scriptie.

De studenten gaven aan tevreden te zijn met het programma van de masteropleiding. De studenten volgen in de keuzeruimte over het algemeen een van de opleidingsgebonden keuzevakken. Er is een vak dat moeilijk wordt gevonden door de studenten, namelijk het keuzevak *Informatielogistiek*. Hiervan werd aangegeven dat met name het boek behorende bij het vak zeer lastig wordt gevonden. Dit heeft een hoge informatiedichtheid.

De docenten gaven aan dat met name de masteropleiding veel studenten aantrekt die reeds een doctoraal- of masterdiploma en werkervaring hebben. Deze studenten hebben een duidelijke focus welke kennis en vaardigheden zij willen opdoen tijdens hun opleiding. De docenten vinden het lastig om voor deze studenten een coherent, interessant programma aan te bieden gezien de verschillen in voorkennis en interesses. De docenten gaven aan dat zij de hoop hebben jonge studenten aan te kunnen trekken als de nieuwe technologie een meer duidelijke plaats krijgt in de opleiding.

De studenten gaven in het gesprek met de commissie aan dat zij de beroepsoriëntatie missen in de masteropleiding. De docenten gaven aan dat het merendeel van de studenten van zowel de bachelor- als masteropleiding reeds werken in de praktijk. Voor deze studenten is beroepsoriëntatie, volgens de docenten in de opleiding niet noodzakelijk.

Ondanks de instroom van veel studenten met reeds een achtergrond in het beroepenveld is de commissie van mening dat in de masteropleiding een beroepsoriëntatie niet mag ontbreken. De commissie is van mening dat de opleidingen de studenten de kans kan bieden om, indien gewenst, tijdens de opleidingen kennis te maken met het beroepenveld door middel van lezingen, werkbezoeken of een vrijwillige stage. Volgens de kritische reflectie hebben de docenten voldoende contacten in het beroepenveld om dit te realiseren.

De commissie is van oordeel dat de masteropleiding een programma aanbiedt dat voor een belangrijk deel aansluit bij de wensen en behoeften van de studenten. De individuele cursussen zijn van een adequaat niveau voor een masteropleiding. Het programma bevat een redelijke mate van keuzevrijheid die door de studenten gewaardeerd wordt. De commissie adviseert de opleiding aandacht te besteden aan de beroepsoriëntatie, met name voor de studenten die nog geen werkervaring hebben. Deze groep studenten zal groter worden als de opleiding jongere studenten wil aantrekken.

2.1.4 Realisatie eindtermen in het masterprogramma Erfgoedstudies (60 EC)

De relatie tussen de eindtermen en de individuele vakken staat beschreven in de Onderwijs- en examenregeling. In de masteropleiding beogen alle vakken dat de student een voldoende academisch denk- en werkniveau bereikt en dat de student een standpunt leert innemen binnen belangrijke discussies op het vakgebied. Meer in het bijzonder is de masterscriptie gericht op het zelfstandig uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en beoogt het integratieproject studenten in teamverband ervaring te laten opdoen met het opzetten en uitvoeren van een beperkt onderzoek.

De commissie heeft vastgesteld dat de academische vaardigheden, met name gericht op het doen van wetenschappelijk onderzoek, voldoende aandacht krijgen in het programma. Daarnaast worden de studenten gemotiveerd om problemen in hun beroepspraktijk te signaleren die uitnodigen voor wetenschappelijk onderzoek. Daarentegen stelt de commissie vast dat de studenten van de opleiding zelf zeer praktijkgericht ingesteld zijn. Dit blijkt ook uit de scripties die over het algemeen meer gericht zijn op het geven van een advies of oplossing voor een probleem dan een wetenschappelijk onderzoek (zie standaard 3).

De commissie constateert op grond van de kritische reflectie en de gesprekken met het management, de docenten en studenten, het bestuderen van de lesmaterialen inclusief toetsen dat de opleiding de studenten de mogelijkheden biedt om de beoogde eindtermen te behalen.

2.2 Didactisch concept

De commissie is nagegaan in hoeverre er sprake is van een passend didactisch concept dat vertaald is naar adequate werkvormen en dat op een passende wijze wordt ingezet, zoals dat van een opleiding in het domein Kunst en Cultuur verwacht mag worden.

2.2.1 Didactisch concept

In het didactisch concept van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) staan, getuige de kritische reflectie, activerend leren en de persoonlijke benadering centraal. De studenten gaven aan dat zij actief bezig zijn met hun opleiding; ze hebben veel opdrachten en bereiden de colleges voor. Volgens hen moet dit ook wel want door het kleine aantal studenten zijn de colleges over het algemeen in de vorm van werkcolleges en valt het hierbij direct op als een student zich onvoldoende heeft voorbereid.

De studenten en docenten gaven aan dat de lijnen tussen hen kort zijn. De begeleiding die de studenten ontvangen, wordt als zeer persoonlijk ervaren.

Door de invoering van de 8-8-4-structuur is het onderwijs redelijk geconcentreerd. Studenten volgen maximaal twee onderdelen tegelijk. De kritische reflectie vermeldt verder dat er daarnaast bewust gekozen is voor een opbouw van het curriculum waarin de student in elke fase ten minste één vak uit de eigen opleiding volgt. Dit vormt de zogenaamde ‘ruggengraat’ van het programma en beoogt een sterke binding met de opleiding tot stand te brengen. De commissie is van oordeel dat deze uitgangspunten goed gekozen zijn en dat ze kunnen bijdragen aan het studiesucces. Ze adviseert de opleiding de effecten de komende jaren zorgvuldig te monitoren.

De commissie constateert aan de hand van de gesprekken met docenten en studenten en de bestudeerde vakken dat het beschreven onderwijsconcept is geïntegreerd in de curricula van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC).

2.2.2 *Werkvormen*

Volgens de kritische reflectie hanteren de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) verschillende werkvormen, afhankelijk van de cursus. Werkgroepen komen, door de doorgaans kleine studentenaantallen, het meeste voor. De vorm van de werkgroep hangt af van de inhoud of de aard van de stof. De studenten houden referaten en expliciteren en verdedigen een stelling. Verder lezen de studenten elkaars werk en becommentariëren dat. In sommige cursussen oefenen studenten specifieke vaardigheden zoals het opzetten van een database, het maken van programmeeropdrachten of het beoordelen van externe databanken en websites op doorzoekbaarheid of bruikbaarheid. De studenten gaven aan het onderwijs zeer te waarderen. Door het kleine aantal studenten is de interactie tijdens de colleges groot. Er wordt zowel individueel gewerkt als in groepjes. Tijdens computerpractica wordt in tweetallen gewerkt. Er zijn in beide opleidingen meerdere vakken met groepsopdrachten. Hierbij zijn vaak ook studenten van andere opleidingen aanwezig die de vakken als minor of keuzevakken volgen. De studenten vinden het samenwerken met deze andere studenten over het algemeen verrijkend.

In de bacheloropleiding wordt het schrijven van de scriptie vanaf het studiejaar 2012-2013 voorbereid met een onderzoekswerkgroep. Deze onderzoekswerkgroep heeft als doel om studenten voor te bereiden op het schrijven van de bachelorscriptie.

In de masteropleiding is het vak *Integratieproject (6 EC)* opgenomen. Tijdens dit vak werken de studenten als hele groep samen aan een onderzoek. De totale groep wordt in tweetallen opgedeeld die allemaal een specifiek deelgebied moeten opzetten en uitvoeren.

Op basis van het materiaal dat de commissie tijdens het bezoek heeft bestudeerd en de gesprekken met de docenten en de opleidingscommissie, stelt ze vast dat de docenten bewust kiezen voor verschillende werkvormen. Er is nagedacht over de combinatie van vakinhoud en specifieke werkvorm.

2.3 **Instroom en studeerbaarheid**

De kwantitatieve gegevens over de instroom, studielast en rendementen van de opleiding zijn opgenomen in bijlage 5.

2.3.1 Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

2.3.1.1 Instroom

De instroom in de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap is de afgelopen jaren redelijk constant maar laag: gemiddeld 9 voltijdse en 11 deeltijdse studenten per jaar. Volgens de kritische reflectie nam het aantal deeltijdse studenten tot 2011 toe maar door politieke beslissingen zoals de (inmiddels teruggedraaide) langstudeerdersboete en de verhoging van collegegeld voor mensen met een academische graad neemt dit aantal op dit moment af. Opvallend is dat voor zowel de voltijdse als de deeltijdse studenten geldt dat deze over het algemeen niet van het VWO afkomstig zijn: de studenten komen van het HBO of zijn voor deze opleiding met een andere universitaire opleiding gestart. De docenten van de opleiding beschrijven de studenten als a-typische studenten. Zij hebben vaak een studie- en soms een werkgeschiedenis of werken naast de opleiding.

Ook de studenten met wie de commissie tijdens het bezoek heeft gesproken, hadden vóór deze opleiding allen voor een andere studie gekozen. Zij gaven aan dat voor vwo'ers de onbekendheid met de opleiding en het geringe aantal studenten aan de opleiding obstakels vormen. Zij stelden dat de opleiding het werven van studenten zou moeten prioriteren. Het is beter voor de opleiding als er meer studenten zijn en daarnaast zijn de studenten van mening dat zij veel van elkaar kunnen leren.

2.3.1.2 Studeerbaarheid

De faculteit verwacht dat het verhogen van de contacttijd en de nieuwe jaarindeling studenten zullen stimuleren tot een regelmatigere werkritme. Er is een monitorgroep ingesteld om het effect van de nieuwe jaarindeling te volgen. De commissie verwacht dat de ingezette combinatie van maatregelen zal bijdragen aan een hogere studie-inzet en hogere rendementen. Ze vindt het nu echter nog te vroeg om te kunnen beoordelen of het voldoende is. De commissie vond het overigens opvallend dat nog geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheden van het Bindend studieadvies (BSA). Dit wordt volgens informatie van de faculteit per 1 september 2013 ingevoerd waarbij voorgesteld wordt dat een student minimaal 48 EC moet behalen.

De bachelorstudenten CIW hebben volgens de kritische reflectie momenteel zeer weinig contacturen per week: 5,7 uur in het eerste jaar, 4,6 uur in het tweede jaar en 1,7 uur in het derde jaar. Hierbij moet worden opgemerkt dat de contacturen van de keuzevakken niet zijn meegerekend. De gepercipieerde studielast van de studenten is laag: in het eerste jaar maar 19 uur per week en in het tweede en derde jaar 27,5 uur per week. De studenten gaven aan dat zij niet vinden dat zij te weinig contacturen hebben. Naast de contacturen hebben zij veel individueel contact met de docenten.

De studenten zijn van mening dat de studeerbaarheid van de opleiding adequaat is. Er zijn volgens de studenten geen struikelvakken of andere vertragende factoren.

2.3.2 Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

2.3.2.1 Instroom

De instroom in de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) is de afgelopen jaren redelijk constant maar laag: gemiddeld 4 voltijdse en 4 deeltijdse studenten per jaar. Bijna alle masterstudenten hebben een bacheloropleiding of schakelprogramma aan de UvA gevolgd. Evenals de bachelorstudenten zijn ook de masterstudenten vaak iets ouder dan de gemiddelde student.

Studenten met een CIW-bachelordiploma kunnen zonder meer instromen in de masteropleiding. Studenten met een ander geesteswetenschappelijk bachelordiploma kunnen instromen mits ze ten minste 60 studiepunten aan informatievakken hebben gevolgd. Voor studenten met een hbo-bachelordiploma Informatiedienstverlening- en Management is er een schakelprogramma.

2.3.2.2 Studeerbaarheid

Volgens de kritische reflectie hebben de masterstudenten 2,6 contacturen per week, exclusief de contacturen in de keuzeruimte. De studenten gaven aan dat zij niet vinden dat zij te weinig contacturen hebben. De gepercipieerde studielast van de studenten is met 14,8 uur per week zeer laag. De studenten studeren over het algemeen wel binnen de gestelde tijd af.

De commissie maakt zich voor beide opleidingen zorgen over de lage gepercipieerde studielast. De commissie adviseert de opleiding de betrokkenheid van de studenten bij hun opleiding te vergroten door hogere, academische eisen te stellen. De wijze waarop studenten de stof momenteel moeten verwerken, is onvoldoende dwingend en zet hen vooralsnog niet aan tot de noodzakelijke intellectuele arbeid. Ze kunnen hun tentamens ook halen als ze kort voor de toets alle literatuur doornemen. Als een studieonderdeel wordt afgesloten met een paper over een onderwerp naar keuze van de student dreigt eveneens het risico dat de student slechts met een klein deel van de aangeboden stof daadwerkelijk en indringend geconfronteerd wordt. De commissie meent dat aanscherping van het programma en de bijbehorende toetsen zal leiden tot een uitdagender programma dat studenten beter zal kunnen boeien en op een hoger niveau zal brengen.

2.4 Personeel

De opleiding beschikt over 2,7 fte onderwijstijd per 12 bachelor- en 21 masterstudenten. De staf bestaat uit twee hoogleraren, een bijzonder hoogleraar, vijf universitair docenten en één docent. Sinds maart 2013 is een nieuwe capaciteitsvoorzitter aangetrokken, dit is een van de hoogleraren. De commissie heeft het docentencorps bestudeerd en is er van overtuigd dat zij gezamenlijk de expertise hebben om beide opleidingen vorm te geven en de bijbehorende begeleiding te bieden.

De stafleden zijn gepromoveerd, met uitzondering van een promovenda en van enkele docenten van de Hogeschool van Amsterdam. De docenten van de Hogeschool van Amsterdam verzorgen colleges in de bacheloropleiding. Alle stafleden verrichten onderzoek op het terrein van culturele informatiewetenschap. De docenten hebben volgens de kritische reflectie goede contacten in het relevante veld en zijn daardoor goed in staat de ontwikkelingen te volgen in het vakgebied en over te brengen in het onderwijs. De kwaliteit van het onderwijs berust in belangrijke mate op de wetenschappelijke expertise van de docenten.

Het aantal docenten met een onderwijskwalificatie is laag. Volgens informatie van de faculteit wordt ernaar gestreefd om uiteindelijk een personeelsbestand te realiseren van uitsluitend gepromoveerden met een onderwijskwalificatie. Dit streven wordt ondersteund door een 'plan van aanpak inhaalslag BKO' met concrete tijdspaden. De commissie is positief over de stappen die op dit punt worden gezet en beveelt de faculteit met klem aan om de plannen op korte termijn te realiseren.

De bachelor- en masterstudenten met wie de commissie tijdens het bezoek sprak, gaven aan dat ze de docenten toegankelijk vinden en dat ze goede begeleiding krijgen. Dat geldt, volgens de studenten, ook voor de begeleiding tijdens het schrijven van de scripties.

De commissie constateert dat de kwaliteit van het docentencorps en de betrokkenheid bij het vakgebied en de studenten goed zijn.

2.5 Opleidingsspecifieke voorzieningen

Op basis van de documentatie die zij heeft ontvangen en de gesprekken die zij heeft gevoerd met verschillende gremia, stelt de commissie vast dat er sprake is van adequate voorzieningen voor de bachelor- en de masterstudenten.

De opleiding is gevestigd in de binnenstad van Amsterdam. Hier zijn alle voorzieningen aanwezig zoals de bibliotheek, studiezalen en computerzalen voor de computerpractica.

De studieadviseur voor de bacheloropleiding CIW en masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) is met name betrokken bij logistieke problemen zoals de aanwezigheid bij colleges en tijdstippen van toetsen. De problemen zijn over het algemeen door de kleine groep studenten en de kleine, zeer betrokken staf eenvoudig op te lossen.

2.6 Kwaliteitszorg

De opleidingscommissie (oc) van de bacheloropleiding CIW en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) vergadert samen met de opleidingscommissie van het programma Archiefwetenschap van de masteropleiding Kunst- & Cultuurwetenschappen (60 EC). De totale commissie bestaat uit drie docentleden en drie studentleden. De oc komt twee tot drie keer per jaar bijeen en houdt zich met name bezig met het evalueren van de cursussen van de opleidingen.

Alle cursussen worden geëvalueerd. De oc gaf aan dat dit sinds kort weer op papier plaatsvindt omdat de digitale formulieren te weinig respons gaven. De uitkomsten van de cursusevaluaties worden in de oc besproken. De commissie kijkt hierbij met name naar opvallende positieve en negatieve zaken. De studentleden geven in principe een toelichting op de resultaten. Indien er problemen zijn, neemt de voorzitter van de oc contact op met de betreffende docent of docenten.

De studentleden gaven aan dat er goed wordt geluisterd naar hun inbreng. Ze hebben het gevoel dat hun mening en inzet zeer gewaardeerd worden in de oc.

De commissie constateert op basis van het gesprek met de oc dat de resultaten van de cursusevaluaties een vast agendapunt zijn bij de oc vergaderingen en dat er actie wordt ondernomen naar docenten als dit nodig blijkt. De commissie stelt vast dat het evaluatiesysteem zo is opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen worden gesignaleerd waarbij zowel docenten als studenten voldoende inspraak hebben.

Overwegingen

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Het curriculum van de bacheloropleiding is naar het oordeel van de commissie onvoldoende academisch en mist inhoudelijke diepgang en coherentie voor een wetenschappelijke bacheloropleiding op het vakgebied van culturele informatiewetenschap. De opbouw van het curriculum is onsamenhangend en de coherentie tussen de verschillende vakken is onduidelijk. Het hybride profiel van de opleiding is zichtbaar in de vormgeving van het programma en het cursusaanbod. De commissie is van oordeel dat de opleiding een interessant, op theorie gebaseerd maar praktijkgericht, programma biedt. De commissie stelt vast dat de individuele vakken adequaat zijn opgezet en voldoende leerstof en literatuur

bevatten. De individuele cursussen van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen.

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. Studenten zijn positief over het geboden onderwijs en zijn zeer positief over de betrokkenheid en de vakbekwaamheid van de docenten. De opleiding beschikt over docenten die erkend zijn als experts op hun individuele vakgebied en die betrokken zijn bij de studenten.

De commissie is van mening dat aan de cursussen van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap een passend didactisch concept ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen.

De commissie concludeert dat de kwaliteit van het huidige docentencorps en de betrokkenheid bij de studenten meer dan voldoende zijn. De aanstelling van de capaciteitsgroepvoorzitter/ hoogleraar Culturele informatiewetenschap is cruciaal voor de heroriëntatie van de opleiding binnen de erfgoedstudies binnen de UvA en het bepalen van een sterk profiel voor de opleiding.

De commissie stelt vast dat er sprake is van adequate voorzieningen voor de studenten.

Het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen worden gesignaleerd en uitgevoerd. Hierbij hebben zowel docenten als studenten voldoende inspraak.

De individuele cursussen, de kwaliteit en begeleiding van het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen stellen de studenten in principe in staat om de beoogde eindtermen te bereiken. De commissie concludeert echter dat de inhoud, diepgang en samenhang van het programma onvoldoende zijn. Door het gebrek aan samenhang en een zeer hybride, onderliggend profiel voldoet het huidige programma niet aan de eisen die aan een wetenschappelijke bacheloropleiding gesteld worden. Dit weegt voor de commissie zwaar en zij beoordeelt de bacheloropleiding daarom als onvoldoende op standaard 2.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De commissie concludeert dat de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) een programma biedt waarin de doelstellingen van de opleiding gerealiseerd kunnen worden door de studenten. De cursussen van de opleiding zijn zodanig vormgegeven dat zij bijdragen aan het verwerven van de eindtermen. De academische vorming van de studenten is geïntegreerd in de cursussen.

De commissie constateert dat er sprake is van een onderwijsleeromgeving waar onderwijs wordt gewaardeerd en belangrijk wordt gevonden door studenten en docenten. Studenten zijn positief over het geboden onderwijs en zijn zeer positief over de betrokkenheid en de vakbekwaamheid van de docenten. De opleiding beschikt over docenten die erkend zijn als experts op hun individuele vakgebied en die betrokken zijn bij de studenten.

De commissie is van mening dat aan de cursussen van de opleiding Erfgoedstudies (60 EC) een passend didactisch concept ten grondslag ligt. Dit concept is vertaald naar adequate werkvormen waarin veel persoonlijke aandacht uitgaat naar de studenten.

De commissie concludeert dat de kwaliteit van het huidige docentencorps en de betrokkenheid bij de studenten goed is. De aanstelling van de capaciteitsgroepvoorzitter en hoogleraar Culturele informatiewetenschap is cruciaal voor de heroriëntatie van de opleiding binnen de erfgoedstudies binnen de UvA en het bepalen van een sterk profiel voor de opleiding.

De commissie stelt vast dat er sprake is van adequate voorzieningen voor de studenten.

Het kwaliteitszorgsysteem van de opleiding is zodanig opgezet dat verbetermogelijkheden binnen de opleidingen worden gesignaleerd en uitgevoerd. Hierbij hebben zowel docenten als studenten voldoende inspraak.

De commissie komt tot de conclusie dat de inhoud en vormgeving van het programma, de kwaliteit en begeleiding van het personeel en de opleidingsspecifieke voorzieningen de studenten in staat stellen om de beoogde eindtermen te bereiken.

Conclusie

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 2 als ‘onvoldoende’.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC): de commissie beoordeelt Standaard 2 als ‘voldoende’.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

Bevindingen

In deze standaard worden de bevindingen ten aanzien van de toetsing weergegeven (3.1) en wordt vervolgens de vraag beantwoord of studenten de beoogde eindtermen van de opleidingen realiseren (3.2).

3.1 Toetsing

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing. Zij heeft gekeken naar het toetsbeleid, de toetsvormen inclusief de opzet van de scriptie en het functioneren van de examencommissie.

3.1.1 Toetsbeleid

Aan het toetsbeleid van de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap en de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC) ligt een facultair beleid ten grondslag. De UvA heeft een Kader Toetsbeleid gepubliceerd waarin is aangegeven aan welke 22 randvoorwaarden toetsing moet voldoen. De faculteit heeft op basis hiervan een toetsbeleid uitgewerkt dat in juni 2012 is vastgesteld. In de kritische reflectie is beschreven dat een aantal zaken in dit toetsbeleid bijzondere aandacht krijgt:

- de afstemming van de toetsvormen op leerdoelen en eindtermen;
- transparantie van de beoordelingscriteria en procedures;
- een goede spreiding van de toetsmomenten;

- kwaliteitsborging van de toetsen;
- controleerbaarheid door heldere afspraken over peer review en bewaartermijnen;
- deskundigheidsbevordering.

Met ingang van september 2012 is getuige de kritische reflectie vooral een betere spreiding van de toetsen tot stand gebracht: er zijn minimaal twee toetsen per 6 EC. Ook zijn er afspraken gemaakt over nakijktermijnen, feedback en inzagemogelijkheden. Ieder vak beschikt over een studiehandleiding waarin de toetsingsregeling van het vak is opgenomen. Er is een checklist Toetsen en Beoordelen gemaakt die de docenten op een overzichtelijke manier presenteert waar vooraf, tijdens en na een toets opgelet moet worden. Elke cursus kent één herkansing per jaar, georganiseerd op een moment dat deze niet concurreert met het reguliere onderwijs.

Er is een beleid om plagiaat en fraude te voorkomen. Onderdeel daarvan is dat docenten ingeleverde werkstukken digitaal met het programma Ephorus kunnen checken op plagiaat. De commissie is van mening dat er binnen de opleidingen onvoldoende wordt gecontroleerd op plagiaat door de docenten en adviseert om systematisch werkstukken en scripties op plagiaat te controleren.

3.1.2 Toetsvormen

De opleiding hanteert diverse toetsvormen die gerelateerd zijn aan de onderwijsvorm van de cursus. Voorbeelden van toetsvormen zijn: schriftelijke tentamens, opdrachten en presentaties.

De toetsvormen sluiten in beide opleidingen naar het oordeel van de commissie aan bij de inhoud van de vakken. De toetsen waarborgen dat de eindtermen worden getoetst die voor de opleidingen behaald dienen te worden. De toetsen die de commissie tijdens het bezoek heeft ingezien, voldoen naar haar oordeel aan de eisen van validiteit en betrouwbaarheid. De procedures zijn transparant en bij de studenten bekend.

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

Voor de bachelorscriptie bestaat een reglement. Dit reglement bevat onder andere een werkplanmodel en richtlijnen voor de vormgeving van de scriptie. De toetsing van de bachelorscriptie vindt plaats aan de hand van een beoordelingsformulier. Dit formulier geeft de eisen die aan een bachelorscriptie gesteld worden nauwkeurig weer. Het academische niveau wordt getoetst aan de hand van een heldere vraagstelling, weergave van en verbinding tot theoretisch kader, verantwoording van onderzoeksmethode, correcte bibliografische referenties en goed beargumenteerde conclusies van de scriptie. De scriptie wordt beoordeeld door één docent.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Ook voor de masterscriptie bestaat een reglement. Dit reglement bevat een werkplanmodel, een overzicht van technische aanwijzingen en een lijst met de beoordelingscriteria. De toetsing van de masterscriptie vindt plaats aan de hand van een beoordelingsformulier. Dit formulier beschrijft de beoordelingscriteria van de toetsing. Het academische niveau wordt getoetst aan de hand van de opzet en inkadering van onderzoek, methodologische transparantie, opbouw van argumentatie, persoonlijke bijdrage en creativiteit en kwaliteit van de theorievorming en/of case studies. De scriptie wordt beoordeeld door de begeleider en een tweede lezer, die gezamenlijk het cijfer bepalen.

3.1.3 Examencommissie

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

De examencommissie Culturele informatiewetenschap is onderdeel van de examencommissie Mediastudies. Het studiejaar 2012-2013 is een overgangsjaar. Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie is vorig jaar reeds gestart met het controleren van de toetsregeling en de studiehandleiding per vak van Culturele informatiewetenschap. Vanaf 1 september 2013 is het verplicht per vak ook een toetsdossier te hebben. Deze toetsdossiers zullen ook door de examencommissie worden doorgelicht.

De commissie beschouwt deze aanpak met een controle van de cursushandleidingen en toetsdossiers als een intensieve vorm van kwaliteitscontrole die de opleiding een goed inzicht zal verschaffen in de kwaliteit van het geboden onderwijs.

De examencommissie heeft ook een verantwoordelijkheid in het goedkeuren van de keuzevakken van de bachelorstudenten. Het lid van de examencommissie gaf aan in het gesprek met de commissie dat de bachelorstudenten over het algemeen zeer gericht kiezen en vaak besluiten voor het volgen van een van de minoren. Bij het goedkeuren van de keuzevakken let de examencommissie met name op het niveau van de keuzevakken.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De examencommissie is verantwoordelijk voor alle masteropleidingen van de *Graduate School for Humanities*. De examencommissie bestaat uit vijf leden. Daarnaast zijn er voor elke masteropleiding een of meer gedelegeerden aangewezen. Deze gedelegeerden adviseren de examencommissie over de verzoeken van studenten aan de examencommissie. Ook zijn zij het aanspreekpunt voor zowel de leden van de examencommissie als de medewerkers van de opleidingen. De gedelegeerde heeft als algemene taken het implementeren en handhaven van het Examenreglement van de *Graduate School* en het, op verzoek van de examencommissie, onderzoeken en verslag doen van plagiaatzaken.

Er zijn op facultair niveau beleidsmaatregelen genomen zoals de nieuwe programmastructuur, de verplichte inlevering van studiehandleidingen en toetsdossiers voor alle cursussen, aanpassing van de taakstelling en extra facilitering van de examencommissies. De examencommissie van de *Graduate School* is drie jaar geleden ingesteld en werkt volgens eigen zeggen inmiddels op een wijze die een grote *span of control* combineert met voldoende slagkracht. De faculteit heeft geïnvesteerd in de benodigde ambtelijke ondersteuning door 1 fte voor het secretariaat ter beschikking te stellen. Wekelijks is er overleg tussen de voorzitter, ambtelijk secretaris en secretaresse, eenmaal per drie weken met de examencommissie als geheel. De examencommissie vergadert driemaal per jaar met de gedelegeerden.

De examencommissie heeft de afgelopen periode de diverse reglementen opgeschoond en een nieuw toetsbeleid ontwikkeld. Aan de hand van toetsdossiers zal de kwaliteit van de toetsen worden beoordeeld. De examencommissie heeft ook vastgesteld dat het noodzakelijk is de scriptiebeoordelingen die in de verschillende opleidingen gehanteerd worden, beter op elkaar af te stemmen. De examencommissie stelt aan het begin van het komende studiejaar een protocol vast. Verder handelt de examencommissie verzoeken af voor vrijstellingen, aangepaste programma's en dergelijke en ziet ze haar rol in het bewaken van de wijze en het niveau van beoordelen over de opleidingen heen. De commissie meent dat de

examencommissie haar rol goed heeft ingevuld en adequaat toeziet op de kwaliteit van de examinering.

3.2 Gerealiseerde eindtermen

De commissie is nagegaan of de studenten van de opleidingen de beoogde eindtermen realiseren.

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap

De commissie heeft zeven bachelorscripties gelezen. In de meeste gevallen kwam het oordeel van de commissie overeen met dat van de begeleidende docent. In één geval was de commissie het oneens met de beoordeling van de facultaire begeleider, de commissie beoordeelde de scriptie significant lager maar wel met een voldoende.

Op grond van de bestudeerde eindwerkstukken oordeelt de commissie dat de scripties het vereiste bachelorniveau laten zien.

Een andere wijze om na te gaan of de beoogde doelstellingen worden gerealiseerd is het succes van de afgestudeerden in vervolgoopleidingen of op de arbeidsmarkt. Tijdens het bezoek werd benadrukt door docenten en studenten dat het merendeel van de bachelorstudenten doorgaat met een masteropleiding. Volgens de kritische reflectie biedt de bacheloropleiding daarvoor een goede basis. Zowel de masterstudenten als de alumni gaven aan dat de bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap goed aansluit op de masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC). In de kritische reflectie staat beschreven dat de bacheloropleiding ook toegang biedt tot de duale master Erfgoedstudies (90 EC), programma Archiefwetenschap, en onder voorwaarden tot de onderzoeksmaster Media Studies en de programma's Erfgoedstudies en Preservation and Presentation of the Moving Image van de duale masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC).

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De commissie heeft in eerste instantie zeven masterscripties gelezen. In de meeste gevallen kwam het oordeel van de commissie overeen met dat van de begeleidende docent.

In één geval vond de commissie de scriptie onvoldoende. De scriptie was door de facultair begeleider beoordeeld met een 8. De scriptie miste een gedegen theoretische onderbouwing en de gebruikte onderzoeksmethode was volgens de commissie ongeschikt voor de onderzoeksvraag. Daarnaast viel op dat de student slechts gebruik had gemaakt van Nederlandse literatuur terwijl over het betreffende onderwerp veel internationale literatuur beschikbaar is. De scriptie is door een tweede commissielid gelezen, ook deze beoordeelde de scriptie met een onvoldoende. Vervolgens heeft de commissie twee aanvullende scripties gelezen. Bij die nadere selectie stelde de commissie vast dat haar oordelen overeenkomen met de beoordeling door de staf. De commissie beschouwt de onvoldoende scriptie als een incident.

De commissie vond de scripties over het algemeen inhoudelijk interessant en goed geschreven. Wel maakt de commissie de kanttekening dat zij van mening is dat de scripties meer het karakter hebben van adviesrapporten dan van wetenschappelijk onderzoek. Desondanks is de commissie van mening dat de studenten in de scripties duidelijk laten zien dat ze de beoogde eindtermen van de opleiding hebben gerealiseerd.

Overwegingen

De commissie is nagegaan of de opleidingen beschikken over een adequaat systeem van toetsing en of studenten de beoogde eindtermen realiseren.

De commissie concludeert dat er sprake is van een regelmatige toetsing, waardoor de studenten gestimuleerd worden tot studeren en zicht hebben op hun voortgang. De toetsvormen passen bij de leerdoelen van de verschillende studieonderdelen en zetten de studenten aan tot oordeelsvorming en het formuleren van een goed beargumenteerd betoog.

De examencommissies van beide opleidingen hebben dit studiejaar hun nieuwe verantwoordelijkheden en werkzaamheden conform de wettelijke voorschriften opgepakt. Een aantal belangrijke zaken is reeds in gang gezet, zoals een gemeenschappelijk toetsreglement en scriptieformulieren voor beide opleidingen. Een volgende stap is het beoordelen van de toetsdossiers van de verschillende cursussen. De commissie beveelt voor beide opleidingen aan dat ingeleverde werkstukken standaard door Ephorus worden gecontroleerd op plagiaat.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de bachelorstudenten *Culturele informatiewetenschap* heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten overeenkomt met de eisen waaraan bachelorstudenten moeten voldoen.

Op basis van de beoordeling van de scripties van de masterstudenten *Erfgoedstudies (60 EC)* heeft de commissie vastgesteld dat het niveau van de studenten overeenkomt met de eisen waaraan masterstudenten moeten voldoen.

De resultaten van afgestudeerde bachelorstudenten in een masteropleiding en de afgestudeerde masterstudenten op de arbeidsmarkt zijn volgens de opleiding positief. De commissie heeft op grond van wat ze gezien en gehoord heeft geen reden daaraan te twifelen en is van oordeel dat de opleidingen de door haar geformuleerde doelstellingen realiseren.

Conclusie

Bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap: de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC): de commissie beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de bacheloropleiding *Culturele informatiewetenschap* op de eerste en derde standaard voldoet aan de gestelde eisen. Daarnaast constateert de commissie dat de individuele vakken van het programma adequaat zijn en van een goed niveau. De vakken kunnen samen een gespecialiseerde en praktijkgerichte opleiding vormen. De vormgeving van het programma maakt de opleiding volgens de commissie voornamelijk minder geschikt om als academische basisopleiding te fungeren. De commissie stelt ook vast dat studenten de opleiding met weinig contacturen en een lage studielast kunnen volbrengen. De opleiding trekt zeer betrokken en getalenteerde studenten aan die goed weten wat zij willen leren en uit de studie willen halen. De bestudeerde scripties zijn dan ook van een overtuigend adequaat niveau en voldoen aan de eisen die gesteld worden aan een bachelorscriptie. Alles overwegende beoordeelt de commissie de opleiding daarom als voldoende.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *bacheloropleiding Culturele informatiewetenschap* als ‘voldoende’.

Algemeen eindoordeel

De commissie komt op basis van het bestudeerde materiaal en de gevoerde gesprekken tijdens het visitatiebezoek tot het oordeel dat de masteropleiding *Erfgoedstudies (60 EC)* op alle drie de standaarden voldoet aan de eisen. De doelstellingen van de opleiding, zoals geformuleerd in de beoogde eindtermen, zijn adequaat en passen bij het academische karakter van een masteropleiding. De opzet en organisatie van het onderwijsprogramma zijn doordacht en de bijbehorende begeleiding en voorzieningen stellen de studenten in staat de beoogde leerdoelen te realiseren. Aan de hand van de toetsen en scripties stelt de commissie vast dat er een academisch niveau wordt behaald en dat de opleiding de studenten adequaat voorbereidt op hun verdere carrière.

Conclusie

De commissie beoordeelt de *masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)* als ‘voldoende’.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van de visitatiecommissie

---

Prof. dr. Bart Verschaffel is gewoon hoogleraar architectuurtheorie en architectuurkritiek aan de Universiteit Gent. Hij studeerde wijsbegeerte en mediëvistiek aan de Universiteit Leuven en promoveerde met een onderzoek in de geschiedtheorie. Hij publiceert op het gebied van de cultuurfilosofie, architectuurtheorie, en de esthetica, met als recente monografische publicaties: *Essais sur les genres en peinture: Nature morte, portrait, paysage* (2007), *Van Hermes en Hestia. Over Architectuur* (2010), *Een god is vele dieren. Essays over het werk van Jan Fabre 1988-2010* (2010), en *De zaak van de kunst. Over kennis, kritiek, en schoonheid* (2011). Hij is scenarist van een aantal kunstdocumentaires voor de BRTN over kunstenaars zoals Antoine Wiertz, Henri De Braekeleer, René Magritte, Thierry De Cordier e.a., en was curator van de tentoonstelling *Giambattista Piranesi* in het MSK Gent (2008-2009) en *bob Van Reeth, architect* in BOZAR Brussel (2013).

Em. Prof. dr. Hans van Maanen was van 1982 tot 2011 verbonden aan de Rijksuniversiteit Groningen, de laatste tien jaar als hoogleraar Kunst en Maatschappij. Hij studeerde Nederlands en Theaterwetenschap in Utrecht en werkte o.m. bij het Groot Limburgs Toneel (Maastricht) en Toneelgroep Theater (Arnhem). In 1982 promoveerde hij aan de Universiteit Antwerpen. Hij publiceerde nationaal en internationaal over kunstbeleid en schreef regelmatig onderzoeksrapporten voor Nederlandse overheden en kunstinstellingen. Van Maanen is voorzitter van STEP (*Project on European Theatre Systems*) en lid van de *editing board* van verschillende internationale tijdschriften waaronder de *International Journal of Cultural Policy*. Hij was zowel bestuurslid als interim directeur van het Fonds voor de Podiumkunsten en sinds zijn emeritaat voorzitter van de kunstraad Groningen. Twee van zijn boekpublicaties zijn: *Het Nederlandse Toneelbestel van 1945 tot 1995*. Amsterdam, 1997: AUP en *How to Study Art Worlds. On the Societal Functioning of Aesthetic Values*. Amsterdam 2009: AUP.

Prof. dr. Geert Lernout is gewoon hoogleraar vergelijkende literatuurwetenschap aan de Universiteit Antwerpen. Hij studeerde in Antwerpen en Dublin en promoveerde in 1984 aan de Universiteit van Toronto op een onderzoek van de invloed van het werk van Friedrich Hölderlin en James Joyce in de Franse naoorlogse kritiek. Sinds 1985 werkt hij in Antwerpen waar hij het James Joyce Centrum leidt. Hij publiceerde artikelen en boeken in het Engels over James Joyce en Friedrich Hölderlin, over vergelijkende en genetische literatuurwetenschap en boeken in het Nederlands over J.S. Bachs Goldberg Variaties, de geschiedenis van het boek, over de bijbel en de manieren waarop de bijbel gelezen wordt en over de invloed van religie in de Verenigde Staten. Daarnaast recenseert hij voor Vlaamse kranten en is hij actief als publicist.

Prof. dr. Michael Astroh begon in 1972 zijn studie Filosofie en Germaanse en Romaanse talen aan de Universiteit van Bonn en zette die voort aan de École Normale Supérieure te Parijs. Vanaf 1974 schreef hij free-lance voor de Neue Zürcher Zeitung. In 1982 promoveerde hij aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte Leuven. Na enkele jaren te hebben gewerkt als onderzoeksmedewerker aan het Wolfson College te Oxford haalde hij zijn habilitatie aan de universiteit van Saarland en verkreeg hij een aanstelling als Heisenberg docent. Sinds 1995 bekleedt Michael Astroh een professoraat in de Filosofie aan de Ernst Moritz Arndt Universiteit van Greifswald (Duitsland). Zijn publicaties zijn enerzijds gewijd aan vragen aangaande literatuur, kunst, architectuur en muziek, anderzijds aan problemen der fenomenologie, taalfilosofie en de logica en haar geschiedenis.

Prof. dr. Mariët Westermann is Vice President of the Andrew W. Mellon Foundation. Prior to taking up her position at the Foundation, she was provost and chief academic officer of

New York University Abu Dhabi, having started the development of the campus in 2007. At NYU, she was also director of the Institute of Fine Arts for six years, after serving as associate director of research and academic programs at the Clark Art Institute in Massachusetts, and as assistant and associate professor at Rutgers University. A historian of European art, she is the author of several books, including *A Worldly Art: The Dutch Republic 1585-1718* (ranked a Notable Book of the Year by the New York Times), *The Amusements of Jan Steen: Comic Painting in the 17th Century*, *Rembrandt: Art and Ideas*, and *Anthropologies of Art*. Collaborating frequently with museums, she wrote the Rijksmuseum Dossier: Johannes Vermeer and served as guest curator of the exhibition *Art and Home: Dutch Interiors in the Age of Rembrandt* (Newark Museum and Denver Art Museum). Her current research concerns the medium of painting as a resource of European culture and the Garden of Eden in the imagination of Judaism, Christianity, and Islam. Westermann received her B.A. magna cum laude in history from Williams College, and her M.A. and Ph.D. in the history of art at NYU's Institute of Fine Arts.

Dr. Andreas Fickers is Associate Professor for Comparative media history at the Faculty of arts and social sciences at Maastricht University. He studied history, philosophy and sociology at the universities of Aachen and Reims, specializing on the history of science and technology and the sociology and philosophy of knowledge. He rejoined Aachen University as research and teaching assistant in contemporary history after practical courses at the German Museum for science and technology in Munich and Bonn. His interest in media technologies resulted in a deeper concern for media history (especially radio and television). In 2003 he was appointed Assistant Professor for television history at the department for Media and Culture at Utrecht University, and set up a broader research agenda for a comparative European history of television. Since October 2007, he works at Maastricht University as a member of the department of Arts and Culture and the research group Science, Technology and Society. His scholarly ambition is to bridge theoretical and methodological approaches from various disciplines (especially from history of technology and media and cultural studies) in order to promote a transnational and European perspective in the history of media and technology.

Prof. dr. Remieg Aerts is hoogleraar politieke geschiedenis na 1500 aan de Radboud Universiteit Nijmegen. Hij studeerde en promoveerde aan de Rijksuniversiteit Groningen. Zijn studie *De letterheren. Liberale cultuur in de negentiende eeuw: het tijdschrift De Gids* (1997) werd viermaal onderscheiden. Hij publiceerde onder meer over cultuurkritiek, burgerlijke cultuur, nationaal besef, tijdschriften, politieke cultuur en democratie. In 2006 verscheen *Hoofdstad in aanbouw 1813-1900. Geschiedenis van Amsterdam III* (met Piet de Rooij) en in 2009 *Het aanzien van de politiek. Geschiedenis van een functionele fictie*. Aerts is directeur van de landelijke Onderzoeksschool Politieke Geschiedenis en lid van de KNAW.

Nadeche Seugling studeerde Algemene Cultuurwetenschappen (BA) aan de Erasmus Universiteit van 2009 tot 2012. Haar scriptie betrof een kwantitatief onderzoek naar de arbeidsmotivatie van mensen in de culturele sector. Tijdens deze studie deed zij ruime ervaring op in de medezeggenschap (opleidingscommissie, faculteitsraad en universiteitsraad). Ook was, en is, zij actief bij studieverenigingen (Histartes, EUREOS) met het organiseren van activiteiten voor studenten. Vanuit een brede academische interesse studeert zij op dit moment Human Resource Management (Msc), ook aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Hier verwacht zij in september 2013 cum laude af te studeren.

Prof. dr. Mark Delaere is gewoon hoogleraar Musicologie aan de Universiteit van Leuven. In 1988 promoveerde hij in Leuven tot doctor in de musicologie, en van 1989 tot 1991 was hij op uitnodiging van Carl Dahlhaus 'Gastwissenschaftler' aan de T.U.Berlin. In 1998 werd

hij titularis van de Breughel Chair aan de University of Pennsylvania. Prof. Delaere doet onderzoek en geeft les over muziek uit de 20ste en 21ste eeuw, en probeert daarbij historische, muziekanalytische, esthetische en muziektheoretische aspecten op elkaar te betrekken. Sinds 1995 is hij artistiek directeur van het Festival van Vlaanderen, en in 2000 richtte hij het centrum voor nieuwe muziek MATRIX op. Delaere publiceerde tot nog toe zes boeken en een 200-tal artikelen in tijdschriften en verzamelboeken.

Bijlage 2: Domeinspecifiek referentiekader

Inleiding

Dit referentiekader is bedoeld voor een breed spectrum aan wetenschappelijke bachelor- en masteropleidingen aan de universiteiten in Nederland die in het kader van de landelijke heraccreditatieprocedure Geesteswetenschappen, specifiek het subcluster Kunst en Cultuur, worden beoordeeld.

Er is gekozen voor een referentiekader dat niet prescriptief van aard is, maar veel ruimte geeft aan opleidingen om naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, eigen keuzes te maken en accenten te leggen. Het referentiekader vraagt van de opleidingen om bij die keuze heldere doelstellingen en eindkwalificaties te formuleren en te onderbouwen dat aan de NVAO-criteria voor niveau (bachelor of master) en oriëntatie (wetenschappelijk onderwijs) wordt voldaan.

Bij de vormgeving van dit referentiekader is gebruik gemaakt van diverse referentiekaders, zoals die van de Quality Assurance Agency² uit Groot-Brittannië. Verder is rekening gehouden met de Dublin-descriptoren en, voor zover mogelijk, het Tuning-project.³ Ten slotte is gebruikgemaakt van het rapport Onderwijsvisitatie Kunst en Cultuur uit 2007.⁴ Het referentiekader is vastgesteld door de visitatiecommissie van het subcluster Kunst en Cultuur en wordt voor de bezoeken aan de opleidingen aangeboden.

Opleidingen op het gebied van Kunst en Cultuur gaan over de bestudering van een of meerdere culturele verschijningsvormen, zoals de wetenschappen, literatuur, beeldende kunst, design, architectuur, muziek, film, televisie, theater, vormgeving (nieuwe) media⁵, erfgoed (hedendaagse dan wel historische) maatschappelijke, politieke, religieuze, economische en technologische ontwikkelingen, en de relaties hiertussen. De bestudering van kunst en cultuur is vaak multi- of interdisciplinair van aard en geschiedt veelal vanuit vergelijkend perspectief. Zowel meer gebruikelijke disciplines en methodologieën van de geesteswetenschappen als de invloed van de internationale *cultural studies* beweging zijn duidelijk herkenbaar op dit grote terrein. In de programma's komen meerdere wetenschappelijke perspectieven aan bod, vaak in een multidisciplinair verband, soms ook binnen een meer interdisciplinaire setting: (kunst)historisch perspectief, esthetisch perspectief, filosofisch perspectief (vraagstukken van ethische, methodologische en wetenschapsfilosofische aard), maatschappijwetenschappelijk perspectief (vraagstukken van politieke, religieuze, juridische, economische en sociale aard) en organisatorisch perspectief (de productie, distributie en consumptie van de brede waaier van kunst- en cultuuruitingen, maar ook de conservering en ontsluiting daarvan).

Onder deze visitatie vallen de opleidingen met als primair aandachtspunt cultuur, al dan niet in relatie tot maatschappelijke vraagstukken (zoals Algemene Cultuurwetenschappen, Antieke Cultuur, Cultureel Erfgoed, Cultuurbeleid); opleidingen met kunst, architectuur of design als studieobject (zoals Kunstgeschiedenis, Kunstwetenschappen, Kunstbeleid en –management, Design Cultures); opleidingen gericht op één of meer specifieke media in relatie tot cultuur

---

² Subject benchmark statement Communication, media, film an cultural studies (2008); Subject benchmark statement History of art, architecture and design (2008); Subject benchmark statement Art and design (2008); Subject benchmark statement Music (2008), Subject benchmark statement Dance, drama and performance (2007), The Quality Assurance Agency for Higher Education.

³ A Tuning Guide to Formulating Degree Programme Profiles Including Programme Competences and Programme Learning Outcomes, Bilbao/Groningen/The Hague: Nuffic / TUNING Association, 2010.

⁴ Onderwijsvisitatie Kunst en Cultuur, Utrecht: QANU, 2007.

⁵ De aandacht voor (nieuwe) media in de opleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zal eerder vanuit een kunstzinnig perspectief zijn dan bij opleidingen op het terrein van mediastudies in het aparte mediastudiescluster.

(zoals Literatuurwetenschap, Film- en televisiewetenschap, Theaterwetenschap, Muziekwetenschap, Mediastudies); opleidingen gericht op religie en cultuur (zoals Religie in Samenleving en Cultuur en Theologie en Religiewetenschappen).

Dit spectrum is breed:

- sommige opleidingen strekken zich uit over de algemene gebieden van kunst en cultuur terwijl andere zich concentreren op een bepaalde praktijk zoals cultureel erfgoed, architectuur en design, wetenschap en technologie, film, muziek, journalistiek, theater, televisie;
- sommige opleidingen bevatten een significante historische component, terwijl andere eigentijdse ontwikkelingen benadrukken;
- de opleidingen besteden aandacht aan zeer diverse aspecten van kunst en cultuur, zoals management- en beleidstoepassingen, sociaal gebruik en/of symbolische, esthetische of affectieve betekenissen, praktische of technische aspecten;
- sommige opleidingen concentreren zich op culturele en esthetische systemen dan wel op specifieke media (bijvoorbeeld, drukmedia, film, televisie, radio, populaire muziek, nieuwe vormen en gebruiken van digitale communicatie, nieuwe esthetische vormen);
- sommige opleidingen onderzoeken vormen van materiële cultuur en dagelijkse culturele praktijken (bijvoorbeeld populaire culturele vormen en praktijken; religie; culturele instellingen zoals galerijen, musea en theaters diverse erfgoedinstellingen);
- sommige opleidingen concentreren zich hoofdzakelijk op professionele praktijken en hun bijbehorende creatieve, zakelijke, intellectuele en/of technische vaardigheden, terwijl andere geen rechtstreekse relatie bieden met de media of culturele praktijk.

Het referentiekader definieert welke eisen worden gesteld aan de doelstellingen van de opleidingen, met name aan de domeinspecifieke eindtermen en kwalificaties. Vervolgens gaat het referentiekader in op de domeinspecifieke eisen aan de inrichting en inhoud van het programma.

Doelstellingen, eindtermen/kwalificaties, programma van de opleidingen

Zoals eerder aangegeven is het spectrum aan opleidingen dat in de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld wordt, breed. Verschillende aspecten en disciplines komen, met wisselende accenten en al dan niet interdisciplinair aangeboden, in deze opleidingen aan de orde:

1. cultuurwetenschap/ *cultural studies*
2. erfgoedstudies, archiefwetenschap en culturele informatiewetenschap
3. literatuurwetenschap
4. kunst-, architectuur- en designgeschiedenis
5. geschiedenis
6. filosofie
7. letterkunde
8. theater-, film- en/of televisiewetenschap, dramaturgie
9. mediastudies
10. muziekwetenschap
11. sociologie
12. psychologie
13. politicologie
14. wetenschap- & technologiestudies
15. museumstudies en *cultural economics*
16. religiewetenschap
17. wetenschapsbeoefening en bijbehorende onderzoeksvaardigheden
18. algemene wetenschappelijke vorming.

Opleidingen leggen verschillende accenten en hanteren bijpassende doelstellingen. Dit heeft implicaties voor de omschreven eindtermen/kwalificaties en het programma van de verschillende (categorieën van) opleidingen. De hieronder omschreven doelstellingen, eindtermen/kwalificaties en het programma moeten daarom in dit licht gelezen worden.

A. Doelstelling en aard van de opleidingen

De bachelor- en masteropleidingen die in de visitatie Kunst en Cultuur worden beoordeeld, hebben als doel studenten op te leiden tot een initieel (bachelor), dan wel specialistischer (master) wetenschappelijk niveau op het gebied van het object van de studie. Daarnaast bereiden ze studenten voor op een maatschappelijke loopbaan waarbij de kennis en vaardigheden die binnen de studie verworven zijn, van nut kunnen zijn. Eén van de doelen van de bacheloropleiding is de student niet alleen op een maatschappelijke loopbaan, maar ook op een verdere studieloopbaan (met als eerstvolgende niveau: master) voor te bereiden. Voor de masteropleiding geldt dat de student zodanig wordt opgeleid dat hij kan worden toegelaten tot een opleiding die voorbereidt op een promotie.⁶ Gezien de breedte van het opleidingsaanbod in het subcluster Kunst en Cultuur wordt in dit referentiekader niet verwezen naar een specifieke beroepsactiviteit (met uitzondering van de professionele masters, die theoretische en praktische elementen combineren in het kader van het streven naar beroepsvorming op academisch niveau), noch naar wat de samenleving in de eerste plaats mag en kan verwachten van bachelors en masters van deze opleidingen. Zo gesteld meent dit kader wel degelijk het wetenschappelijk niveau en de maatschappelijke relevantie van de betreffende opleidingen te kunnen beschrijven.

De commissie verwacht van de bachelor- en masteropleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, dat zij tot doel hebben:

- a. kennis van en inzicht te bieden: in algemene wetenschappelijke theorievorming en methoden op het terrein van kunst en cultuur zoals in het voorgaande omschreven; in specifieke verdieping ten aanzien van het vakgebied en object van studie; in (actuele) vraagstukken en ontwikkelingen in het vakgebied en hiertoe een beargumenteerd standpunt kunnen bepalen;
- b. studenten zodanig te vormen dat zij zich in woord en geschrift op academisch niveau kunnen uitdrukken;
- c. dat studenten bekendheid opbouwen met enkele wezenlijke gebieden van (actueel) onderzoek in het object van studie; concepten en waarden op het gebied van studie kunnen hanteren en onderscheiden en debatten op dat gebied kunnen aangaan, inclusief het bewustzijn dat kennis beperkingen kent;
- d. de student vertrouwd te maken met de waarde van de wetenschappelijke benadering, van inzicht in theorie en methodologie, en van een optiek van relativiteit van interpretaties;
- e. een kader te bieden waarbinnen de student probleemgericht leert omgaan met de theorie en de verworven kennis, en het verworven inzicht op een wetenschappelijke manier leert toe te passen, ook op bronnen voor het betreffende wetenschapsgebied;
- f. integratie van de verschillende disciplines bij multi- en interdisciplinaire opleidingen;
- g. een evenwicht te bieden tussen breedte en diepte van kennis en inzicht, waarbij het accent verschuift van breedte in de bachelor naar diepte in de master;

---

⁶ De oprichting van researchmasters maakt het niet onmogelijk voor 'reguliere' masters een loopbaan in het academisch onderzoek te ambiëren. De masteropleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zullen, hoewel ook wat betreft nadruk op academische onderzoeksmethoden en -praktijken verschillende accenten worden gelegd, hun studenten doorgaans voldoende uitrusten om een wetenschappelijke loopbaan nadrukkelijk tot de opties te laten behoren.

- h. studenten bewust te maken van de disciplinaire en nationale grenzen die worden overschreden dan wel geslecht in de praktijk van wetenschappelijk onderwijs en onderzoek alsook in de maatschappelijke praktijk.

De bacheloropleiding biedt een brede opleiding op een of meer wetenschapsgebieden op initieel academisch niveau. De masteropleiding biedt specialisatie en verdieping per vakgebied of programma. Bij de masteropleiding is het ook denkbaar dat de specialisatie en verdieping meerdere vakgebieden bestrijken, hetgeen dan noodzakelijkerwijs gevolgen heeft voor de mate van diepgang.

B. Eindtermen en kwalificaties bacheloropleiding

Studenten die een bachelor hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, beschikken over de volgende domeinspecifieke kennis en vaardigheden. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, verschillende accenten leggen.

Kennis

- Beheersing van de grondbeginselen van de kerndisciplines van de betreffende studie en een algemeen inzicht in de methodologie in de bestudeerde discipline(s);
- Kennis van en inzicht in de eigentijdse ontwikkelingen naargelang de aard van het studieobject en het opleidingsperspectief;
- Verdiepte kennis van een deelgebied van de betreffende studie;
- Kennis van wetenschapsfilosofische achtergronden van het wetenschappelijk onderzoek op het bestudeerde terrein;
- Kennis van inter- en/of multidisciplinaire werkwijzen;
- Kennis van de inbedding van het opleidingsveld in de maatschappelijke praktijk.

Vaardigheden

- Goede taalvaardigheid in de taal van de opleiding zowel qua lezen als schrijven, luisteren, spreken en interpreteren;
- In staat zijn om relevante wetenschappelijke teksten te lezen, deze te analyseren en te interpreteren en daarover een standpunt verdedigen in de taal van de opleiding;
- Effectief gebruik kunnen maken van naslagwerken op het betreffende vakgebied en bronnen kunnen raadplegen;
- Effectief gebruik kunnen maken van moderne media ('mediawijdsheid');
- Beheersing van de gangbare onderzoeksmethoden en -technieken van de betreffende (sub)discipline(s), de meeste passief, sommige actief (gegevens verzamelen, interpreteren en analyseren);
- Gegevens en wetenschappelijke literatuur (historische, literatuur-, cultuur-, muziek-, televisie-, film-, theaterwetenschappelijk en/of van gekozen hulpdisciplines) op een initieel academisch niveau kunnen verzamelen, analyseren, vergelijken, kritisch toetsen en hiervan op een heldere wijze schriftelijk en mondeling verslag kunnen doen;
- In staat zijn tot zelfstandige oriëntatie op relevante beroepssectoren dan wel mogelijke vervolgopleidingen.

Academische vaardigheden en attitude

- In staat zijn zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen mede gebaseerd op het afwegen van relevante sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke of ethische aspecten;

- Beschikken over de flexibiliteit om de in de opleiding opgedane kennis, inzichten en vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding;
- Zich bewust zijn van de internationale context waarin zichzelf, hun opleiding, en de potentiële arbeidsmarkt zijn gesitueerd en zijn in staat dit besef ten positieve in te zetten in hun opleiding en met betrekking tot hun loopbaan;
- In staat zijn tot reflectie op eigen verantwoordelijkheid;
- Respect tonen voor (de mening van) anderen.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Uit de eindkwalificaties van de opleiding blijkt dat de opleiding een herkenbare plaats inneemt in de (internationale) maatschappelijke en wetenschappelijke praktijk en is afgestemd op de daartoe vereiste kennis, vaardigheden en attitude.

De bacheloropleidingen in het subcluster Kunst en Cultuur zijn vanuit beroepsperspectief bezien overwegend generalistische opleidingen⁷ die hun waarde in dit opzicht ontleen aan een brede academische vorming en vaardigheden zoals hierboven omschreven.

De opleiding kan aantonen dat zij de eindkwalificaties heeft afgestemd op de verwachtingen van het afnemend veld. Bachelorafgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden om beroepen of functies te kunnen vervullen waarvoor een wetenschappelijke bacheloropleiding op het gebied van opleidingen die in de visitatie Kunst en Cultuur beoordeeld worden, vereist of dienstig is.

C. Eindtermen en kwalificaties masteropleiding

De masteropleiding bouwt wat betreft kennis en vaardigheden voort op de bacheloropleiding. Onderstaande eindtermen zijn van toepassing afhankelijk van de keuze voor een of meerdere specialismen in de masteropleiding.

Studenten die een master hebben afgerond in een van de opleidingen die in het kader van de visitatie Kunst en Cultuur worden beoordeeld, dienen over de volgende kennis en vaardigheden te beschikken. Opleidingen kunnen naar de aard van het object van studie dat centraal staat en naar de aard van de invalshoek die zij gekozen hebben, verschillende accenten leggen. Dit geldt in het bijzonder voor de professionele masteropleidingen, die sterk betrokken zijn op de beroepsuitoefening.

Kennis

- Kennis van en het vermogen tot actieve deelname aan de wetenschappelijke activiteiten van de discipline dan wel op het multi- of interdisciplinaire terrein waarop de opleiding is gesitueerd, in het bijzonder op het gebied van de gevolgde specialisatie. Dit impliceert voldoende kennis en inzicht voor het zelfstandig opzetten en uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek;
- Kennis van en inzicht in de belangrijkste theorieën, kernbegrippen en thema's, de onderzoeksmethoden en –technieken op het betreffende wetenschapsgebied;
- Kennis van de complexiteit en diversiteit van het vakgebied dan wel het multi- of interdisciplinaire terrein waarop de opleiding is gesitueerd en het vermogen om deze kennis bij de beoordeling van eigen en ander onderzoek toe te passen;
- Kennis van de inbedding van het opleidingsveld in de maatschappelijke praktijk.

⁷ Voor diverse opleidingen binnen het cluster Kunst en Cultuur kunnen de *Subject benchmark statements* van de Quality Assurance Agency for Higher Education leidend zijn bij het opstellen van de eindkwalificaties en doelstellingen, zoals voor opleidingen die duidelijk gericht zijn op *cultural studies*; kunst-, architectuur- en vormgevinggeschiedenis; drama- en performancewetenschappen; muziekwetenschappen; kunst- en vormgevingwetenschappen.

Vaardigheden

- Het beschikken over technische en theoretische vaardigheden om op een zelfstandige en wetenschappelijke wijze bronnen en literatuur te verzamelen, te analyseren en te beoordelen met als doel op een wetenschappelijke wijze verklarende of inzichtelijke werkhypothesen te formuleren en te toetsen;
- Het beschikken over mondelinge en schriftelijke vaardigheden om de in de opleiding opgedane kennis en de resultaten van (eigen) wetenschappelijk onderzoek op een heldere en boeiende wijze kenbaar te maken aan zowel vakgenoten als het bredere publiek en zo een bijdrage leveren aan relevante wetenschappelijke dan wel maatschappelijke debatten;
- Het effectief gebruik kunnen maken van moderne media ('mediawijsheid');
- Het in staat zijn de kennis van de verschillende in de opleiding bestudeerde domeinen te integreren;
- Het in staat zijn een eerste bijdrage te leveren aan en te participeren in het wetenschappelijk debat op het betreffende wetenschapsgebied.

Academische attitude

- Bereid en in staat zijn rekening te houden met sociaal-maatschappelijke, wetenschappelijke en ethische aspecten bij de oordeelsvorming over en analyse van complexe vraagstukken op het terrein van de opleiding;
- In staat zijn zich op het gebied van het object van de studie een oordeel te vormen op grond van onvolledige of beperkte informatie, rekening houdend met hetgeen in voorgaand punt is opgemerkt;
- Bereid en in staat zijn tot reflectie op methodische, historische en ethisch-maatschappelijke aspecten van de betrokken wetenschap;
- Bereid en in staat zijn tot reflectie op morele vraagstukken, verband houdend met het eigen vakgebied;
- Studenten zijn zich bewust van de internationale context waarin zijzelf, hun opleiding, en de potentiële arbeidsmarkt zijn gesitueerd en zijn in staat dit besef ten positieve in te zetten in hun opleiding en met betrekking tot hun loopbaan;
- Studenten beschikken over de flexibiliteit om de in de opleiding opgedane kennis, inzichten en vaardigheden te integreren in een beroep dat niet strikt aansluit bij de opleiding.

Afstemming op de arbeidsmarkt

Afgestudeerden beschikken over voldoende van de genoemde vaardigheden en attitudeaspecten om zelfstandig academische beroepen of functies te kunnen vervullen (in een internationale context) waarvoor een wetenschappelijke masteropleiding vereist of dienstig is. Onder academische beroepen worden beroepen verstaan waarin duurzame kennisontwikkeling, -verwerving of -verwerking, bereidheid om nieuw en/of ontgonnen terrein te betreden en verantwoordelijkheid samengaan.

D. Inhoud/programma bacheloropleiding

In het programma van de bacheloropleiding kunnen afhankelijk van de aard van de opleiding één of meerdere domeinen (cultuurkunde, geschiedenis, literatuurwetenschap, wetenschap, technologie, samenleving, kunst, media) aan bod komen. In multi- of interdisciplinaire bachelors krijgt de integratie van disciplines aandacht. De student beschikt niet alleen over voldoende en actuele kennis van de bovengenoemde domeinen. De student verwerft de nodige basisvaardigheden om zelfstandig en kritisch met wetenschappelijke literatuur en met wetenschappelijk onderzoek om te gaan.

Tijdens de bacheloropleiding dienen studenten te worden ingewijd in het analyseren van teksten, in het uitvoeren van wetenschappelijk onderzoek en in het schrijven en redigeren van wetenschappelijke teksten.

De verantwoordelijken voor de opleiding bezinnen zich op de toenemende noodzaak van kennis van de Engelse taal in het (geven van) onderwijs en in de wetenschappelijke communicatie.

In de bacheloropleiding wordt aandacht geschonken aan de (internationale) maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

De bacheloropleiding wordt afgesloten met een bachelorscriptie of een alternatieve, in omvang en niveau hieraan gelijke, eindopdracht.

E. Inhoud/programma masteropleiding

In de masteropleiding specialiseert de student zich in een of meerdere domeinen. Het programma biedt ruimte voor grondige bestudering van methodologie en theorie en voor de samenstellende of ondersteunende vakgebieden. In de multi- of interdisciplinaire opleidingen krijgt de integratie van de verschillende disciplines aandacht.

In het programma van de masteropleiding is voldoende ruimte aanwezig voor de ontwikkeling van de specifieke onderzoeksvaardigheden zodat een masterstudent in staat is een masterscriptie te schrijven op het gebied van het object van studie. De masteropleiding wordt afgesloten met een integratieve, afsluitende opdracht (zoals scriptie, stage of projectwerkstuk).

In de masteropleiding wordt bovendien aandacht geschonken aan de maatschappelijke inbedding van het vakgebied.

Bijlage 3: Beoogde eindkwalificaties

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

De algemene doelstelling van de opleiding, zoals vastgelegd in artikel 3.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de opleiding wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het gebied van muziekwetenschap dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau, en in staat is een beroep uit te oefenen waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.”

De opleiding heeft algemene en opleidingsspecifieke eindtermen geformuleerd..

Algemene eindtermen

De student heeft kennis van en inzicht in algemeen wetenschapsfilosofische achtergronden van geesteswetenschappelijk onderzoek en enkele specialistische onderdelen van het vakgebied, is in staat op een academisch niveau relevante gegevens te interpreteren en hiervan verslag te doen, en bereikt het noodzakelijke niveau van zelfwerkzaamheid om een vervolgstudie aan te gaan.

Opleidings specifieke eindtermen

De opleidingsspecifieke eindtermen zijn terug te vinden in het verplichte programma van de bachelor. Bondig geformuleerd heeft de student na afronding van de bachelor kennis van en inzicht in:

1. de grondbeginselen van de culturele, cognitieve en historische studies van de muziekwetenschap,
2. de geschiedenis en ontwikkeling van de muziekwetenschap,
3. de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek op het terrein van de muziekwetenschap,
4. de belangrijkste begrippen en methoden en technieken van muziekwetenschap,
5. de beroepsvelden die ontstaan voor afgestudeerden van de opleiding.

De specifieke eindtermen zijn:

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij – voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen;
2. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding;
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding Muziekwetenschap, te weten historische musicologie, culturele musicologie, muziektheorie en muziekcognitie.

Vakken:

- *Historische musicologie*
  - *Culturele en cognitieve musicologie*
  - *Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie*
  - *Muziek en globalisering*
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Vakken:

- *Wetenschapsfilosofie*

- *Analyse- en onderzoeksmethoden*
5. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
Onderdelen:
    - *Culturele en cognitieve musicologie II (variant A)*
    - Historische musicologie II (variant B)
    - Opleidingsgebonden keuzevakken
  6. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
Vak:
    - Analyse- en onderzoeksmethoden
  7. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding.
Onderdeel:
    - Bachelorscriptie
  8. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding, te weten muziektheorie, historische musicologie (variant A), culturele musicologie (variant B), en cognitieve musicologie (variant B). Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.
Onderdelen:
    - *Historische musicologie*
    - *Culturele en cognitieve musicologie,*
    - *Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie*
    - *Muziek en globalisering*
    - *Culturele en cognitieve musicologie II (variant A)*
    - *Historische musicologie II (variant B)*
    - Opleidingsgebonden keuzevakken
    - Bachelorscriptie

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

De algemene doelstelling van de BA Theaterwetenschap, zoals vastgelegd in artikel 3.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de opleiding wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het gebied van de opleiding dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau, en in staat is tot het uitoefenen van een beroep waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.”

De algemene en opleidings specifieke eindtermen van de bachelor Theaterwetenschap staan in de Onderwijs- en examenregeling. Hieronder staat een overzicht van de opleidings specifieke eindtermen met daarbij de onderdelen waarin deze eindtermen specifiek aan bod komen.

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij – voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen.
2. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding.

3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding Theaterwetenschap, te weten Geschiedenis, Theorie en analyse, en Toegepaste theaterwetenschap.

Vakken:

- *Inleiding in de Europese en Nederlandse drama- en theatergeschiedenis 1 en 2*
- *Inleiding in de theaterwetenschap*
- *Performance Analysis*
- *Inleiding in de dramaturgie*
- *Van tekst naar voorstelling*

4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Theaterwetenschap.

Vakken:

- *Inleiding in de theaterwetenschap*
- *Wetenschapsfilosofie.*

5. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Theaterwetenschap.

Onderdelen:

- *Inleiding in de theaterwetenschap*
- *Performance Analysis*
- *Inleiding in de Europese en Nederlandse drama- en theatergeschiedenis 1 en 2*
- BA-werkgroep

6. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Theaterwetenschap.

Onderdelen:

- *Inleiding in de theaterwetenschap*
- *Performance Analysis*
- BA-werkgroep
- scriptie

7. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding.

Onderdelen:

- BA-werkgroep
- scriptie
- stage en/of praktijkproject

8. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Theaterwetenschap, te weten vaardigheden op het gebied van drama- en theateranalyse, samenwerking en organisatie. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.

Onderdelen:

- *Inleiding in de dramaturgie*
- *Performance Analysis*
- *Van tekst naar voorstelling*
- stage en/of praktijkproject
- scriptie

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

De bachelor Algemene cultuurwetenschappen is een multidisciplinaire opleiding die een historische met een sociologische benadering van cultuur combineert. Zij beoogt de student zodanige kennis, vaardigheden en inzichten bij te brengen dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau of in staat is (eenvoudige) functies in de culturele sector uit te oefenen.

De algemene en vakspecifieke eindtermen van de bachelor Algemene cultuurwetenschappen zijn omschreven in de OER. Hieronder staat een kort overzicht van de specifieke eindtermen.

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding. Het vakgebied van Algemene cultuurwetenschappen is minder strak omljnd dan bij andere disciplines, zoals Kunstgeschiedenis of Theaterwetenschappen. Onder het vakgebied wordt verstaan de bestudering van cultuur in brede zin (in de zin van cultuurgeschiedenis) en de bestudering van cultuur in engere zin (in de zin van het hedendaagse culturele veld in de maatschappij). Beide cultuurbegrippen worden bestudeerd vanuit een multidisciplinair perspectief.
De opleiding put uit vele disciplines en benaderingen (onder andere juridische, antropologische, filosofische, politicologische en economische), maar vooral kennis, methoden en inzichten uit historische en sociale wetenschappen staan centraal.
2. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding. Naast algemene academische vaardigheden, zoals de beginselen van wetenschappelijk onderzoek, analytisch lezen en academisch schrijven (zie ook punt 8), komt de student in aanraking met specifieke vaardigheden, zoals historische onderzoeksmethoden, beleidsanalyse, interviewtechnieken, kwantitatief onderzoek (interpretatie).
3. De student heeft tevens aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste disciplines van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen. Deze zijn te specificeren als grondbeginselen van de historische en sociale wetenschappen. Hierbinnen worden accenten gelegd op multidisciplinaire aandachtsgebieden, zoals cultuurbeleid en erfgoedstudies.
4. De opgedane kennis en inzichten die meer specifiek zijn voor de opleiding worden ingebed in een breder wetenschapsfilosofisch kader. De student dient aan het einde van de studie in staat te zijn een brug te slaan tussen deze opleidingsspecifieke kennis en inzichten, en een breder wetenschapsfilosofisch kader.
5. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen. De opleiding streeft naar een combinatie van basisthema's en actuele thema's. Vanzelfsprekend is deze laatste categorie aan verandering onderhevig. Belangrijke thema's in de eerste categorie zijn: auteursrecht, canonisering, Europees cultuurbeleid, globalisering, hoge en lage cultuur, moderniteit, mecenaat, restitutie en repatriëring. Belangrijke thema's uit de tweede categorie zijn: collectiemobiliteit, valorisatie van culturele instellingen, cultureel ondernemerschap, culturele netwerken en filantropie.
6. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen.
7. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis praktisch toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen. Voorbeelden van deze praktische toepassing zijn het uitvoeren

van eenvoudig historisch onderzoek, een analyse maken van een cultureel instituut, het opstellen van een tentoonstelling op papier, of het analyseren van een erfgoed-site.

8. De laatste eindterm spreekt voor zich: de student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Algemene cultuurwetenschappen, te weten: onderzoek, mondelinge en schriftelijke presentatie op het gebied van kunst- en cultuurgeschiedenis of op het gebied van kunst- en cultuursociologie. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen doen van deze leerresultaten.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

De algemene doelstelling van de BA Kunstgeschiedenis, zoals vastgelegd in artikel 3.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de opleiding wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het gebied van de opleiding dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau, en in staat is tot het uitoefenen van een beroep waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.”

Eindtermen

De algemene en opleidings specifieke eindtermen van de bachelor Kunstgeschiedenis staan in de Onderwijs- en examenregeling. Hieronder staat een overzicht van de opleidings specifieke eindtermen met daarbij de onderdelen waarin deze eindtermen specifiek aan bod komen.

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij – voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen.
2. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding.
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis, te weten kunstgeschiedenis van de Middeleeuwen, kunstgeschiedenis van de Nieuwe(re) tijd, kunstgeschiedenis van de Nieuwste tijd, en geschiedenis van de bouwkunst.

Onderdelen:

- *Inleiding in de kunstgeschiedenis I-III*
  - *Jatwerk*
  - *Excursie Parijs*
  - *Kunst in Nederland*
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis:
Vakken:
    - *Wetenschapsfilosofie*
    - *Benaderingen in de kunstgeschiedenis*
  5. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis.
Vakken:
    - *Kunst in Nederland*
    - *Wetenschapsfilosofie*
    - *Benaderingen in de kunstgeschiedenis*

6. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis.

Onderdelen:

- *Kunsttechnieken en visuele analyse*
- *Schrijf- en onderzoekspracticum*
- *Iconografie & interpretatie*
- *Kunst in Nederland*
- *Benaderingen in de kunstgeschiedenis*
- BA-onderzoekswerkgroep

7. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis.

Onderdelen:

- *Excursie Parijs*
- Excursiewerkgroep
- *Kunst in Nederland*
- *Benaderingen in de kunstgeschiedenis*
- BA-onderzoekswerkgroep
- Scriptie

8. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Kunstgeschiedenis.

Vakken:

- *Schrijf- en onderzoekspracticum*
- *Kunsttechnieken en visuele analyse*
- *Iconografie & interpretatie*

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap

De algemene doelstelling van de BA Culturele informatiewetenschap, zoals vastgelegd in artikel 3.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de opleiding wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het gebied van de opleiding dat de afgestudeerde gekwalificeerd is voor een vervolgopleiding op masterniveau, en in staat is tot het uitoefenen van een beroep waarvoor academische kennis en vaardigheden vereist zijn.”

Eindtermen

De algemene en opleidingsspecifieke eindtermen van de bachelor Culturele informatiewetenschap staan in de Onderwijs- en examenregeling. Hieronder staat een overzicht van de opleidingsspecifieke eindtermen met daarbij de onderdelen waarin deze eindtermen specifiek aan bod komen.

1. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in het vakgebied van de opleiding waarbij – voor zover dit vakgebied tevens in het voortgezet onderwijs aan de orde is geweest – is voortgebouwd op het niveau bereikt in het voortgezet onderwijs en dit is overtroffen.
2. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die relevant zijn voor het beoefenen van het vakgebied van de opleiding.
3. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de grondbeginselen van de belangrijkste vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap.

Onderdelen:

- *Informatiewetenschap*
  - *Onderzoeks- en schrijfvaardigheden (CIW)*
  - *Kernconcepten informatiewetenschap*
  - *Onderzoekswerkgroep (CIW) + bachelorscriptie (CIW)*
4. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in de wetenschapsfilosofische achtergronden van onderzoek binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap.
- Vak:
- *Wetenschapsfilosofie*
5. De student heeft aantoonbare kennis van en inzicht in belangrijke thema's in de wetenschapsbeoefening en/of het wetenschappelijke debat binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap
- Vakken:
- *Informatie en cultureel gebeugen*
  - *Informatiebronnen*
  - *Erfgoed 2.0*
  - *Informatie-economie*
  - *Juridische en organisatorische aspecten*
  - *Opleidingsgebonden keuzevak*
6. De student heeft aantoonbare kennis van het begrippenapparaat en de belangrijkste onderzoeksmethoden en -technieken binnen de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap.
- Vakken:
- *Kernconcepten informatiewetenschap*
  - *Methoden en technieken (CIW)*
  - *Representatie en retrieval*
  - *Informatietechnologie en -systemen*
7. De student is in staat om de tijdens de opleiding verworven kennis (praktisch) toe te passen in een context die typisch is voor de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap.
- Vakken:
- *Kernconcepten informatiewetenschap*
  - *Methoden en technieken (CIW)*
  - *Representatie en retrieval*
  - *Informatietechnologie en -systemen*
8. De student beschikt over aantoonbare vaardigheden die essentieel zijn voor de beoefening van de vakgebieden/disciplines van de opleiding Culturele informatiewetenschap. Ook geeft de student er blijk van in correct schriftelijk en mondeling Nederlands verslag te kunnen leggen van deze leerresultaten.
- Onderdelen:
- *Informatiewetenschap*
  - *Onderzoeks- en schrijfvaardigheden (CIW)*
  - *Onderzoekswerkgroep (CIW) + bachelorscriptie (CIW)*

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

De algemene doelstelling van de MA Kunst- & cultuurwetenschappen, zoals vastgelegd in artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

De eindtermen van deze opleiding, zoals vastgelegd in artikel 2.2 van de Onderwijs- en examenregeling, luiden:

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen.

b. vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. heeft een gedegen overzicht van de opleiding en van de geschiedenis van het vakgebied;
2. heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
3. heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen;
5. heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

De algemene doelstelling van de dMA Dramaturgie, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen.

b. vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. heeft een gedegen overzicht van de opleiding en van de geschiedenis van het vakgebied;
2. heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
3. heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen;
5. heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

In het geval van de duale masters gelden daarnaast de volgende punten:

1. de student die de masteropleiding heeft afgerond, heeft ervaring opgedaan met de praktische toepassing van het vakgebied in een (of meer) relevante instelling(en) buiten de Universiteit van Amsterdam;
2. en is in staat binnen een complexe organisatie te functioneren.

Wat betreft de programmaspecifieke eindtermen van de duale master Dramaturgie geldt voor de student die het programma heeft afgesloten dat hij beschikt over:

1. de vaardigheid om dramaturgisch onderzoek te verrichten en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen;
2. ervaring in de specifieke vaardigheden van een dramaturg, zoals het analyseren van dramateksten en voorstellingen, het vertalen, bewerken en samenstellen van teksten, het ontwikkelen van een dramaturgisch concept, het schrijven van teksten voor publiciteits- en educatiedoeleinden;
3. inzicht in de organisatie van een theaterproductie en een theaterbedrijf;
4. inzicht in de organisatie van het Nederlandse theater in de breedste zin van het woord.

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De algemene doelstelling van de master Erfgoedstudies, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden, en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

Eindtermen

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. Beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. Is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. Is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. Is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten, en daarover een eigen standpunt te bepalen.

b. vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. Heeft een gedegen overzicht van de opleiding en van de geschiedenis van het vakgebied;
2. Heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
3. Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. Heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen;
5. Heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

De algemene doelstelling van de MA Erfgoedstudies, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

Eindtermen

Hieronder volgen de algemene eindtermen van de opleiding.

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. Beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. Is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. Is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. Is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen.

De student die het programma heeft afgesloten:

1. Heeft een gedegen overzicht van het vakgebied en van de geschiedenis daarvan;
2. Heeft een gedegen kennis van een specialisme binnen het vakgebied;
3. Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. Heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen en daarvan schriftelijk verslag te doen;
5. Heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.
6. Heeft ervaring opgedaan met de praktische toepassing van het vakgebied in een (of meer) relevante instelling(en) buiten de Universiteit van Amsterdam;
7. Is in staat binnen een complexe organisatie te functioneren.

Archiefwetenschap

De student die het programma Archiefwetenschap heeft afgesloten:

1. heeft een gedegen overzicht van de archiefwetenschap en van de geschiedenis daarvan;
2. heeft een gedegen kennis van een specialisme binnen het vakgebied;
3. heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en eventuele oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen en daarvan schriftelijk verslag te doen;
5. heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

Museumstudies

De student die de duale master Museumstudies heeft afgerond, beschikt naast de algemene eindtermen voor de MA Erfgoedstudies ook over:

1. Kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen en van de kunsthandel;
2. Inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van objecten van kunst en geschiedenis.

Preservation and Presentation of the Moving Image

De programmaspecifieke eindtermen van Preservation and Presentation of the Moving Image (P&P) zijn een Engelse versie van de eindtermen zoals die ook voor de andere programma's in deze master gelden, met een nadere specificatie ten aanzien van de kennis en inzichten in de geschiedenis, techniek, conservering en presentatie van audiovisuele media. Daarnaast is er als eindterm dat de student dient te beschikken over goede receptieve alsmede schriftelijk productieve taalvaardigheid in het Engels.

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

De algemene doelstelling van de duale master, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

Eindtermen

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. Beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. Is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. Is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. Is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen.

b. vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. Heeft een gedegen overzicht van de opleiding en van de geschiedenis van het vakgebied; Heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
2. Heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
3. Heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen;
4. Heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

In het geval van de duale masters gelden daarnaast de volgende punten:

1. De student die de masteropleiding heeft afgerond, heeft ervaring opgedaan met de praktische toepassing van het vakgebied in een (of meer) relevante instelling(en) buiten de Universiteit van Amsterdam;
2. En is in staat binnen een complexe organisatie te functioneren.

Wat betreft de programmaspecifieke eindtermen van de duale master Erfgoedstudies geldt voor de student die het programma heeft afgesloten dat hij/zij beschikt over:

1. Kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen, en van de kunsthandel;
2. Inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van objecten van kunst en geschiedenis;
3. Kennis van materialen en technieken;
4. Inzicht in de theorievorming omtrent het conserveren en restaureren van kunstwerken;
5. Het vermogen om deze kennis en inzichten operabel te maken in een concrete situatie op het gebied van collectievorming en -beheer en tentoonstellingsorganisatie.

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

De algemene doelstelling van de duale master, zoals vastgelegd in bijlage 1.1, artikel 2.1 van de Onderwijs- en examenregeling, luidt:

“Met de master wordt beoogd de student zodanige kennis en vaardigheden en een zodanig inzicht bij te brengen op het desbetreffende vakgebied dat de afgestudeerde in staat is op zelfstandige en professionele wijze een functie uit te oefenen op gevorderd academisch niveau, en beschikt over de competenties die een voorwaarde zijn om te worden toegelaten tot een promotietraject.”

Eindtermen

a. academisch denk- en werkniveau

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. beschikt over gedegen kennis van het geesteswetenschappelijk onderzoek;
2. is in staat verschillende theoretische visies over een onderwerp uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen;
3. is in staat om zelfstandig te werken, alsmede volwaardig te functioneren in teamverband;
4. is in staat om de belangrijke thema's in hedendaagse debatten op het terrein van de eigen specialisatie uiteen te zetten en daarover een eigen standpunt te bepalen.

b. vakspecifieke eindtermen

De student die de masteropleiding heeft afgerond:

1. heeft een gedegen overzicht van de opleiding en van de geschiedenis van het vakgebied;
2. heeft een grondige kennis van een specialisme binnen de opleiding, dan wel een gedegen kennis op het snijvlak van de opleiding en een ander vakgebied;
3. heeft de vaardigheid om zelfstandig problemen op het terrein van het vakgebied te signaleren, formuleren, analyseren en oplossingen aan te dragen. De student is tevens in staat gerichte onderzoeksvragen te formuleren en deze te presenteren in een onderzoeksplan.
4. heeft de vaardigheid de relevante vakliteratuur rond een onderwerp te vinden, te verwerken en kritisch te beoordelen;
5. heeft de vaardigheid om onderzoek op het vakgebied uit te voeren en daarover te rapporteren op een wijze die voldoet aan de gebruikelijke disciplinaire normen.

In het geval van de duale masters gelden daarnaast de volgende punten:

1. de student die de masteropleiding heeft afgerond, heeft ervaring opgedaan met de praktische toepassing van het vakgebied in een (of meer) relevante instelling(en) buiten de Universiteit van Amsterdam;
2. en is in staat binnen een complexe organisatie te functioneren.

Wat betreft de programmaspecifieke eindtermen van de duale master Erfgoedstudies geldt voor de student die het programma heeft afgesloten dat hij/zij beschikt over:

1. kennis van de geschiedenis van het museale en particuliere verzamelen, en van de kunsthandel;
2. inzicht in de theorievorming omtrent het verzamelen en presenteren van objecten van kunst en geschiedenis;
3. kennis van materialen en technieken;
4. inzicht in de theorievorming omtrent het conserveren en restaureren van kunstwerken;
5. het vermogen om deze kennis en inzichten operabel te maken in een concrete situatie op het gebied van collectievorming en -beheer en tentoonstellingsorganisatie.

Bijlage 4: Overzicht van de programma's

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

De voltijd- en deeltijdopleiding Muziekwetenschap hebben dezelfde omvang, doelstellingen en eindkwalificaties. Ook het programma is identiek, zij het met een langere studieduur voor de deeltijders (ongeveer vijf in plaats van drie jaar), omdat zij per jaar minder vakken volgen. Voor de deeltijders wordt geen apart aanbod geprogrammeerd, wel is het onderwijs voor hen op bepaalde dagdelen (dinsdag- en donderdagmiddag) geconcentreerd. De exacte invulling van het deeltijdprogramma wordt door de studieadviseur en de opleidingscoördinator met de betreffende student besproken.

Hieronder staat een schematisch overzicht van de bachelor Muziekwetenschap (voltijd).

Propedense

Semester 1			Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Historische musicologie I: de Europese traditie (incl. muzikale vaardigheden en onderzoeksvaardigheden; 18 EC)			Culturele en cognitieve musicologie I (incl. muzikale vaardigheden en academisch schrijven; 18 EC)		
Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie (12 EC)			Cultuur en samenleving (6 EC) Muziek en globalisering: 20ste eeuw (6 EC)		

Jaar 2 (variant Culturele en cognitieve musicologie)

Semester 1			Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Analyse- en onderzoeksmethoden (18 EC)			Culturele en cognitieve musicologie II: Music Culture and Cognition (18 EC)		
Keuzevak (12 EC)			Wetenschapsfilosofie (12 EC)		

Jaar 2 (variant Historische musicologie)

Semester 1			Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Analyse- en onderzoeksmethoden (18 EC)			Historische musicologie II: de Europese traditie (18 EC)		
Keuzevak (12 EC)			Wetenschapsfilosofie (12 EC)		

Jaar 3 (beide varianten)

Semester 1			Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3	Blok 4	Blok 5	Blok 6
Keuzevak (18 EC)			Afstudeertraject (18 EC)		
Opleidingsgebonden keuzevak (12 EC)			Keuzevak (12 EC)		

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Propedeuse

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Inleiding in de theaterwetenschap (18 EC)		
Inleiding in de dramaturgie (12 EC)		

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Cultuur en samenleving (6 EC)	Inleiding in de Nederlandse en Europese drama- en theatergeschiedenis 1: tot 1800 (12 EC)	
Performance Analysis (12 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Van tekst naar voorstelling (18 EC)		
Keuzevak (12 EC)		

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Inleiding in de Nederlandse en Europese drama- en theatergeschiedenis 2: vanaf 1800 (18 EC)		
Wetenschapsfilosofie (12 EC)		

Jaar 3

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Keuzevak (18 EC)		
BA-werkgroep Theaterwetenschap (jaarlijks wisselend aanbod; 12 EC)		

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Stage ⁸ of Praktijkproject (6 EC)	BA-scriptie (12 EC)	
Keuzevak (12 EC)		

⁸ De stage kan met 6 EC keuzeruimte worden uitgebreid tot (maximaal) 12 EC.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Propedeuse

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Basiscluster cultuurgeschiedenis (18 EC)		Cultuurgeschiedenis eindopdracht
Cultuur en recht (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Basiscluster cultuurbeleid en theorie (18 ED; historisch en theorie)		Cultuurbeleid eindopdracht
Cultuur en samenleving (6 EC)	Cultuur en media (6 EC)	

Jaar 2

Variant Cultuurbeleid

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Wetenschapsfilosofie of Keuzevak (12 EC)		Cultuur en organisatie eindopdracht
Cultuurbeleid in internationaal perspectief (6EC)	Cultuur en organisatie (12 EC)	

Variant Museumstudies

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Wetenschapsfilosofie of Keuzevak (12 EC)		Museologie eindopdracht
Verzamelen historisch perspectief (6 EC)	Museologie (12 EC)	

Variant Erfgoed

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Wetenschapsfilosofie of Keuzevak (12 EC)		Inleiding erfgoed eindopdracht
Artefact: roofbuit of erfgoed? (6 EC)	Inleiding erfgoed (12 EC)	

Alle varianten

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Europese cultuurgeschiedenis (6 EC)	Europese cultuurcentra (12 EC)	Europese cultuurcentra excursie
Cultuurbeschouwing (12 EC)		

Jaar 3

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Keuzevakken (18 EC)		
Wetenschapsfilosofie of Keuzevak (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Kleine cultuurgeschiedenis van het boek (6 EC)	Scriptie (12 EC)	
Keuzevak (12 EC)		

Hiernaast verzorgt de opleiding de volgende keuzevakken:

- Inleiding auteursrecht (6 EC)
- Hoofdstukken informatierecht (6 EC)
- Tentoonstellingspracticum (12 EC)
- Museumarcheologen (6 EC)

En in het jaar 2012-2013:

- Musea en digitale cultuur (6 EC)
- Modegeschiedenis: geschiedenis en fotografie van de westerse mode (6 EC)
- De ontwikkeling van de esthetica: vroegmoderne kunsttraktaten van Leonardo tot De Laresse (12 EC; samen met Wijsbegeerte)

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Propedeuse

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Inleiding in de kunstgeschiedenis I (6 EC)	Inleiding in de kunstgeschiedenis II (6 EC)	Schrijf- en onderzoekspracticum (6 EC)
Kunsttechnieken en visuele analyse I (6 EC)	Kunsttechnieken en visuele analyse II (6 EC)	

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Inleiding in de kunstgeschiedenis III (6 EC)	Iconografie en interpretatie (6 EC)	Excursie Parijs (6 EC)
Cultuur en samenleving (6 EC)	Jatwerk (6 EC)	

Jaar 2

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Kunst in Nederland I (6 EC)	Kunst in Nederland II (6 EC)	Keuzevak (6 EC)
Keuzevakken (12 EC)		

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Opleidingsgebonden keuzevak (6 EC)	Buitenlandse excursie (12 EC)	
Wetenschapsfilosofie (12 EC)		

Jaar 3

Semester 1		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Benaderingen in de kunstgeschiedenis (6 EC)	Onderzoekswerkgroep (12 EC)	
Keuzevakken (12 EC)		

Semester 2		
Week 1-8	Week 9-16	Week 17-20
Keuzevak (6 EC)	Scriptiewerkgroep (6 EC) & scriptie (12 EC)	
Keuzevakken (12 EC)		

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap

Propedeuse

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Informatiewetenschap (6 EC)	Onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven (12 EC)	
Informatie en cultureel geheugen (6 EC)	Informatiebronnen (6 EC)	

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Erfgoed 2.0 (6 EC)	Informatietechnologie- en systemen (12 EC)	
Kernconcepten informatiewetenschap (12 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Methoden en technieken (CIW; 6 EC)	Representatie en retrieval (12 EC)	
Capita selecta informatiewetenschap, of keuzevak (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Informatie-economie (6 EC)	Juridische en organisatorische aspecten (12 EC)	
Keuzeruimte (12 EC)		

Jaar 3

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Keuzeruimte (18 EC)		
Wetenschapsfilosofie (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Onderzoekswerkgroep (CIW; 6 EC)	Bachelorscriptie (CIW; 12 EC)	
Keuzeruimte (12 EC)		

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

Semester 1			Semester 2		
blok 1	blok 2	blok3	blok 4	blok 5	blok 6
Grondleggers van de algemene cultuurwetenschappen (6 EC)	Keuze uit: 1. Autonomie en engagement. Van Romantiek tot Avant-garde (12 EC) 2. Researchproject cultuursociologie (12 EC) 3. Beleving van de kunsten. Publieksonderzoek in de podiumkunsten (12 EC)		Scriptie (18 EC)		
Kunst en cultuur in het publieke domein (12 EC)			Keuzevak of stage (6-12 EC)		

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

Jaar 1

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Colloquium Key Theories Theatre Studies (6 EC)	Dramaturgie (werkgroep; 6 EC)	Schrijfblok (6 EC)
Colloquium Methodologies and Research Skills (6 EC)	Werkgroep naar keuze (of mentorschap bij Inleiding in de dramaturgie; 6 EC)	

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage I (pre-stage; 12 EC)		Scriptie I (6 EC)
Praktijkproject (12 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage II (18 EC)		
Scriptie II		

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Evaluatie van de informatievoorziening (12 EC) & Integratieproject (6 EC)		
Information Retrieval (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Masterscriptie CIW (18 EC)		

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Archiefwetenschap

Jaar 1

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Archiveringsystemen (18 EC)		
Information Retrieval (12 EC)		

Semester 2		
Blok 4	Blok 5	Blok 6
Duale periode (30 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Scriptie (18 EC)		
Vergelijkende archiefwetenschap (12 EC)		

Erfgoedstudies

Jaar 1

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Grondleggers erfgoedstudies & Site Analysis (6 EC)	Wie bezit het verleden? Dissonant en gedeeld erfgoed (12 EC)	
Keuzevak (12 EC)		

Semester 2		
Blok 4	Blok 5	Blok 6
Stage (30 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Scriptie (18 EC)		
Buitenlandexcursie (12 EC)		

*Museumstudies**Jaar 1*

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Grondleggers van de museologie (6 EC)	Signalementen (12 EC)	
Keuzevak (12 EC)		

Semester 2		
Blok 4	Blok 5	Blok 6
Stage (inclusief stagewerkgroep; 30 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Scriptie (18 EC) & Buitenlandexcursie (12 EC)		

*Preservation and Presentation of the Moving Image**Jaar 1*

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
CC1: Collection and Collection Management (6 EC)	CC3: Preservation and Restoration (inclusief workshop Media Art; 12 EC)	
CC2: Access and Reuse (6 EC)	Media Archaeology (6 EC)	

Semester 2		
Blok 4	Blok 5	Blok 6
Research Seminar and Thesis (18 EC)		
Keuzeruimte (12 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Internship (24 EC)		
Project Proposal 6 EC		

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

Propedeuse

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Verzamelen en presenteren I (6 EC)	Verzamelen en presenteren II (6 EC)	Tutorial (6 EC)
Keuzeruimte (12 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage (24 EC)		
Museumproblematiek I (6 EC)		

Jaar 2

Semester 1		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Stage (24 EC)		
Museumproblematiek II (6 EC)		

Semester 2		
Blok 1	Blok 2	Blok 3
Scriptie (18 EC)		
Stage (12 EC)		

Bijlage 5: Kwantitatieve gegevens over de opleidingen

Instroom-, doorstroom- en uitstroomgegevens

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

Voltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2002	18	0	1	0	4	23
2003	10	4	1	0	2	17
2004	15	4	2	2	3	26
2005	16	2	3	2	6	29
2006	12	2	2	0	2	18
2007	16	3	3	1	5	28
2008	31	3	4	1	4	43
2009	42	2	5	2	8	59
2010	42	5	3	1	6	57

Tabel 1: Instroom van alle voltijdstudenten BA Muziekwetenschap

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	23	43	57	41	44	56
2003	17	71	29	38	47	53
2004	26	50	50	44	45	55
2005	29	45	55	33	39	61
2006	18	22	78	28	32	68
2007	28	46	54	39	44	56
2008	43	51	49	51	51	49
2009	59	47	53	76	53	47
2010	57	51	49	59	49	51

Tabel 2: Instroom van voltijdstudenten BA Muziekwetenschap uitgesplitst naar geslacht

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2002	18	33	50	50	67
2003	10	50	60	60	83
2004	15	53	67	87	62
2005	16	25	31	38	67
2006	12	42	42	42	100
2007	16	38	25	25	150
2008	31	52	55	*58	*89
2009	42	29	*45	-	-
2010	42	*26	-	-	-

Tabel 3: Uitval voltijdstudenten BA Muziekwetenschap (vwo-instroom); * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

Deeltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2008	0	0	3	0	1	4
2009	2	1	2	0	2	7
2010	0	1	1	1	2	5

Tabel 4: Instroom van alle deeltijdstudenten BA Muziekwetenschap

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2008	4	25	75	4	25	75
2009	7	71	29	8	75	25
2010	5	60	40	7	57	43

Tabel 5: Instroom van deeltijdstudenten BA Muziekwetenschap uitgesplitst naar geslacht

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2009	2	-	-	-	-

Tabel 6: Uitval deeltijdstudenten BA Muziekwetenschap; * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

	ingeschrevenen			deeltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	37	18	19	0	0	0
2003	65	33	32	0	0	0
2004	85	38	47	0	0	0
2005	90	34	56	0	0	0
2006	83	31	52	0	0	0
2007	90	36	54	0	0	0
2008	107	48	59	9	4	5
2009	144	68	76	11	6	5
2010	165	79	86	15	10	5
2011	166	84	82	16	11	5

Tabel 7: Ingeschrevenen BA Muziekwetenschap

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Voltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2002	41	9	5	2	2	59
2003	38	5	9	1	2	55
2004	36	3	6	2	3	50
2005	39	7	4	2	1	53
2006	47	5	4	2	2	60
2007	29	11	4	1	2	47
2008	31	3	5	1	5	45
2009	48	6	5	0	8	67
2010	38	7	12	3	2	62

Tabel 1: Instroom van alle voltijdstudenten BA Theaterwetenschap

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	59	20	80	65	20	80
2003	55	20	80	68	24	76
2004	50	16	84	69	19	81
2005	53	11	89	59	10	90
2006	60	18	82	71	18	82
2007	47	13	87	57	14	86
2008	45	20	80	56	20	80
2009	67	27	73	74	24	76
2010	62	13	87	79	18	82

Tabel 2: Instroom van voltijdstudenten BA Theaterwetenschap uitgesplitst naar geslacht

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2002	41	34	49	49	70
2003	38	47	55	58	82
2004	36	44	44	53	84
2005	39	18	26	26	70
2006	47	53	53	55	96
2007	29	31	34	31	100
2008	31	26	29	*29	*89
2009	48	21	*23	-	-
2010	38	*24	-	-	-

Tabel 3: Uitval voltijdstudenten BA Theaterwetenschap (vwo-instroom); * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

	omvang her-inschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2002	27	66	37	67	74	74	74	81
2003	20	53	30	60	75	80	80	80
2004	20	56	25	50	65	75	80	85
2005	32	82	41	69	75	81	-	-
2006	22	47	32	73	91	-	-	-
2007	20	69	20	45	-	-	-	-
2008	23	74	30	-	-	-	-	-
2009	38	79	-	-	-	-	-	-
2010	29	76	-	-	-	-	-	-

Tabel 4: Bachelorrendement binnen de voltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar

	ingeschrevenen			voltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	77	18	59	77	18	59
2003	123	22	101	123	22	101
2004	153	28	125	153	28	125
2005	157	24	133	157	24	133
2006	167	23	144	167	23	144
2007	156	18	138	156	18	138
2008	156	27	129	156	27	129
2009	175	31	144	169	29	140
2010	202	37	165	197	34	163
2011	201	30	171	194	28	166

Tabel 5: Ingeschrevenen voltijdopleiding BA Theaterwetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

Deeltijd⁹

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2009	0	1	3	0	1	5
2010	0	0	1	0	1	2

Tabel 6: Instroom van alle deeltijdstudenten BA Theaterwetenschap

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2009	5	40	60	5	40	60
2010	2	50	50	2	50	50

Tabel 7: Instroom van deeltijdstudenten BA Theaterwetenschap uitgesplitst naar geslacht

	ingeschrevenen			deeltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	77	18	59	0	0	0
2003	123	22	101	0	0	0
2004	153	28	125	0	0	0
2005	157	24	133	0	0	0
2006	167	23	144	0	0	0
2007	156	18	138	0	0	0
2008	156	27	129	0	0	0
2009	175	31	144	6	2	4
2010	202	37	165	5	3	2
2011	201	30	171	7	2	5

Tabel 8: Ingeschrevenen deeltijdopleiding BA Theaterwetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

⁹ Over de uitstroom en het bachelorrendement van de deeltijdopleiding zijn geen gegevens beschikbaar.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

	totaal	% vwo	% hbo-diploma	% hbo-prop	% overig
2004	52	53,8 %	15,4 %	13,5 %	17,3 %
2005	57	73,7 %	8,8 %	8,8 %	8,8 %
2006	54	61,1 %	14,8 %	9,3 %	14,8 %
2007	72	62,5 %	19,4 %	11,1 %	6,9 %
2008	79	53,2 %	20,3 %	11,4 %	15,2 %
2009	79	63,3 %	17,7 %	11,4 %	7,6 %

Tabel 1: Instroom van voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen die één opleiding volgen

	totaal	% vwo	% hbo-diploma	% hbo-prop	% overig
2004	68	51,5 %	14,7 %	11,8 %	22,1 %
2005	65	69,2 %	7,7 %	10,8 %	12,3 %
2006	71	53,5 %	15,5 %	8,5 %	22,5 %
2007	84	61,9 %	20,2 %	9,5 %	8,3 %
2008	90	53,3 %	18,9 %	10,0 %	17,8 %
2009	90	56,7 %	17,8 %	13,3 %	12,2 %

Tabel 2: Instroom van alle voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	42	17	83	59	17	83
2003	58	14	86	72	14	86
2004	52	23	77	68	21	79
2005	57	9	91	65	11	89
2006	54	17	83	71	14	86
2007	72	17	83	84	17	83
2008	79	16	84	90	17	83
2009	79	8	92	90	11	89
2010	67	18	82	83	16	84

Tabel 3: Instroom van alle voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen uitgesplitst naar geslacht

	cohort	duur in maanden	MA: instelling	MA: elders	geen doorstroom	MA binnen 3 jr
2004	16	35	68,8 %	-	31,3 %	81,3 %
2005	35	34	68,6 %	2,9 %	28,6 %	71,4 %
2006	36	45	52,8 %	8,3 %	38,9 %	44,4 %
2007	38	43	63,2 %	7,9 %	28,9 %	28,9 %
2008	44	45	54,5 %	18,2 %	27,3 %	4,5 %
2009	34	42	50,0 %	11,8 %	38,2 %	-

Tabel 4: Doorstroom BA-MA

	cohort	3 jr	4 jr	5 jr	6 jr	7 jr	≥ 8 jr	actief	uitval
2002	42	36 %	52 %	55 %	62 %	64 %	64 %	2 %	33 %
2003	58	34 %	62 %	72 %	76 %	78 %	-	-	22 %
2004	52	19 %	42 %	48 %	48 %	-	-	6 %	46 %
2005	57	21 %	60 %	67 %	-	-	-	5 %	28 %
2006	54	19 %	39 %	-	-	-	-	17 %	44 %
2007	72	22 %	-	-	-	-	-	43 %	35 %

Tabel 5: Uitstroom van alle voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen

	cohort	3 jr	4 jr	5 jr	6 jr	7 jr	≥ 8 jr	actief	uitval
2002	36	42 %	61 %	64 %	72 %	75 %	75 %	3 %	22 %
2003	48	42 %	73 %	83 %	88 %	90 %	-	-	10 %
2004	38	26 %	58 %	66 %	66 %	-	-	8 %	26 %
2005	44	25 %	75 %	84 %	-	-	-	7 %	9 %
2006	36	25 %	56 %	-	-	-	-	25 %	19 %
2007	55	27 %	-	-	-	-	-	56 %	16 %

Tabel 6: Uitstroom van voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen die zich na één jaar heringeschreven hebben

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2002	24	21	25	25	83
2003	36	14	14	22	63
2004	28	21	32	36	60
2005	42	24	29	31	77
2006	33	15	24	24	63
2007	45	16	24	24	64
2008	41	22	34	*37	*60
2009	50	12	*16	-	-
2010	36	*17	-	-	-

Tabel 7: Uitval van voltijdstudenten BA Algemene cultuurwetenschappen (vwo-instroom); * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

	omvang her-inschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2002	19	79	42	58	58	74	74	74
2003	31	86	39	74	81	84	87	97
2004	22	79	23	50	59	59	59	59
2005	32	76	16	72	84	91	-	-
2006	27	82	22	59	78	-	-	-
2007	38	84	21	66	-	-	-	-
2008	32	78	38	-	-	-	-	-
2009	44	88	-	-	-	-	-	-
2010	30	83	-	-	-	-	-	-

Tabel 8: Bachelorrendement binnen de voltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar (vwo-instroom)

	ingeschrevenen			voltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	54	10	44	54	10	44
2003	110	16	94	110	16	94
2004	157	27	130	157	27	130
2005	184	26	158	184	26	158
2006	183	24	159	183	24	159
2007	193	31	162	193	31	162
2008	228	34	194	228	34	194
2009	237	30	207	237	30	207
2010	242	35	207	242	35	207
2011	222	35	187	222	35	187

Tabel 9: Ingeschrevenen BA Algemene cultuurwetenschappen uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Volgtijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2002	29	3	5	5	5	47
2003	33	7	8	1	9	58
2004	41	8	9	5	12	75
2005	29	5	8	3	8	53
2006	46	11	7	4	14	82
2007	57	7	4	4	14	86
2008	45	6	12	3	14	80
2009	59	11	23	4	16	113
2010	65	5	20	5	19	114

Tabel 1: Instroom van alle voltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis¹⁰

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	47	11	89	78	21	79
2003	58	31	69	94	31	69
2004	75	23	77	105	23	77
2005	53	15	85	87	20	80
2006	82	28	72	105	27	73
2007	86	19	81	109	21	79
2008	80	18	83	108	18	82
2009	113	17	83	153	18	82
2010	114	6	94	156	10	90

Tabel 2: Instroom van voltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis uitgesplitst naar geslacht¹¹

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^c jr
2002	29	28	38	48	57
2003	33	27	36	39	69
2004	41	20	32	32	62
2005	29	17	31	41	42
2006	46	37	54	59	63
2007	57	28	40	44	64
2008	45	20	24	*29	*69
2009	59	22	*36	-	-
2010	65	*23	-	-	-

Tabel 3: Uitval voltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis (vwo-instroom); * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011¹²

¹⁰ Onder een cohort worden de studenten verstaan bij wie de combinatie van inschrijving voor een opleiding aan een bepaalde instelling voor de eerste maal voorkomt (eerstejaars-opleiding-instelling = EOI). Studenten die twee of meer studies volgen, worden dus niet meegerekend. Die laatste categorie is bij Kunstgeschiedenis aanzienlijk (zie tabel 2).

¹¹ Onder “voorkomen 1” worden de studenten verstaan die bij één opleiding staan ingeschreven. Deze totalen komen overeen met de totalen in tabel 1. Onder “totaal” zijn tevens de studenten meegenomen die bij meer dan één opleiding staan ingeschreven.

¹² Het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na één, twee of drie jaar is uitgeschreven zonder een bachelorexamen te hebben gehaald. De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval over drie jaar. De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die in één opleiding ingeschreven staan (het zogenaamde standaardcohort). Bij de opleiding Kunstgeschiedenis is dat doorgaans de helft van het totale aantal voltijdstudenten.

	omvang her- inschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2002	21	72	14	33	48	57	67	76
2003	24	73	8	33	50	63	71	71
2004	33	80	18	67	70	73	79	82
2005	24	83	17	50	54	63	-	-
2006	29	63	10	34	48	-	-	-
2007	41	72	12	54	-	-	-	-
2008	36	80	31	-	-	-	-	-
2009	46	78	-	-	-	-	-	-
2010	50	77	-	-	-	-	-	-

Tabel 4: Bachelorrendement binnen de voltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar¹³

	ingeschrevenen			voltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	180	56	124	101	18	83
2003	281	82	199	170	48	122
2004	376	96	280	219	50	169
2005	386	97	289	235	49	186
2006	431	109	322	284	63	221
2007	443	109	334	291	71	220
2008	438	111	327	277	63	214
2009	510	135	375	337	71	266
2010	545	122	423	380	66	314
2011	468	100	368	331	59	272

Tabel 5: Ingeschrevenen BA Kunstgeschiedenis uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht¹⁴

Deeltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2002	11	5	16	2	31	65
2003	8	2	18	2	25	55
2004	7	2	21	0	19	49
2005	5	3	12	0	17	37
2006	5	0	13	0	15	33
2007	2	0	18	0	16	36
2008	4	2	11	0	29	46
2009	3	1	23	2	26	55
2010	4	0	12	2	21	39

Tabel 6: Instroom van alle deeltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	65	49	51	71	46	54
2003	55	29	71	58	28	72
2004	49	22	78	58	26	74
2005	37	30	70	46	28	72
2006	33	30	70	36	33	67
2007	36	31	69	41	27	73
2008	46	35	65	50	32	68
2009	55	36	64	64	38	63
2010	39	36	64	52	31	69

Tabel 7: Instroom van deeltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis uitgesplitst naar geslacht

¹³ De aantallen zijn het cumulatief percentage studenten van de vwo-instroom dat respectievelijk drie, vier, vijf, zes, of meer jaar na de eerste inschrijving het bachelorexamen (aan deze instelling) heeft behaald.

¹⁴ Studenten die meer opleidingen volgen, mogelijk aan andere instellingen, zijn meegeteld.

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2002	11	27	36	36	75
2003	8	25	38	38	67
2004	7	43	43	43	100
2005	5	0	0	20	0
2006	5	60	80	80	75
2007	2	-	-	-	-
2008	4	50	50	*75	*67
2009	3	-	-	-	-
2010	4	*75	-	-	-

Tabel 8: Uitstroom deeltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis (vwo-instroom) * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

	omvang her- inschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2002	8	73	0	13	25	25	25	25
2003	6	75	0	0	33	50	67	67
2004	4	57	0	0	0	0	50	75
2005	5	100	0	20	60	80	-	-
2006	2	-	-	-	-	-	-	-
2007	1	-	-	-	-	-	-	-
2008	2	-	-	-	-	-	-	-
2009	2	-	-	-	-	-	-	-
2010	1	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 9: Bachelorrendement binnen de deeltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar

	ingeschrevenen			deeltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	180	56	124	79 (44%)	38	41
2003	281	82	199	111 (40%)	34	77
2004	376	96	280	157 (42%)	46	111
2005	386	97	289	151 (39%)	48	103
2006	431	109	322	147 (34%)	46	101
2007	443	109	334	152 (34%)	38	114
2008	438	111	327	161 (37%)	48	113
2009	510	135	375	173 (34%)	64	109
2010	545	122	423	165 (30%)	56	109
2011	468	100	368	137 (29%)	41	96

Tabel 10: Ingeschrevenen BA Kunstgeschiedenis uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

	voorkomen 1			totaal		
	voltijd	deeltijd	totaal	voltijd	deeltijd	totaal
2002	47	65	112	78	71 (48%)	149
2003	58	55	113	94	58 (38%)	152 (+ 2%)
2004	75	49	124	105	58 (36%)	163 (+ 7%)
2005	53	37	90	87	46 (35%)	131 (- 20%)
2006	82	33	115	105	36 (26%)	141 (+ 8%)
2007	86	36	122	109	41 (27%)	150 (+ 6%)
2008	80	46	126	108	50 (32%)	158 (+ 5%)
2009	113	55	168	153	64 (29%)	217 (+ 37%)
2010	114	39	153	156	52 (25%)	208 (- 4%)

Tabel 11: Instroom van voltijd- en deeltijdstudenten BA Kunstgeschiedenis

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap

Voltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2002	7	1	2	2	0	12
2003	0	0	3	0	4	7
2004	3	1	3	0	1	8
2005	5	2	4	0	1	12
2006	1	0	2	0	1	4
2007	4	0	2	2	3	11
2008	2	1	2	0	1	6
2009	2	0	2	0	6	10
2010	2	2	2	0	3	9

Tabel 1: Instroom van alle voltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap¹⁵

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2002	12	83	17	14	71	29
2003	7	29	71	11	45	55
2004	8	38	63	15	27	73
2005	12	50	50	18	44	56
2006	4	25	75	5	20	80
2007	11	45	55	11	45	55
2008	6	50	50	9	44	56
2009	10	20	80	10	20	80
2010	9	33	67	12	42	58

Tabel 2: Instroom van voltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar geslacht¹⁶

	cohort	% na 1 jr	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2002	7	57	71	71	80
2004	3	-	-	-	-
2005	5	60	60	60	100
2006	1	-	-	-	-
2007	4	25	25	25	100
2008	2	-	-	-	-
2009	2	-	-	-	-
2010	2	-	-	-	-

Tabel 3: Uitval voltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap (vwo-instroom);¹⁷ * voorlopige cijfers op peildatum 1 oktober 2011

¹⁵ Tot een cohort worden de studenten gerekend bij wie de combinatie van inschrijving voor een opleiding aan een bepaalde instelling voor de eerste maal voorkomt: eerstejaars-opleiding-instelling (EOI). Studenten met meerdere inschrijvingen worden niet tot het cohort gerekend, en vallen dus ook buiten de berekeningen van het rendement of de studieduur.

¹⁶ Onder “voorkomen 1” worden de studenten verstaan die bij één opleiding staan ingeschreven. Deze totalen komen overeen met de totalen in tabel 1. Onder “totaal” zijn tevens de studenten meegenomen die bij meer dan één opleiding (mogelijk ook bij een opleiding aan een andere instelling) staan ingeschreven.

¹⁷ Het uitvalpercentage is het percentage studenten van een cohort dat na respectievelijk één, twee of drie jaar geen bachelorexamen heeft behaald, en niet meer is ingeschreven voor dezelfde (of equivalente) opleiding binnen de instelling. De selectiviteit van het eerste jaar is het aantal studenten dat uitvalt in het eerste jaar als percentage van de totale uitval na drie jaar. Het cijfer zegt hiermee iets over het selecterende en oriënterende karakter van het eerste jaar: hoe hoger het cijfer, des te hoger de selectie die in het eerste jaar heeft plaatsgevonden. De uitval wordt alleen berekend over studenten met een vwo-vooropleiding die bij één opleiding ingeschreven staan (het zogenaamde KUO-standaardcohort).

	omvang herinschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers ¹⁸					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2002	3	-	-	-	-	-	-	-
2004	3	-	-	-	-	-	-	-
2005	2	-	-	-	-	-	-	-
2006	1	-	-	-	-	-	-	-
2007	3	-	-	-	-	-	-	-
2008	2	-	-	-	-	-	-	-
2009	0	-	-	-	-	-	-	-
2010	1	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 4: Bachelorrendement binnen de voltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar

	ingeschrevenen			voltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	10	8	2	10	8	2
2003	23	13	10	17	9	8
2004	29	11	18	22	8	14
2005	37	15	22	30	13	17
2006	32	13	19	23	10	13
2007	40	19	21	23	11	12
2008	44	22	22	22	10	12
2009	39	19	20	21	7	14
2010	42	16	26	19	8	11
2011	13	4	9	9	3	6

Tabel 5: Ingeschrevenen BA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht¹⁹

Deeltijd

	vwo	hbo-prop	hbo	buitenland	overig	totaal
2003	0	0	3	0	2	5
2004	0	0	1	0	5	6
2005	1	0	1	0	2	4
2006	1	0	1	0	5	7
2007	0	0	4	0	12	16
2008	1	0	3	0	10	14
2009	0	0	7	0	7	14
2010	0	0	10	0	6	16

Tabel 6: Instroom van alle deeltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap

	voorkomen 1			totaal		
	totaal	% mannen	% vrouwen	totaal	% mannen	% vrouwen
2003	5	80	20	6	67	33
2004	6	17	83	7	14	86
2005	4	50	50	4	50	50
2006	7	43	57	7	43	57
2007	16	50	50	16	50	50
2008	14	71	29	14	71	29
2009	14	71	29	15	73	27
2010	16	31	69	16	31	69

Tabel 7: Instroom van deeltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar geslacht

¹⁸ Percentage (cumulatief), wordt niet vermeld als het totaal kleiner dan 4 is.

¹⁹ Alle ingeschrevenen voor een opleiding naar inschrijvingsvorm en geslacht per 1 oktober 2011 (peildatum). Studenten met meerdere (hoofd)inschrijvingen, mogelijk aan andere instellingen, worden meegeteld.

	cohort	% na 1 jr ²⁰	% na 2 jr	% na 3 jr	% selectiviteit 1 ^e jr
2005	1	-	-	-	-
2006	1	-	-	-	-
2008	1	-	-	-	-

Tabel 8: Uitval deeltijdstudenten BA Culturele informatiewetenschap (vwo-instroom)

	omvang her-inschrijvers	% van totale cohort	% bachelorrendement van herinschrijvers					hoop instelling na > 6 jr
			na 3 jr	na 4 jr	na 5 jr	na 6 jr	na > 6 jr	
2005	1	-	-	-	-	-	-	-
2006	1	-	-	-	-	-	-	-
2008	0	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 9: Bachelorrendement binnen de deeltijdopleiding van herinschrijvers na één jaar

	ingeschrevenen			deeltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2002	10	8	2	0	0	0
2003	23	13	10	6	4	2
2004	29	11	18	7	3	4
2005	37	15	22	7	2	5
2006	32	13	19	9	3	6
2007	40	19	21	17	8	9
2008	44	22	22	22	12	10
2009	39	19	20	18	12	6
2010	42	16	26	23	8	15
2011	13	4	9	4	1	3

Tabel 10: Ingeschrevenen BA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

	cohort	doorstroom	WO elders	hbo	overig
2005	47	72,3 %	14,9 %	2,1 %	10,6 %
2006	106	76,4 %	14,2 %	1,9 %	7,5 %
2007	88	70,5 %	21,6 %	3,4 %	4,5 %
2008	123	65,0 %	15,4 %	1,6 %	17,9 %
2009	135	58,5 %	18,5 %	3,0 %	20,0 %
2010	137	59,1 %	19,0 %	-	21,9 %

Tabel 1: Instroom van alle studenten MA Kunst en cultuur

	totaal instroom	% diploma na 1 jr	% diploma na 2 jr	% diploma na 3 jr	% diploma na 4 jr
2005	47	30 %	55 %	66 %	79 %
2006	106	25 %	49 %	63 %	74 %
2007	88	13 %	51 %	72 %	74 %
2008	123	15 %	54 %	67 %	-
2009	135	23 %	64 %	-	-
2010	137	23 %	-	-	-
2011	-	-	-	-	-

Tabel 2: Uitstroom van alle studenten MA Kunst en cultuur

²⁰ Percentage (cumulatief), wordt niet vermeld als het totaal kleiner dan 4 is.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2003	3	1	0	0	4
2004	4	0	0	0	4
2005	2	1	0	0	3
2006	4	0	0	0	4
2007	4	2	0	0	6
2008	3	1	0	2	6
2009	3	0	0	1	4
2010	3	0	0	1	4

Tabel 1: Instroom van alle studenten dMA Dramaturgie

	totaal			dual		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	4	0	4	4	0	4
2004	4	1	3	4	1	3
2005	3	1	2	3	1	2
2006	4	1	3	4	1	3
2007	6	1	5	6	1	5
2008	6	0	6	6	0	6
2009	4	2	2	4	2	2
2010	4	0	4	4	0	4

Tabel 2: Instroom van studenten dMA Dramaturgie uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2004	3	24	1	24	-	-	-	-
2005	1	24	-	-	-	-	-	-
2006	2	29	-	-	-	-	-	-
2007	2	32	-	-	-	-	-	-
2008	3	31	2	33	-	-	-	-
2009	3	36	2	27	-	-	1	24
2010	2	48	-	-	-	-	-	-

Tabel 3: Studieduur studenten dMA Dramaturgie

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur
2004	3	72	1	24	-	-	-	-
2005	1	48	-	-	-	-	-	-
2006	2	65	-	-	-	-	-	-
2007	2	69	-	-	-	-	-	-
2008	3	136	2	33	-	-	-	-
2009	3	65	2	27	-	-	1	24
2010	2	72	-	-	-	-	-	-

Tabel 4: Instellingsverblijfsduur dMA Dramaturgie

	ingeschrevenen			dual		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	4	0	4	4	0	4
2004	8	1	7	8	1	7
2005	5	2	3	5	2	3
2006	8	3	5	8	3	5
2007	13	4	9	13	4	9
2008	16	3	13	16	3	13
2009	12	3	9	12	3	9
2010	12	2	10	12	2	10
2011	15	2	13	15	2	13

Tabel 5: Ingeschrevenen dMA Dramaturgie uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

cohort	totaal
2004	4
2005	1
2006	2
2007	2
2008	5
2009	6
2010	2

Tabel 6: Geslaagden dMA Dramaturgie

	cohort	doorstroom	WO elders	hbo	overig
2004	4	100,0 %	-	-	-
2005	3	66,7 %	33,3 %	-	-
2006	4	100,0 %	-	-	-
2007	6	66,7 %	33,3 %	-	-
2008	6	50,0 %	16,7 %	-	33,3 %
2009	4	75,0 %	-	-	25,0 %

Tabel 7: Doorstroom dMA Dramaturgie

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

Voltijd

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2003	1	0	1	0	2
2004	1	0	0	0	1
2005	2	0	0	0	2
2006	8	1	0	0	9
2007	6	0	0	0	6
2008	6	0	1	0	7
2009	2	0	0	0	2
2010	2	1	0	0	3

Tabel 1: Instroom van alle voltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap²¹

	totaal			voltijd		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	2	1	1	2	1	1
2004	3	2	1	1	1	0
2005	2	1	1	2	1	1
2006	12	8	4	9	5	4
2007	10	6	4	6	3	3
2008	11	4	7	7	2	5
2009	7	4	3	2	1	1
2010	9	5	4	3	1	2

Tabel 2: Instroom voltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2003	-	-	-	-	1	12	-	-
2006	1	4	-	-	-	-	-	-
2007	2	15	-	-	-	-	-	-
2008	7	14	1	34	1	11	-	-
2009	1	12	-	-	-	-	-	-
2010	3	28	-	-	-	-	-	-

Tabel 3: Studieduur voltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst²²

²¹ De cohortomvang betreft alle studenten met een EOI-inschrijving van een bepaald jaar. Peildatum is 1 oktober 2011.

²² De studieduur voor het behalen van het masterexamen is het aantal maanden dat een student bij de betreffende opleiding van een instelling ingeschreven heeft gestaan vanaf het eerste jaar van deelname aan deze opleiding tot het jaar waarin het masterexamen wordt behaald. In het startjaar worden de maanden vanaf de maand van inschrijving geteld, en in het examenjaar worden alleen de maanden tot de examendatum geteld. Elk overig jaar dat een student ingeschreven stond, telt mee als twaalf maanden. De jaren dat een student niet ingeschreven stond, tellen niet mee. De gemiddelde studieduur wordt berekend over alle afgestudeerden van een bepaald studiejaar.

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur
2003	-	-	-	-	1	12	-	-
2006	1	60	-	-	-	-	-	-
2007	2	57	-	-	-	-	-	-
2008	7	32	1	34	1	11	-	-
2009	1	96	-	-	-	-	-	-
2010	3	81	-	-	-	-	-	-

Tabel 4: Instellingsverblijfsduur voltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst²³

	ingeschrevenen			voltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	2	1	1	2	1	1
2004	4	3	1	2	2	0
2005	4	3	1	4	3	1
2006	11	8	3	9	6	3
2007	21	14	7	11	6	5
2008	21	11	10	12	6	6
2009	16	10	6	4	3	1
2010	19	11	8	4	2	2
2011	21	10	11	5	3	2

Tabel 5: Ingeschrevenen MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht²⁴

cohort	totaal
2003	1
2004	2
2006	1
2007	8
2008	13
2009	3
2010	6

Tabel 6: Geslaagden MA Culturele informatiewetenschap (voltijd en deeltijd)²⁵

Deeltijd

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2004	1	0	0	1	2
2006	3	0	0	0	3
2007	4	0	0	0	4
2008	4	0	0	0	4
2009	4	0	1	0	5
2010	6	0	0	0	6

Tabel 7: Instroom van alle deeltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap

²³ De studieduur die nodig is voor het behalen van het masterexamen, waarbij de instellingsverblijfsduur voor studenten die intern doorstromen van een bachelor naar een master gelijk is aan de duur van de bachelor én master. Voor instroom van elders is de instellingsverblijfsduur gelijk aan de studieduur van de master.

²⁴ Alle ingeschrevenen voor een opleiding naar inschrijvingsvorm en geslacht per 1 oktober 2011 (peildatum). Studenten met meerdere (hoofd)inschrijvingen, mogelijk aan andere instellingen, zijn meegeteld.

²⁵ De beroeps- of postdoctoraal examens zijn buiten beschouwing gelaten.

	totaal			deeltijd		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	2	1	1	0	0	0
2004	3	2	1	2	1	1
2005	2	1	1	0	0	0
2006	12	8	4	3	3	0
2007	10	6	4	4	3	1
2008	11	4	7	4	2	2
2009	7	4	3	5	3	2
2010	9	5	4	6	4	2

Tabel 8: Instroom deeltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2004	1	9	-	-	-	-	1	9
2007	6	18	-	-	-	-	-	-
2008	4	23	-	-	-	-	-	-
2009	2	26	-	-	-	-	-	-
2010	3	28	-	-	-	-	-	-

Tabel 9: Studieduur deeltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur
2004	1	21	-	-	-	-	1	9
2007	6	42	-	-	-	-	-	-
2008	4	37	-	-	-	-	-	-
2009	2	38	-	-	-	-	-	-
2010	3	48	-	-	-	-	-	-

Tabel 10: Instellingsverblijfsduur deeltijdstudenten MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	ingeschrevenen			deeltijdopleiding		
	totaal	mannen	vrouwen	totaal	mannen	vrouwen
2003	2	1	1	0	0	0
2004	4	3	1	2	1	1
2005	4	3	1	0	0	0
2006	11	8	3	2	2	0
2007	21	14	7	10	8	2
2008	21	11	10	9	5	4
2009	16	10	6	12	7	5
2010	19	11	8	15	9	6
2011	21	10	11	16	7	9

Tabel 11: Ingeschrevenen MA Culturele informatiewetenschap uitgesplitst naar onderwijsvorm en geslacht

cohort	totaal
2003	1
2004	2
2006	1
2007	8
2008	13
2009	3
2010	6

Tabel 12: Geslaagden MA Culturele informatiewetenschap (voltijd en deeltijd)

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Archiefwetenschap

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2003	0	1	0	1	2
2004	2	0	0	0	2
2005	6	5	0	1	12
2006	5	1	0	0	6
2007	5	1	0	0	6
2008	9	1	0	1	11
2009	4	0	0	1	5
2010	12	2	0	0	14

Tabel 1: Instroom van alle studenten dMA Archiefwetenschap

	dual		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	5	3	2
2004	5	2	3
2005	17	9	8
2006	12	6	6
2007	9	3	6
2008	14	7	7
2009	11	8	3
2010	14	7	7

Tabel 2: Instroom van studenten dMA Archiefwetenschap uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2005	2	23	-	-	-	-	-	-
2007	1	24	-	-	-	-	-	-
2008	2	13	1	70	-	-	-	-
2009	3	29	1	46	-	-	-	-
2010	7	31	-	-	-	-	-	-

Tabel 3: Studieduur studenten dMA Archiefwetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst

afstudeer cohort	eigen universiteit		andere universiteit NL	
	geslaagd	verblijfsduur in maanden	geslaagd	verblijfsduur in maanden
05/ 06	2	35		
07/ 08	1	36		
08/ 09	2	39	1	70
09/ 10	3	53	1	46
10/ 11	7	72		

Tabel 4: Verblijfsduur studenten dMA Archiefwetenschap uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	ingeschrevenen		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	5	3	2
2004	8	4	4
2005	23	11	12
2006	28	14	14
2007	29	13	16
2008	28	11	17
2009	33	17	16
2010	39	19	20
2011	46	23	23

Tabel 5: Ingeschrevenen dMA Archiefwetenschap uitgesplitst naar geslacht

cohort	totaal
2005	2
2006	4
2007	7
2008	6
2009	8
2010	12

Tabel 6: Geslaagden dMA Archiefwetenschap

Erfgoedstudies en Museumstudies

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2004	7	1	0	0	8
2005	11	0	0	0	11
2006	17	5	0	0	22
2007	14	3	0	0	17
2008	9	7	0	0	16
2009	12	11	0	0	23
2010	16	10	0	0	26

Tabel 7: Instroom van alle studenten dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies

	Erfgoedstudies	Museumstudies	totaal
2004	7	-	7 (8*)
2005	4	7	11
2006	12	10	22
2007	11	7	18 (17*)
2008	8	9	17 (16*)
2009	13	11	24 (23*)
2010	11	15	26
2011	11	11	22
2012	15*	14*	29*

Tabel 8: Instroom van studenten dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst naar programma;* bron: UvA Databases

	totaal		
	totaal	mannen	vrouwen
2004	8	3	5
2005	11	0	11
2006	22	4	18
2007	17	0	17
2008	16	3	13
2009	23	4	19
2010	26	4	22

Tabel 9: Instroom van studenten dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2005	4	14	-	-	-	-	-	-
2006	4	24	-	-	-	-	-	-
2007	10	26	1	24	-	-	-	-
2008	11	31	3	26	-	-	-	-
2009	15	29	3	26	-	-	-	-
2010	14	29	12	28	-	-	-	-

Tabel 10: Studieduur studenten dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur
2005	4	63	-	-	-	-	-	-
2006	4	84	-	-	-	-	-	-
2007	10	71	1	24	-	-	-	-
2008	11	82	3	26	-	-	-	-
2009	15	77	3	26	-	-	-	-
2010	14	72	12	28	-	-	-	-

Tabel 11: Instellingsverblijfsduur studenten dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	ingeschrevenen		
	totaal	mannen	vrouwen
2004	8	3	5
2005	16	1	15
2006	34	5	29
2007	45	5	40
2008	45	7	38
2009	53	7	46
2010	60	8	52
2011	57	12	45

Tabel 12: Ingeschrevenen dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst naar geslacht

cohort	totaal
2005	4
2006	4
2007	11
2008	14
2009	18
2010	26

Tabel 13: Geslaagden dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies

	Erfgoedstudies	Museumstudies	totaal
2005	2	2	4
2006	4	-	4
2007	4	7	11
2008	9	5	14
2009	12	6	18
2010	16	10	26
2011	12	11	23

Tabel 14: Geslaagden dMA Erfgoedstudies en dMA Museumstudies uitgesplitst per programma (bron: UvA Databases)

Preservation and Presentation of the Moving Image

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2003	2	2	1	2	7
2004	2	1	0	9	12
2005	7	1	0	6	14
2006	3	3	0	7	13
2007	2	0	0	9	11
2008	2	0	0	9	11
2009	4	1	0	8	13
2010	3	0	0	5	8

Tabel 15: Instroom van alle studenten dMA P&P

	duaal		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	7	0	7
2004	12	7	5
2005	14	4	10
2006	13	5	8
2007	11	4	7
2008	11	3	8
2009	13	4	9
2010	8	3	5

Tabel 16: Instroom van studenten dMA P&P uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2004	1	22	2	17	-	-	4	13
2005	3	22	1	24	-	-	5	18
2006	5	23	1	24	1	37	5	25
2007	4	22	3	17	-	-	3	19
2008	1	18	-	-	-	-	10	20
2009	2	22	-	-	-	-	8	25
2010	4	21	1	18	-	-	6	22

Tabel 17: Studieduur studenten dMA P&P uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	eigen universiteit		andere universiteit NL		hbo		buiten HO	
	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur	geslaagd	verblijfs-duur
2004	1	70	2	17	-	-	4	13
2005	3	74	1	24	-	-	5	18
2006	5	78	1	24	1	37	5	25
2007	4	70	3	17	-	-	3	19
2008	1	66	-	-	-	-	10	20
2009	2	88	-	-	-	-	8	25
2010	4	65	1	18	-	-	6	22

Tabel 18: Instellingsverblijfsduur dMA P&P uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	ingeschrevenen		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	7	0	7
2004	18	7	11
2005	23	9	14
2006	26	9	17
2007	25	9	16
2008	26	7	19
2009	26	7	19
2010	24	8	16
2011	26	9	17

Tabel 19: Ingeschrevenen dMA P&P uitgesplitst naar geslacht

cohort	totaal
2004	7
2005	9
2006	12
2007	10
2008	11
2009	10
2010	11

Tabel 20: Geslaagden dMA P&P

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

	eigen universiteit	andere universiteit			totaal
		NL	hbo	buiten HO	
2003	2	1	0	0	3
2004	3	0	0	0	3
2005	4	3	0	1	8
2006	1	1	0	0	2
2007	3	2	0	0	5
2008	5	0	0	0	5
2009	1	1	0	1	3
2010	1	4	0	1	6

Tabel 1: Instroom van studenten dMA Museumconservator

	totaal		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	3	0	3
2004	3	0	3
2005	8	0	8
2006	2	1	1
2007	5	0	5
2008	5	1	4
2009	3	0	3
2010	6	1	5

Tabel 2: Instroom van studenten dMA Museumconservator uitgesplitst naar geslacht

	eigen universiteit		andere universiteit NL	
	geslaagd	duur opleiding in maanden	geslaagd	duur opleiding in maanden
2004	1	24	-	-
2005	3	25	1	30
2006	2	30	-	-
2007	3	24	1	31
2008	3	30	1	23
2009	2	30	-	-
2010	2	45	-	-

Tabel 3: Studieduur studenten dMA Museumconservator uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	eigen universiteit		andere universiteit NL	
	geslaagd	verblijfsduur	geslaagd	verblijfsduur
2004	1	84	-	-
2005	3	69	1	30
2006	2	60	-	-
2007	3	45	1	31
2008	3	82	1	23
2009	2	66	-	-
2010	2	72	-	-

Tabel 4: Verblijfsduur studenten dMA Museumconservator uitgesplitst naar onderwijsherkomst

	Ingeschrevenen		
	totaal	mannen	vrouwen
2003	3	0	3
2004	6	0	6
2005	11	0	11
2006	6	0	6
2007	11	1	10
2008	10	0	10
2009	9	1	8
2010	11	2	9
2011	14	2	12

Tabel 5: Ingeschrevenen dMA Museumconservator uitgesplitst naar geslacht

cohort	totaal
2004	1
2005	4
2006	2
2007	4
2008	4
2009	2
2010	2

Tabel 6: Geslaagden dMA Museumconservator²⁶

²⁶ De cijfers voor het cohort van 2005 wijken af van onze eigen administratie: 4 versus 7. In augustus 2012 zijn trouwens veel studenten uit het cohort van 2010 afgestudeerd.

Gerealiseerde docent-studentratio

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

Bij de BA Muziekwetenschap is er 6,6 fte aan onderwijstijd per 186 studenten (BA en MA) beschikbaar.

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

Bij de BA Theaterwetenschap, de MA Theatre Studies, de dMA Dramaturgie en de MA International Performance Research is er in totaal 9,9 fte aan onderwijstijd per 246 BA- en MA-studenten beschikbaar.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

Bij de bachelor Algemene cultuurwetenschappen is er 14,11 fte aan onderwijstijd per 168 studenten.

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

Bij de BA Kunstgeschiedenis is er 19,2 fte per 519 studenten beschikbaar (1 full time docent op 27 studenten).

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap en Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

De bachelor en master Culturele informatiewetenschap hebben 2,7 fte aan onderwijstijd per 12 bachelor- en 21 masterstudenten.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

Voor alle programma's binnen de opleiding Kunst- & cultuurwetenschappen zijn er in het academische jaar 2012-2013 in totaal 12.000 onderwijsuren beschikbaar, zowel voor de te geven vakken als voor de begeleiding van scripties. Dit komt overeen met 13,0 fte op UD-niveau (met een standaard toegewezen onderwijslast van 924 uur per UD per jaar) op een totaal van 269 ingeschreven studenten per september 2012. Dit betekent dat gemiddeld ongeveer één fulltime UD beschikbaar is per twintig ingeschreven studenten. De totale onderwijscapaciteit is in de praktijk verdeeld over een kleine tachtig personeelsleden op UD-, UHD- en hoogleraarsniveau, die ieder een deel van hun werktijd besteden aan deze opleiding (zie ook 5.6).

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

De opleiding heeft ongeveer 1 fte aan onderwijstijd per twaalf studenten beschikbaar. De opleiding heeft ervoor gekozen om de dramaturgie-specifieke vakken over ongeveer vijf docenten te verdelen. Daarnaast volgen de studenten gedeelde vakken met andere masteropleidingen.

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

De opleiding als geheel heeft circa 5,5 fte onderwijstijd beschikbaar voor 129 studenten. Deze onderwijstijd gaat naar de vaste wetenschappelijke teamleden – die ook bij andere opleidingen betrokken zijn.

Het totaal aantal stafleden dat op vaste of tenminste regelmatige basis betrokken is bij de vier programma's is 26. Daarnaast zijn er vaste docenten van partnerinstituten, en gastsprekers – nationaal en internationaal, wetenschappelijk en professioneel. Deze zijn in de bovenstaande berekening niet meegenomen, maar hebben wel een positief effect op de docent-studentratio.

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

De dMA Museumconservator heeft 0,97 fte onderwijstijd per 23 studenten beschikbaar. Deze ratio is gebaseerd op het totaal aantal uren voor de twee kernvakken van Museumconservator, die studenten aan zowel de VU als de UvA volgen. Niet inbegrepen zijn de uren die besteed worden aan de begeleiding tijdens het praktijkjaar.

Gemiddeld aantal contacturen per fase van de studie

Met ingang van het collegejaar 2012-2013 volgen de opleidingen de 8-8-4-jaarindeling van de UvA: gedurende twee semesters zijn er in totaal 40 onderwijsweken per academisch jaar. Een gemiddelde student wordt (bij wet) geacht per 1 EC 28 uur te besteden. Dat komt neer op 1680 uur per jaar. Een UvA-studieweek telt daarmee 42 uur.

In onderstaande tabellen is aangegeven hoe dit zich verhoudt tot de “gepercipieerde studielast”: de tijd die de student zegt aan zijn studie kwijt te zijn.

In de tabellen zijn de percentages berekend op het totaal van de verplichte vakken. Hoe de contacturen bij de keuzevakken zijn verdeeld is niet te berekenen. De bron van gepercipieerde studielast is NSA, UvA-vragen, 2011).

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
1 ^e jaar	5	5	32	21,6	22
2 ^e jaar	4	3	35	23,4	34
3 ^e jaar	0	6	36	23,4	34

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast ²⁷	respons
1 ^e jaar	6	4	32	24,2	43
2 ^e jaar	4	6	32	26,1	42
3 ^e jaar	0	8	34	26,1	42

²⁷ De Nationale Studentenenquête (NSE) maakt voor bacheloropleidingen alleen onderscheid tussen eerstejaars en hogerejaars. Hierdoor zijn de gegevens over de gepercipieerde studielast bij het tweede en derde jaar in de tabel gelijk.

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast ²⁸	respons
1 ^e jaar	4,5/180	2,7/107	34,8/1.393	30,8	20
2 ^e jaar Cultuurbeleid	3,4/136	2,9/116	35,7/1.428	29,9	50
2 ^e jaar Museumstudies	4,2/166	2,5/100	35,4/1.414	29,9	50
2 ^e jaar Erfgoedstudies	3,7/146	2,8/112	35,6/1.422	29,9	50
3 ^e jaar	0,4/16	0,4/16	11,8/472	29,9	50

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
1 ^e jaar	224 (13,3%): 6,6 uur over 34 weken ²⁹	156 (9,3%) 4,6 uur over 34 weken	1300 (77,4%) 32,5 uur over 40 weken	26,0	35
2 ^e jaar ³⁰	104 (8,8%) 4,3 uur over 24 weken ³¹	158 (17,3%) 6,6 uur over 24 weken	910 (73,9%) 32,5 uur over 28 weken	26,0	89
3 ^e jaar ³²	28 (2,8%) 1,4 uur over 20 weken	44 (4,4) 2,2 uur over 20 weken	936 (93,6%) 39 uur over 24 weken	26,0	89

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
1 ^e jaar	-	5,7	36,3	19,0	5
2 ^e jaar	-	4,6	37,4	27,5	4
3 ^e jaar	-	1,7	40,3	27,5	4

²⁸ De Nationale Studentenenquête (NSE) maakt voor bacheloropleidingen alleen onderscheid tussen eerstejaars en hogerejaars. Hierdoor zijn de gegevens over de gepercipieerde studielast bij het tweede en derde jaar in de tabel gelijk.

²⁹ Hier zijn alleen de onderwijsweken meegeteld: daarom 34 in plaats van 40 weken.

³⁰ Op basis van 42 EC van het reguliere programma = 1176 uur. Daarbij zijn in jaar twee en drie de percentages berekend op het totaal van de verplichte vakken. Hoe de contacturen bij de keuzevakken zijn verdeeld is niet te berekenen.

³¹ Hier is het aantal weken minder dan in jaar 1 omdat (zie vorige voetnoot) alleen de onderwijsweken van het reguliere programma geteld kunnen worden.

³² Op basis van 36 EC van het reguliere programma = 1008 uur.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

*Algemene cultuurwetenschappen en Boekwetenschap en handschriftenkunde*³³

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	2-3	4-8	31-36	23,7	21

*Comparative Cultural Analysis*³⁴

	Hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	0	8	34	-	-

*Kunstgeschiedenis en Dutch Art*³⁵

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	3-4	6-8	30-33	25,2	32

Muziekwetenschap

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	0	6	36	32,9	11

Theaterwetenschap/ International Performance Research (MAIPR)

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	2	6	34	32,3	9

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
alle jaren	0,5	8	33,5	40,0	1

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	-	2,6	39,4	14,8	8

³³ Boekwetenschap viel tot 1 september 2012 onder ACW; er zijn geen specifieke cijfers voor dit programma beschikbaar in de landelijke databases.

³⁴ Dit programma is nieuw per 1 september 2012; er zijn nog geen NSE-resultaten beschikbaar.

³⁵ Dutch Art viel tot 1 september 2012 onder Kunstgeschiedenis; er zijn in de landelijke databases geen specifieke cijfers voor dit programma beschikbaar.

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

Archiefwetenschap

	hoorcollege	werkgroep	individuele begeleiding	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
1 ^e jaar (60 EC)	0,5	3,5	-	38	34,7	7
2 ^e jaar (30 EC)	-	2	1,5	38,5	34,7	7

Erfgoedstudies

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	3	3,33	35,66	33,1	25

Museumstudies

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	4	4	34	33,1	25

Preservation and Presentation of the Moving Image

	hoorcollege	werkgroep	begeleiding/ webinar	workshop	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
1 ^e jaar (60 EC)	2,9	2,6	0,4	6	30,1	34,7	7
2 ^e jaar (30 EC)	-	-	0,2	32,3	9,5	34,7	7

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

	hoorcollege	werkgroep	zelfstudie	gepercipieerde studielast	respons
Alle jaren	-	12	30	40,0	2

De gepercipieerde studielast is (alléén) gebaseerd op de uren die de studenten besteden aan de twee kernvakken van de opleiding, aan zowel de UvA als de VU. Niet meegerekend zijn de twee excursies van een week bij *Museumproblematiek*. Ook de stageperiode, die bestaat uit een werkweek van vier dagen per week (32 uur) plus een dag zelfstudie (ter voorbereiding op het vak *Museumproblematiek*) is buiten beschouwing gebleven.

Bijlage 6: Bezoekprogramma

Deelcommissie 1:

De heer Verschaffel
Mevrouw Seugling
De heer Van Maanen
De heer Fickers
Mevrouw van der Weiden

Deelcommissie 2

De heer Astroh
Mevrouw Westermann
De heer Lernout
De heer Aerts
Mevrouw Textor

Dinsdag 19 maart 2013

Tijd	Groep	Namen deelnemers
8.30 – 9.30	Inhoudelijk verantwoordelijken Gehele commissie	Prof. dr. Frans Grijzenhout, afdelingsvoorzitter Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen Dr. Arno Witte, hoofd onderwijs Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen Prof. dr. Patricia Pisters, afdelingsvoorzitter Mediastudies Prof. dr. Theo Thomassen, hoofd onderwijs Mediastudies (later)
9.30 -10.30	Studenten BA Kunstgeschiedenis Deelcommissie 2	Max Bouwhuis (1ste jaar) Doortje Janssen (1ste jaar (voor 2de keer)) Paul Kisner (2de jaar) Fleur van der Woude (2de jaar) Maren Temmink (3de jaar) Lisette Tuijn (3de jaar) Clasien Slebos DT (ouderejaars)
9.30 – 10.30	Studenten BA Algemene cultuurwetenschappen Deelcommissie 1	Sophia Visser (1 ^e jaars) Amber Bloos (1 ^e jaars) Benthe van Houtum, (2 ^e jaars) Lisa Schaeffer (2 ^e jaars, o.v.) Erik Wolsink (3 ^e jaars) Maeve van Ettekoven (3 ^e jaars, o.v.) Katty Gerez (3 ^e jaars, o.v.)
10.30 -11.30	Docenten BA Kunstgeschiedenis Deelcommissie 2	Dr. Arjan de Koomen (UD) Dr. Klara Broekhuijsen (UD) Dr. Rachel Esner (UD) Dr. Marten Jan Bok (UHD) Drs. Machteld Löwensteijn (docent) Dr. Miriam van Rijsingen (UD) Prof. dr. Lex Bosman (HL, capaciteitsgroepvoorzitter)
10.30 -11.30	Docenten BA Algemene cultuurwetenschappen Deelcommissie 1	Prof. dr. Bram Kempers (HL) Prof. dr. Lisa Kuitert (HL) Dr. Bert van de Roemer (UD) Drs. Francesco Chiaravalloti (Docent/UD) Dr. Mirjam Hoijtink (UD) Catharina Koerts, MA (Docent) Dr. Arno Witte (UHD)
11.45 – 12.30	OC BA Kunstgeschiedenis Deelcommissie 2	Dr. Petra Brouwer (UD, docentlid, vz.) Drs. MARRIGJE RIKKEN (Docent, docentlid) Dr. Wendelien van Welie (Docent, docentlid) Uttam Raktoc (student-lid deeltijd BA)
11.45 – 12.30	OC BA Algemene cultuurwetenschappen Deelcommissie 1	Dr. Christine Delhaye (UD, docentlid, vz.) Dr. Marlieke Wilders (UD, docentlid) Drs. Karin Wilschut (Docent, docentlid) Tess Kemp (student-lid) Suzanne Boersma (student-lid) Esme de Goede (student-lid)
13.30 – 14.30	Studenten BA Culturele informatiewetenschap + MA	Moira Meijer (BA CIW, 2 ^e jaar) Sjoerd Bergmans (BA CIW, 1 ^e jaar)

	Erfgoedstudies 60 Deelcommissie 2	Carlo Bernardini (BA CIW, 2 ^e jaar) Tim van Laar (BA CIW, 1 ^e jaar) Bas Veerman (MA CIW) Nienke McMaster (MA CIW)
13.30 – 14.30	Studenten BA Muziekwetenschap + BA Theaterwetenschap Deelcommissie 1	Renske Ebberts (2e jaar THW) Hester van Trommel (3e jaar THW) Emma Linssen (1 ^e jaar THW) Karlott Bosch (ouderejaars THW) Tamar Tarenskeen (2 ^e jaars MW) Mevrouw Braams (4 ^e jaars MW) Sherilyn Deen (3 ^e jaars MW) Robbert-Jan Sebregts (ouderejaars MW)
14.30 – 15.30	Docenten BA Culturele informatiewetenschap + MA Erfgoedstudies 60 Deelcommissie 2	Prof. dr. Robin Boast (HL, capaciteitsgroepvoorzitter) Prof. dr. Frank Huysmans (HL) Mr. dr. Tjeerd Schiphof (UD) Dr. ir. Jaap Kamps (UHD) Trilce Navarrete, MA (docent promovendus)
14.30 – 15.30	Docenten BA Muziekwetenschap + BA Theaterwetenschap Deelcommissie 1	Dr. Eddie Vetter (UD, MW) Dr. Rutger Helmers (Docent, MW) Dr. Maarten Beirens (Docent, MW) Dr. Wim van der Meer (UHD, MW) Dr. Rob van der Zalm (UD, THW) Henk Danner (Docent, THW) Dr. Veronika Zangl (UD, THW) Prof. dr. Kati Röttger (HL, capaciteitsgroepsvoorzitter THW)
15:30 – 15:45	Deelcommissie 1	Henk Danner (Docent, THW) Prof. dr. Kati Röttger (HL, capaciteitsgroepsvoorzitter THW)
15.45 – 16.30	OC BA Culturele informatiewetenschap Deelcommissie 2	Mr. dr. Tjeerd Schiphof (UD, docentlid) Ilse Gerrits (student-lid) dr. Henk Voorbij (UD, docentlid)
15.45 – 16.30	OC's BA Muziekwetenschap + BA Theaterwetenschap Deelcommissie 1	dr. Dirk Moelants (Docent, docentlid MW) dr. Anne van Oostrom (Docent, docentlid MW) Simon Cijssouw (student-lid MW) Jolijn Peters (student-lid MW) dr. Cock Dieleman (UD, docentlid/vz. THW) Laura Haman (student lid THW) Luc de Groen (student-lid THW)
16.30 – 17.00	Deelcommissie 2	Aangevraagd gesprek door Prof. dr. Robin Boast (HL, capaciteitsgroepvoorzitter) CIW Bachelor en Master
16:30 – 17:00	Deelcommissie 1	Dr. Arno Witte, hoofd onderwijs Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen Dr. R. Valkhoff Drs. D. Elshout

Woensdag 20 maart

Tijd	Groep	Namen deelnemers
9.00 – 9.45	Examencommissie en studieadviseurs BA's KRC Deel commissie 1 en 2	Dr. Ulrike Popp-Baier (UHD, vz examencommissie BA KRC, RLS) Dr. Tamara van Kessel (UD, ACW, examencommissie BA KRC) Drs. Maarten Broekema (studieadviseur) Drs. Adrienne Zuiderweg (studieadviseur)
9.45 – 10.30	Examencommissie en studieadviseurs BA's MS Deelcommissie 2	Mr. dr. Tjeerd Schiphof (lid examencie voor CIW) drs. Marianne Harbers (studieadviseur)
13.00 – 14.00	Studenten duale MA's Erfgoed-90 en Erfgoed-120 Deelcommissie 2	Travis Werlen (P&P) Annika Raïm (P&P) Wouter Daemen (AW) Tessa Free (AW) Jip Heymerink (Museumstudies, jr.1) Nino van den Ende (Museumstudies, jr.2 o.v.) Roman de la Combé (Erfgoed, jr.1) Kia Tsakiridis (Erfgoed, jr.2) Zippora Elders (Museumconservator, jr.1) Jorien de Vries (Museumconservator, jr.2)
13.00 – 14.00	Studenten duale MA Kunst en cultuur-90 (Dramaturgie) Deelcommissie 1	Thomas Lamers (1 ^e jaar) Vera Hoogstad (1 ^e jaar) Sofie de Wilde (1 ^e jaar) Sandra Verstappen (1 ^e jaar) Xandry van den Besselaar (2 ^e jaar)
14.00 – 15.00	Docenten duale MA's Erfgoed-90 en Erfgoed-120 Deelcommissie 2	Prof. dr. Julia Noordegraaf (HL, P&P) Prof. dr. Theo Thomassen(HL, AW) Prof. dr. Charles Jeurgens (UD, AW) Prof. dr. Rob van der Laarse (UHD/HL, Erfgoed) Dr. Mirjam Hoijsink (UD, Museumstudies)
14.00 – 15.00	Docenten duale MA Kunst en cultuur-90 (Dramaturgie) Deelcommissie 1	Fanne Boland MA (Docent) Henk Danner (Docent) Prof. dr. Kati Röttger (HL, vz. capaciteitsgroep) Drs. Corien Baart (Docent, extern)
15.45 – 16.30	OC's MA's Erfgoedstudies- 60, 90, 120 Deelcommissie 2	Mr. dr. Tjeerd Schiphof (docentlid CIW) Dr. Eef Masson (UD, docentlid P&P) Dr. Rachel Esner (UD, docentlid Museumconservator) Robin Lelijveld (student-lid Museumconservator) Dr. Bert van de Roemer (UD, docentlid Museumstudies) Willemine Mink (student-lid Museumstudies) Stella Mechelse (student-lid, Archiefwetenschap)
16.30 – 17.15	Alumni MA's Erfgoedstudies-60, 90, 120 Deelcommissie 2	Marloes Scholtens (CIW) Katrien Lamers (P&P) Erwin Verbruggen (P&P) Peter van de Ruit (Archiefwetenschap) Terry van Druten (Museumconservator) Victoria Anastasyadis (Museumconservator) Rixt Wieringa (Museumstudies, o.v.)

		Maria Lamslag (Erfgoedstudies, o.v.)
16.30 – 17.15	Alumni MA's Kunst en cultuur 60 + 90 Deelcommissie 1	Kirsten de Mik (ACW o.v.) Paulien Oldenhove (MW) Willemijn Barelds (Dramaturgie) Johanna Timonen (MAIPR) Judith Konzt (KG) Rindert Jagersma (Boekwetenschap, o.v.)
17.15 – 18.00	Aanvullend gesprek Gehele commissie	Prof. dr. Jan Willem van Henten, directeur Graduate School of Humanities Prof. dr. Frank van Vree, decaan FGw

Donderdag 21 maart

Tijd	Groep	Namen deelnemers
8.30 – 9.30	Studenten MA Kunst en cultuur-60 Gehele commissie	Meike Scholten (MW) Anke van Vijfeijken (THW) Vanya Deckers (ACW) Ymke Kelders (CCA) Josephine Meijer (KG, o.v.) Annabel Kindekens (Boekwetenschap)
9.30 – 10.30	Docenten MA Kunst en cultuur-60 Gehele commissie	Prof. dr. Henk-Jan Honing (UHD/HL, MW) Dr. Bram van Oostveldt (UD, THW) Dr. Miriam van Rijsingen (UD, KG) Worth Bracken, MA (Docent, DA) Dr. Christine Delhaye (UD, ACW) Dr. Jules Sturm (UD, CCA)
10.45 – 11.30	OC's MA's Kunst en cultuur-60, 90 Gehele commissie	Prof. dr. Julia Kursell (HL, docentlid MW) Jelle de Vrijer (student-lid THW) Dr. Cock Dieleman (UD, docentlid THW) Anna Spek (student-lid ACW) Lisa Wiersma (student-lid KG, o.v.)
11.30 – 12.30	Examencommissie GSH + MA-studieadviseurs Gehele commissie	Dr. Jan de Vries, voorzitter examencommissie GSH (UD) Mr. dr. Tjeerd Schiphof (UD, Ma CIW) Drs. Marije Zeeman (studieadviseur KRC)
13.45 – 14.45	Management Gehele commissie	Prof. dr. Frans Grijzenhout, afdelingsvoorzitter Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen Dr. Arno Witte, hoofd onderwijs Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen Prof. dr. Patricia Pisters, afdelingsvoorzitter Mediastudies Prof. dr. Theo Thomassen, hoofd onderwijs Mediastudies Prof. dr. Irene Zwiep, directeur College of Humanities Prof. dr. Jan Willem van Henten, directeur Graduate School of Humanities Prof. dr. Frank van Vree, decaan FGw
17.15 – 18.00	Mondelinge rapportage Gehele commissie	Allen

Bijlage 7: Bestudeerde afstudeerscripties en documenten

Voor het bezoek heeft de commissie de afstudeerscripties bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding Kunstgeschiedenis

6126634
5930057
5930561
5836476
7104170
5795435
5741815

Bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen

0518778
10116605
5991315
0576964
6054013
5640741
5885981
5985471
6080316
5814561
0513261
515078
5967368
5658020
612316

Bacheloropleiding Muziekwetenschap

9801294
5938929
6020380
164895
595691
5740096
5605660
5657822
6043240

Bacheloropleiding Theaterwetenschap

5777380
5740193
6136508
6033148
5783119
5942942
5898366
5617332

6091059
5884659
5884640
6048870
5701538
5942292
5928338

Bacheloropleiding Culturele Informatiewetenschap

8966982
0219037
5729386
0238422
5822025
5812755
0119113

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (60 EC)

6205933
542776 Niet goedgekeurd door de faculteit.
10234721
255122
297763
542644
6269915
10030808
10031499
562556
528064
5681847
5949343

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (90 EC)

5677505
0331678
5935806
6101429
463973
5792223
321621

Masteropleiding Erfgoedstudies (60 EC)

0375012
0566497
0449415
0118923
5691044
0170046
0009830
6158404
238422

Masteropleiding Erfgoedstudies (90 EC)

5787254
5964490
9237135
5627958
5905753
5905834
6060250
161047
5789591
6064043
0588946

Masteropleiding Erfgoedstudies (120 EC)

0417963
10083200
10080996
0051047
216704
440760
0347736

Tijdens het bezoek heeft de commissie onder meer de volgende documenten bestudeerd (deels als *hard copies* en deels via de elektronische leeromgeving):

Facultaire stukken visitatie Kunst en cultuur

- Kader Kwaliteitszorg Faculteit der Geesteswetenschappen
- Toetsbeleid
- Onderwijsjaarverslagen
- Research Quality Assessment 2006-2011 (ACLC, ASCA, ICH)
- Notulen van het Facultair Onderwijsberaad 2011-2012
- Uitslagen Medewerkersmonitor 2012
- Stagereglement Faculteit der Geesteswetenschappen
- Informatie BKO

Rapporten facultaire commissies

- Studiesucces
- Taalvaardigheid Nederlands in de FGw

Opleidingscommissies (BA ACW, BA CIW, BA Kunstgeschiedenis, BA Muziekwetenschap, BA Theaterwetenschap, MA Kunst- en cultuurwetenschap en MA Erfgoedstudies)

- Verslagen van overleg opleidingscommissies
- Notulen facultaire bijeenkomsten opleidingscommissies
- Handleiding Opleidingscommissies

Examencommissies:

- Verslagen van overleg examencommissie bachelors

- Verslagen van overleg examencommissie Graduate School for Humanities (GSH) 2010-2012
- Jaarverslagen 2011-2012
- Examenreglement Bachelorexamencommissie Mediastudies
- Examenreglement Bachelorexamencommissie Kunst-, religie- en cultuurwetenschappen
- Examenreglement & scriptiereglement Examencommissie GSH
- Fraude- en plagiaatregeling Universiteit van Amsterdam

Flyers en folders:

- Honoursprogramma
- Studeren in het buitenland
- Stage
- Studieplanner
- Master's Programmes in the Humanities

Studiematerialen per opleiding en per vak/module:

studiehandleiding inclusief leerdoelen, boeken, readers. Indien beschikbaar toetsen, ingevulde toetsen, werkstukken, antwoordmodellen, evaluatierapporten 2010-2011, 2011-2012.

BA Kunstgeschiedenis	Jaar 1: Kunsttechnieken en visuele analyse I (12 EC) (114111046)
	Jaar 1: Kunsttechnieken en visuele analyse II (12 EC) (114111056)
	Jaar 2: Wetenschapsfilosofie (12 EC) (114216802)
	Jaar 3: Benaderingen in de kunstgeschiedenis (6 EC) (114211116)
BA Algemene cultuurwetenschappen	Jaar 1: Basiscluster cultuurgeschiedenis (18 EC)
	Jaar 2: Cultuur en organisatie (variant Cultuurbeleid) (12 EC) (113212042)
	Jaar 3: Kleine cultuurgeschiedenis van het boek (6 EC) (113212036)
	Jaar 2: Variant Museumstudies: Museologie (12 EC) (113212062)
	Jaar 2: Variant Erfgoed: Inleiding erfgoed (12 EC) (113212082)
	<u>ALLE VARIANTEN:</u> Beschrijving scriptieopdracht
BA Muziekwetenschap	Jaar 1: Geschiedenis, inhoud en betekenis van de musicologie (12 EC) (115115012)
	Jaar 2: Culturele en cognitieve musicologie II: Music, Culture and Cognition (18 EC) (115215050)
	Jaar 2: Musicologie van de Westerse Muziek onderdelen I, II en III
	Jaar 1: Cultuur en samenleving (6 EC) (113112046)
BA Theaterwetenschap	Jaar 1: Performance Analysis (12 EC) (117117042)
	Jaar 2: Van tekst naar voorstelling (18 EC) (117217010)

	Jaar 2: Inleiding in de Nederlandse en Europese drama- en theatergeschiedenis 1: tot 1800 (12 EC) (117117032)
	Jaar 2: Inleiding in de Nederlandse en Europese drama- en theatergeschiedenis 2: vanaf 1800 (18 EC) (117217020)
BA Culturele informatiewetenschap	Jaar 1: Onderzoeksvaardigheden en wetenschappelijk schrijven (12 EC) (118110012) Jaar 1: Erfgoed 2.0 (6 EC) (118110046) Jaar 2: Representatie en Retrieval (12 EC) (118210032) Jaar 2: Informatie-economie (6 EC) (118210046)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Algemene cultuurwetenschappen</i>	Grondleggers van de algemene cultuurwetenschappen (6 EC) Kunst, cultuur en het publieke domein (12 EC) (145412012)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Boekwetenschap en handschriftenkunde</i>	Handschriftenkunde: techniek van onderzoek, beschrijven en editeren (12 EC) (145412062)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Comparative Cultural Analysis</i>	Intercultural Dialogues 2 (6 EC) (145414016)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Dutch Art</i>	Looking at Dutch Seventeenth-Century Paintings (12 EC) (145411002) <i>Most of the information regarding Looking at Seventeenth-Century Dutch Paintings can be found on Blackboard.</i>
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Kunstgeschiedenis</i>	Thinking Modern and Contemporary Art: Modernism and Its Institutions (18 EC) (145411270)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Muziekwetenschap (Musicology)</i>	Lure(d) into Listening: Role of Internet in Music Research (6 EC) (145415116)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (60 EC) -- <i>Theaterwetenschap</i>	Colloquium Theatre Studies (6 EC) (145417006)
MA Kunst- en cultuurwetenschap (90 EC) -- <i>Dramaturgie</i>	Colloquium Methodologies and Research Skills (6 EC) (145417026) Key Concepts and Methodologies in Theatre and Performance Studies (10 EC) (145417145)
MA Erfgoedstudies (60 EC) -- <i>Culturele informatiewetenschap</i>	Information Retrieval (12 EC) (152412002) Informatielogistiek (12 EC) (152412032)
MA Erfgoedstudies (90 EC) -- <i>Archiefwetenschap</i>	Archiveringsystemen (18 EC) (147611000)
MA Erfgoedstudies (90 EC) -- <i>Erfgoedstudies</i>	Wie bezit het verleden? Dissonant en gedeeld erfgoed (12 EC) (147613012)
MA Erfgoedstudies (90 EC) -- <i>Museumstudies</i>	Grondleggers van de museologie (6 EC) (147614006)

MA Erfgoedstudies (90 EC) -- *Presentation and Preservation of the Moving Image* CC3: Preservation and Restoration (inclusief workshop Media Art; 12 EC) (147616012)

MA Erfgoedstudies (120 EC) -- *Museumconservator* Verzamelen en presenteren: geschiedenis en theorie, blok 1 (6 EC) (151611006) *Op Blackboard staat alle benodigde materiaal*

Bijlage 8: Onafhankelijkheidsverklaringen

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: **VERSCHAFFEL BART**

ADRES: **NAAMSESTRAAT 44, 3000 LEUVEN**

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

Kunst & Cultuur wetenschappen

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht* DATUM: *6/09/2016*

HANDTEKENING:

[Handwritten signature]

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM:

J. J. van Maanen

ADRES:

Wooiland 68 Groningen

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

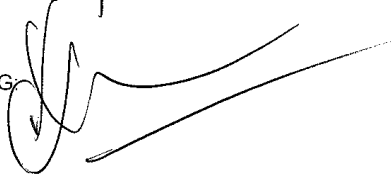
PLAATS:

Groningen

DATUM:

6 september 2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *GEERT LERNOUT*

ADRES: *VOLHARDINGSTRAAT 102 B-2020 ANTWERPEN - BELGIË*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

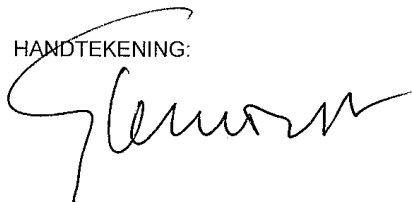
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Antwerpen, B.*

DATUM: *13/8/2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Prof. Dr. Michael Astor

ADRES: Huden Wurtten 10 D-7489 Greifswald

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVINGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

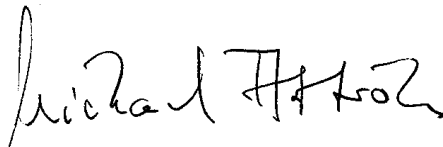
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Utrecht

DATUM: 6. IX. 2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: Mariët Westermann

ADRES: 387 1/2 Bleeker Street
New York, NY 10014

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVINGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOU DEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

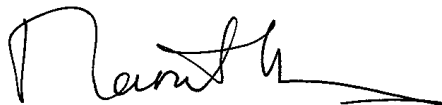
VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: New York   DATUM: 5/ix/2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Andreas Frikens*

ADRES: *Neidingen 33, 4783 St. Vith / B*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSpraak OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *St. Vith*

DATUM: *06.09.2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: R.A.M. Aerts

ADRES: Zijpendaalseweg 89, 6814 CG Arnhem

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVINGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Arnhem

DATUM: 29-10-2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *M. Seugling*

ADRES: *Justus van Effenstraat 87*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

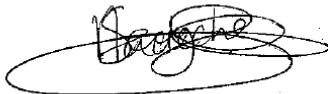
PLAATS:

Utrecht

DATUM:

06-09-2012

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: MARK DELAERE

ADRES: Sint Annakrook 30, B-3050 Sint-Keverke

IS ALS DESKUNDIGE SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING.

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

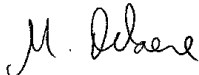
VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: Sint-Keverke   DATUM: 5/11/2013

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *Marianne van der Weiden*

ADRES: *Komervustlaan 62, 3581 HJ Utrecht*

IS ALS ~~DESKUNDIGE~~ / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE
OPLEIDING: *Kunst & Cultuur*

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING: *UvA*

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE ZOULDEN KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

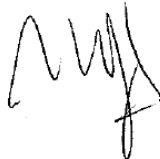
VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS: *Utrecht*

DATUM: *20 dec. 2012*

HANDTEKENING:

ONAFHANKELIJKHEIDS- EN GEHEIMHOUDINGSVERKLARING

INDIENEN VOORAFGAAND AAN DE OPLEIDINGSBEOORDELING

ONDERGETEKENDE

NAAM: *marieke Textor*

ADRES: *Simon Stevinweg 71
1222 SN Hilversum*

IS ALS DESKUNDIGE / SECRETARIS GEVRAAGD VOOR HET BEOORDELEN VAN DE OPLEIDING:

ZIE BIJLAGE

AANGEVRAAGD DOOR DE INSTELLING:

ZIE BIJLAGE

VERKLAART HIERBIJ GEEN (FAMILIE)RELATIES OF BANDEN MET BOVENGENOEMDE INSTELLING TE ONDERHOUDEN, ALS PRIVÉPERSOON, ONDERZOEKER / DOCENT, BEROEPSBEOEFENAAR OF ALS ADVISEUR, DIE EEN VOLSTREKT ONAFHANKELIJKE OORDEELSVORMING OVER DE KWALITEIT VAN DE OPLEIDING TEN POSITIEVE OF TEN NEGATIEVE Zouden KUNNEN BEÏNVLOEDEN;

VERKLAART HIERBIJ ZODANIGE RELATIES OF BANDEN MET DE INSTELLING DE AFGELOPEN VIJF JAAR NIET GEHAD TE HEBBEN;

VERKLAART STRIKTE GEHEIMHOUDING TE BETRACHTEN VAN AL HETGEEN IN VERBAND MET DE BEOORDELING AAN HEM/HAAR BEKEND IS GEWORDEN EN WORDT, VOOR ZOVER DE OPLEIDING, DE INSTELLING OF DE NVAO HIER REDELIJKERWIJS AANSPRAAK OP KUNNEN MAKEN.

VERKLAART HIERBIJ OP DE HOOGTE TE ZIJN VAN DE NVAO GEDRAGSCODE.

PLAATS:
Hilversum

DATUM: *9-10-2012*

HANDTEKENING:

Bijlage commissiesamenstelling Kunst & Cultuur

	RUG	RU	VU	UU	UvA	EUR	UM	UvT	OU	LEI
	29-30 okt 2012	15-16 nov 2012	3-4 dec 2012	11-12 feb 2013	19-21 mrt 2013	24 apr 2013	31 mei 2013	29-30 mei 2013	14 jun 2013	20-21 jun 2013
<i>Voorzitter</i>										
Verschaffel	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Kerncommissie</i>										
Lernout	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Van Maanen		x	x	x	x	x	x	x	x	x
Astroh	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
<i>Cultuurhistorici</i>										
De Vries	x	x								
Legene				x		x	x	x	x	x
Aerts			x		x					
<i>Kunsthistorici</i>										
Westermann			x	x	x					x
Martens	x	x								
<i>Media</i>										
Fickers		x	x		x	x				
<i>Religie</i>										
Van Henten								x		
<i>Studentleden</i>										
Seugling	x	x			x					
Alting van Geusau			x	x		x	x	x	x	x
<i>Secretaris</i>										
Prenen		x		x		x	x	x		
Textor	x		x	x	x				x	x
Van der Spek			x							
Van der Weiden					x					